

I สำนึกดี integrity
D มุ่งมั่น determination
K สร้างสรรค์ knowledge Creation
U สามัคคี nity

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มุ่งสร้างศาสตร์แห่งแผ่นดิน เพื่อความกินดีอยู่ดีของชาติ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 เลขที่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว
 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

72 ปี เกษตรศาสตร์ พิพัฒนแผ่นดินไทย

72 ปี เกษตรศาสตร์ พิพัฒนแผ่นดินไทย

หนังสือที่ระลึกในวาระครบรอบ 72 ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2486 - 2558
 พิฒนาการและเกียรติภูมิแห่งมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
72nd Anniversary Kasetsart University
พ.ศ. 2486-2558

เกษตรศาสตร์ พัฒนาแผ่นดินไทย

ศรีสิทธิไตรสรณคตมณ	อภิรมยสุขแดน
อัญเชิญพิรุณสุระ ณ แพน	ช ประทานสฤษฏ์ผล
กาลครบดีทีอุตมผ่าน	ศุภวารประจวบตล
ฤกษ์งามวิวัฒมยุบล	มณฑมายุดมพร
เกษตรเรืองอนันตจักริจ	สุวิริชวีชากร
ทกรอบสถาวรบรร	สฤติตายุครลอง
จากกาลอุบัติปฐมวัย	กีวีไล ณ แดนทอง
จำเรฎพิลาศสิริลบอง	ตุจมาณุทรงฤทธิ
บ้นทิตนีสิตสุธิรปราชญ์	จะพิลาศพิไลจิต
ปัญญาวิชาคุณเสถิต	ขุติเลิศวิชาธรรม
กาลนี้เกษตรจิระจรัส	สุวิวัฒน์เจริญนา
เป็นศูนย์วิชาะกิจกรรม	และพิพัฒนา ณ แดนไทย
นนทริตระหง่านวิจิตรพฤษ	กีระสิกระบือไกล
แผ่ก้านขจีสิริวีไล	รุจิเรือง ณ สัญลักษณ์
นนทรินกรคุณระคน	วิชดลและชาติภักดี
ศิลปวิชาดีไวไลกืออนุรักษ์	กะเพาะบ่มวิชาการ
เกษตรก้าววิกรมบุรณิหุต	ศุภผุดตระการนาน
สรรพศาสตร์วิวัฒมจิรกาล	ทะนุไทยเจริญเทอญ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทือง ทินรัตน์
ประพันธ์ในนามมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลูวาระ 72 ปีแห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อย่างเป็นทางการ หากเป็นคน ก็คือบุคคลผู้สมบูรณ์พร้อมด้วยวัย ความรู้และประสบการณ์ที่เปี่ยมล้น หากเป็นต้นไม้ แนนอนที่สุดคือ ต้นนนทรีที่เติบโตใหญ่ขยายกิ่งก้านสาขาเป็นร่มเงา ผลิดอกเหลืองอร่ามเบ่งบานไปสุดสายตามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในวาระนี้จึงเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงด้านการเกษตรที่เป็นเสาหลักแห่งวิชาการแก่พี่น้องเกษตรกร ประชาชนชาวไทย อีกทั้งมวลสรรพสัตว์และธรรมชาติทั้งหลายที่เกี่ยวข้อง จนนยากจะจินตนาการได้ว่า สังคมไทยจะดำรงอยู่เป็นเช่นไรหากไร้ซึ่งสถาบันแห่งนี้เสียแล้ว

ถึงกระนั้น พัฒนาการและความสำเร็จของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มิได้เกิดขึ้นชั่วข้ามคืนเหมือนฝัน หากแต่ต้องก้าวข้ามปัญหาอุปสรรคและความท้าทายมากมาย ที่ล้วนถาโถมเข้ามาพิสูจน์ความรู้ความสามารถของบูรพาจารย์ ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิตทุกคนในวันนนทรี ที่จะต้องประสานจิตใจให้เป็นหนึ่ง เพื่อช่วยกันก่อร่างสร้างตัว สร้างศักดิ์และศรีแห่งสถาบันให้มั่นคงและยั่งยืนสืบไป

หนังสือ “72 ปี เกษตรศาสตร์ พิพัฒน์แผ่นดินไทย” เล่มนี้ สื่อความหมายชัดเจนในเนื้อหาสาระที่มุ่งพรรณนาถึงกำเนิด เจริญงาม และคุณูปการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ผ่านมาต่อการพัฒนาสังคมไทย เพื่อเป็นอนุสรณ์เตือนใจถึง 7 ทศวรรษแห่งความก้าวหน้าในชีวิตของสถาบันจากวันวานแห่งอดีตสู่วันนี้ เพื่อการย่างก้าวต่อไปในวันพรุ่งนี้แห่งทศวรรษที่ 8 นั้น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะคงอยู่อย่างสง่างามเคียงคู่กับสังคมไทยและแผ่นดินไทยแห่งนี้ตลอดไป

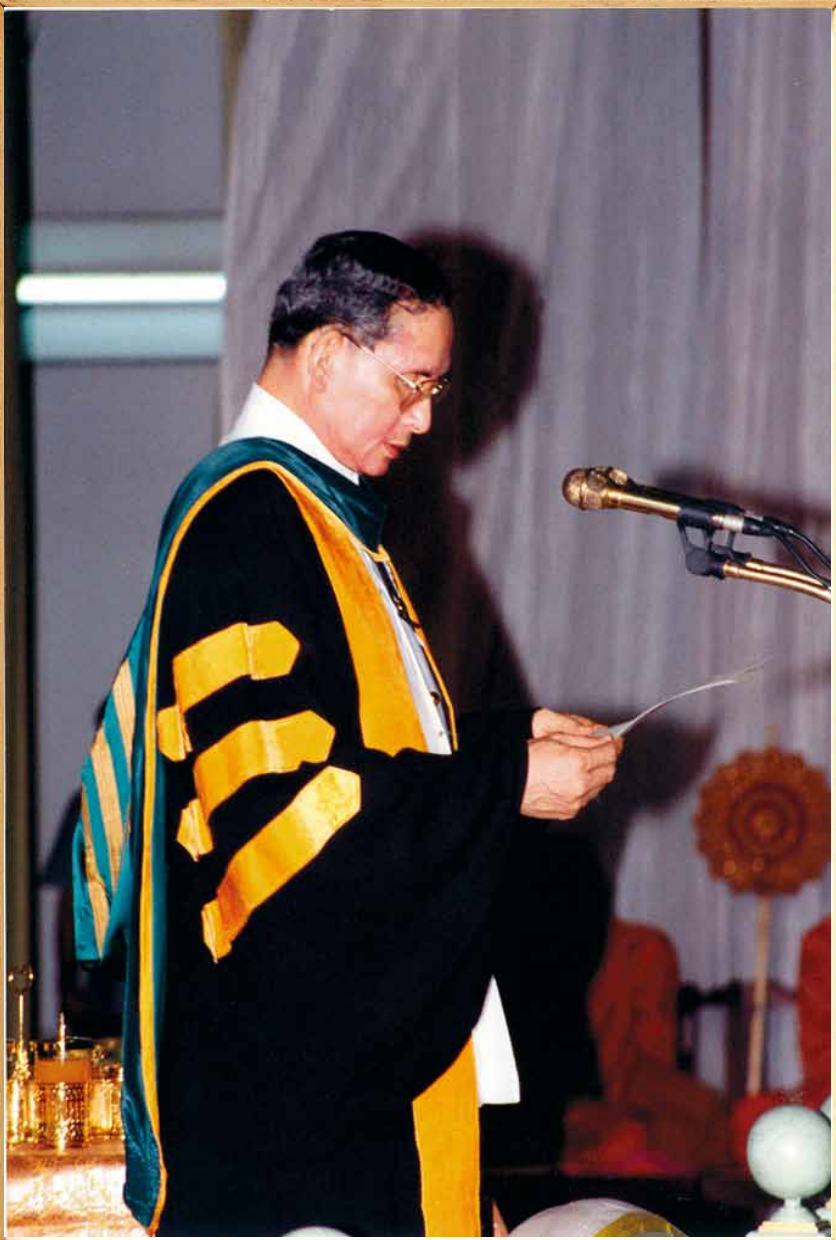

๕ เศด็จ ณ เกษตรศาสตร์	5-15
สารแสดงความยินดี	17-37
เกษตรศาสตร์ 8 ทศวรรษ	
ก่อนจะถึงทศวรรษที่ 1 อรุณรุ่งแห่งเกษตรศึกษา ตั้งแสงส่องพสุธาสยาม (พ.ศ. 2447 - 2485)	45-59
ทศวรรษที่ 1 หยาดพิรุณพรางพรหม อุ้มสมต้นกล้านนทรีคัลป์ (พ.ศ. 2486 - 2495)	61-73
ทศวรรษที่ 2 นนทรีหยิ่งรากแก้ว เป็นศรีสง่าแล้วแห่งสถาบัน (พ.ศ. 2496 - 2505)	75-85
ทศวรรษที่ 3 จากห้องหู่บางเขน เป็นนนทรีงามเด่นในเกษตรวานคร (พ.ศ. 2506 - 2515)	87-95
ทศวรรษที่ 4 ระลึกถึงพระคุณท่าน ลูกนนทรีต่างยึดมั่นกตัญญู (พ.ศ. 2516 - 2525)	97-103
ทศวรรษที่ 5 นนทรีแผ่กิ่งก้านสาขา นำวิชาสู่กำแพงแสนแดนทอง (พ.ศ. 2526 - 2535)	105-111
ทศวรรษที่ 6 เฉลิมราช สมองรัฐ นนทรีผลัดใบสู่อีสานและบูรพา (พ.ศ. 2536 - 2545)	113-121
ทศวรรษที่ 7 นนทรีเป่งบานแจ้งประจักษ์ เกษตรศาสตร์คือศรีศักดิ์แห่งแผ่นดิน (พ.ศ. 2546 - 2555)	123-129
ก้าวสู่ทศวรรษที่ 8 72 ปี นนทรีงามสง่า ในพงพฤษษาแห่งโลกาภิวัตน์ (พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป)	131-135
พลวัตเพื่อเกษตรก้าวไกล วิจัยนวัตกรรม ชี้นำสังคมไทย	137-155
สถาบันแห่งอุดมการณ์ แรงบันดาลใจและความฝันใฝ่ของคนเกษตร	157-172
บรรณานุกรม	173

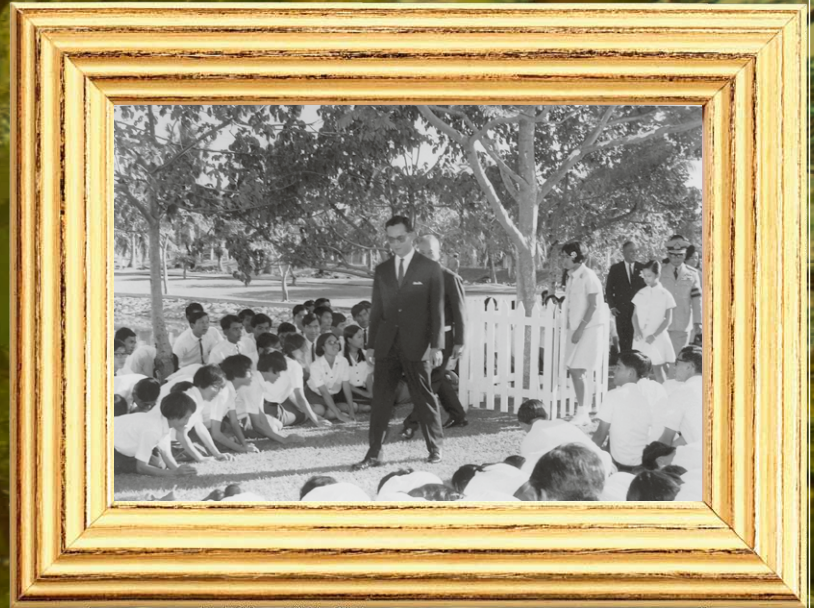
๘
ธ เสด้า
ณ เกษตรศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 HIS MAJESTY KING
 BHUMIBOL ADULYADEJ

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลย์ในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากกลับเหลือได้ในที่สุด ดังเห็นได้ ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอยู่ในเวลานี้

บัณฑิตทั้งปวงจึงควรจะได้คิดพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนแก่และหนักแน่น ให้เห็นถึงหลักการและวิธีการอันถูกต้องอันควรที่จะปฏิบัติงานของตน ในเบื้องต้น เพื่อช่วยให้เศรษฐกิจของชาติและการครองชีพของประชาชนดำเนินไปด้วยดี...”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดี ที่ 18 กรกฎาคม 2517

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
HER MAJESTY QUEEN SIRIKIT

“...ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศสำคัญประเทศหนึ่งในการผลิตพืชพันธุ์ธัญญาหาร ทั้งนี้เพราะผลเมืองส่วนใหญ่ของเราเป็นข้าวมา ผู้อุตสาหกรรมปลูกข้าวเลี้ยงเรามาเป็นเวลาหลายร้อยปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสอยู่เสมอว่า ข้าวมาเป็นผู้มีบุญคุณต่อประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง เพราะข้าวมาทำให้ไทยเป็นประเทศที่สามารถผลิตอาหารเลี้ยงตนเอง เราจึงเป็นประเทศที่มีศักดิ์ศรี และมีรากฐานอันสำคัญที่จะก้าวไปสู่ความเจริญยิ่งขึ้น เคยมีชาวต่างประเทศกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า ประเทศไทยนี้โชคดีที่ชาวยังรักการทำนา ไม่ทิ้งนาไปหาพวกอื่นทำกันหมด พระมหากษัตริย์ไทยทรงตระหนักในความสำคัญและทรงห่วงใยชาวนาชาวไร่มาตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแล้ว เช่น โปรดให้ขุดคลองต่างๆ ขึ้น จนถึงกับเริ่มการชลประทานอย่างจริงจัง ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็โปรดให้ขุดลอกคลองในภาคกลางเป็นจำนวนมาก พร้อมทั้งให้สร้างประตูน้ำไว้ปิดกั้นน้ำในคลองสำหรับใช้ทำนา จะเห็นได้ว่าพระราชภารกิจนี้สืบทอดมาจนถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจอย่างหนักร่วมกับรัฐบาล ในการแก้ปัญหาเรื่องการเกษตรและการชลประทานเพื่อช่วยเหลือชาวนาชาวไร่และประเทศไทยได้ชื่อว่ามีการจัดสรรน้ำในระบบชลประทานให้แก่ชาวนาชาวไร่โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายมาเป็นเวลาช้านาน...”

พระธำมเทชากรมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันอังคาร ที่ 25 กรกฎาคม 2538

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
HIS ROYAL HIGHNESS
CROWN PRINCE
MAHA VAJIRALONGKORN

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรียรรัตน์ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนภัสโรดมเสด็จฯ ทรงเปิดอาคารราชธานีศูนย์ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2552 เวลา 14.12 น. ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสที่พระองค์มีพระชนมายุ 50 พรรษา เมื่อปี 2545 โดยได้รับพระราชทานเงินสมทบทุนก่อสร้างจากกองทุนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อการศึกษาของมูลนิธิกาดูยานบารมี และได้รับพระราชทานนามอาคารและตราสัญลักษณ์พระนามาภิไธย ประดิษฐานที่ด้านหน้าอาคาร ทั้งนี้เพื่อรองรับการเรียนการสอน การวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของมหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นศูนย์กลางความเป็นเลิศทางวิชาการด้านการเกษตรที่ทันสมัย สามารถผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพที่จะช่วยแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรผู้ประกอบการทุกระดับ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 HER ROYAL HIGHNESS
 PRINCESS MAHA
 CHAKRI SIRINDHORN

“...บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาแล้วย่อมมีความหวังตั้งใจอยู่ร่วมกัน ที่จะได้ออกไปทำงานสร้างฐานะความเจริญให้แก่ชีวิต ในการนี้ จำเป็นที่แต่ละคนจะต้องมีหลักปฏิบัติสำหรับยึดถือ ซึ่งจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จอันน่าพึงพอใจ เบื้องต้น ท่านทั้งหลายควรจะได้ตั้งเป้าหมายในชีวิตและหน้าที่การงานให้แน่นอนก่อน เมื่อตกลงปลงใจในจุดประสงค์อันใดอันหนึ่งแล้ว ก็ต้องมีความจริงจังที่จะปฏิบัติตามความตั้งใจนั้น ให้ดำเนินก้าวหน้าไปจนกว่าจะบรรลุถึงจุดประสงค์ ข้อสำคัญ ทุกคนจะต้องเข้าใจให้ชัดเสียแต่ต้น ว่าการสร้างความสำเร็จในชีวิตนั้นมีใช้ะสำเร็จได้ในคราวเดียวได้ หากจำเป็นต้องค่อยๆ เสร็จค่อยๆ สร้างให้มันคงก้าวหน้ามาเป็นลำดับ และเมื่อมีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้น ก็จะต้องมีจิตใจที่มันคงແေးແေး ใช้สติปัญญาขบคิดและปฏิบัติแก้ไขโดยไม่เหน็ดเหนื่อยท้อถอย หรือละทิ้งเสียกลางคัน เมื่อใดได้พบเพียรปฏิบัติอย่างต่อเนื่องได้ครบตามลำดับ และสมบูรณ์ในทุกด้านตามเป้าประสงค์แล้ว เมื่อนั้นจึงจะถือว่าประสบผลสำเร็จที่แท้จริง...”

พระราชโอรสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดี ที่ 21 ตุลาคม 2542

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
HER ROYAL HIGHNESS
PRINCESS CHULABHORN

“...บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว ย่อมมุ่งหวังจะใช้วิชาความรู้ที่ได้เรียนมา ประกอบการทำงานสร้างความเจริญและความสำเร็จในชีวิต การจะสร้างความเจริญและความสำเร็จได้นั้น ทุกคนจะต้องตระหนักว่า งานที่ทำทุกอย่างมีความสำคัญ และจำเป็นต้องกระทำให้เสร็จสมบูรณ์อย่างดีที่สุด ฉะนั้น แต่ละคนต้องรู้จักปรับความรู้และหลักทฤษฎีที่ได้ศึกษามา ให้เข้ากับงานที่ทำ เข้ากับสถานการณ์ และเข้ากับสภาพแวดล้อมอย่างพอเหมาะพอดี ในการทำงานทุกอย่าง บัณฑิตจะต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่นฝ่ายอื่นอยู่เสมอ ดังนั้น เมื่อทำงานร่วมกับผู้ใดฝ่ายใด จะต้องทำความเข้าใจประสานงาน ประสานประโยชน์กันให้ได้ และที่สำคัญจะต้องเปิดตาเปิดใจให้กว้าง รับรู้ความก้าวหน้าของวิชาการต่างๆ อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาตนพัฒนางาน ให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ถ้าท่านทั้งหลายหมั่นฝึกฝนและถือปฏิบัติสม่ำเสมอแล้ว ก็เชื่อได้ว่าแต่ละคนจะประสบความสำเร็จในชีวิต ตามที่มุ่งหวังได้...”

พระโอรสสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดี ที่ 18 กรกฎาคม 2545

สาร

แสดงความยินดี

สารจาก หม่อมเจ้ากีศเดช รัชนี ประธานมูลนิธิโครงการหลวง

ในวาระครบรอบ 72 ปี การสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2558 นี้ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้บริหารและบุคลากรทุกท่านของมหาวิทยาลัยที่อุทิศตน พุ้มเทกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญา พัฒนาองค์ความรู้และวิชาการต่างๆ มากมายแก่สังคมไทย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยังมีบทบาทสำคัญยิ่งในการสนับสนุนให้บุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยได้เข้ามาทำงานถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในมูลนิธิโครงการหลวง ความร่วมมือทางวิชาการและความสัมพันธ์ที่ดีมาโดยตลอดนี้ ส่งผลให้งานพัฒนาเกษตรที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวงเจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ เกษตรกรชาวเขามีความอยู่ดีกินดี มีผลการดำเนินงานเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ นำความภาคภูมิใจแก่ประชาชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง

ข้าพเจ้าในนามของมูลนิธิโครงการหลวง ขอแสดงความชื่นชมยินดีต่อความสำเร็จของมหาวิทยาลัย ขอสนับสนุนเจตนารมณ์และความมุ่งมั่นพัฒนาวิชาการความรู้ ขอให้ผู้บริหารและบุคลากรทุกท่านมีความสุขในการทำงาน เพื่อผลสำเร็จและความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สืบไป

กีศเดช รัชนี

(หม่อมเจ้ากีศเดช รัชนี)

สารจาก ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี

2 ห้อง ให้เป็นห้องปฏิบัติการต่างๆ เช่น เคมี และพฤกษศาสตร์ ห้องชั้นบนด้านทิศตะวันออกมีความสำคัญมากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตที่รับปริญญาบัตรรุ่นแรก เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม

2493 และพระราชทานต่อมาจนถึงปี 2495 จากนั้นจึงทรงเปลี่ยนไปพระราชทานปริญญาบัตรที่ตึกห้องสมุดกลางจนถึงปี 2499 แก่นิสิตรุ่นที่ 11 ต่อจากนั้นจึงทรงเปลี่ยนไปพระราชทานปริญญาบัตรที่สวนอัมพร เพราะจำนวนนิสิตเพิ่มมากขึ้น ผมรับปริญญาบัตรปี 2499 จึงเรียกรุ่นว่า รุ่น 11

นักกรีฑาของมหาวิทยาลัย ได้รับรางวัลชนะเลิศครั้งแรกในปี 2492 ผมเป็นแค่นักกรีฑา 1,500 เมตร แต่ไม่เคยชนะที่กรุงเทพฯ เคยแต่ชนะต่างจังหวัด

รุ่นผมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อตั้ง KU Band เพราะนักดนตรี 2 คน เป็นนิสิตรุ่นเดียวกัน คือ อวบ เหมรัชตะ และสุรพล สงวนวงศ์

ชีวิตข้าราชการ 36 ปี ปี 2499 เป็นข้าราชการกสิกรรม (กรมวิชาการเกษตรในปัจจุบัน) ตำแหน่งกสิกรรมนักดนตรีทำงานที่เกษตรกลางบางเขน ติดกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นักวิชาการเกษตรโท (2502) หัวหน้าสถานีทดลองกสิกรรมบางเขน (2504) หัวหน้าโครงการข้าวโพดข้าวฟ่าง (2510) ผู้อำนวยการกองพืชไร่ (2520) รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร (2523) อธิบดีกรมวิชาการเกษตร (2534 - รอมมา 11 ปี) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2534 - 4 เดือน) แล้วหมดวาระได้รับทุน USOM ไปเรียนที่ University of Mississippi (2501) และทุน Rockefeller Foundation ไปเรียนที่ University of Nebraska (2505) แต่ไม่ได้รับปริญญาเอก แต่ได้ลูกชาย 1 คนแทน เป็นอาจารย์สอนพิเศษและอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ทางด้านเกษตร

เกษียณราชการ 30 กันยายน 2535 เป็นข้าราชการบำนาญ 2 ปี วันที่ 9 เดือน 9 (กันยายน) พ.ศ. 2537 (ค.ศ. 1994) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี ทรงงานมา 49 พรรษา ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เป็นองคมนตรีคนที่ 15 นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณอย่างหาที่สุดมิได้

ชีวิตองคมนตรีถึงปัจจุบัน ตั้งแต่ปี 2537 ได้สนองพระมหากษัตริย์คุณด้วยความสุขตลอดมา งานที่ทำเป็นงานทางด้านเกษตรและสิ่งแวดล้อมทั่วประเทศ โดยเฉพาะที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 6 แห่งทั่วประเทศ เป็นงานที่หนัก เหนื่อย แต่สุขใจสุขภาพย ะหว่าง

ปี 2539 - 2549 มีพระบรมราชานุญาตให้เป็นนายกสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 5 สมัย 10 ปี

ชีวิตปัจจุบัน รับผิดชอบพระยุคลบาทเป็นองคมนตรี เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นอดีตนายกสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นข้าราชการเกษียณของกรมวิชาการเกษตร งานพิเศษ ได้แก่ บรรยาย ปาฐกถา และประธานเปิดการประชุมวิชาการและสัมมนาตามหน่วยงานต่างๆ เป็นประธานงานมงคลสมรสบุคคล, รุ่นน้อง, ลูก, หลาน และประธานงานพระราชทานเพลิงศพ และงานฌาปนกิจผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตลอดอายุของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 72 ปี ผมมีชีวิตเกี่ยวข้องและผูกพันกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มาถึง 64 ปี และอาจจะนานกว่านั้น ถ้าเป็นมนุษย์เปรียบเหมือนคบกันมาตั้งแต่เป็นเด็กจนย่างเข้าวัยสูงอายุ จากเด็กหลังเต๋ายจนกลายเป็นอาคารกว่าร้อยหลัง จากนั้นสิต 100 กว่าคน กลายเป็นนิสิตจำนวนหมื่นและมีเกียรติยศชื่อเสียงอยู่ในระดับหนึ่งของประเทศ ในฐานะศิษย์เก่าผมจึงมีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่มีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้ชีวิต ณ มหาวิทยาลัยแห่งนี้

เนื่องจากผมไม่ได้รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการบริหารของมหาวิทยาลัย จึงมีจุดด้อยของมหาวิทยาลัยบางประการที่ผมยังไม่ค่อยเข้าใจ เช่น ความสามัคคีของอาจารย์และนิสิตต่างคณะกัน วิธีการบริหารด้านการเงิน บางกลุ่ม และความแตกต่างของวิทยาเขตบางแห่ง เป็นต้น แต่ผมมั่นใจว่าถ้าทุกคนยึดหลักการเป็นคนดีและคนเก่งให้มากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ก็ จะหมดไป

ในวาระที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะครบรอบ 72 ปี แห่งการสถาปนา ในวันจันทร์ที่ 2 กุมภาพันธ์ 2558 ผมในฐานะองคมนตรีและศิษย์เก่าคนหนึ่ง ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและพระบารมีแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จงดลบันดาลให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตลอดไป คณาจารย์ บุคลากร รวมทั้งครอบครัว และนิสิตทุกคนจงมีสุขภาพที่ดี มีร่างกายที่แข็งแรง และมีอายุยืนยาวชั่วกาลนาน

(นายอำพล เสนาณรงค์)
องคมนตรี

เนื่องจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2486 และจะมีวาระครบรอบ 72 ปีในปี 2558 และขอให้ผมส่งสารแสดงความยินดีเนื่องในโอกาสนี้ เนื่องจากผมเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตั้งแต่เริ่มเรียนในปี 2494 และเมื่อจบการศึกษาแล้วก็ยังทำงานเกี่ยวกับการเกษตร และมีสถานที่ทำงานอยู่ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีก 36 ปี และเมื่อเกษียณอายุราชการในปี 2535 เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ทำหน้าที่องคมนตรี ก็ยังมีสถานที่ทำงานส่วนหนึ่งอยู่ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และทำหน้าที่เป็นนายกสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีก 10 ปี (2539 - 2549) ดังนั้นนับตั้งแต่เป็นนิสิตคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จนถึงปัจจุบันนับเป็นเวลากว่า 63 ปี จึงมีชีวิตและความ เป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตลอดมา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องขอเล่าถึงความเกี่ยวข้องดังกล่าวพอสังเขปที่สุด ดังนี้

ชีวิตนิสิต 5 ปี 2494 ร่วมพิธีรับน้องใหม่ - ปล้นหอ - แหย่ธง - ที่พักเป็นหอไม้ 8 หอ อยู่หอ 5 - มีนิสิตหญิง 4 คน - ปี 2 และ ปี 1 ปีละ 2 คน อยู่บ้านอาจารย์ชวนชม

อาคารของมหาวิทยาลัยที่สำคัญคือ ตึกขาว หรือ ตึกเคมี อาคาร 2 ชั้น แต่ละชั้นมีห้องปฏิบัติการชั้นละ

สารจาก ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ราชบัณฑิต

เนื่องในโอกาสครบรอบ 72 ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ข้าพเจ้าในฐานะที่เคยเป็นศาสตราจารย์ เลขาธิการ และรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้ร่วมทำงานส่งเสริมกิจการบริหารและสอนในสถานศึกษาแห่งนี้มาตั้งแต่ครั้งเป็นวิทยาลัยเกษตรกลางบางเขน เริ่มแต่ พ.ศ. 2482 มาจนถึง พ.ศ. 2515 จึงได้ไปเป็นปลัดทบวงมหาวิทยาลัย จนเกษียณในปี พ.ศ. 2522 แต่ก็ยังได้สอนในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มาจนถึงปัจจุบัน ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เจริญก้าวหน้า เป็นที่นิยมของประชาชน จนมีจำนวนผู้สมัครเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้มากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น

หน้าที่ของมหาวิทยาลัยจะต้องค้นคว้าหาความรู้ใหม่มาสอนและเผยแพร่ความรู้ไปสู่ประชาชน รวมทั้งการส่งเสริมวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เคยเป็นผู้นำในทางค้นคว้าวิจัย แต่ต่อมาตกอันดับไปมาก ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของพวกเราชาวมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในปัจจุบัน จะต้องค้นคว้าวิจัยให้กลับไปอยู่แนวหน้าตามเดิม ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าพวกเราจะทำได้สำเร็จ

ประเสริฐ ณ นคร

(ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร)

สารจาก ศาสตราจารย์ระพี สาคริก

ปราชญ์เกษตรแห่งแผ่นดิน และอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2518 - 2522)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ขอให้ผมเขียนแสดงความยินดีในโอกาสที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครบรอบ 72 ปี ผมนึกถึงสูตรพีชคณิตที่ว่าด้วยเรื่อง “ความเป็นไปได้”

ก่อนที่จะทำอะไรก็แล้วแต่ ใจเราต้องมีความเป็นกลางให้ได้เสียก่อน ความเป็นกลางนั้นถ้าจะพูดว่ามีประเด็นซึ่งมีความเป็นไปได้ อยู่อย่างครบถ้วน เช่น สมมติให้ ก เป็นเรื่องหนึ่ง ข เป็นเรื่องหนึ่ง และ ค เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เมื่อเอา ก ข ค มาผสมกันแล้ว เราควรจะ ได้รับผลอย่างครบถ้วนซึ่งทั้งดีและไม่ดีอยู่ด้วยกัน

ความดีความไม่ดีนั้นเราจะโทษใครไม่ได้ และจะชมใครก็ไม่ได้อีกนั่นแหละ ทั้งนี้มันอยู่ที่คุณสมบัติของคนซึ่งเป็นผู้ นำในการพัฒนา ดังเช่นที่โบราณได้กล่าวฝากไว้ว่า “ถ้าหัวไม่ส่ายหางก็ย่อมไม่กระดิก”

เพราะฉะนั้นมาถึงบัดนี้ เกษตรศาสตร์อายุได้ 72 ปีแล้ว ถ้านับถอยหลังก็เพราะต้องการรู้ว่าในอดีตนั้นมีความเป็นมาอย่างไร

คนในเกษตรศาสตร์เคยอยู่อย่างรู้เหตุรู้ผลหรือเปล่า ถ้ารู้แล้วก็ต้องมองออกไปอีกว่าสามารถนำไปปฏิบัติตามเหตุและผลหรือไม่ ถ้ามีเหตุมีผลซึ่งสมควรแก่การยอมรับนับถือ สิ่งนั้นน่าจะเป็นผลดี ซึ่งทุกคนควรให้การยกย่องสรรเสริญ แต่ถ้านำไปปฏิบัติแล้วเกิดการตกต่ำ เราก็ควรยอมรับด้วยว่าจะต้องร่วมกันพัฒนาให้มันดีกว่านี้

เรื่องมหาวิทยาลัยนั้น แท้จริงแล้วก็คือเรื่องความเป็นมนุษย์นั่นเอง โดยเฉพาะเกษตรศาสตร์จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนควรมีวิถุณญาณเกษตรกรรม เพราะเกษตรกรรมคือการใช้ปฏิบัติที่ลงถึงพื้นดินอย่างมีความสุข

ถ้าประชากรในเกษตรศาสตร์มีวิถุณญาณด้านเกษตรกรรมจริง ผลิตผลจากการเรียนรู้เกี่ยวกับเกษตรกรรมย่อมนำมาบุคลากรลงไปสู่พื้นดิน และทำงานอย่างมีความสุข

ผมใคร่ขอร้องให้ทุกคนหวนกลับไปนึกถึงช่วงซึ่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีอายุครบ 60 ปี ในช่วงนั้นศาสตราจารย์อินทรี จันทรสติธย์ ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ถึงสองครั้งสองหน เนื่องจากเกษตรศาสตร์เกิดเรื่องใหญ่ ทำให้ท่านผู้นี้จำต้องเข้ามาปฏิบัติงานอีกครั้งหนึ่ง

ท่านศาสตราจารย์อินทรี จันทรสติธย์ ได้ขอร้องให้อาจารย์ ดร. อัจฉรา นวจินดา และอาจารย์ ดร. ขจีรักษ์ ภิรมย์ธรรมศิริ ทำวิจัยเรื่อง “เกษตรศาสตร์ของแผ่นดิน” ผมจำได้ว่าผลงานวิจัยครั้งนั้นได้ปรากฏออกมาเป็นความจริงอย่างไร ทุกคนคงจำได้ดี

สิ่งนั้นไม่ใช่หรือที่ปรากฏเป็นผลงานอันแท้จริงของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งทุกคนควรภูมิใจอย่างที่สุดแล้ว หลักธรรมได้ชี้ไว้ว่า “สิ่งใดก็ตามเมื่อขึ้นสูงสุดแล้วก็ย่อมลดลงมาสู่ต่ำสุดเป็นธรรมดา”

เพราะฉะนั้นจึงขอให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อย่าได้ทอดทิ้ง ความดีความไม่ดีเป็นของธรรมดาที่อยู่ร่วมกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความจริงซึ่งอยู่ในจิตใจมนุษย์ผู้เกี่ยวข้องโดยแท้ ขอให้ทุกคนจงประสบแต่ความโชคดีตลอดไป

ระพี สาคริก

(ศาสตราจารย์ระพี สาคริก)

สารจาก กายาคคุณพระช่วงเกษตรศิลปการ (นายช่วง โลจายะ)

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สิรินทร์ โลจายะ พิบูลนิยม

ดิฉันขอแสดงความยินดีที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ก่อตั้งครบ 72 ปีในปี พ.ศ. 2558 นี้ ในฐานะที่เคยเป็นอาจารย์อยู่ที่ภาควิชาเคมี คณะเกษตร และเป็นบุตรของคุณพระช่วงเกษตรศิลปการ ผู้ร่วมก่อตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รู้สึกภาคภูมิใจที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เจริญก้าวหน้ามาเป็นอย่างดีด้วยความทุ่มเท ความเสียสละ และความเหนื่อยยากของท่านอธิการบดีทุกท่านที่ผ่านมา

เมื่อคุณพ่อกลับจากแม่โจ้ได้มาดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมเกษตรและการประมง ต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราชการ ท่านได้กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีจอมพล แปลก พิบูลสงคราม ว่า ประเทศเราประชาชนส่วนใหญ่มีพื้นฐานประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ควรได้มีการจัดให้มีการศึกษาด้านการเกษตรที่ทันสมัยครบวงจรในระดับอุดมศึกษาขึ้น ท่านนายกรัฐมนตรีได้สนับสนุนให้ดำเนินการ ท่านได้ขอทุ่งบางเขนเป็นสถานที่ตั้ง ซึ่งขณะนั้นมีสถานีทดลองการเกษตรอยู่แล้ว ได้มีการร่วมมือร่วมใจกันกับคุณหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจและคุณหลวง อิงศรศรีเสถียร ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกันมาก่อน จัดดำเนินการ และเริ่มทำการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก เริ่มจากการจัดตลาดนัดในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ของทุกปี มีการประกวดพันธุ์ข้าว พันธุ์สัตว์ เช่น สุกร ไก่แพะ และการประกวดผัก ผลไม้ พร้อมจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรต่างๆ มีการประกวดธิดาเกษตร ผู้คนลั่งไหลกันมาเที่ยว “เกษตรแฟร์” และเริ่มรู้จักมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กันมากขึ้น

คุณพ่อติดตามความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มาตลอด ขณะเป็นรัฐมนตรีได้อนุมัติให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้สัมปทานเช่าป่าแม่เอ็ง จังหวัดเชียงใหม่ และขออนุมัติจาก

รัฐบาลนำเงินค่าเช่าป่าละ 3 ล้านบาทมาเป็นเงินสมทบงบประมาณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำให้เกิดความคล่องตัวในการใช้เงินก่อนนี้สร้างบุคลากร ซื้อเครื่องมือวิจัย จัดจ้างคนงาน ฯลฯ

ความห่วงใยในด้านการเกษตรของประเทศไทยอยู่ในใจของคุณพ่อเสมอ

สิรินทร์ โลจายะ

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สิรินทร์ โลจายะ พิบูลนิยม)

สารจาก กายาทคุณหลวงอังคศรีภักษิการ (ศาสตราจารย์พิเศษ อินทรี จันทรสฤติย)

รองศาสตราจารย์ทิพวรรณ จันทรสฤติย

ในวาระการพัฒนากองครบรอบ 72 ปีแห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2486 - 2558) ดิฉันในนามของสกุลจันทรสฤติยและสกุลเครือญาติ ขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้เห็นความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อย่างต่อเนื่องและมั่นคง ระยะเวลาที่ผ่านมาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ขยายตัวทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ มีการขยายวิทยาเขตเพิ่มขึ้น จำนวนนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษามากขึ้น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้พัฒนาองค์ความรู้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา ทั้งด้านการเกษตร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยและสังคมนานาชาติ ประชาชนคนไทยตระหนักในผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัย อาทิ ข้าวไทยที่มีชื่อเสียงโด่งดัง ผักและผลไม้หลายชนิด ซึ่งเดิมออกผลตามฤดูกาล แต่ปัจจุบันมีตลอดปี เทคโนโลยีทางการเกษตรทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งอาหารสำคัญของโลก สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นผลงานของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทั้งสิ้น ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นความภาคภูมิใจแก่ชาวไทยทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับมหาวิทยาลัย ซึ่งก็คือ บุคคลในสกุลจันทรสฤติยและสกุลเครือญาติ อันเป็นบุตรหลานของศาสตราจารย์พิเศษ อินทรี จันทรสฤติย ผู้มีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานการศึกษาให้แก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อดีตรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และอดีตนายกสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดิฉันเชื่อว่า หากคุณปู่หลวงอิง (ศาสตราจารย์พิเศษ อินทรี จันทรสฤติย) ยังมีชีวิตอยู่ ท่านคงมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เช่นเดียวกัน

สุดท้ายนี้ ในนามของสมาชิกสกุลจันทรสฤติยและบุตรหลานของศาสตราจารย์พิเศษ อินทรี จันทรสฤติย ขออวยพรให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เจริญรุ่งเรืองยิ่งๆ ขึ้น เป็นขุมกำลังทางวิชาการ และเป็นที่ยิ่งแก่ประชาชนคนไทยและนานาชาติสืบไป

ทิพวรรณ จันทรสฤติย

(รองศาสตราจารย์ทิพวรรณ จันทรสฤติย)

สารจาก กายาทคุณหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ (นายทองดี เรศานนท์)

นางพรทิพย์ เรศานนท์ จรัสวีโรจน์

ลูกเกษตรพันธุ์แท้

ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีและขอบคุณที่ได้รับเชิญให้ร่วมกิจกรรมเฉลิมฉลอง 72 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในฐานะ “เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์อันแนบแน่น” ข้าพเจ้าเป็นบุตรสาวคนเล็กของนายทองดี เรศานนท์ หรือหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ เราจึงเหมือนมีบิดาผู้ให้กำเนิดท่านเดียวกัน ปัจจุบันข้าพเจ้าอายุ 68 ปี เป็นน้องพี่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4 ปี เราถูกพุ่มพักให้โตมาอย่างอบอุ่นในสังคมครอบครัวใหญ่ มีคุณพ่อเป็นผู้ใหญ่ของบ้าน บรรดาคณาจารย์เป็นเสมือนญาติและเพื่อน ช่วยกันดูแลนิสัยอย่างใกล้ชิดเหมือนลูกหลาน ในวัยเด็ก คุณแม่ข้าพเจ้าคือ คุณเลื่อน เรศานนท์ รัชชากรเป็นผู้ช่วยคุณงานและฝึกนิสัยภาคปฏิบัติ มักพาข้าพเจ้าไปด้วยเวลาออกสถานที่ข้าพเจ้ามักติดตามไปด้วยเสมอ เห็นการทำงานของท่านเป็นประจำ ข้าพเจ้าชอบดูท่านคุมคนงานหันผักกอกโต เพราะได้ช่วยไปรอยผัดผักเลี้ยงไก่ในคอกแล้วไปสนุกกับการวิ่งไล่จับลูกเจี๊ยบตัวนุ่ม ขนฟู สีเหลือง ที่ถูกเลี้ยงเป็นกลุ่มใต้กกอุ่น และช่วยหน้าใส่กระถาง พวกมันจะมาสูมกันกินส่งเสียงเจี๊ยว ส่วนลูกไก่ที่เลี้ยงไม่รอดหรือไข่ที่ฟักไม่ออก ข้าพเจ้าก็จะตามคุณพ่อเอาไปเลี้ยงปลาหมอในบ่อหลังหอประชุมใหญ่ ข้าพเจ้าได้เฝ้าสมเด็จพระยาอย่างใกล้ชิดครั้งหนึ่งที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาวันนี้ทำให้คิดได้ว่าผลผลิตเกษตรยุคนั้นปลอดภัยและมีคุณภาพดีเลิศ

ในวาระครบรอบ 72 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ข้าพเจ้าเชื่อว่าคุณพ่อและบรรดาคณาจารย์ผู้เป็นบูรพาจารย์ของมหาวิทยาลัย ตลอดจนพวกเราทุกคนที่เติบโตมาพร้อมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คงมีความภูมิใจที่สปริตอันเข้มขันของเราชาวเกษตรนครที่สืบเนื่องกันมาโดยยึดหลักความซื่อสัตย์และรักสามัคคี ประรองตอง เป็นที่ตั้ง ได้เป็นพลังให้พวกเราอยู่รอดปลอดภัยเจริญพัฒนามาได้จนทุกวันนี้ เมื่อมองดูสถานการณ์บ้านเมืองเราในปัจจุบันนำคิดว่า หลักการดั้งเดิมของพวกเรายังคงทันสมัยอยู่และอาจช่วยชาติให้รอดปลอดภัยได้เช่นกัน ดังที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้กลายเป็นเด็กน้อยที่เติบโตใหญ่ ได้เป็นกระดูกสันหลังให้ชาติมาแล้ว โดยเนื้อแท้ คุณหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจเป็นผู้มีความห่วงใยประชาชนคนธรรมดา โดยเฉพาะชาวบ้านระดับรากหญ้าเป็นสำคัญ เห็นได้จากตำราเรียนที่แปลงศัพท์วิชาการเป็นภาษาธรรมดา รายการปลูกข้าว วิสัยนาทางวิทยุ การริเริ่มตลาดนัดเกษตร

ล้วนแต่เน้นเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย คนมีการศึกษาน้อยก็ทำตามได้ แม้กระทั่งเด็กอย่างข้าพเจ้าก็สามารถสอนให้ต้อนรับแขกเมืองได้อย่างฉาดฉาน แต่ติดดินและมีความสุขได้อย่างธรรมดา

ในที่สุดนี้ข้าพเจ้าขออัญเชิญเพลงที่ข้าพเจ้าไม่เคยลืมจากขบวนคบเพลิงของพี่ๆ นิสิตที่แห่กันมาท่ามกลางความมืดของเที่ยงคืนปีใหม่ทุกปี เห็นเปลวไฟพลิวสุดสายตาเพื่อมาอวยพร และขอพรแต่คณาจารย์ทุกๆ ท่าน เป็นการแสดงความรักและนับถือซึ่งกันและกันอย่างง่าย ๆ และอบอุ่น

นางพรทิพย์ เรศานนท์ จรัสวีโรจน์
ลูกสาวคนเล็ก

นางพรทิพย์ เรศานนท์ จรัสวีโรจน์

(นางพรทิพย์ เรศานนท์ จรัสวีโรจน์)

สารจาก

นายกสมาคมนิสิตเก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ 6 สมัย (พ.ศ. 2526 - 2538)

ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธุ์

ในวาระครบรอบ 72 ปีแห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ข้าพเจ้าในฐานะนิสิตเก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งในความสำเร็จของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันผู้ทำหน้าที่บ่มเพาะความเจริญงอกงามทางภูมิปัญญาให้แก่ประชาชน ตลอดจนเป็นผู้ชี้นำทิศทางสืบทอดเจตนารมณ์ที่ดีของสังคมและประเทศชาติอย่างต่อเนื่องยาวนาน ข้าพเจ้าก็เป็นผู้หนึ่งที่ได้รับการศึกษาอบรมทั้งทางวิชาการ จริยธรรม และคุณธรรมจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ สิ่งเหล่านั้นได้เป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในชีวิตของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้นำวิชาความรู้ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยไปใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน กระทั่งข้าพเจ้าได้ทำงานในหน้าที่ที่สำคัญต่อประเทศชาติบ้านเมืองในหลายโอกาส ข้าพเจ้าจึงมีความรัก ความผูกพัน และมีความจงใจที่ดีกับสถาบันแห่งนี้อย่างยิ่ง ทั้งในขณะที่ยังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัย ข้าพเจ้าก็ได้ทำหน้าที่นายกองค์การนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แม้ภายหลังจากที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแล้ว ข้าพเจ้าได้ทำหน้าที่นายกสมาคมนิสิตเก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และต่อมาข้าพเจ้าได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิทยาศาสตร์การเกษตร จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นการตอกย้ำถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่นของข้าพเจ้ากับมหาวิทยาลัยแห่งนี้

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่จัดการศึกษา ค้นคว้า และส่งเสริมวิชาการเกษตร ปัจจุบันได้พัฒนาสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำทางวิชาการที่หลากหลาย ได้รับการยอมรับในระดับสากล และอนาคตอันใกล้นี้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะพัฒนาไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งการพัฒนาเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและมีความคล่องตัว ทำให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ข้าพเจ้าจึงขอแสดงความยินดีกับสถาบันอันทรงคุณค่าแห่งนี้ และขอให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มุ่งมั่นและดำรงไว้ซึ่งปณิธาน มุ่งสร้างศาสตร์แห่งแผ่นดิน เพื่อความกินดีอยู่ดีของชาติสืบต่อไป

(ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธุ์)

สารจาก เกษตรกรรม วลัยแมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชน พ.ศ. 2547 และปราชญ์เกษตรแห่งแผ่นดิน

นายประยงค์ รณรงค์

ในโอกาสครบรอบ 72 ปีแห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในปีนี้นับว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความมั่นคงยั่งยืน เคียงคู่กับอาชีพการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประเทศ อายุ 72 ปี ถ้าเปรียบเทียบกับบุคคลก็จะเป็นผู้มีประสบการณ์ต่างๆ ทั้งบวกและลบ พบทั้งความภาคภูมิใจ หดหู่ แต่ก็สามารถยืนหยัดด้วยอุดมการณ์ที่เข้มแข็งและยังพัฒนายกระดับก้าวหน้าขึ้นมาอยู่ในระดับสถาบันการศึกษาแถวหน้าของประเทศได้ในปัจจุบัน

ผมคนหนึ่งที่เป็นผู้ศรัทธาในแนวทางการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้หาช่องทางสร้างความสัมพันธ์เพื่อการศึกษาเรียนรู้ ถึงแม้ผมจะไม่ได้เป็นนักศึกษาหรือเป็นบุคลากรใดๆ ของมหาวิทยาลัย แต่ทางมหาวิทยาลัยก็ได้ให้โอกาสผมได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมอยู่บ่อยๆ เป็นต้นว่า ร่วมประชุมสัมมนา ร่วมเวทีอภิปรายแสดงความคิดเห็น บรรยายพิเศษเพื่อเล่าประสบการณ์แก่นิสิตในส่วนที่ผมถนัด เช่น การพัฒนาชุมชน การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง การทำวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น บางครั้งผมก็ได้ขอความอนุเคราะห์นำผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มองค์กรในชุมชนมาศึกษาดูงานหรือเข้าฝึกอบรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในระยะสั้นๆ

เมื่อปี พ.ศ. 2548 ผมก็ได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยให้ผมเข้ารับพระราชทานปริญญามหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (เกษตรศาสตร์) ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของผมและวงศ์สกุล ทั้งๆ ที่การทำงานของผมไม่ได้หวังสิ่งตอบแทนใดๆ แต่การเห็นความสำคัญจึงเป็นกำลังใจและสร้างการยอมรับจากหน่วยงานต่างๆ และชุมชนทำให้การทำงานตามอุดมการณ์ของผมสะดวกขึ้น

หวังว่าต่อจากนี้ไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็จะต้องทำงานหนักขึ้น เพราะการเปิดกว้างเข้าสู่การแข่งขัน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยกระดับความสามารถ ภูมิปัญญา วิชาการ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็จะเป็นสถาบันหลักในการยกระดับการเกษตรของประเทศไทยเข้าการแข่งขันให้เจริญก้าวหน้าทั้งระดับจุลภาคและมหภาคอย่างสมศักดิ์ศรี

ขอแสดงความยินดีอย่างจริงใจที่สถาบันการศึกษาแห่งนี้ได้ยึดอุดมการณ์อย่างมั่นคง พันฝ่าอุปสรรคผ่านพ้นมาได้ทุกยุคทุกสมัย และขอให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตลอดไป

(นายประยงค์ รณรงค์)

Message
of
Congratulations

Aarhus University treasures Kasetsart University as a close and dear collaboration partner, and we have great admiration for the remarkable results that have been achieved by your university. Especially in Biological Sciences, particularly within Marine Ecology, our collaboration has demonstrated the mutual benefits of establishing a long-standing relationship. It was also a great honor for Aarhus University when Associate Professor Emeritus Jørgen Hylleberg, Department of Biological Sciences at Aarhus University, in 2010 was conferred an Honorary Degree by the Kasetsart University.

Aarhus University looks forward to further strengthening the ties between our two universities and we wish you a happy anniversary.

Beijing Sport University, China

Kasetsart University is an internationally renowned university. As one of the most famous public comprehensive universities in Thailand, it always attaches importance to the development of sports and physical education. Your students' athletic performance in volleyball and taekwondo ranks at the top in Thailand, and many students are national team players. The overall research strength of your university provides a powerful support to the development of sports science. After the establishment of the official relations between our two universities, according to the agreement, two undergraduates majored in physical education and health from the Education and Development Institute of your university came to Beijing Sport University as the exchange students and studied for a semester from February to May in 2013.

On behalf of Beijing Sport University, it gives me great pleasure to congratulate Kasetsart University on its 72nd anniversary. I wish the cooperation between our two universities greater success in the future and more contributions to the development of sport and physical education in Thailand, China and the world.

Can Tho University, Vietnam

On behalf of Can Tho University, I would like to congratulate you Kasetsart University (KU) on the 72nd Anniversary Celebration to be held all year round by 2015. I hope that with the long lasting growth, KU will maintain the leading role as a national research university of Thailand with her excellence for academic and knowledge innovation. As the role of Rector, I would like to uphold our fine cooperation between Can Tho University and Kasetsart University. This marks a new milestone in the cooperation development between the two institutions, opening a new stage for the sustainability and prosperity.

I would like to offer my heartfelt congratulations on this important event and wish Kasetsart University to drive to your major goal as a leading university for the accomplishment to be a world-class university in the near future.

Champasack University, Lao PDR

Based on the cooperative agreement, we have together succeed the cooperation through the activities and project such as Kasetsart University 1) Provided short-training to teachers, staff and students of Champasack University, particularly in agriculture (planting and livestock), fundamental research methods and skill development of ICT for staff development program, 2) Provided 7 scholarships including Master and Ph.D. programs to teachers and staff to take the courses at Kasetsart University, 3) Has joined opening and running the Development of Business Administration Program of Champasack University, Lao PDR.

On the occasion of 72nd Anniversary Celebration of your respected university, I on behalf of Champasack University would like to convey my whole-heart gratitude for your previously kind assistance and cooperation to Champasack University. We express highly sincere appreciation to you and all Kasetsart University's leaders, academics, researchers and staff that always providing us the academic assistance and support as well as Kasetsart University provided the valuable knowledge, academic and experiences to staff, teachers and students with specific needs for Champasack University development. I could say that Kasetsart University is a part of the previous Champasack University's accomplishments and Champasack University development as well.

Chiba University, Japan

Takeshi Tokuhisa
President

I would like to take this opportunity to congratulate you on your achievements and thank you for more than a decade of mutually beneficial cooperation. Kasetsart University and Chiba University have signed the Agreement for Academic Exchange and Cooperation in 2000 and the Agreement for Student Exchange Program in 2002. Many students have had great experiences by participating in it. I appreciate your kind support during their stay in Thailand. It is our great pleasure that many students from your university have also come to Chiba University to study Japanese culture and language in our Japan program.

I would like to thank you for your long cooperation and look forward to our further collaboration in the future. I wish you every success in your new endeavors.

China Agricultural University, China

Ke Bingsheng
President

China Agricultural University (CAU) and Kasetsart University (KU) have developed a close relationship over the past few years, especially through the exchange of high-level bilateral visits. The Memorandum of Understanding signed in 2010 by both sides could serve as an excellent example in the matter, highlighting fruitful collaborations in agricultural fields, including agronomy, horticulture and plant protection.

It is my privilege to congratulate you on the occasion of the 72nd anniversary of Kasetsart University and to wish you, the staff and students of your university, a productive future enriched with an academic success. We wish an even closer partnership between us in the days to come.

GIFU UNIVERSITY Gifu University, Japan

Hisataka Moriwaki, M.D., Ph. D.
President

We cordially congratulate your 72nd Anniversary of Kasetsart University, and also greatly appreciate your long-standing educational contributions and research accomplishment that contributed to the people all over the world.

International association including exchange-student contract was formally established on August 5, 1999 between Kasetsart University and Gifu University. In the recent 8 years, international exchange of delegates has been quite active that covered a wide range of sciences including agriculture, wild life animals, veterinary medicine, and environmental technology. In addition, Kasetsart University and we, Gifu University, are looking forward to the near future association in a variety of scientific fields spanning natural science, technology, as well as human and veterinary medicine. We hope this tight cooperation will definitely contribute to the advance and prosperity of people in both Thailand and Japan.

Hanoi University of Agriculture, Vietnam

Prof. Dr. Tran Duc Vien
Rector

Over the past 72 years, Kasetsart University has made great contributions to the promotion of education in Thailand, especially in Agricultural sector and contributed to ASEAN university network in particular. Our university always sees Kasetsart University as one of strategic partners in the ASEAN region because of your achievements for academic and knowledge innovation. Hanoi University of Agriculture and Kasetsart University has had a long relationship since the 80's decade of last century. The first memorandum of understanding has been signed in 1985 and renewed thereafter. Based on this memorandum, many cooperative activities have been implemented such as faculty and student exchange, curriculum developing, joint research and training. After nearly 30 years of partnership, many turns of our staff went to study doctoral and master training program at Kasetsart University. These exchanged visits promote our bilateral more in-depth, substantively and effectively.

I wish our friendship and cooperative relationship tied in 2014 will be strengthened and continue to develop further in the future.

Hiroshima University, Japan

Toshimasa Asahara
President

On this occasion of Kasetsart University's 72nd Anniversary, I wish to extend my warmest congratulations to the university. Relations between Kasetsart University and Hiroshima University began in 2002 following the Inter-University Exchange Agreement. Following the conclusion of the Memorandum to the Agreement between the Faculty of Economics of Kasetsart University and HU Graduate School of Biosphere Science in 2011, we have been promoting further active student exchange at both university and department levels. Further, student exchange has also been initiated with respect to the fields of food science and agriculture.

Through these exchanges both universities have been able to foster excellent personnel and I hope that both universities strengthen relations in the future. I wish Kasetsart University well in all future endeavors.

Hokkaido University, Japan

Keizo Yamaguchi
President

On behalf of Hokkaido University, I would like to take this occasion to convey my heartiest congratulations on the 72nd anniversary of the founding of Kasetsart University. Please accept my warmest wishes for your success in your anniversary events. We greatly value the continued collaboration between our researchers and students since we concluded a departmental exchange agreement between our faculty of Agriculture and your faculties of Agriculture and Forestry in 1998; and between our faculties of Fisheries in 2007.

I look forward to continued and escalated collaboration between our institutions. Again, best wishes for the further development of Kasetsart University.

Huaqiao University, China

Prof. Jia Yimin
President

During the past seven decades, Kasetsart University of Thailand has been vigorously fulfilling an important role in Thai higher education with her excellence for academic and knowledge innovation. We are happy to see Kasetsart is credited for having a good number of prestigious alumni in all walks of life home and abroad. As your sister university, Huaqiao University place a high value on international friendship and collaboration and is delighted to be working with your institution to develop the Confucius Institute and other collaborative programs of common interests.

We wish Kasetsart University continued success on the 72nd anniversary and looking forward to working together in the future and enhancing our international partnerships in teaching, research and academic activities.

Kagawa University, Japan

Seigo Nagao, M.D., Ph. D.
President

Through the years since the signing of our academic exchange agreement in 1988, Kasetsart University and Kagawa University have been conducting many exchanges of research staff and as well as students. On the bases of agreement, we implemented several research projects in the fields of environmental science, agricultural production and food technology. Program of student exchange in the food safety provided a valuable experience for the students in both universities. I am confident that the exchange program contributes greatly towards the further development of ties between our universities.

Let me extend my sincere congratulations and best wishes for the celebrations on the 72nd Anniversary of Kasetsart University.

Kumamoto University, Japan

Isao Taniguchi
President

Needless to say, the relationship between Kasetsart University and Kumamoto University is growing in various fields from year to year. As a matter of fact, a professor of our university has delivered various lectures during universities visits to Kasetsart University. I am very pleased to be informed that Kasetsart University and Kumamoto University have entered into agreement for 20 years. I am confident that this close relationship will further promote the exchanges between the universities of our two countries in the future.

I would like to take this opportunity to wish every success with “The 72nd Anniversary Celebration of Kasetsart University” and express my sincere appreciation to all related organizations for providing their efforts to this valuable year.

Kyoto University, Japan

Hiroshi Matsumoto
President

Kyoto University has long had a deep commitment to pursuing research and education collaboration with Thailand, and our Center for South East Asian Studies has maintained an office in Bangkok for over 50 years. Kasetsart University is one of our most important partners in Thailand, and we greatly value our collaboration. Kyoto University is currently engaged in a concerted drive to enhance its international collaboration in the ASEAN Region. I sincerely hope that the establishment of the new office will serve as catalyst to further deepen the collaboration between our two institutions.

I extend my most sincere congratulations once again to Kasetsart University on its 72nd anniversary, and offer my best wishes for your continued success in the future.

Mendel University in Brno, Czech Republic

Prof. RNDr. Ladislav Havel, CSc.
Rector

It is a great honour for me to congratulate you on the 72nd anniversary of founding of the University. Kasetsart University is our long-term strategic partner. We appreciate very much excellent scientific research results and knowledge innovations that provide intellectual input of our cooperation.

I wish your university to continue the top world-class research and develop our partnership as much as possible to satisfy both sides.

Nagoya University, Japan

Michinari Hamaguchi
President

On behalf of Nagoya University, I would like to offer my sincere congratulations on the 72nd anniversary of your university.

Kasetsart University is one of Nagoya University’s longest-standing overseas partner universities, and the oldest in Thailand. Our two universities have maintained an excellent relationship for over 30 years, since the conclusion of an agreement for academic exchange and cooperation in 1981.

Kasetsart University is also a member of Academic Consortium 21 (AC21), which was established in 2002 as an international network comprised of educational, research and industrial organizations throughout the world and whose General Secretariat is located at Nagoya University. We very much appreciate your substantial contributions to AC21 activities in the past, especially your support for the AC21 International Graduate Summer School held in Bangkok in 2013.

Our two universities have engaged in active exchange of faculty and students. The School of Agricultural Sciences and The Graduate School of Bioagricultural Sciences of Nagoya University, in particular, have close ties with Kasetsart University. In recent years they have been conducting study and research programs in Thailand with its support; many of our faculties are also involved in collaborative research with Kasetsart University.

I believe that the partnership between our two universities can only be strengthened further in the future, and I offer my best wishes for the continued success and growth of Kasetsart University.

National Chung Hsing University, Taiwan

Der-Tsai Lee
President

National Chung Hsing University has been receiving many of your outstanding students and faculty members via either a long term or a short term exchange program. You have also shown hospitality when our students and faculty members visited your lovely campuses. Both of us are dedicated to strengthening the partnership and cooperation in every field, and this collaboration surely meets our common goal in the pursuit of academic excellence in higher education under the framework that we set in our agreement.

On celebrating the 72nd anniversary, I would like to congratulate you all on this occasion and feel proud that we have remained one of your strongest partner universities since 1991. I am sending our best wishes to Kasetsart University. May the collaboration between our two universities continue to strive for many years to come.

National Institute of Technology Kagoshima College, Japan

Tetsuji Chohji
President

Anniversaries afford an opportunity to retrospect on the years of academic cooperation between us. We have strengthened our ties with Kasetsart University—a key partner—particularly in the field of engineering. National Institute of Technology Kagoshima College has been educating engineers to respond to strong demands from the industry. Although our program has been successful and admired by the Japanese industry, the most important task in the next decade is to foster creativity and global communication skills in our engineering graduates.

On behalf of the National Institute of Technology Kagoshima College, I congratulate Kasetsart University on the occasion of its 72nd anniversary. Kasetsart University is a world-leading research university in agriculture, food, technology, and innovation, with several academic collaborative activities worldwide. I hope to continue and advance the cooperation between our institutions and encourage the students and faculty of both universities.

National Taichung University of Education, Taiwan

Szu-Wei Yang
President

I am pleased to learn that Kasetsart University is celebrating her 72nd anniversary. I, on behalf of National Taichung University of Education, am glad to send you my warmest congratulations on this wonderful occasion. I express my best wishes for the development of Kasetsart University, and expect that our universities will maintain close relationships.

National Taiwan Ocean University, Taiwan

Prof. Ching-Fong Chang
President

National Taiwan Ocean University has built relationship and collaboration with Kasetsart University for many years. We have been working together closely and trustfully in academic exchange field. Facing more and more challenges towards higher education all over the world, I believe that the cross culture collaboration in higher education will become more and more important.

On behalf of National Taiwan Ocean University, It is my great pleasure to send Kasetsart University our best wishes on the occasion of your 72nd anniversary. Again, congratulations on achieving this milestone. I wish Kasetsart University continued success and prosperity.

Okayama University, Japan

Kiyoshi Morita
President

Kasetsart University and Okayama University have developed active interchange for a long time. We deepened exchanges by executing a faculty-level agreement in 2003. In 2007, we reached conclusion of a university-level agreement and kept cultivating our relationship. For instance, we established “Okayama-Kasetsart International Practical Environmental Education Program (GP Special Course)” in 2008. What unique about this program is that students from both universities will take courses about environmental science altogether, spending two weeks in Japan and another two weeks in Thailand. Some students decide to study abroad after participation of this program. It greatly contributes to foster human resources who would participate actively as an environmental specialist.

We Okayama University wish to congratulate Kasetsart University on celebrating its 72nd anniversary. On behalf of Okayama University, I would like to show our respect to Kasetsart University for playing a significant role as a leading university not only in Thailand but also in the world. I do hope the prosperity of Kasetsart University and intensification of our friendship.

Osaka University, Japan

Toshio Hirano
President

On behalf of the students, faculty, and administration of Osaka University, it is with great joy and esteem that I congratulate Kasetsart University on the occasion of its 72nd anniversary. As we celebrate together this auspicious occasion, we are reminded of the long friendship our two universities have shared, and the excellence we have achieved through mutual cooperation. Beginning as early as 1972, with the establishment of the UNESCO Postgraduate Course in Microbiology, our university has had the privilege of receiving many outstanding researchers from Kasetsart University, some of whom have since returned to your university as professors.

It is with great pleasure that we celebrate your achievements, and Osaka University extends to you its warmest wishes for the success and prosperity of 72nd anniversary of Kasetsart University as it continues to advance into the future.

Saga University, Japan

Takao Hotokebuchi, M.D., Ph. D.
President

The collaboration between Kasetsart University and Saga University first began as an exchange of science, engineering, agro-industry and agriculture research in June 1995.

The exchange program was expanded into a full inter-university Academic Exchange Agreement in December 1996. Since then we have been fortunate to enjoy and deepen our relationship through a very active and productive academic and student exchange between both universities, especially in the fields of economics, engineering and agriculture. Saga University greatly values this mutually beneficial academic exchange with Kasetsart University and I am confident that the strong relationship between our two institutions will continue in the years to come.

I would like to take this opportunity to sincerely congratulate Kasetsart University on its 72nd anniversary. Kasetsart University has made significant contributions to the promotion of science technology in Thailand and your institutions' efforts and successes have enabled Kasetsart University to become a center for academic and scientific research.

Shinshu University, Japan

Dr. Kiyohito Yamasawa
President

In recent years, the relationship between Kasetsart University and Shinshu University has resulted in many of your excellent students coming to Shinshu University. Their contribution to the academic and cultural life of our University continues to provide a welcome stimulus to our community of researchers, teachers and students.

On behalf of Shinshu University, I would like to express my sincerest admiration for your University's splendid achievements throughout its 72-year history. I sincerely extend my best wishes for the continued success and prosperity of your University.

Slovak University of Agriculture in Nitra, Slovak Republic

Dr.h.c, prof. Ing. Peter Bielik, Ph. D.
President

It is my pleasure and honour to congratulate you on the occasion of the 72nd Anniversary of the Kasetsart University. We are glad that the Slovak University of Agriculture in Nitra has been a long term partner of Kasetsart University, being able to mutually benefit from the experience and expertise of our experts dealing with different aspects of science, research and education. We are more than happy that our cooperation that has started years ago including exchange programmes for teachers and lecturers and project collaboration has a potential to grow even stronger and more intense.

I would like to rephrase my congratulation to Kasetsart University and personally to you Mr. President I would like to wish every success in both professional and personal life.

The University of Queensland, Australia

Professor Peter Høj
President and Vice-Chancellor

The University of Queensland (UQ) community extends sincere best wishes to the President and Staff of Kasetsart University on the occasion of its 72nd anniversary.

Such a milestone provides an opportunity to reflect on how an institution has developed to meet both local and global challenges, and how those challenges are met through academic partnerships.

During a recent visit to UQ by the Australian Ambassador to Thailand, we were reminded of the significant achievements of Thai universities within Asia, and more specifically, the achievements of Kasetsart University in the fields of Agriculture and Forestry.

As one of the few research-intensive universities worldwide located in a subtropical environment, UQ is a global leader in Agriculture and Food Science research in subtropical and tropical production systems, and is ranked 7th in the world (according to the highly regarded QS World University Rankings by Subject 2013).

Both UQ and Kasetsart University are therefore, well positioned to collaborate and face the scientific challenges of an increasing global population and the pressure that brings to bear on all aspects of food production, safety and security.

We look forward to extending our long-standing partnership with Kasetsart University into the future.

東京工業大学
Tokyo Institute of Technology

Tokyo Institute of Technology, Japan

Yoshinao Mishima
President

I would like to express my heartfelt congratulations to Kasetsart University on the occasion of its 72nd anniversary celebration. Tokyo Tech and Kasetsart University have cooperated to establish a program for human resource development with the aim of fostering and supporting world-class researchers and high-level engineers. We have provided professors and established facilities.

Furthermore, students from both universities have participated in AYSEAS together with Tokyo Tech students for several years. The participants in these programs are now building bridges not only between Tokyo Tech and Kasetsart University but also between Japan and Thailand.

I sincerely hope that by deepening ties between our two universities, we can enhance collaborative activities for the betterment of society and be able to offer stimulating educational opportunities to our students. I trust that this celebration will be a huge success and wish you all the best in your future endeavours.

Tokyo University of Agriculture and Technology, Japan

Dr. Tadashi Matsunaga
President

It is such a great pleasure to learn that Kasetsart University is celebrating its 72nd Anniversary. On behalf of Tokyo University of Agriculture and Technology, I would like to congratulate Kasetsart University on her 72nd Anniversary, and thank you for the last 10 years of a friendly and strong partnership together. Over the past few years we have been strengthening our research collaborations and student exchanges and from this Fall we are starting a new chapter in our history through the AIMS Program. We have always appreciated working with your honorable institution and we wish you all the best with your endeavors.

Kasetsart University is one of the oldest and most important friends. TUMSAT and Kasetsart University concluded Academic Exchange Agreement in 1996 when TUMSAT was "Tokyo University of Fisheries", and we have been keeping good relationship with each other through the exchange of students and staff. We are able to carry out many joint research activities which targeting global issues. For example, we have been hosting together an International Seminar for Aquaculture and Food Sciences every year.

On behalf of Tokyo University of Marine Science and Technology (TUMSAT), Japan, I extend my heartfelt congratulations on the 72th Anniversary of Kasetsart University. I would like to express my great respect and gratitude to Kasetsart University for the contributions you have made to the global development through your excellent education and research activities for 72 years.

On behalf of the University of Eastern Finland, I would like to extend to you my warm congratulations on the occasion of the 72nd Anniversary Celebration of Kasetsart University during the year 2015. Here in Finland, your distinguished institution is well-known and highly appreciated as one of the leading research universities in Asia.

The University of Eastern Finland, UEF, is one of the largest research universities in Finland. It was constituted in 2010, as the result of the merger of the University of Joensuu and the University of Kuopio. As you know, our cooperation with Kasetsart University dates back to the 1990s. We have been especially pleased about our research and educational cooperation in the fields of Forestry and Natural Sciences. Student exchanges have also taken place, for example, in the fields of Business Administration, Computer Science, and Medicine.

On behalf of the University of Eastern Finland, I wish your university all the success in the coming years. We look forward to expanding our mutually beneficial cooperation into new areas of joint interest.

Biba Kasetsart University! Biba OUG! On behalf of the University of Guam, I congratulate to Kasetsart University on their 72nd Anniversary celebration. As a premiere, public university located in seven campuses across Thailand, you provide many opportunities for visiting students, researchers and scholars from the region and around the world. The University of Guam is a land-grant institution and is excited to have opportunities to engage in activities with your top tier agricultural science programs and research.

I wish you event filled and joyous year-long celebration of both your past and current contributions to higher education. The University looks forward to exploring future opportunities to collaborate on projects of mutual interest.

Congratulations on the 72nd anniversary of Kasetsart University! We send our sincere best wishes and aloha from the University of Hawai'i System and all of our ten campuses in the state of Hawai'i.

Your core values of "Efficiency, Synergy and Integrity" are clearly reflected in decades of research in agriculture, food, technology and innovation, as well as your internationalization goals. We praise your collaborative activities and commitment to the global academic society to encourage students to become productive citizens in an increasingly borderless world.

The University of Hawai'i and Kasetsart University have had a long-standing affiliation. The current Memorandum of Understanding on International Exchange was signed in March 2013 between the College of Tropical Agriculture and Human Resources at the University of Hawai'i at Manoa, our flagship campus, and Kasetsart University. And, prior to this, Kasetsart and Kapi'olani Community College of the University of Hawai'i had a long history of cooperation as well.

We look forward to continuing our association with Kasetsart University and mutually prospering from beneficial opportunities for exchange and research among our students and scholars.

University of Hohenheim, Germany

Prof. Dr. sc. agr. Stephan Dabbert
President

On behalf of the University of Hohenheim, it is my pleasure to congratulate Kasetsart University to its 72nd anniversary. Establishing our partnership in 1997 with a specific field related partnership on Sustainable Land Use and Rural Development in Mountainous Regions in Southeast Asia, our both institutions have been able to extend our research collaboration on the field of Food Security in 2009 with short- and long-term lectureships and research stays at our universities. It is our keen determination to keep up our intensive partnership with fruitfully combined research and scientific exchange.

I would like to take this opportunity to express our sincere thanks to Kasetsart University for its kind support and collaboration between our two institutions.

University of Northern Colorado, USA

Kay Norton
President

The relationship between our institutions has resulted in almost 100 KU faculty, administrators, and students visiting UNC to pursue degree programs, enhance their research skills, and complete professional development programs in areas as diverse as counseling psychology, education and technology, research methods, special education, and sport management and science. We are proud that UNC has prepared several KU faculty, including the principal at the Satit Kaset School and the newest faculty member in Educational Technology. Several of our teacher graduates have worked at the school and the school is a wonderful site for our student teachers.

On behalf of the University of Northern Colorado (UNC), I am happy to extend my congratulations to the faculty, staff, and students of Kasetsart University (KU) as you celebrate the 72nd anniversary. UNC is especially honored with our long-standing and close relationship with KU.

U. PORTO University of Porto, Portugal

José Carlos Diogo Marques dos Santos
Rector

It is with great satisfaction that we received the information about the anniversary of one of our partners, especially from an Institution that the University of Porto has always been honored to cooperate with over the past decades. Kasetsart University is famous worldwide and a leading Thai University and preparing highly qualified staff and students to take on challenges in a global reality.

Please accept, on behalf of University of Porto, my sincerest congratulations and warm regards on this special and solemn occasion of your 72nd anniversary. May the next 72 years be as successful and fruitful as the first ones have been to your prestigious University.

The University of Porto looks forward to the continued development of a long and productive relationship with Kasetsart University. I am confident that science and education will continue our coming closer together in the future, as they do in the present, so we can build an even better common academic reality together.

I would also like to take this opportunity to inform you that, arising from recent elections at our Institution, our newly elected Rector, Sebastido José Cabral Feyo de Azevedo, will take office on the 27th of June.

I reiterate our earnest wishes of further development and prosperity to the whole university community and I hope that future academic exchange between our Institutions will continue to enrich shared interests and shared values.

Universiti Putra Malaysia, Malaysia

Prof. Dato' Dr. Mohd Fauzi Hj. Ramlan
Vice Chancellor

On behalf of Universiti Putra Malaysia (UPM), I would like to extend our heartfelt congratulations to Kasetsart University on your success to delivering excellence in education for 72 years. Over the years, UPM has formed a strong bond with Kasetsart University through collaboration particularly in staff and students mobility programmes.

The fast growing market economy, the rapid development of science & technology, lifelong learning, rising individual income levels, and living standard have stimulated the ever increasing demand for higher education opportunities. This creates a new market trend that is very globalized and challenging to the university's educators and administrators. Thus, I have full confidence that Kasetsart University's educators, administrators and of course the graduates will continue to address these global challenges.

We look forward to sharing ideas, academic & research collaboration, and success with Kasetsart University in the near future.

University of the Philippines Los Baños, Philippines

Dr. Rex Victor O. Cruz
Chancellor

I would like to congratulate the Kasetsart University (KU) on its 72nd Anniversary, no doubt a momentous and proud occasion for an educational institution which takes pride in being regarded as among the best in Asia and the world. As fellow founding members of the Southeast Asian University Consortium for Graduate Education in Agriculture and Natural Resources, our respective universities has a common commitment in sharing academic expertise and a mutual interest in improving the lives of our people. In fact, UPLB have had the privilege and pleasure of hosting 10 KU exchange students who participated in our Regional Summer Course on Sustainable Agriculture in Southeast Asian Countries back in 1999. Both KU and UPLB are regarded as prime movers in shaping the growth and advancement of agriculture in their respective countries as well as in the region. KU has the distinction of being the first agricultural university in Thailand; its establishment was part of the evolution of Thailand's agricultural education. UPLB, which started as the UP College of Agriculture in 1909, has treaded the same path practically. Likewise, KU has been endorsed as a national university and is continued to be driven by the vision of becoming a leading research university in agriculture, food, technology and innovation. We look forward to more collaborations with you in the future.

宇都宮大学 Utsunomiya University, Japan

Takeo Shinmura
President

The fundamental goal of Utsunomiya University is to improve the welfare of mankind and contribute to world peace through distinctive high-quality education and research as an institution open to society. Kasetsart University has been a reassuring partner to pursue our goal.

I am delighted to congratulate the 72nd Anniversary of Kasetsart University. Since our Utsunomiya University and Kasetsart University concluded the agreement of academic exchange in 1991, we have fostered warm friendship together. I would like to express my sincere appreciation for all the invaluable cooperation and friendship you have extended to UU last two decades. We wish Kasetsart University even more success in the future and we look forward to work with you in promoting a good research and education to create better international society.

Warsaw University of Life Sciences - SGGW, Poland

Prof. Dr. Alojzy Szymański
Rector

Our two universities are cooperating in a frame of Erasmus Mundus Program, project EURASIA2, financed by the European Commission. Participation in EURASIA2 contributed to improvement of university's recognition and allowed establishing closer cooperation between partner higher education institutions. Throughout the duration of the EURASIA2 project (2010 - 2014), WULS-SGGW signed Memorandum of Understanding with Kasetsart University, acting as one of associated partners included in the project. Established contacts helped in broadening possibilities of conducting joint scientific research and in enhancing university's competitiveness and openness on further international collaboration.

On behalf of the Senate of Warsaw University of Life Sciences — SGGW (WULS-SGGW) and my own, I have a pleasure to extend our congratulations and express our appreciation on the 72nd Anniversary of Kasetsart University. With all our heart we would like to wish to the Kasetsart University the prosperity, the new creative and scientific achievements, the fruitful work for the benefit of education and global science development.

Yamaguchi University, Japan

Masaaki Oka, M.D., Ph. D.
President

Kasetsart University and Yamaguchi University have been working together to develop mutual academic exchanges for approximately 20 years. Yamaguchi University designated Kasetsart University as a priority university for cooperation, with a view toward improving Yamaguchi University's research capabilities through this association with a leading research university. Because of the implementation of the Core-to-Core Program of JSPS, we strongly believe that the relationship between the two universities will become even stronger.

On behalf of Yamaguchi University, I offer you my sincere congratulations on the 72nd anniversary of the founding of Kasetsart University. I would like to pay homage to the superb achievements you and the faculty and staff of Kasetsart University have attained over the past seven decades. Again, let me cordially congratulate you on the splendid accomplishments and truly bright future of Kasetsart University.

1. พลเรือเอก สินธุ์ กมลนาวิน
(1) 10 มีนาคม 2485 - 24 กรกฎาคม 2487
(2) 2 สิงหาคม 2487 - 17 กรกฎาคม 2488

2. นายทวี บุญยเกษตร
(1) 1 กันยายน 2488 - 17 กันยายน 2488
(2) 24 มีนาคม 2489 - 8 มิถุนายน 2489
(3) 11 มิถุนายน 2489 - 21 สิงหาคม 2489

3. พระยาอรุณภักย์นิพนธ์
17 กันยายน 2488 - 24 มกราคม 2489

4. พระยาอัครราชทรงสิริ
2 กุมภาพันธ์ 2489 - 18 มีนาคม 2489

5. นายจรูญ สืบแสง
24 สิงหาคม 2489 - 30 พฤษภาคม 2490

6. พันเอก ช่วง เศวตคีติสังคราม
31 พฤษภาคม 2490 - 8 พฤศจิกายน 2490

7. พันตรี ควง อภัยวงศ์
11 พฤศจิกายน 2490 - 21 พฤศจิกายน 2490

8. หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร
(1) 22 พฤศจิกายน 2490 - 6 กุมภาพันธ์ 2491
(2) 25 กุมภาพันธ์ 2491 - 7 เมษายน 2491

9. พระยาพนานุจร
15 เมษายน 2491 - 29 พฤศจิกายน 2491

10. พระช่วงเกษมศรีศิลปากร
(1) 30 พฤศจิกายน 2491 - 24 มิถุนายน 2492
(2) 28 มิถุนายน 2492 - 28 พฤศจิกายน 2494

11. พลเอก ภาณุเพ็ชรเลิศ บริภัณฑ์ยุทธกิจ
29 พฤศจิกายน 2494 - 5 ธันวาคม 2494

12. จอมพลเรือ หลวงยุทธศาสตร์โกศล
8 ธันวาคม 2494 - 24 มีนาคม 2495

13. พลเรือโท หลวงสุนาวินวิวัฒน์
28 มีนาคม 2495 - 11 ธันวาคม 2496

14. จอมพล มิน ซุนหะวัน
(1) 12 ธันวาคม 2496 - 25 กุมภาพันธ์ 2500
(2) 31 มีนาคม 2500 - 16 กันยายน 2500

15. นายวิบูลย์ ธรรมบุตร
(1) 23 กันยายน 2500 - 26 ธันวาคม 2500
(2) 1 มกราคม 2501 - 20 ตุลาคม 2501

16. นายสวัสดิ์ดี มหาวล
10 กุมภาพันธ์ 2502 - 26 สิงหาคม 2502

17. จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์
2 กันยายน 2502 - 8 ธันวาคม 2506

18. จอมพล ถนอม กิตติขจร
9 ธันวาคม 2506 - 29 สิงหาคม 2515

19. ศาสตราจารย์พิเศษ อินทร์ จันทระภักดิ์
(หลวงอิงศรีศรีกิจการ)
30 สิงหาคม 2515 - 29 สิงหาคม 2517

20. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
(หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์)
(1) 30 สิงหาคม 2517 - 29 สิงหาคม 2519
(2) 30 สิงหาคม 2519 - 29 สิงหาคม 2521
(3) 30 สิงหาคม 2521 - 29 สิงหาคม 2523
(4) 30 สิงหาคม 2523 - 29 สิงหาคม 2525

ทศวรรษที่ 1 (พ.ศ. 2486 - 2495)

ทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2496 - 2505)

ทศวรรษที่ 3 (พ.ศ. 2506 - 2515)

ทศวรรษที่ 4 (พ.ศ. 2516 - 2525)

รายพระนามและรายนามนายกสภา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2486 ถึงปัจจุบัน

20. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
(หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์)
(5) 30 สิงหาคม 2525 - 29 สิงหาคม 2527
(6) 30 สิงหาคม 2527 - 29 สิงหาคม 2529

21. ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร
30 สิงหาคม 2529 - 29 สิงหาคม 2531

22. ศาสตราจารย์พิเศษ ประยูร จินดาประดิษฐ์
(1) 30 สิงหาคม 2531 - 29 สิงหาคม 2533
(2) 30 สิงหาคม 2533 - 29 สิงหาคม 2535

ทศวรรษที่ 5

(พ.ศ. 2526 - 2535)

23. ศาสตราจารย์ ดร.เสง่า สรรพศรี
(1) 30 สิงหาคม 2535 - 29 สิงหาคม 2537
(2) 30 สิงหาคม 2537 - 29 สิงหาคม 2539

24. ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์
(1) 30 สิงหาคม 2539 - 29 สิงหาคม 2541
(2) 30 สิงหาคม 2541 - 29 สิงหาคม 2543
(3) 30 สิงหาคม 2543 - 29 สิงหาคม 2545

ทศวรรษที่ 6

(พ.ศ. 2536 - 2545)

24. ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์
(4) 30 สิงหาคม 2545 - 29 สิงหาคม 2547

25. อาจารย์ปราโมทย์ ไน้กัด
10 ตุลาคม 2549 - 16 ตุลาคม 2551

26. ศาสตราจารย์ ดร.กำพล อุดลวิทย์
7 พฤศจิกายน 2551 - 6 มีนาคม 2556

ทศวรรษที่ 7

(พ.ศ. 2546 - 2555)

27. ศาสตราจารย์ ดร.นิวัติ เชื้อพานิช
7 มีนาคม 2556 - ปัจจุบัน

ทศวรรษที่ 8

(พ.ศ. 2556 - ปัจจุบัน)

รายพระนามและรายนามอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2486 ถึงปัจจุบัน

1. พลเรือเอก สินธุ์ กมลนาวิน
28 กันยายน 2486 - 27 กันยายน 2488

2. นายทวี บุญยเกตุ
28 กันยายน 2488 - 5 พฤษภาคม 2489

3. หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ (ทองดี เรตานนท์)
(1) 6 พฤษภาคม 2489 - 5 พฤษภาคม 2491
(2) 6 พฤษภาคม 2491 - 5 พฤษภาคม 2493
(3) 6 พฤษภาคม 2493 - 21 มีนาคม 2495

ทศวรรษที่ 1

(พ.ศ. 2486 - 2495)

3. หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ (ทองดี เรตานนท์)
(4) 22 มีนาคม 2495 - 14 เมษายน 2501

4. ศาสตราจารย์พิเศษ อินทรี จันทรสติภัย
(หลวงอึ้งศรีกสิการ)
(1) 15 เมษายน 2501 - 1 สิงหาคม 2504
(2) 2 สิงหาคม 2504 - 1 สิงหาคม 2506

ทศวรรษที่ 2

(พ.ศ. 2496 - 2505)

4. ศาสตราจารย์พิเศษ อินทรี จันทรสติภัย
(หลวงอึ้งศรีกสิการ)
(3) 2 สิงหาคม 2506 - 1 สิงหาคม 2508
(4) 21 พฤศจิกายน 2510 - 30 เมษายน 2512

5. หม่อมหลวงชูชาติ กำภู
(1) 2 สิงหาคม 2508 - 1 สิงหาคม 2510
(2) 2 สิงหาคม 2510 - 31 ตุลาคม 2510

6. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
(หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์)
(1) 1 พฤษภาคม 2512 - 30 เมษายน 2514
(2) 1 พฤษภาคม 2514 - 30 เมษายน 2516

ทศวรรษที่ 3

(พ.ศ. 2506 - 2515)

6. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ
(หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์)
(3) 1 พฤษภาคม 2516 - 5 พฤศจิกายน 2517

7. ศาสตราจารย์พิเศษ สาคริก
รักษาราชการแทนอธิการบดี
6 พฤศจิกายน 2517 - 12 พฤษภาคม 2518
อธิการบดี
(1) 13 พฤษภาคม 2518 - 12 พฤษภาคม 2520
(2) 17 กันยายน 2520 - 16 กันยายน 2522

8. ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ อึ้งสุวรรณ
รักษาราชการแทนอธิการบดี
(1) 13 พฤษภาคม 2520 - 16 กันยายน 2520
(2) 17 กันยายน 2522 - 28 กุมภาพันธ์ 2523
อธิการบดี
(1) 29 กุมภาพันธ์ 2523 - 28 กุมภาพันธ์ 2525

ทศวรรษที่ 4

(พ.ศ. 2516 - 2525)

9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงรัก ปรีชานนท์
 (1) 8 มิถุนายน 2525 - 7 มิถุนายน 2527
 (2) 8 มิถุนายน 2527 - 7 มิถุนายน 2529

10. ศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม อารีกุล
 (1) 8 มิถุนายน 2529 - 7 มิถุนายน 2531
 (2) 8 มิถุนายน 2531 - 7 มิถุนายน 2533
 (3) 8 มิถุนายน 2533 - 7 มิถุนายน 2535

ทศวรรษที่ 5

(พ.ศ. 2526 - 2535)

11. ศาสตราจารย์ ดร.กำพล อุดลวิทย์
 (1) 8 มิถุนายน 2535 - 7 มิถุนายน 2537
 (2) 8 มิถุนายน 2537 - 7 มิถุนายน 2539

12. ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สูตะบุตร
 (1) 8 มิถุนายน 2539 - 7 มิถุนายน 2541
 (2) 8 มิถุนายน 2541 - 7 มิถุนายน 2545

ทศวรรษที่ 6

(พ.ศ. 2536 - 2545)

13. รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจ อัมพิทักษ์
 8 มิถุนายน 2545 - 7 มิถุนายน 2549

14. รองศาสตราจารย์วัฒนา สวรรยาธิปิติ
 รักษาราชการแทนอธิการบดี
 8 มิถุนายน 2549 - 16 พฤศจิกายน 2549

15. รองศาสตราจารย์ นสพ. ดร.ธานีรัตน์ สานติวิตร
 รักษาราชการแทนอธิการบดี
 17 พฤศจิกายน 2549 - 15 กุมภาพันธ์ 2550

16. รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลาญจน์
 (1) 16 กุมภาพันธ์ 2550 - 15 กุมภาพันธ์ 2554

ทศวรรษที่ 7

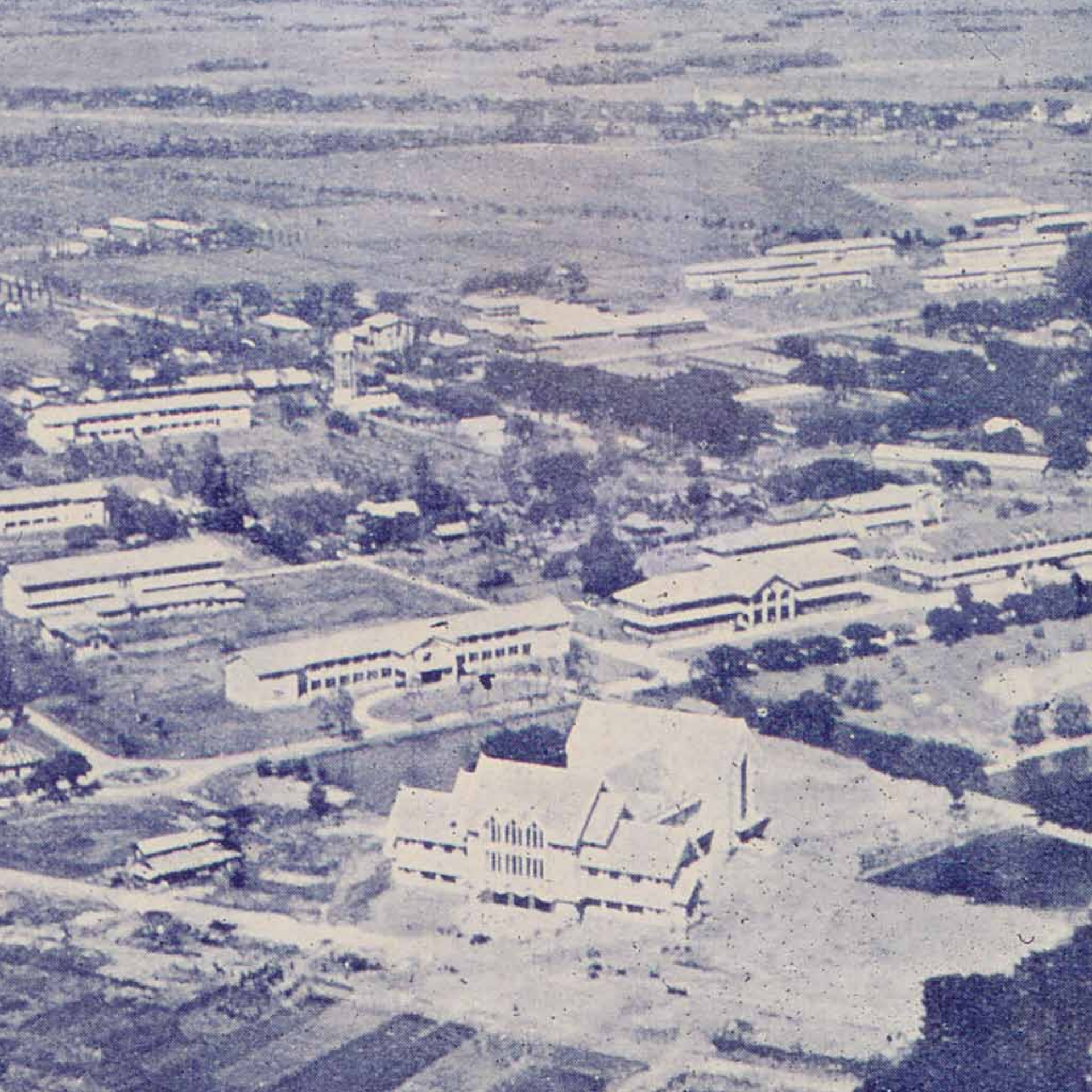
(พ.ศ. 2546 - 2555)

16. รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลาญจน์
 (2) 16 กุมภาพันธ์ 2554 - ปัจจุบัน

ทศวรรษที่ 8

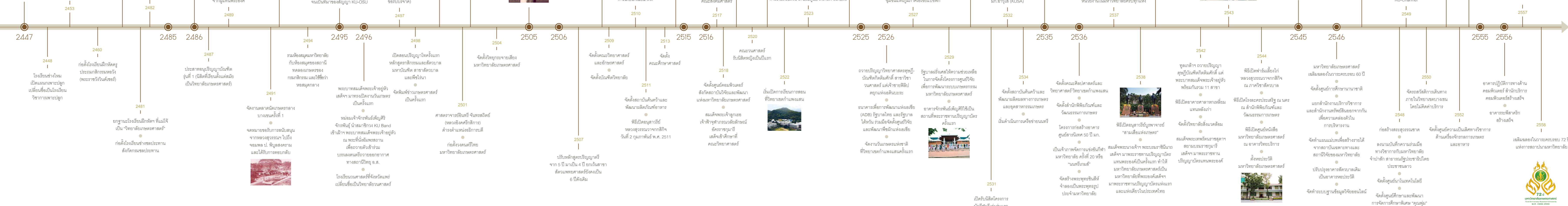
(พ.ศ. 2556 - ปัจจุบัน)

72 ปี เกษตรศาสตร์ พัฒนาแผ่นดินไทย

รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้จัดงานแสดงกลีกรวม และทานิษยกรครั้งที่ 1 ที่วังสระปทุม

72 ปี
เกษตรศาสตร์
พัฒนาแผ่นดินไทย
Kasetsart University
W.L. 2668-2669

เกษตรศาสตร์

สถิตโสดดีเถกิงสุขทุกสถาน
 โปรดประทานสุขสัมฤทธิ์นิรันดร์
 ดิถีดลบรรจบครบกิจสรรพค์
 กิจผูกพันสร้างชาติพิลาศมา
 ตามระบอบวิชาการงานก้าวหน้า
 ทรงคุณค่ายิ่งใหญ่ในแหลมทอง
 พัฒนารอบด้านงานทั้งผอง
 ดังแสงทองส่องสลดลสุขตาม
 จิตประเสริฐสูงค่าน่าเกรงขาม
 น้ำจิตงามทั้งความรู้ฟูตระกูล
 เป็นผู้นำสรรพวิชามหาศาล
 ความเชี่ยวชาญเด่นดังทั่วแดนไทย
 เห็นประจักษ์ทุกขอร่ามงามไสว
 หอมยวนใจกลิ่นสุคนธ์ปรนจริง
 วัฒนธรรมรุ่งเรืองงามเฟื่องฟู
 ด้วยหมายมุ่งความรู้คู่คุณธรรม
 งามผ่องแผ้วเกียรติระการนานอนำ
 ตระหนักทำชาติไทยให้ยืนยงฯ

ผู้ประพันธ์: รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทือง ทินรัตน์

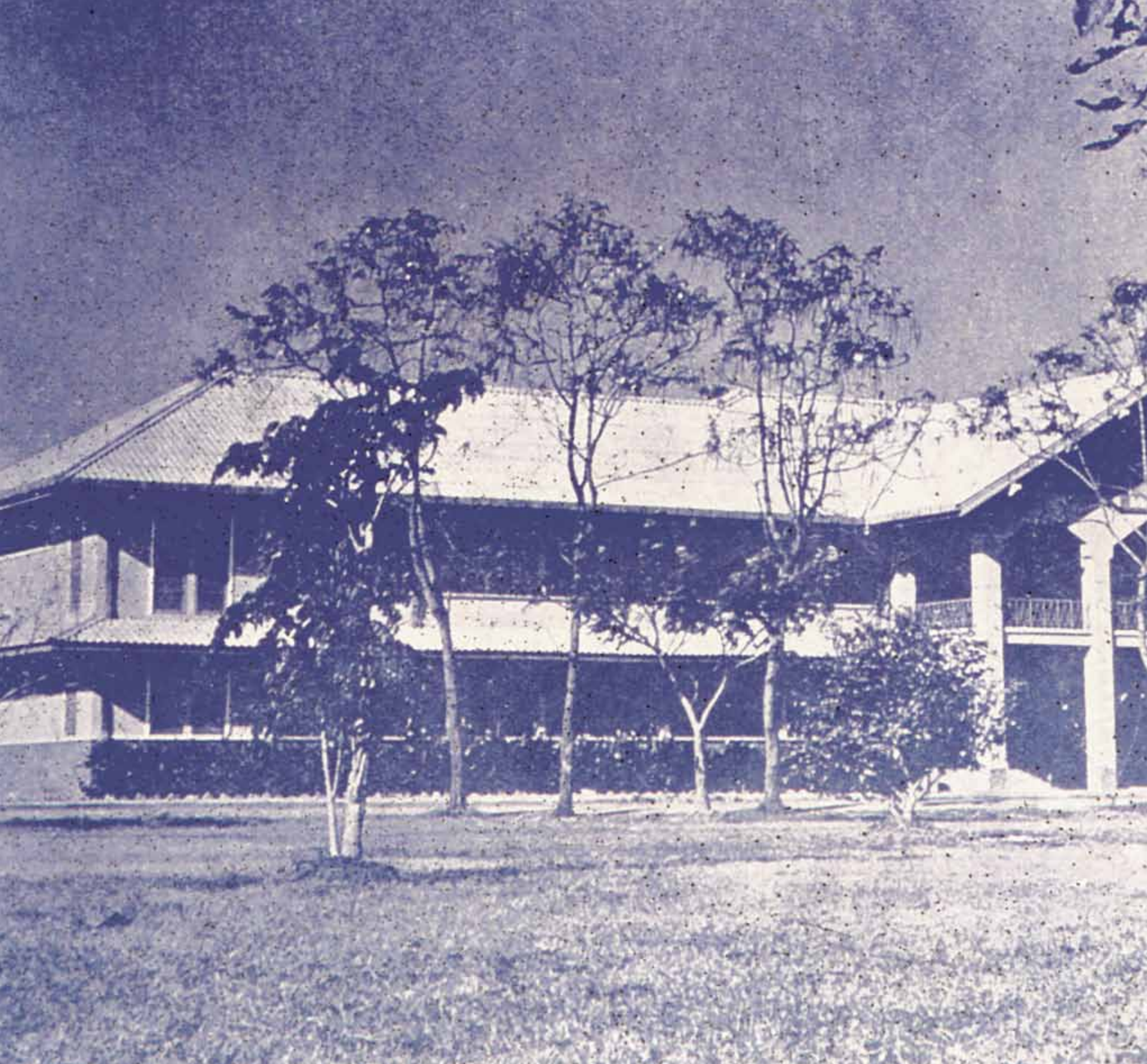
จากอดีต สู่ปัจจุบัน

จากอดีต สู่ปัจจุบัน

หกรอบนักชัตร

ศรีสวัสดิ์รัตนตรัยวิไลโรจน์
 อัญเชิญเทพพิรุณบุญบันดาล
 สุขมีสดุดวารกาลมงคล
 เกษตรศาสตร์รุ่งเรืองเนื่องอนันต์
 นับเวลายุกาลนานหกรอบ
 จากกำเนิดเกิดก่อต้งตั้งมา
 จำเริญวัยจำเริญกิจจำเริญตา
 วิชาการก้าวไปในครรรลอง
 สร้างบัณฑิตก้าวหน้าปัญญาเลิศ
 คุณธรรมนำวิชาปัญญาตาม
 ถึงวันนี้เกษตรศาสตร์พิลาศล้ำ
 เป็นศูนย์รวมก้าวหน้าวิชาการ
 มินนทรีสูงเด่นเป็นสัญลักษณ์
 พุ่มขจีช่อขจรขยายไป
 ชาวนนทรีมีปัญญาสูงค่าล้ำ
 ศิลปะงดงามตามบำารุง
 เกษตรศาสตร์ก้าวไปไม่ยั้งหยุด
 พัฒนาทุกด้านงานประจำ

ก่อนจะตั้ง ทศวรรษที่ 1

อรุณรุ่งแห่งเกษตรศึกษา
ตั้งแสงส่องพสุธาสยาม
(พ.ศ. 2447 - 2485)

อรุณรุ่งแห่งเกษตรศึกษาในแดนสยาม

เกิดโรงเรียนช่างไหมในเบื้องต้น
ชื่อ "วิชาการเพาะปลูก" งามวิไล
เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูเกษตร
ขยายสู่ต้นแก้วแดนกันดาร
ที่แม่ไร่แดนไกลได้ก่อตั้ง
เป็นปฐมสถาปนอันสามารถ
ย้ายมาสู่บางเขนเป็นส่วนกลาง
ยกฐานะสถาปนอันเกรียงไกร

กาลผ่านพ้นโรงเรียนเปลี่ยนนามใหม่
จนเติบโตใหญ่พัฒนาวิชาการ
ชื่อ "ประดอมสิกรรม" นำเรียกขาน
เพิ่มผลงานอำนวยช่วยสร้างชาติ
นามเด่นดัง "วิทยาลัยเกษตรศาสตร์"
เริ่มประกาศศักดิ์ศรีเกษตรไทย
ร่วมแนวทางชลประทานการป่าไม้
นามยิ่งใหญ่ "มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์"ฯ

ก่อนจะถึงทศวรรษที่ 1

อรุณรุ่งแห่งเกษตรศึกษา ดั่งแสงส่องพสุธาสยาม

การศึกษาด้านการเกษตรของประเทศสยามในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 - 7 มีรากฐานจากบรรดานักเรียนนอกหลายพระองค์ และหลายท่าน หนึ่งในนั้นคือพระยาเทพศาสตร์สถิตย์ (ไต้ กาฬดิษย์) ผู้สำเร็จการศึกษาด้านการเกษตรจากมหาวิทยาลัย Reading ประเทศอังกฤษ เป็นผู้ก่อตั้ง “โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม” โรงเรียนต้นแบบแรกที่สอนให้ทำเกษตรกรรมแบบ “ทำมือ” โรงเรียนแห่งนี้เป็นแหล่งผลิตนักเรียนการเกษตรที่สำคัญ และเป็นศูนย์รวมบัณฑิตที่จบมาจากต่างประเทศ ซึ่งในเวลาต่อมากลายมาเป็นอาจารย์ผู้สอนที่มีบทบาทหลายท่าน อาทิ หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ และหลวงอภิศริภคสิการ

โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมขยายกิจการและย้ายสถานที่เรียนไปหลายแห่ง ตั้งแต่จังหวัดนครปฐม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสระบุรี หรือแม้แต่จังหวัดนครราชสีมาบ้างหนึ่งเพื่อบุกเบิกสถานที่ศึกษาด้านการเกษตร และอีกนัยหนึ่งเพื่อทำไร่สำหรับนำผลผลิตมาจุนเจือค่าใช้จ่ายของโรงเรียน นโยบายทางการศึกษาที่ไม่แน่นอนยุคนั้น ทำให้การศึกษาด้านการเกษตรของประเทศสยามไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณตามที่ควร ส่งผลให้คณาจารย์หลายท่านต้องถูกโอนย้ายไปรับราชการตามหน่วยงานต่างๆ อยู่เสมอ

การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เป็นผลให้นโยบายด้านการเกษตรเน้นเชิงวิทยาศาสตร์มากขึ้น มีการตั้งสถานีวิจัยและทดลองควบคุมกับโรงเรียนเกษตรฯ ตามภูมิภาคต่างๆ “สามเสือเกษตร” อันได้แก่ หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ พระช่วงเกษตรศิลปการ และหลวงอภิศริภคสิการ จึงมีโอกาสดำเนินตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ตามโรงเรียนต่างๆ ในแต่ละภูมิภาค

นโยบายการเกษตรและการศึกษาที่ผันผวนในอีกหลายปีต่อมา ทำให้โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมมีแนวโน้มถูกยุบอาจารย์ใหญ่ทั้งสามได้เสนอว่าไม่ควรยุบเนื่องจากเสียดวงองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่บ่มเพาะกันมา 17 ปี รัฐบาลจึงคงเหลือโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมที่แม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ไว้ และในเวลาต่อมาได้ยกระดับขึ้นเป็น “วิทยาลัยเกษตรศาสตร์” การเปิดสถานีวิจัยเกษตรที่ทุ่งบางเขนของรัฐบาลเป็นเสมือนใบเบิกทางแรกที่ทำให้อาจารย์ใหญ่ทั้งสามได้สังเกตเห็นคุณค่าของการที่จะพัฒนาแวดวงการศึกษาด้านการเกษตรอีกครั้ง จึงทำเรื่องย้ายวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มาอยู่คู่กับสถานีวิจัยเกษตรที่ทุ่งบางเขน จนกระทั่งยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486

พ.ศ. 2451

กระทรวงเกษตรราธิการก่อตั้งโรงเรียน เพื่อผลิตข้าราชการของกระทรวง

ในช่วงเวลาที่ชาติตะวันตกกำลังแผ่อิทธิพลมายังภูมิภาค เอเชียช่วงปลายสมัยรัชกาลที่ 5 “นักเรียนนอก” หลายพระองค์ และหลายคน สำเร็จการศึกษาและทยอยกลับมาสู่ประเทศไทย นักเรียนนอกเหล่านี้เป็นผลผลิตจากสายพระเนตรอันยาวไกล ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้บรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ ลูกหลานข้าราชการ และนักเรียนทุน ไปศึกษาเล่าเรียนสรรพวิชาจากต่างประเทศเพื่อ กลับมารับราชการและพัฒนาสยามให้ทันสมัยทัดเทียมอารยประเทศ ยุคนั้น

ในบรรดานักเรียนนอกที่สำเร็จการศึกษากลับมา หนึ่งในนั้น คือ พระองค์เจ้าเพ็ญพัฒนพงศ์ (พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้า เพ็ญพัฒนพงศ์ กรมหมื่นพิไชยมหินทโรดม) ทรงสำเร็จการศึกษา ด้านวิชาเพาะปลูกจากประเทศอังกฤษในปี พ.ศ. 2444 และเสด็จ กลับมาร่วมงานด้านการเลี้ยงไหม ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกราคาดีของ สยามยุคนั้น พระองค์เจ้าเพ็ญพัฒนพงศ์ทรงงานร่วมกับนายไทยามา ผู้เชี่ยวชาญการเลี้ยงไหมชาวญี่ปุ่น และทรงตั้งสถานทดลองเลี้ยงไหม ขึ้นที่ตำบลศาลาแดง ต่อมาในปี พ.ศ. 2446 จึงยกกระต๊อบฐานะ หน่วยงานนี้ขึ้นเป็น “กรมช่างไหม” โดยพระองค์ทรงดำรงตำแหน่ง เจ้ากรม และก่อตั้ง “โรงเรียนช่างไหม” ควบคู่กันไปอีก 1 ปีถัดมา เพื่อ จัดสอนวิชาการเลี้ยงไหมขั้นสูง และผลิตพนักงานไหมทดแทน ผู้เชี่ยวชาญจากชาวญี่ปุ่นที่ว่าจ้างมา

ในปี พ.ศ. 2448 การศึกษาด้านการเกษตรในประเทศไทย ถือกำเนิดขึ้น ณ โรงเรียนช่างไหมแห่งนั้นเอง เมื่อมีการเพิ่มหลักสูตร ด้านการเพาะปลูกในการเรียนการสอน และได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียน เป็น “โรงเรียนวิชาการเพาะปลูก” เพื่อขยายงานสอนให้ครอบคลุม ไปถึงด้านการเกษตร ทว่าในความเป็นจริงยังมีได้มีการสอนด้าน หลักกสิกรรมอย่างจริงจัง เพราะมีเพียงการสอนเรื่องการทำไหม แต่ กระนั้นยังมีศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนี้ได้ไปศึกษาต่อ ด้านการเกษตรโดยตรงในต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น พระยาโกษากร (ตรี มิลินทสูต) ผู้จบจากโรงเรียนวิชาการเพาะปลูกและไปศึกษาต่อ

พ.ศ. 2453

รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้จัดงานแสดงกสิกรรม และพาณิชยกรรมครั้งที่ 1 ที่วังสระปทุม

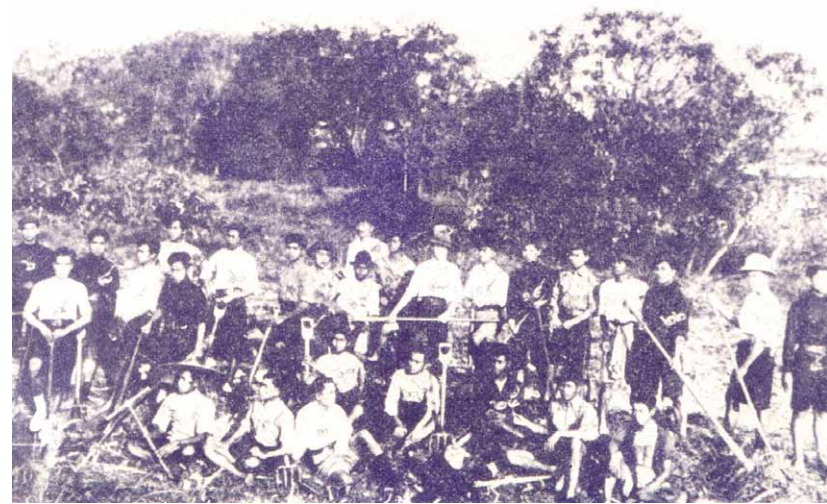
พ.ศ. 2460

ก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมหอวัง (พระราชวังวินด์เซอร์)

ที่มหาวิทยาลัย Cornell ประเทศสหรัฐอเมริกา และกลับมาพัฒนา งานเกษตรของประเทศ โดยเฉพาะด้านนาทดลองและสถานีทดลอง พันธุ์พืชต่างๆ

วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2451 กระทรวงเกษตรราธิการ ได้เปิด “โรงเรียนกระทรวงเกษตรราธิการ” ขึ้น เพื่อมุ่งผลิตบุคลากร บัณฑิตเข้าสู่ระบบราชการของกระทรวง หลังจากนั้นจึงได้ย้ายโรงเรียน วิชาการเพาะปลูกมารวมกับอีกสองโรงเรียนในสังกัดของกระทรวง คือโรงเรียนแผนที่ และโรงเรียนกรมทดลอง โดยจัดการเรียนการสอน ขึ้นที่วังสระปทุม

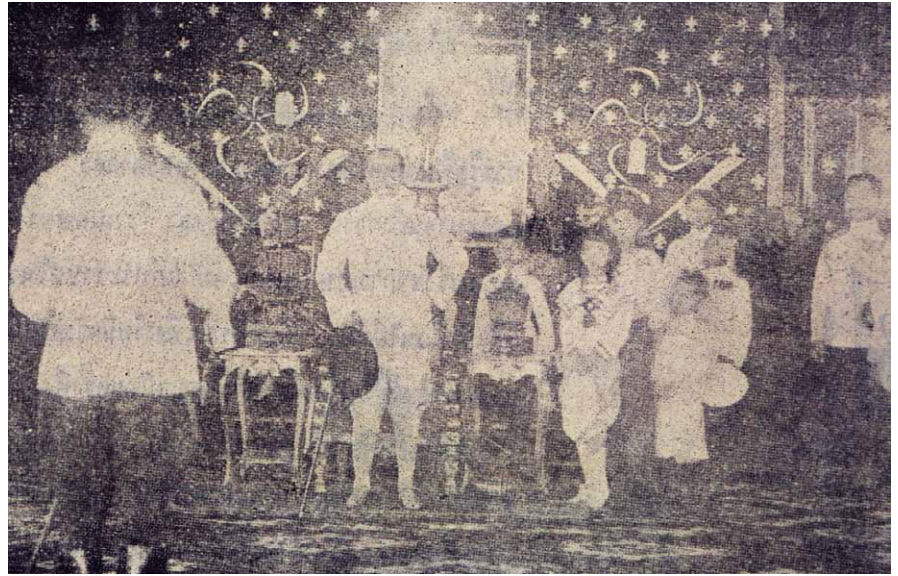
ต่อมาในปี พ.ศ. 2460 เจ้าพระยาธรรมาศกดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยฝึกหัดครู Borough Road ประเทศอังกฤษ ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งเสนาบดี กระทรวงธรรมการ และดำริที่จะออกพระราชบัญญัติประถมศึกษา ให้เด็กไทยทั่วประเทศได้เข้าเรียนหนังสือ (การศึกษาภาคบังคับ) แต่เกิดความกังวลว่า เมื่อเด็กจบการศึกษาจะหันมาฝึกไผ่แต่ใน งานเสมียนหรือจับปากการับราชการเสียหมด และละทิ้งการทำงาน ออกแรงหรือใช้มือทำ จึงได้ปรึกษากับพระยาเทพศาสตร์สถิตย์

ภาพนักเรียนหลักสูตรประโยคครูประถมกสิกรรม (ป.ป.ก.) รุ่นแรกสวนหลวง (หอวัง) ปี พ.ศ. 2460

พ.ศ. 2460
เกิดน้ำท่วมใหญ่กรุงเทพฯ

พ.ศ. 2461
ย้ายโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมหลวง
ไปอยู่ที่พระประโทน จังหวัดนครปฐม

พระยาวงษาประพันธ์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ อ่านคำกราบบังคมทูลพระกรุณาต่อ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการเปิดการแสดงกสิกรรม
และพาณิชยกรรม ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2453

“

อำนาจใหญ่และความสมบูรณ์ไม่ได้อยู่กับผู้ซึ่งมีอาณาเขตกว้างขวาง
อำนาจและความสมบูรณ์ย่อมมีแก่ประเทศที่เจริญด้วยกสิกรรม
และพาณิชยกรรม เพราะเหตุนี้ฉันจึงว่า จะเป็นการทำยากปานใด เราควร
ที่จะพยายามบำรุงกสิกรรมและพาณิชยกรรมให้เจริญขึ้น เพราะเป็นที่ตั้ง
แห่งความสมบูรณ์ ความสมบูรณ์เป็นที่ตั้งแห่งกำลัง กำลังย่อมเป็น
ที่ตั้งแห่งอำนาจ

”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านการเกษตร

พ.ศ. 2466

นายอินทร์ จันทรสติธย์ มหาบัณฑิตด้านการเกษตร
คนแรกของสยามสำเร็จการศึกษากลับมาจากสหรัฐฯ

(ให้กาพิธิษย์) นักเรียนนอกอีกคนที่สำเร็จการศึกษาด้านการเกษตร
จากมหาวิทยาลัย Reading ประเทศอังกฤษ และเห็นสมควรบรรจุ
วิชาการเพาะปลูกเบื้องต้นลงในหลักสูตร เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้
การทำสวนหรือทำงานโดยใช้มือ

แต่อุปสรรคขณะนั้นคือ ยังไม่มีอาจารย์ที่สามารถสอนวิชา
ดังกล่าวได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างรากฐาน ในวันที่ 17 พฤษภาคม
พ.ศ. 2460 จึงได้ก่อตั้ง “โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม” แห่งแรก
บริเวณบ้านสวนหลวง วังสระปทุม หรือที่นิยมเรียกกันว่าหอวัง
หรือวังใหม่ ตั้งอยู่บริเวณสนามกีฬาแห่งชาติในปัจจุบัน โรงเรียนแห่งนี้
รับนักเรียนโดยระบบคัดเลือกจาก 19 มณฑล (สมัยที่ยังปกครองด้วย
ระบบเทศาภิบาล) นักเรียนรุ่นแรกหลักสูตรประโยคครูประถมกสิกรรม
(ป.ป.ก.) มีทั้งหมด 26 คน โดยมีพระยาเทพศาสตร์สถิตย์เป็น
อาจารย์ใหญ่และสอนวิชาสิกกรรม นายทองดี เรศานนท์ (หลวงสุวรรณ
วาจกสิทิจ) และนายผล สินธุระเวชญ์ (หลวงผลสัมฤทธิ์กสิกรรม)
เป็นอาจารย์ผู้ช่วย สอนวิชาภาษาไทยและคำนวณ

เหตุการณ์นี้ทำมให้ง่วงเทพฯ ปี พ.ศ. 2460 หลังจากตั้ง
โรงเรียนได้ไม่นาน และความต้องการให้มีบริเวณพื้นที่กว้างขวางขึ้น
เพื่อประกอบการเกษตร จึงเป็นหนึ่งในสาเหตุที่พระยาเทพศาสตร์-
สถิตย์ตัดสินใจย้ายโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมไปยังตำบล
พระประโทน (สะกดตามแบบเก่า) จังหวัดนครปฐม ซึ่งอาศัยที่ดิน
ของวัดพระประโทนเป็นที่ตั้ง มีบันทึกว่าทั้งอาจารย์ใหญ่ อาจารย์
ผู้ช่วย และนักเรียนต้องช่วยกันบุกเบิกถางป่าด้วยตนเองเพื่อใช้เป็น
สถานที่ตั้งของแปลงเกษตร เรือนพัก และห้องเรียนใหม่ จนกระทั่งปี
พ.ศ. 2463 นายทองดี เรศานนท์ และนายผล สินธุระเวชญ์ อาจารย์
ผู้ช่วย ได้รับโอกาสไปศึกษาต่อด้านการเกษตรที่ประเทศฟิลิปปินส์
ซึ่งเป็นช่วงที่นายขุน อ่องระเบียบ (หลวงชุนทกสิการ) สำเร็จ
การศึกษาด้านการเกษตรจากมหาวิทยาลัย Reading ประเทศ
อังกฤษ และนายผาย เทพสิทธิธา (ขุนกสิกรพิศาล) ศิษย์เก่าโรงเรียน
ฝึกหัดครูประถมกสิกรรมรุ่นก่อนหน้ากลับมาเป็นอาจารย์ผู้ช่วยแทน
ในยุคนั้น ประเทศฟิลิปปินส์ยังคงเป็นอาณานิคมของประเทศ

พ.ศ. 2467

ย้ายโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมพระประโทน
ไปอยู่ที่บางสะพานใหญ่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สหรัฐอเมริกา สหรัฐฯ จึงมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้วางรากฐาน
ระบบการศึกษาของฟิลิปปินส์ นักเรียนไทยยุคนั้นจึงนิยมไปศึกษา
ต่อที่ประเทศฟิลิปปินส์เป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2466 นายอินทร์
จันทรสติธย์ ผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีด้านการเกษตรจาก
University of the Philippines Los Banös ประเทศฟิลิปปินส์
และสำเร็จการศึกษาปริญญาโทจากมหาวิทยาลัย Cornell ประเทศ
สหรัฐอเมริกา ได้กลับมาบรรจุเป็นอาจารย์ที่โรงเรียนฝึกหัดครูประถม
กสิกรรม และอีกปีถัดมา นายทองดี เรศานนท์ ที่สำเร็จการศึกษาจาก
University of the Philippines Los Banös เช่นกัน ได้กลับมา
เป็นอาจารย์ที่โรงเรียนแห่งนี้ดั้งเดิม

ด้วยวิสัยทัศน์ของพระยาเทพศาสตร์สถิตย์ที่ต้องการขยาย
งานการศึกษาด้านการเกษตรไปยังภูมิภาค ในทอมต้นปี พ.ศ. 2467
นั่นเอง นักเรียนชั้นปีที่ 2 กว่า 20 ชีวิตและอาจารย์เดินทางโดยรถไฟ
สายใต้จากบางกอกน้อยไปยังบางสะพานใหญ่ อำเภอบางสะพาน
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พร้อมกับเครื่องมือไถปราบและเครื่อง
ดำรงชีพจำนวนหนึ่ง เพื่อไปเตรียมสถานที่สำหรับขยายงาน
โรงเรียนฝึกหัดฯ แห่งใหม่ ซึ่งตั้งอยู่บนเนินริมทะเลเพียง 15 เส้น และ
ห่างจากฟาร์มบางเบิดของหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร บิดาแห่ง
การเกษตรยุคใหม่ของสยามประมาณ 30 กิโลเมตร ระหว่างนั้น
บรรดานักเรียนและอาจารย์จึงมีโอกาสรับเสด็จหม่อมเจ้าสิทธิพร
อยู่บ่อยๆ และได้เรียนรู้การทำเกษตรสมัยใหม่จากพระองค์มากมาย
ปีเดียวกันนี้เอง นายช่วง โลจายะ ได้สำเร็จการศึกษาปริญญาโท
ด้านการเกษตรจากมหาวิทยาลัย Wisconsin ประเทศสหรัฐอเมริกา
และมาบรรจุเป็นอาจารย์ที่บางสะพานใหญ่ นายช่วงยังเป็นผู้ริเริ่ม
การออกวารสารด้านกสิกรรมเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน จนเป็น
ที่มาของหนังสือพิมพ์ “กสิกร” โดยหม่อมเจ้าสิทธิพรเป็นเจ้าของและ
บรรณาธิการ ส่วนบรรดาอาจารย์ของโรงเรียนเป็นกองบรรณาธิการ
ในปี พ.ศ. 2468 โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม
บางสะพานใหญ่มีการตั้งแผนกฝึกหัดอาจารย์มูลกสิกรรมขึ้น
เพื่อผลิตอาจารย์ตามโรงเรียนประชาบาล เพื่อขยายงานไปตาม

พ.ศ. 2472

พระยาเทพศาสตร์สถิตย์ถึงแก่นิจกรม
หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจรับตำแหน่งอาจารย์ใหญ่แทน

พ.ศ. 2476

ขยายโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม
ไปยังภาคเหนือ อีสาน และได้

ท้องถิ่นมากขึ้น ขณะนั้นกระทรวงธรรมการได้ตั้งแผนกมัธยม
เกษตรกรรมด้วย เพื่อรับผู้ที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 7 และ 8 มาอบรม
วิชาการเกษตร (ยุบไปในปี พ.ศ. 2470 เพราะไม่มีผู้สมัครเรียน)
ปีต่อมาใน พ.ศ. 2469 โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมได้เปลี่ยน
ชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์มูลกสิกรรมประจำมณฑลนครชัยศรี
สภาพเศรษฐกิจตกต่ำหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ส่งผลกระทบ
ต่อระบบราชการเป็นวงกว้าง โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณ
อย่างหนัก พระยาเทพศาสตร์สถิตย์จึงดำริแยกนักเรียนจากโรงเรียน
ฝึกหัดครูประถมกสิกรรมปีที่ 2 จากบางสะพานใหญ่ ไปตั้งเป็น
โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมที่ตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย
จังหวัดสระบุรี อีกแห่งหนึ่ง เพื่อมุ่งฝึกฝนนักเรียนปลูกพืชไร่และ
เลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ และอีกนัยหนึ่งคือต้องการสร้างรายได้จากการ
ทำการเกษตรและขายผลผลิต เพื่อจุนเจือโรงเรียนที่กำลังวิกฤติ
เพราะขาดแคลนงบประมาณ กลางเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2469
นักเรียนชั้นปีที่ 2 จากบางสะพานใหญ่ประมาณ 10 คน ได้เดินทาง
โดยรถไฟไปยังชายป่าดงพญาไฟเพื่อกางป่าเช่นเดียวกับที่
บางสะพานใหญ่ เพื่อสร้างโรงอาหาร เรือนนอน และแปลงเกษตร
จนเกิดเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมทับกวางขึ้นมา

ในช่วงสมัยรัชกาลที่ 7 การเมืองเต็มไปด้วยความผันผวน
และมีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรี ในปี พ.ศ. 2469 เจ้าพระยา
ธรรมศักดิ์มนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ได้
ตัดสินใจกราบบังคมทูลลาออกจากราชการ เพื่อรับบำเหน็จบำนาญ
ส่งผลให้นโยบายด้านการศึกษาของสยามเปลี่ยนแปลงไปด้วย ต่อมา
ในปี พ.ศ. 2470 โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมที่บางสะพานใหญ่
ถูกยุบและโอนย้าย นักเรียนทั้งหมดโอนไปยังโรงเรียนฝึกหัดครู
ประถมกสิกรรมที่ทับกวาง ส่วนอาจารย์หลายท่านทั้งนายช่วง โลจายะ
(พระช่วงเกษตรศิลปการ) นายผล สินธุระเวชญ์ (หลวงผลสัมฤทธิ์-
กสิกรรม) นายชุน อ่องระเบียบ (หลวงชุนหกลีการ) และนายอินทรี
จันทร์สถิตย์ (หลวงอิงคศรีกสิการ) ได้ย้ายไปประจำกระทรวงอื่น
หรือเป็นอาจารย์สอนตามโรงเรียนสามัญต่างๆ คงเหลือแต่เพียง

นายทองดี เรศานนท์ ซึ่งขณะนั้นได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น
“หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ” เท่านั้น ที่ยังคงอยู่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงหลัก
มาตั้งแต่ครั้งโรงเรียนเพิ่งก่อตั้ง อย่างไรก็ตาม ในยุคนี้นายจรัส สุนทรสิงห์
และนายผาย เทพสิทธิ บัณฑิตจาก University of the Philippines
Los Banos ประเทศฟิลิปปินส์ ได้สำเร็จการศึกษากลับมาบรรจุเป็น
อาจารย์ที่โรงเรียนฝึกหัดฯ ทับกวางร่วมกับอาจารย์ซึ่งเป็นศิษย์เก่า
อีก 5 คน

ในช่วงที่พระยาเทพศาสตร์สถิตย์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
ฝึกหัดครูประถมกสิกรรมที่ทับกวางเดินทางขึ้น - ลงกรุงเทพฯ เพื่อ
หาตลาดสำหรับส่งพืชผัก หรือถูกเรียกตัวเข้ากระทรวงฯ จนแทบ
ไม่มีเวลาอยู่โรงเรียน วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2472 โทรเลขแจ้ง
ข่าวร้ายจากกรุงเทพฯ มาถึงศิษย์และอาจารย์โรงเรียนฝึกหัดครู
ประถมกสิกรรมทับกวาง ความว่า พระยาเทพศาสตร์สถิตย์ได้ถึงแก่น
อนิจกรรมด้วยโรคเนื้องอกในกระเพาะอาหารหลังพักรักษาตัวอยู่นาน
ท่ามกลางความโศกเศร้าอาดูรของศิษย์และอาจารย์ โรงเรียน
จึงหยุดเรียนเพื่อไว้อาลัย 1 วัน ในเวลาต่อมากระทรวงธรรมการ
จึงแต่งตั้งหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจขึ้นทำหน้าที่อาจารย์ใหญ่แทน

ในปี พ.ศ. 2475 ประเทศสยามเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบอบ
ประชาธิปไตย พร้อมกับการกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงธรรมการของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีอีกวาระ
หนึ่ง ส่วนหม่อมเจ้าสิทธิพรได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมตรวจกสิกรรม
หรือกรมเกษตร หม่อมเจ้าสิทธิพรได้สังเกตเห็นว่า การเกษตรควรมี
การจัดการแบบวิทยาศาสตร์ ระหว่างนั้นจึงมีนโยบายตั้งสถานี
ทดลองเกษตรขึ้นตามภูมิภาคต่างๆ คือ ภาคเหนือ ภาคอีสาน และ
ภาคใต้ และต้องการให้โรงเรียนฝึกหัดฯ อยู่ร่วมกับสถานีทดลอง
เกษตร เพื่อฝึกปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนั้นโรงเรียนฝึกหัดฯ ทับกวาง จึง
ได้ย้ายไปที่ตำบลโนนวัด (ปัจจุบันคือโนนสูง) อำเภอโนนสูง จังหวัด
นครราชสีมา และมอบหมายให้หลวงอิงคศรีกสิการเป็นทั้งอาจารย์ใหญ่
และหัวหน้าสถานีทดลอง สำหรับภาคใต้ได้ตั้งสถานีทดลองเกษตร
และโรงเรียนฝึกหัดฯ ที่ตำบลควนเนียง อำเภอกำแพงเพชร (อำเภอ

พ.ศ. 2479

ก่อตั้งโรงเรียนป่าไม้ของกรมป่าไม้ที่จังหวัดแพร่ และเริ่มกิจการมวังประเพณี 15 กิโลเมตร

พ.ศ. 2481

ยกฐานะโรงเรียนฝึกหัดฯ ที่แม่โจ้ เป็น “วิทยาลัยเกษตรศาสตร์” จัดตั้งสถานีวิจัยเกษตรที่ทุ่งบางเขน

พ.ศ. 2481

ก่อตั้งโรงเรียนช่างชลประทาน สังกัดกรมชลประทาน (พัฒนาเป็นคณะวิศวกรรมศาสตร์ในปัจจุบัน)

รัตนภูมิในปัจจุบัน) จังหวัดสงขลา และในปีต่อมา พ.ศ. 2476 ได้ย้ายมาอยู่ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจเป็นอาจารย์ใหญ่และหัวหน้าสถานี ส่วนภาคเหนือได้ตั้งสถานีทดลองเกษตรขึ้นที่ห้วยแม่โจ้ ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีพระช่วงเกษตรศิลปการเป็นอาจารย์ใหญ่และหัวหน้าสถานีเช่นกัน

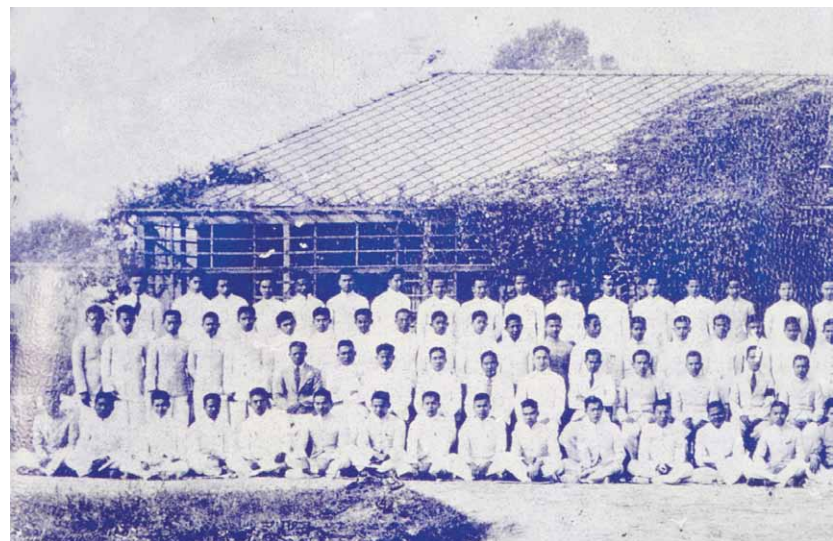
การพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีในปี พ.ศ. 2477 เป็นชนวนให้โรงเรียนฝึกหัดฯ ทั้งสามอยู่ในข่ายถูกยุบเลิก เนื่องจากรัฐบาลพยายามเร่งรัดงานด้านประถมศึกษาให้บรรลุตามที่แถลงไว้กับสภาฯ กระทรวงธรรมการชี้แจงว่า อาจารย์กสิกรรมมีเพียงพอแล้วและสามารถใช้อาจารย์มูลสอนในระดับประถมศึกษาได้ อาจารย์ใหญ่ทั้งสามจึงได้ทักท้วงเนื่องจากเสียดายองค์ความรู้ด้านการผลิตอาจารย์เกษตรที่ป่มเพาะมายาวนานถึง 17 ปี จึงต่อรองข้อเสนอมว่าไม่ควรยุบเลิกทั้งหมด ควรให้คงเหลือไว้ 1 แห่ง คือที่แม่โจ้ และขอให้เปิดหลักสูตรมัธยมวิสามัญเกษตรกรรมขึ้นแทนทุกภูมิภาค เพื่อผลิตคนรุ่นใหม่ให้เป็นเกษตรกรชั้นกลางแทนการเป็นอาจารย์ หรือผลิตเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรทั่วไป อีกทั้งหากต้องการเข้ารับราชการหรือเป็นอาจารย์ สามารถกระทำได้โดยเข้าอบรมหลักสูตรวิชาอาจารย์เพิ่มอีก 1 ปีจากโรงเรียนฝึกหัดฯ โครงการดังกล่าวจึงเป็นจุดกำเนิดของ “โรงเรียนมัธยมวิสามัญเกษตรกรรม” สังกัดกระทรวงเศรษฐการ (กระทรวงเกษตรธิการ เดิม) กำหนดหลักสูตร 4 ปี รับนักเรียนที่สำเร็จจากมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีที่ตั้งอยู่ที่โรงเรียนฝึกหัดฯ เดิมทั้งสามแห่ง และก่อตั้งใหม่อีกหนึ่งแห่งในภาคกลางคือ โรงเรียนมัธยมวิสามัญเกษตรกรรม บางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี

งานราชการของกระทรวงเกษตรธิการ (เปลี่ยนชื่อกลับมาจากกระทรวงเศรษฐการในปี พ.ศ. 2478) เติบโตไปอย่างรวดเร็ว หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ส่งผลให้ขาดแคลนบุคลากรข้าราชการจำนวนมาก อาจารย์ด้านเกษตรจากโรงเรียนฝึกหัดฯ

เดิมหลายท่านจึงถูกโอนย้ายไปรับตำแหน่งต่างๆ ในกระทรวงเกษตรธิการ อาทิ หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจไปรับตำแหน่งอธิบดีกรมเกษตร หลวงอิงคศรีกสิการไปเป็นหัวหน้ากองอุตสาหกรรมพืชพรรณ

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2480 กระทรวงเกษตรธิการได้ยุบโรงเรียนมัธยมวิสามัญเกษตรกรรมอื่นๆ ยกเว้นที่แม่โจ้ และให้นักเรียนที่ยังศึกษาไม่จบไปศึกษาต่อที่แม่โจ้ รวมทั้งโอนย้ายอาจารย์ทั้งหมดไปที่แม่โจ้แห่งเดียว ด้วยเหตุนี้เอง ทั้งหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ หลวงอิงคศรีกสิการ และพระช่วงเกษตรศิลปการ จึงร่วมแรงกันรณรงค์เดินสายชี้แจงต่อบรรดาผู้บังคับบัญชาและผู้มีอำนาจในประเทศให้เห็นคุณค่าความสำคัญของโรงเรียนเกษตร รวมถึงการยกระดับให้การเกษตรเป็นการศึกษาขั้นสูงสำหรับประเทศเกษตรกรรมอย่างไทย

ในปี พ.ศ. 2481 ผลสัมฤทธิ์ของความอุตสาหะครั้งนั้น โรงเรียนเกษตรที่แม่โจ้จึงได้ยกฐานะขึ้นเป็น “วิทยาลัยเกษตรศาสตร์” โดยมีพระช่วงเกษตรศิลปการเป็นผู้อำนวยการคนแรก เปิดสอนหลักสูตรอนุปริญญาเกษตรศาสตร์ 3 ปี และรับสมัครจากนักเรียน

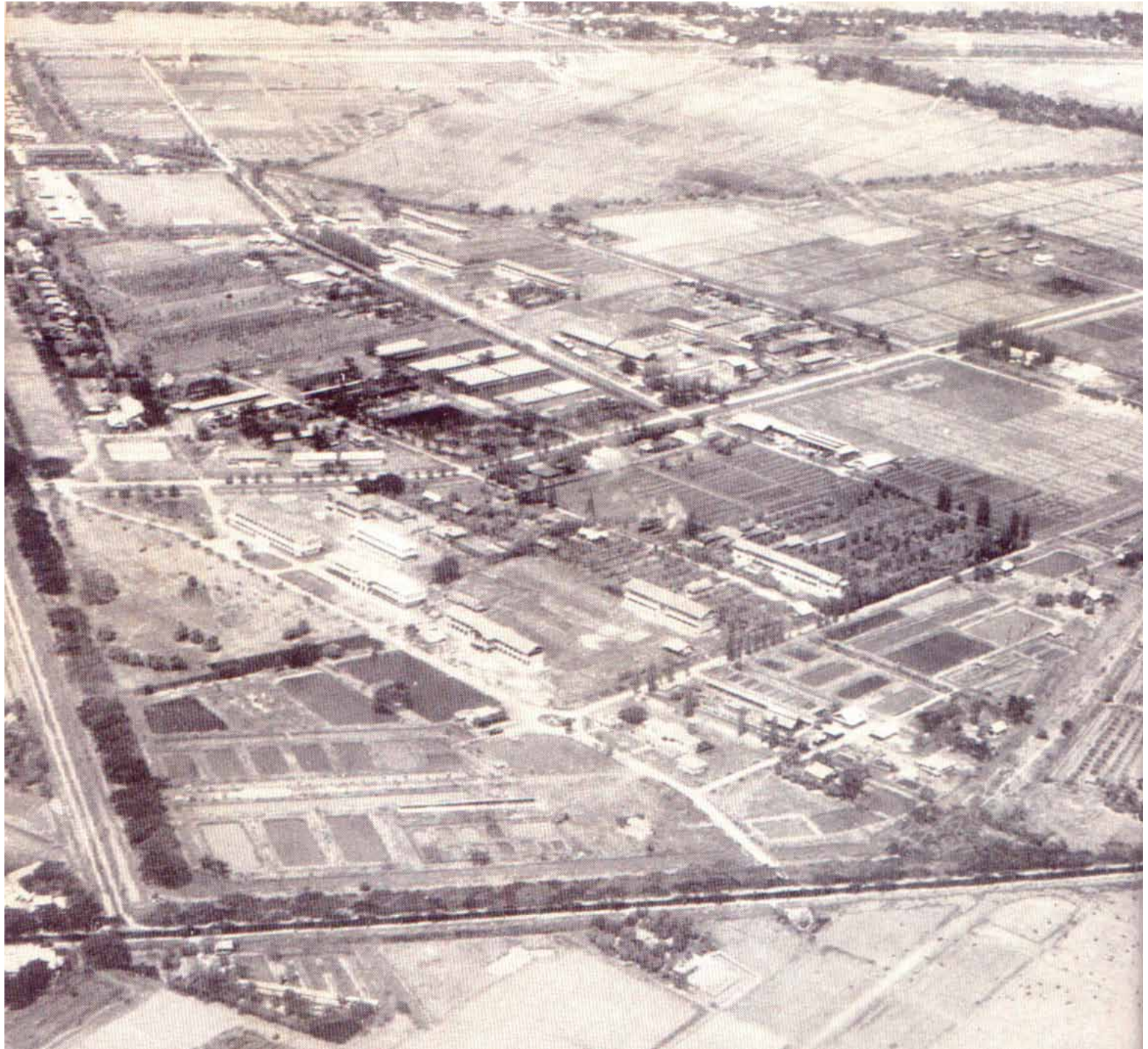

ภาพคณะอาจารย์ ครู และนักศึกษา (รุ่นแรก) วิทยาลัยเกษตรศาสตร์แม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2481

พ.ศ. 2482

ย้ายวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่แม่โจ้มาบางเขน และเปลี่ยนวิทยาลัยฯ ที่แม่โจ้เป็นโรงเรียนเตรียมวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รวมทั้งเปลี่ยนโรงเรียนป่าไม้มาเป็นโรงเรียนวนศาสตร์และให้มาสังกัดวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

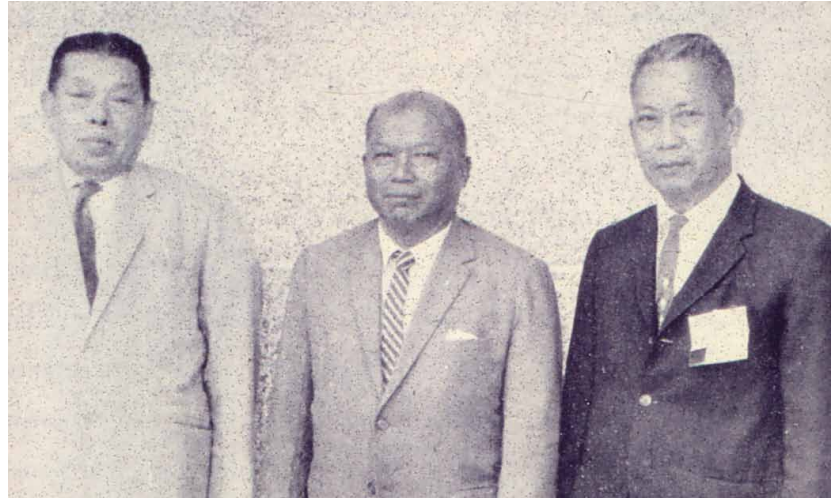
ทุ่งบางเขน

ที่สำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ 8 มีฐานะเป็น “กองวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” สังกัดกรมเกษตร กระทรวงเกษตรราธิการ นอกจากนี้กระทรวงเกษตรราธิการยังได้จัดตั้งสถานีวิจัยเกษตรที่ทุ่งบางเขน ห่างจากกรุงเทพฯ ราว 14 กิโลเมตร บนที่ดินประมาณ 1,000 ไร่ เพื่อเป็นสถานีทดลองเกษตรแห่งที่สองในเขตพระนคร ต่อจากสถานีทดลองไม้ผลที่บางขุนนนท์ จังหวัดธนบุรี ดังนั้นในปี พ.ศ. 2482 วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่แม่โจ้จึงย้ายมาอยู่คู่กับสถานีวิจัยเกษตรที่ทุ่งบางเขนเสมือนการยึดหัวหาดเบื้องต้น และปรับฐานะวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่แม่โจ้เป็น “โรงเรียนเตรียมวิทยาลัยเกษตรศาสตร์”

วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่บางเขน ประกอบขึ้นด้วย 3 แผนก ได้แก่ แผนกเกษตรศาสตร์ แผนกสหกรณ์ ส่วนอีกแผนกหนึ่งคือ “โรงเรียนวนศาสตร์” ซึ่งสังกัดกรมป่าไม้และก่อตั้งในปี พ.ศ. 2479 ที่จังหวัดแพร่ โดยมีหลักเกณฑ์กำหนดรับนักเรียนที่สำเร็จจากโรงเรียนเตรียมฯ แม่โจ้เข้าศึกษาต่อหลักสูตรอนุปริญญาเกษตรศาสตร์ 3 ปี วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขนนี้มีหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญพิเศษประจำกรมเกษตรและการประมงเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยอีกตำแหน่ง นายเริ่ม บุรณฤกษ์ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการที่บางเขน นายพนม สมิตานนท์ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมฯ ที่แม่โจ้ ส่วนหลวงวิลาศวนิชวิทดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวนศาสตร์

เนื่องจากกระทรวงเกษตรราธิการกำลังขาดแคลนบุคลากรการดำเนินงานของวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ระยะนั้นจึงเป็นการผลิตข้าราชการเพื่อตอบสนองกระทรวงเกษตรราธิการเป็นส่วนใหญ่ ในปี พ.ศ. 2484 ขณะที่ทั่วโลกกำลังอยู่ในภาวะตึงเครียดจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สถานีวิจัยเกษตรและวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขนได้แปรสภาพเป็นฐานที่พักรอกองทหารญี่ปุ่น ทหารญี่ปุ่นยื่นคำขาดให้ชาวเกษตรออกจากบริเวณที่ตั้งภายใน 1 วัน หลังสงครามสงบปลายปี พ.ศ. 2485 เกิดน้ำท่วมใหญ่กรุงเทพฯ ดันเชือกกันน้ำจากการออกแบบไว้ล่วงหน้าช่วยปกป้องให้บริเวณของเกษตรกลางบางเขนพ้นจากอุทกภัย อีกทั้งยังเป็นที่พักพิงของชาวบ้านในละแวกนั้นอีกด้วย

สามบูรพาจารย์ หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ (ทองดี เรศานนท์) พระช่วงเกษตรศิลปการ (ช่วง โฉมฉาย) และหลวงอิงศศรีกสิการ (อินทร์ จันทรสติภัย)

วิทยาลัยเกษตรศาสตร์เปลี่ยนผู้อำนวยการมาสองรุ่น เมื่อหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญฝ่ายการปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ กรมปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ นายเริ่ม บุรณฤกษ์ จึงขึ้นดำรงตำแหน่งแทนจนถึงปี พ.ศ. 2485 นายเริ่มได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองเคมี กรมเกษตร นายจรัด สุนทรสิงห์ จึงรักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จนถึงปี พ.ศ. 2486

ระหว่งนั้นเอง รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนทำสวนครัว เลี้ยงไก่ และพึ่งตนเองทางเกษตร ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาด้านเกษตรกรรม ให้ก้าวหน้า “สามเสือเกษตร” อันได้แก่ หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ พระช่วงเกษตรศิลปการ และหลวงอิงศศรีกสิการ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ในแวดวงเกษตร จึงร่วมกันเสนอผลักดันให้เกิดสถานศึกษาด้านเกษตรระดับอุดมศึกษาขึ้น จนกระทั่งเป็นผลให้วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยกฐานะขึ้นเป็น “มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 และยึดวันดังกล่าวเป็นวันครบรอบสถาปนามหาวิทยาลัยมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพการจัดงานแสดงกสิกรรมและพาณิชย์การในรัชกาลที่ 6 ที่ตำบลสะพานกษัตริย์ศึก ซึ่งมีความบริเวณกว้างขวางมาก พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงตรวจการก่อสร้างและจัดเตรียมงานอย่างใกล้ชิดด้วยพระองค์เองก่อนพิธีเปิดงาน

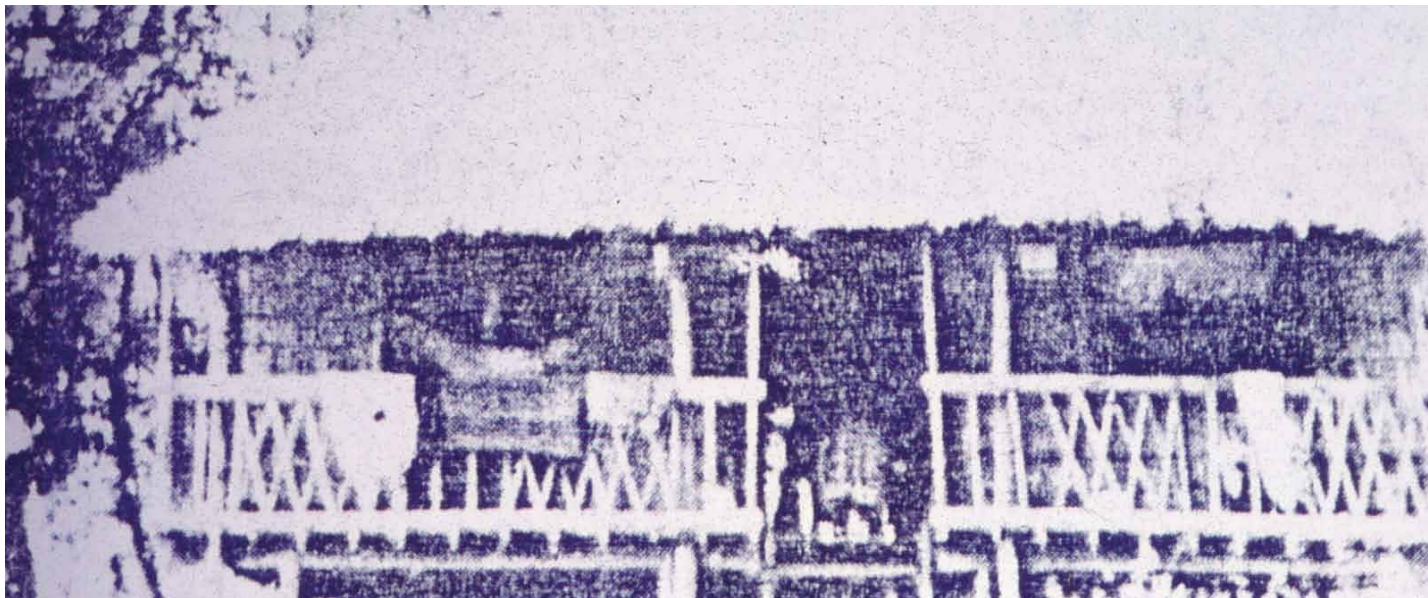
งานแสดงกสิกรรมและพาณิชย์การ

นับตั้งแต่แผ่นดินรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา สยามมีความสัมพันธ์กับต่างประเทศมากขึ้นในฐานะคู่ค้าพาณิชย์และการแลกเปลี่ยนวิทยาการ ส่วนใหญ่สินค้าส่งออกของสยามยุคนั้นจึงเกี่ยวข้องกับทรัพยากร เช่น ไม้สัก ดีบุก สัตว์ป่า ช้าง ฯลฯ โดยมีสินค้าส่งออกที่ทำรายได้คือ สินค้าเกษตร เช่น ข้าว น้ำตาล ฝ้ายไหม ปลาแห้ง พริกไทย ยาสูบ หนาม มะพร้าว ฯลฯ

ในปี พ.ศ. 2450 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดประกวดพันธุ์ข้าวที่ธัญบุรี เพื่อแสวงหาข้าวพันธุ์ดีให้ราษฎรปลูก ต่อมาในวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2453 พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้กระทรวง

เกษตรธิการจัด "งานแสดงกสิกรรมและพาณิชย์การ" ครั้งที่ 1 ที่วังสระปทุม เพื่อแนะนำให้ประชาชนรู้จักเทคโนโลยีการเกษตร เครื่องจักรกล การชลประทาน พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ใหม่ ๆ รวมทั้งยังควมมีการประกวดพันธุ์ข้าว

งานแสดงกสิกรรมและพาณิชย์การครั้งที่ 2 จัดในปี พ.ศ. 2454 ซึ่งตรงกับช่วงไว้วางใจให้กับการสวรรคตของรัชกาลที่ 5 งานจึงไม่คึกคักอย่างที่ควร อีกทั้งงบประมาณแผ่นดินมีจำกัด จึงทำให้การจัดงานแสดงกสิกรรมและพาณิชย์การในปีต่อๆ มาชะงักลง

บ้านพักสำนักงานในมหาวิทยาลัยฟิลิปป์บีนส์ ซึ่งนายทองดี เรศานนท์ พักเพื่อฝึกงานพักใช้ ปี พ.ศ. 2464

พระยาเทพศาสตรสฤติย์

พระยาเทพศาสตรสฤติย์ (ให้ กาฬดิษย) ถือกำเนิดเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2423 ที่อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เป็นนักเรียนทุนเล่าเรียนหลวง สมัยรัชกาลที่ 5 รุ่นแรกของสยามด้วยอายุเพียง 15 ปี พระยาเทพศาสตรสฤติย์เข้าศึกษาที่วิทยาลัยครู Borough Road ประเทศอังกฤษ รุ่นเดียวกับเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) และเข้าศึกษาต่อด้านเกษตรกรรมที่มหาวิทยาลัย Reading ประเทศอังกฤษ เนื่องจากรักและสนใจงานด้านเกษตรกรรม

หลังสำเร็จการศึกษา พระยาเทพศาสตรสฤติย์กลับมารับราชการในกระทรวงธรรมการหลายปี บางครั้งย้ายไปประจำกระทรวงการคลัง หรือกระทรวงเกษตรธิการ จนกระทั่งได้เป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมศึกษารุ่นที่สามหลวง หรือวัง หรือพระราชวังวินด์เซอร์ ต่อมาย้ายมาที่พระปรีดาลัย จังหวัดนครปฐม บางสะพานใหญ่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และทับทวน จังหวัดสระบุรี

การย้ายโรงเรียนแต่ละครั้ง แท้กับต้องบุกเบิกทางพงป่าเพื่อสร้างเป็นสถานที่เล่าเรียนกันใหม่โดยอาศัยแรงงานจากนักเรียนปีที่ 2 เป็นหลัก พระยาเทพศาสตรสฤติย์ฯลงมือวางหญ้าไผ่ต้นไม้ด้วยมือตนเองร่วมกับลูกศิษย์ด้วยทุกครั้ง สมัยนั้นโรงเรียนฝึกหัดครูประถมศึกษารุ่นที่สามมีงบประมาณช่วยเหลือจากทางการมากนัก การย้ายโรงเรียนมาสู่ทับทวนเป็นดำริของพระยาเทพศาสตรสฤติย์ที่ต้องการให้โรงเรียนสามารถหารายได้จากการทำไร่และเลี้ยงสัตว์เพื่อนำเงินมาทุนกิจการของโรงเรียน ท่านเป็นผู้จัดหา

รถแทรกเตอร์และเครื่องไถครบชุด ด้วยทุนทรัพย์ของตนเองประมาณ 3,000 บาท เพื่อพลิกฟื้นผืนดินแห้งแล้งของทับทวนให้กลายเป็นไร่เขียวชอุ่มที่สุดใน

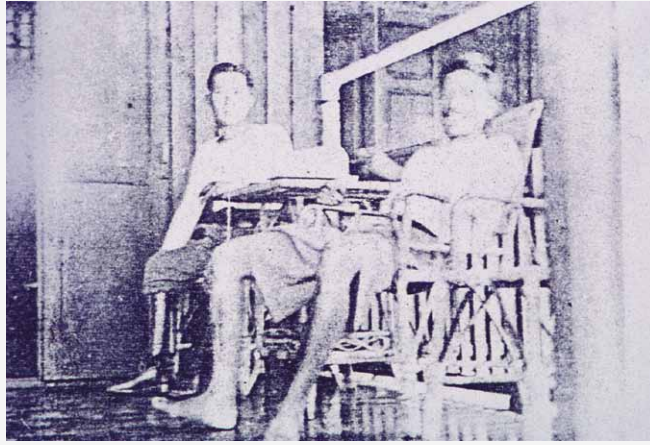
พระยาเทพศาสตรสฤติย์ปลูกฝังการทำสวนให้กับนักเรียน สอนการทำงานด้วยมือ ปลูกผักกับนักเรียนและอาจารย์อื่นๆ ในพื้นที่ทุรกันดารอย่างไม่ต้องตัว พระยาเทพศาสตรสฤติย์จึงเป็นที่รักของนักเรียนมาก ในวันที่ใครเลขแจ่มจ้าช่วงแก่อนิจกรรมของท่านจากอาการเนื้องอกในกระเพาะอาหาร (ท่านรักษาอาการที่โรงพยาบาลศิริราช นักเรียนและอาจารย์ได้ข่าวเรื่องนี้จากนักเรียนคนหนึ่งซึ่งบังเอิญไปรักษาอาการป่วยที่

พระยาเทพศาสตรสฤติย์ ผู้ให้กำเนิดวิชาเกษตรกรรมในประเทศไทย

โรงพยาบาลเดียวกัน) ขณะนั้นโรงเรียนฝึกหัดฯ ได้ตั้งอยู่ที่ทับทวน นักเรียนและอาจารย์หลายคนร้องขอให้โรงเรียนแจ้งประกาศให้หยุดเรียนในวาระขึ้น 1 วัน

พระยาเทพศาสตรสฤติย์นับเป็นปูชนียบุคคลของวงการเกษตรกรรมสมัยใหม่ และเป็นผู้วางรากฐานการศึกษาด้านการเกษตรในประเทศไทยอย่างแท้จริง

ภาพพระยาเทพศาสตร์สถิตย์ (ให้ ภาพศิษย์) ถ่ายที่บ้านพักในโรงเรียนฝึกหัดครูฯ (ป.ป.ก.) พระประโคน พ.ศ. 2462 บุคคลในภาพคือ (ซ้าย) พระยาศิริชัยบุรีนทร์ เจ้าเมืองนครปฐม (ขวา-หัวเราะ) พระยาเทพศาสตร์สถิตย์

โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมในความทรงจำ

เรื่องราวของโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม ทั้งที่สวนหลวง พระประโคน บางสะพานใหญ่ กับทวาย และโนนวัต เคยมีบันทึกเป็นตอนๆไว้ในหนังสือที่ระลึกวันคล้ายวันเกิดครบรอบ 80 ปี ศาสตราจารย์พิเศษ อภิรักษ์รัตนธัตย์ บทความทั้งหมดนั้นบรรยายถึงบรรยากาศการเรียนการสอนในยุคนั้น เช่น ลักษณะโรงเรียนฝึกหัดฯ หอวัง "...โรงเรียนเป็นเรือไม้สัก 2 ชั้น สองหัวเรือกัน ชั้นบนสำหรับนอน มี 3 คูหา 6 หน้าต่าง ช่างล่างมีพื้นแต่ไม้ตีฝา เป็นที่กันข้าวและเรียน สูงจากดิน 60 เซนติเมตร..." หรือ "...ด้านหน้าโรงเรียนเป็นสนามกว้างระอรัได้ 3 วา ช่างๆ เป็นบ้านการโรงเรียนและเด็กในอุปการะของอาจารย์ใหญ่ ด้านหลังโรงเรียนเป็นที่ว่างสำหรับทำการกสิกรรม เลย์ไปเป็นบ้านเก่าๆ อาจารย์กองดีและอาจารย์ผลอยู่ด้วยกัน ไม่มีไฟฟ้า ใช้ตะเกียง ก่านเงินเดือน 80 บาททั้งคู่ ที่โรงเรียนมีไฟฟ้าแต่ไม่มีประปา..." หรือการฝึกงานกสิกรรมที่หอวัง "...ย้ายลงมาจน ลอกท้องร้อง ดางหญ้าขูดดิน ดินเหนียวมาก อาจารย์ใหญ่เอาสองขาขูดไว้ ตากแดดแล้วแก้ตามหลักวิชา สอนการปลูกพืช ปลูกพริก มะเขือ และอ้อย..."

การบุกเบิกที่ดินที่พระประโคน "...ดางป่าเป็นการใหญ่ ท่านอาจารย์ใหญ่เป็นหัวหน้าและแสดงการบุกเบิก ตอสะแกรากลิกใช้แม่แรงช่วย กอไผ่ดางออกมาตากแดดพองแห้งก็เอาไฟจุด บางทีดางมากองเอาน้ำมันกัดธาตเอาไฟจุดทั้งสดๆ อาจารย์ใหญ่จะคุมอยู่จนกระทั่งไฟมอดจึงจะยอมกลับที่พัก...แรกๆชาวบ้านคิดว่าพวกเราเป็นนักโทษและโรงเรียนเป็นโรงเรียนดัดสันดาน..."

หรือ "...ข้าราชการผู้หนึ่งพาลูกมาสมัครเป็นนักเรียน มาตามหาท่านเจ้าคุณอาจารย์ใหญ่ มีคนขึ้นบอกว่าท่านกำลังขุดดินปลูกขบุนอยู่กับนักเรียน ข้าราชการผู้นั้นแรกๆ ไม่ยอมเชื่อ...เจ้าคุณอาจารย์ใหญ่กลับหัวเราะชอบใจที่คนเห็นท่านเป็นชาวกลีกร้างๆ..."

ที่บางสะพานใหญ่ หลวงสุวรรธนะ ได้รับตำแหน่ง "อาจารย์หมอ" กิตติมศักดิ์ "...ชาวประมงถูกปลาดุกทะเลยกเอา ตรงที่ถูกยกจะเป็นตะมอยปวดอย่างสาหัส โดยมากเป็นที่นิ้ว อาจารย์กองดีจะเรียกมาผ่าให้ (ใช้เครื่องมือตอไม้) ภายหลังใครเป็นตะมอยก็มาหา ทั้งบางสะพานใหญ่เรียกอาจารย์กองดีว่า อาจารย์หมอ..."

ที่มาของหนังสือพิมพ์ "กสิกร" "...อาจารย์ช่วงเป็นต้นคิดจะออกหนังสือเผยแพร่ความรู้ทางกสิกรรมแก่ประชาชน แบบเดียวกับวารสารของอเมริกาฉบับหนึ่งชื่อ Country Gentleman ราคาเล่มละ 5 เซนต์ ซึ่งกสิกรขึ้นธรรมาของอเมริกันมอ่านมาก..."

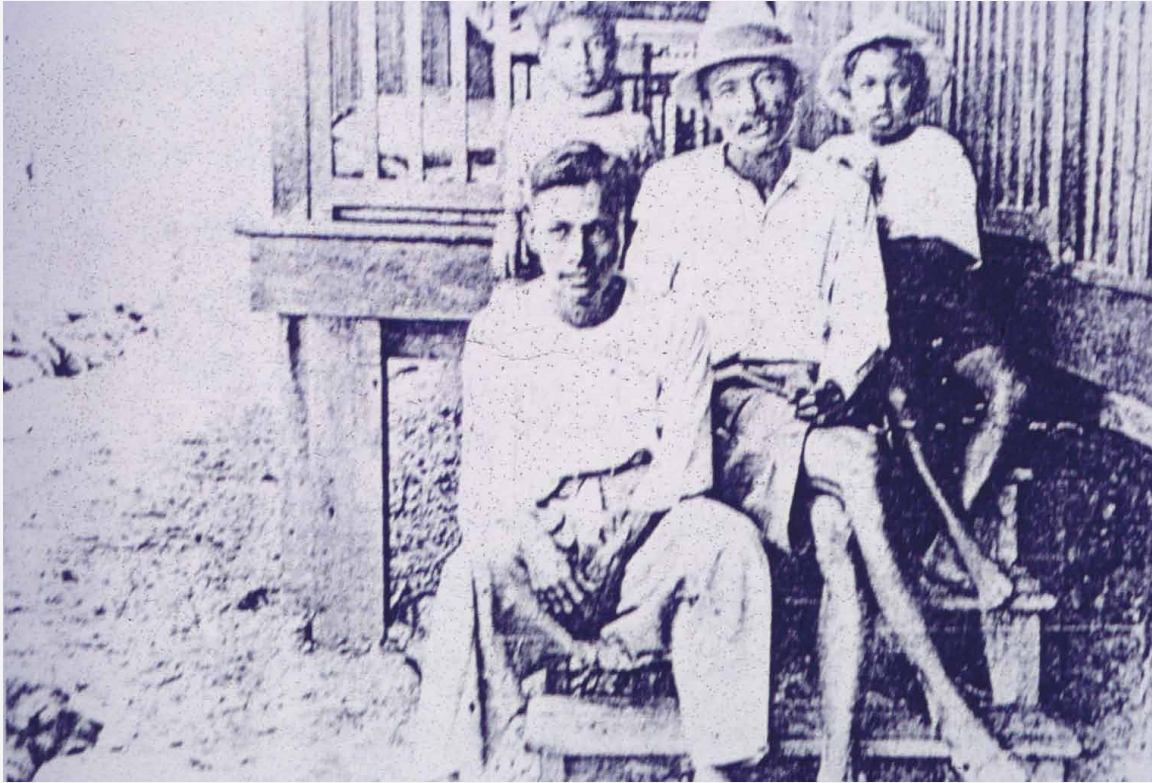
การบุกเบิกป่ากับทวายที่เต็มไปด้วยอุปสรรค "...ยุ่งมากกว่าบางสะพานใหญ่มาก ความของชาวบ้านต้องทำนึ่งให้ วันหนึ่งนักเรียนกำลังอาบน้ำอยู่ ได้ยินอุจจาระจากทางด้านดงพญาเย็น เสียงเหมือนฝนตก ที่ไหนได้ผู้ยุงต่างหามาเป็นก่อนดำมืดทีเดียว..."

หรือโรคประจำตัวของนักเรียนที่กับทวาย "...กับทวายเป็นแดนมาลาเรีย พวกเราเป็นมาลาเรียกันทุกคน มากน้อยแล้วแต่ผลกาของแต่ละคน ผลของมาลาเรีย โรงเรียนต้องส่งนักเรียนที่ป่วยมากๆ ไปรักษาที่โรงพยาบาล ศิริราชปีละ 3 - 4 คน ส่งโดยทางรถไฟ..."

เรื่องตลกร้ายในมื้ออาหาร "...นักเรียนทุกรุ่นจะถูกสอนให้รู้จักคุณค่าทางอาหารอันวิเศษของกะหล่ำปลีและมะเขือเทศ โดยกับข้าวแทบทุกมื้อจะบรรจุทั้งสองอย่างนี้เข้ามาบูไว้ แกงกะหล่ำปลี ผัดมะเขือเทศ หรือแกงมะเขือเทศ ผัดกะหล่ำปลี วนเวียนกันอยู่เช่นนี้...มีคนหนึ่งเขียนรูปการ์ตูนแสดงใบหน้าอันแท้จริงของนักเรียน ป.ป.ก. คือหน้าเป็นกะหล่ำปลี ตาเป็นมะเขือเทศ..."

คุณภาพดินที่โนนวัตแย่มาก "...นักเรียนก็ดี เจ้าหน้าทีเกษตรก็ได้ต่อสู้กับความยากลำบากด้านการเกษตรให้เกิดความสามารถจะได้เป็นคนเก่ง เพราะถ้าไปทำในที่ดินดี น้ำดี อากาศดี ทำการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์อะไรต่อไป มันก็ง่ายไปหมดได้ผลดีไปหมด...จะได้คนเก่งและถึงจะไม่เป็นการช่วยชาวบ้านด้วย..."

หรือแม้แต่ปีสุดท้ายเมื่อมีข่าวว่าโรงเรียนฝึกหัดฯ ทั้งหมดจะยุบรวมไปอยู่ที่แม่โจ้แห่งเดียว "...ไผ่หาย ท่านอาจารย์ใหญ่หลวงอึ้งๆ ย้ายเข้ากรมเกษตรและการประมง...บรรดาอาจารย์ต่างก็เตรียมตัว เตรียมข้าวของเพื่ออพยพไปอยู่เชียงใหม่เมื่อสิ้นปี ดูกาเคยอพยพมาแล้วจากหอวัง ไปพระประโคน ไปบางสะพานใหญ่ และไปกับทวาย มาโนนวัต แต่คราวนี้ย้ายไปเสียสุดท้ายเลย...มันเวียนวังวงจริงๆ..."

ภาพพระยาเทพศาสตร์สถิตย์ ถ่ายที่บ้านพักในโรงเรียนฝึกหัดครูฯ (ป.ป.ก.) พระประโทน พ.ศ. 2462 บุคคลในภาพคือ พระยาชลธารฯ (ญาติสนิทของพระยาเทพฯ) พระยาเทพศาสตร์สถิตย์ (สวมหมวก) ด.ช.ประเสริฐ กาฬดิษฐ์ (บุตรพระยาเทพฯ) ด.ช.โสภณ กาฬดิษฐ์ (สวมหมวก-บุตรพระยาเทพฯ)

หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจกำลังตอไม้

หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร (ชันษา 80 ปี)

หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร

หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร ประสูติเมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2426 เป็นพระโอรสองค์ที่ 4 ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากฤษดาภินิหาร กรมพระนเรศวรฤทธิ กับหม่อมสุภาพ หม่อมเจ้าสิทธิพรถูกส่งตัวไปเข้ารับการศึกษาก็ประเทศอังกฤษตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา ทั้งที่ Harrow School และ City and Guilds Technical College ในสาขาวิศวกรรมศาสตร์

พระองค์เสด็จกลับสยามในปี พ.ศ. 2444 ทรงประกอบธุรกิจโรงงานปูนขาวของครอบครัวที่จังหวัดสระบุรี ระยะเวลาหนึ่ง จนเข้ารับราชการเป็น

เลขานุการของที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศ และย้ายมากระทรวงการคลัง ในตำแหน่งผู้ช่วยอธิบดีกรมเงินในปี พ.ศ. 2453 เนื่องจากมีความสามารถด้านเครื่องจักรกล ต่อมาในปี พ.ศ. 2456 ได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมขาปนีสักการ เพื่อปรับปรุงเครื่องทำเหรียญขาปนีส และกลับมาเป็นอธิบดีกรมเงินในปี พ.ศ. 2458

ในปี พ.ศ. 2464 ด้วยชันษาเพียง 38 ปี พระองค์ทรงทราบบังคับกรมอุตสาหกรรม ออกจากราชการ และไปตั้งรกรากที่บ้านบางเบิด อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากไม่ชอบงานนี้ไว้ติ และมองการณ์ไกลว่าอาชีพราชการไม่มีตำแหน่งพอสำหรับคนรุ่นใหม่ ด้วยความที่สนใจงานด้านเกษตรกรรมมาตั้งแต่สมัยยังดำรงตำแหน่งเลขานุการที่กระทรวงการต่างประเทศ พระองค์ชวนชายศีกษาวิชาเกษตรแผนใหม่ด้วยพระองค์เอง และทดลองเลี้ยงไก่ที่มีขนนำมดวายน จนได้ผลดี พระองค์ทรงหมายมั่นว่าจะลงมือทำการเกษตรด้วยพระองค์เอง เพื่อเลี้ยงชีพครอบครัว และเป็นแบบอย่างของ “กสิกรชั้นกลาง”

พื้นที่รกร้างที่บ้านบางเบิดจึงแปรสภาพเป็นฟาร์มบางเบิดตามหลักเกษตรกรรมสมัยใหม่ มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และเครื่องจักรกล มีการเก็บสถิติและวิเคราะห์ผลแบบวิทยาศาสตร์ และนำพืชหรือสัตว์จากต่างประเทศมาทดลองปลูกและเลี้ยงในบริเวณฟาร์ม จนสามารถพัฒนาสายพันธุ์กลายเป็นผลผลิตที่มีชื่อเสียงของฟาร์ม เช่น แตงโม ข้าวโพด ยาสูบ หนุ หรือไก่

ในสมัยที่ “โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม” ย้ายไปตั้งอยู่ที่บางสะพาน ห่างจากฟาร์มบางเบิดไม่กี่กิโลเมตร “ทั้งบ้านและไร่นา” ของพระองค์จึงมีโอกาสได้ต้อนรับคณะนักเรียนและอาจารย์บ่อยครั้ง บันทึกหนึ่งเล่าว่า นักเรียนและอาจารย์จากโรงเรียนฝึกหัดฯ จะพากันขี่ม้าไปเยือนฟาร์มบางเบิดในวันเสาร์ (เลิกเรียนครึ่งวัน) โดยใช้เส้นทางรางรถไฟ พอไปถึงฟาร์มบางเบิดก็ชวนม้า จึงคว้างแรมกันที่นั่น 1 คืน และกลับตอนรุ่งเช้า ขณะเดียวกันหม่อมเจ้าสิทธิพรก็ได้เสด็จมาเยือนโรงเรียนฝึกหัดฯ บ่อยครั้งเช่นกัน

ในปี พ.ศ. 2470 ด้วยความร่วมมือจากคณะอาจารย์โรงเรียนฝึกหัดฯ บางสะพาน พระองค์จึงทรงออกหนังสือพิมพ์ “กสิกร” เพื่อเผยแพร่ความรู้

ทางด้านเกษตรในฟาร์มบางเบิดไปสู่ประชาชน โดยพระองค์เป็นบรรณาธิการ หม่อมศรีพรหมา พระชายา และคณะอาจารย์โรงเรียนฝึกหัดฯ บางสะพาน เป็นกองบรรณาธิการ

หม่อมเจ้าสิทธิพรทรงกลับมารับราชการอีกครั้งในปี พ.ศ. 2474 ในตำแหน่งอธิบดีกรมตรวจการศึกรวมเพื่อนำความรู้จากการพัฒนาฟาร์มบางเบิดมาแก้ไข ปัญหาข้าวราคาตกต่ำขณะนั้น พระองค์เสนอว่าควรจัดตั้งสถานีทดลองเกษตรขึ้นตามภูมิภาคต่างๆ จึงเป็นโอกาสให้โรงเรียนฝึกหัดฯ ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่ทับทวง จังหวัดสระบุรี ได้รับการขยายงานไปที่ในวัด อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมาที่แม่ใจ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ และที่คอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเป็นจุดกำเนิดของ “สามเสือเกษตร” อันได้แก่ หลวงสุวรรณารากกสิกร พระช่วงเกษตรศิลปการ และหลวงอังกศกรกสิการ เนื่องจากทั้งสามท่านได้เข้ารับตำแหน่งเป็นอาจารย์ใหญ่ในโรงเรียนทั้งสามแห่ง

ระหว่างปี พ.ศ. 2476 - 2487 หม่อมเจ้าสิทธิพรทรงต่อโทษจำขังที่บางขวาง เกาะเต่า และเกาะตะรุเตา เนื่องด้วยคดีกบฏบวรเดช โดยฟาร์มบางเบิดยังคงดำเนินงานต่อไปด้วยความสามารถของหม่อมศรีพรหมา พระองค์ยังคงให้คำแนะนำการทำการเกษตรผ่านทางจดหมาย และใช้เวลาในคุกคุมขังสอนนักเรียนให้รู้จักการทำเกษตร อีกทั้งยังมีพันธำรกรากการเกษตรสมัยใหม่เล่มแรกของไทยชื่อว่า “กสิกรรมบนดอน” โดยทรงขยายความท้ายชื่อหนังสือว่า หลักวิทยาศาสตร์และคำแนะนำสำหรับทำจริง ประกอบด้วยความรู้ที่จำเป็นต่างๆ เกี่ยวกับการทำไร่นาผสม

พระองค์พ้นโทษในปี พ.ศ. 2487 หลังการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพียงปีเดียว และทรงกลับไปใช้ชีวิตที่ฟาร์มบางเบิดเช่นเคย ในปี พ.ศ. 2491 รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ฎลขอให้พระองค์ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ ขณะเดียวกันพระองค์ได้ทรงลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และชนะคะแนนเป็น ส.ส.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ด้วยคะแนนท่วมท้น ในช่วงวาระระหว่าง ปี พ.ศ. 2490 - 2491 ที่พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ ทรงดำรงตำแหน่งนายกสมาคมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตามเงื่อนไขของรัฐบาลยุคนั้นด้วย

ในปี พ.ศ. 2503 พระองค์ทรงขายฟาร์มบางเบิดให้แก่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หลังจากที่เกิดการเกษตรและสหกรณ์ตอบปฏิเสธไม่รับซื้อว่าเป็นสถานีทดลอง เพราะไม่มีงบประมาณ พระองค์ทรงย้ายไปที่อำเภอหัวหินและแสวงหากที่ดินขนาดย่อมเพื่อทดลองเกษตรต่อไป ในปี พ.ศ. 2510 หลังจากสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ถวายปริญญาคุณภึบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเกษตรกรรมและสัตวบาล แก่พระองค์ในเดือนกรกฎาคม พระองค์ทรงได้รับรางวัลแมกไซไซ ด้านบริการสาธารณะสาขาคพัฒนาการเกษตรแผนใหม่ ในวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2510

แม้จะไม่ได้ทรงงานในราชการมากนักเนื่องจากความผันผวนทางการเมืองยุคหลัง ในปี พ.ศ. 2512 พระองค์ทรงก่อตั้งพรรคสมาชิพ-ช่วยชาวนา เพื่อรวบรวมนักวิชาการร่วมอุดมการณ์เพื่อใช้การเมืองช่วยเหลือเกษตรกร

หม่อมเจ้าสิทธิพรได้รับการขนานนามว่า “เจ้าชายนักเกษตร” ตลอดชีวิตของพระองค์ทรงเป็นนักคิด นักทดลอง เกษตรกร และผู้เห็นความสำคัญของเกษตรกรสามัญ พระองค์พัฒนาฟาร์มบางเบิดด้วยแบบแผนเกษตรกรรมสมัยใหม่โดยไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล จนเป็นผลประจักษ์อุดมการณ์อันแน่วแน่ของพระองค์ พระองค์ทรงสิ้นชีพิตักษัยเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2514 สิริชันษา 88 ปี

ข้าวไทย

ในปี พ.ศ. 2459 ทางราชการได้จัดตั้งสถานีทดลองข้าวรังสิตหรือนาคทดลองคลองรังสิตขึ้น นับเป็นสถานีทดลองข้าวแห่งแรกของประเทศไทย การจัดตั้งนาคทดลองคลองรังสิต (ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานีในปัจจุบัน) นั้น เป็นพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมาช้านานแล้ว แต่มีหลายสาเหตุทำให้จัดตั้งไม่ได้ กระทั่งจัดตั้งสำเร็จในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

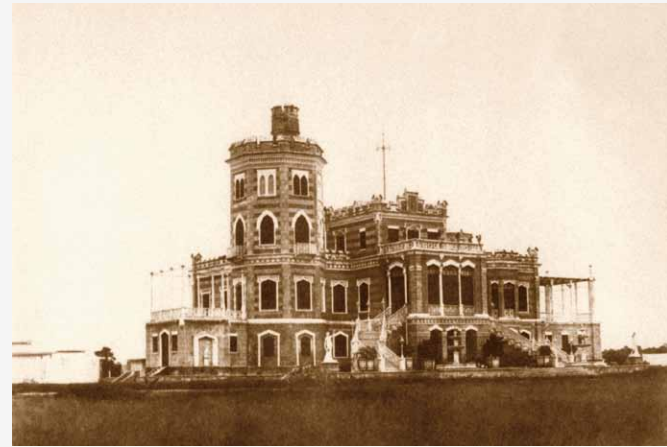
งานด้านการปรับปรุงพันธุ์ในระยะแรกมีแต่การคัดเลือกพันธุ์โดยปลูกคัดเลือกแบบรวงต่อแถว (Head to Row Selection) ความสำเร็จดำเนินงานของพระยาโกษากร (ตรี มีสินทศุต) ในปี พ.ศ. 2476 ข้าวไทยชนะเลิศในการประกวดพันธุ์ข้าวทั่วโลก (World's Grain Exhibition Conference) ที่เมืองเรจินา (Regina) ประเทศแคนาดา พันธุ์ข้าวไทยที่ชนะเลิศเป็นหนึ่งของโลกคือ พันธุ์ปิ่นแก้ว ซึ่งเป็นข้าวเจ้านาสวนเมล็ดยาว ใส แกร่ง เสื่อมมัน ไม่เป็นท้องไข เปลือกและเยื่อหุ้มเมล็ดบาง เมล็ดไม่บิดโค้ง ไม่มีเมล็ดแดงปน และน้ำหนักเมล็ดดี และได้รางวัลอื่นๆ อีกรวม 11 รางวัล จึงทำให้ข้าวไทยเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก

วังสระปทุม

บริเวณที่ดินบนถนนพระรามที่ 1 และถนนพญาไท กรุงเทพฯ เป็นที่ตั้งของวังสระปทุม ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานที่ดินให้เป็นที่ตั้งสร้างวังของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาดลลิตยเดชม กรมขุนสงขลานครินทร์ พระราชโอรส ในพระองค์ที่ประสูติแต่สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า แต่ระยะนั้นยังมีได้ก่อสร้างพระตำหนัก เนื่องจากสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์ ได้เสด็จไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ

วังสระปทุมเคยเป็นที่ตั้งของ "โรงเรียนเกษตรศาสตร์" ซึ่งเกิดจากการรวมโรงเรียนวิชาการเพาะปลูก โรงเรียนกรมคลอง และโรงเรียนแผนที่เข้าไว้ด้วยกัน โรงเรียนแห่งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรเข้าสู่ระบบราชการของกระทรวงเกษตรธิการ

วังสระปทุมอยู่ห่างไกลความเจริญมาก การคมนาคมลำบาก บริเวณโดยรอบวังเป็นส่วน แต่มีดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก หลังการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ได้เสด็จออกมาประทับภายนอกพระบรมมหาราชวัง พระองค์โปรดให้สร้างพระตำหนักขึ้นเป็นการถาวรหลายองค์และประทับอยู่ตลอดพระชนม์ชีพ

วังสระปทุมในสมัยก่อน

ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร เริ่มต้นชีวิตอาจารย์กับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482 ในยุคที่ยังเป็น "วิทยาลัยเกษตรศาสตร์" และเป็นผู้ริเริ่มหลักสูตรการเรียนการสอนหลายสาขา โดยเฉพาะด้านสังคมศาสตร์ "แต่ทุกสาขาที่ตั้งขึ้นมาเพื่อสัมพันธ์กับการเกษตรทั้งสิ้น"

ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐกล่าวถึงจิตวิญญาณความเป็นเกษตรศาสตร์ไว้ว่า "เราชาวเกษตรมีความสามัคคีกลมเกลียวกันดี เรามีมิตรสหายที่ปรับทุกข์กันได้ และช่วยกันทำงานให้กับประเทศชาติ

"อยากให้เกษตรศาสตร์ทำงานวิจัยค้นคว้าให้นำหน้าผู้อื่น เป็นที่ 1 หรือที่ 2 ผมเชื่อว่าพวกเรานักเกษตร เป็นนักวิจัยค้นคว้า"

ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร
นายกสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2529 - 2531)

“ตึกขาว” อาคารที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งแรก พ.ศ. 2493

ทศวรรษที่ 1

หยาดพิรุณพรางพรหม
อุ้มสมต้นกล้าบนทรีคสิใบ
(พ.ศ. 2486 - 2495)

หยาดพิรุณพรางพรหม

พิรุณเทพพรางน้ำ

พฤษภแห่งนทรีสำราย

บางเขนต้นทรีคสิใบ

แต่ทว่าอยู่โลกหล้า

ตามครรลองก่อตั้ง

เกษตรศาสตร์พิพัฒน์พลัน

บนทรีคสิใบอัน

คณะสีงามอะครีว

โปยปราย

ก้อกล้า

ไทรห่าง

เกษตรตั้งเจริญงาม

สถาบัน

แกร่งก้าว

งามเด่น

บ่มผู้ศึกษา

พ.ศ. 2486

ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486

จัดตั้งคณะเกษตรศาสตร์ คณะประมง คณะสหกรณ์ และคณะวนศาสตร์ หลักสูตรปริญญา 5 ปี และอนุปริญญา 3 ปี
พลเรือเอก สินธุ์ กมลนาวิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำรงตำแหน่งอธิการบดีและนายกลูกหลานมหาวิทยาลัย

ทศวรรษที่ 1

หยาดพิรุณพร่างพรอม อุ่มสมต้นกล้าบนนทีศรีสีใบ

แม่มหาวินิจฉัยเกษตรศาสตร์จะก่อตั้งในช่วงภาวะข้าวยากหมากแพงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการสนับสนุนให้ประชาชนหันมาทำการเกษตร แต่ในระยะเริ่มก่อตั้งนั้น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยังคงเป็นสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลในเขตชนบทคือท้องทุ่งบางเขน มีอาคารเรียนไม่กี่หลัง และยังมีต้องพึ่งพิงบุคลากรจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มารับหน้าที่อาจารย์ชั่วคราวเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากบุคลากรไม่พอ ขณะที่การเดินทางยากลำบาก จึงทำให้มีอุบัติเหตุที่ต้องพักอาศัยที่หอพักจนเกิดเป็นวัฒนธรรมชาวหอขึ้น

ในช่วงขาดแคลนงบประมาณ ทำให้การพัฒนามหาวิทยาลัยดำเนินไปอย่างยากลำบาก จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2490 หลวงสุวรรณวาจกกสิศึกษา อธิการบดีมหาวิทยาลัยขณะนั้น ได้เขียนจดหมายเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น และได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี นับเป็น

จุดเปลี่ยนที่ทำให้มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณพัฒนาเพื่อก่อสร้างอาคารเพิ่มเติม

คุณูปการของ “สามเสือเกษตร” อันได้แก่ หลวงสุวรรณวาจกกสิศึกษา พระช่วงเกษตรศิลปการ และหลวงวิจิตรวาทการ ในช่วงที่ทั้งสามท่านรับตำแหน่งสำคัญในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ช่วยขับเคลื่อนให้มหาวิทยาลัยเติบโตได้ด้วยความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ทั้งการส่งนักวิชาการมาให้คำแนะนำ และสนับสนุนด้านองค์ความรู้ ในปี พ.ศ. 2495 สัญญา KU-OSU ซึ่งเป็นความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัย Oregon State นับเป็นความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการครั้งแรกจากต่างประเทศ คณาจารย์และนักเรียนทุนหลายคนได้รับโอกาสไปศึกษาต่อด้านการเกษตร และกลับมาเป็นบุคลากรเพื่อเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการเติบโตในทศวรรษที่ 2 ต่อไป

พ.ศ. 2487

ประธาตุนิรโทษกรรมคดีฐานที่ 1
(นิสิตที่เรียนตั้งแต่สมัยเป็นวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

ในช่วงที่จอมพล ป. พิบูลสงครามดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มหาสงครามเอเชียบูรพา หรือสงครามโลกครั้งที่ 2 กำลังอยู่ในภาวะใกล้จะสิ้นสุดลง ฝ่ายอักษะในยุโรปนำโดยเยอรมนีและญี่ปุ่นในฝั่งเอเชียตกเป็นฝ่ายปราชัย ทว่าโลกขณะนั้นบอบช้ำด้วยวิกฤติข้าวยามากแพงและขาดแคลนอาหาร ไม่ต่างจากเมื่อครั้งหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 จอมพล ป. พิบูลสงคราม เล็งเห็นความสำคัญของการเกษตร จึงสนับสนุนให้ประชาชนพึ่งพาตนเอง โดยแบ่งเวลามาทำสวนครัวหลังบ้านและเลี้ยงไก่เป็นอาหาร นโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับปณิธานของ “สามเสือเกษตร” อันได้แก่ หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ พระชวงเกษตรศิลป์การ และหลวงอิงศรกีสิการ จนเป็นจุดกำเนิดให้เกิดการผลักดัน “วิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ซึ่งย้ายจากแม่โจ้มาตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2484 รวมเข้ากับโรงเรียนวนศาสตร์ของกรมป่าไม้ที่จังหวัดแพร่ (ตั้งในปี พ.ศ. 2479) เพื่อก่อตั้งขึ้นเป็น “มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” โดยประกาศเป็นพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486

เมื่อเริ่มก่อตั้งนั้น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เปิดสอนทั้งหมด 4 คณะ ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวนศาสตร์ คณะประมง และคณะสหกรณ์ มีหลักสูตรปริญญาตรี 5 ปี และหลักสูตรอนุปริญญา 3 ปี ระหว่างนั้นยังคงสังกัดอยู่กับกระทรวงเกษตรราธิการ ซึ่งเงื่อนไขทางกฎหมายกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราธิการ

พลเรือเอก สิ้นธุ์ กมลนาวิน
นายกสภามหาวิทยาลัย
และอธิการบดีคนแรกของ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2488

จัดตั้งองค์การนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2488

นำระบบหน่วยกิตมาใช้

เรือนเขียว

ต้องดำรงตำแหน่งอธิการบดีด้วย ดังนั้นพลเรือเอก สิ้นธุ์ กมลนาวิน จึงดำรงตำแหน่งทั้งอธิการบดีและนายกสภามหาวิทยาลัยคนแรก ต่อมาในปี พ.ศ. 2488 มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรี นายทวี บุญยเกษตร ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราธิการ และได้เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยคนที่ 2

ในยุคนั้น ภาพของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ยังคงเป็นทุ่งนาเว้งกว้างกว่า 800 ไร่ ซึ่งได้มาจากการเวนคืนที่ดิน (ว่ากันว่าบริเวณติดถนนไร่ละประมาณ 60 บาท ส่วนแถวรังสิตไร่ละ 30 บาท) การคมนาคมมีเพียงรถเมล์ปรับอากาศสาย สะพานแดง - ดอนเมือง ค่าโดยสาร 8 สตางค์ หรือรถไฟสายเหนือซึ่งต้องไปขึ้น - ลง ที่สถานีรถไฟบางเขนห่างจากมหาวิทยาลัยประมาณ 1.5 กิโลเมตร ส่วนถนนวิภาวดีรังสิตยังเป็นเพียงโครงการก่อสร้าง ถนนซูเปอร์ไฮเวย์มีเพียงคันดินถมไว้เป็นรูปถนน ดังนั้นชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยในยุคแรกเริ่มนั้นจึงเป็นสถานที่ทุรกันดาร เปิดยวเดินทางยากลำบาก และไม่ค่อยมีข้าราชการต้องการมาบรรจุที่นี่

ส่วนอาคารเรียนมีเพียง “เรือนเขียว” ซึ่งเป็นเรือนไม้รูปตัวแอล 2 ชั้น ทาสีเขียวทั้งหลัง ตั้งเยื้องประตู 2 (ประตู 3 ในปัจจุบัน) ถนนงามวงศ์วาน ชั้นบนเป็นห้องเรียน มุขชั้นบนเป็นห้องผู้อำนวยการ

พ.ศ. 2489

หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจดำรงตำแหน่งอธิการบดี
เป็นตำแหน่งข้าราชการประจำ

พ.ศ. 2489

นิสิตรับปริญญาปีแรกจากผู้แทนพระองค์
(รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

ชั้นล่างเป็นห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ (ไม่มีบรรณารักษ์มีแต่ภารโรง) และมุขชั้นล่างเป็นห้องปฐมพยาบาล บ้านที่กของศาสตราจารย์จรัด สุนทรสิงห์ อดีตคณบดีคณะเกษตรศาสตร์เล่าถึงเรือนเขียวไว้ว่า “พอเปิดเป็นมหาวิทยาลัยใน พ.ศ. 2486 แล้ว แทบจะว่าไม่มีอะไรที่ควรเรียกได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัย มีแต่อาคารเก่าๆ ครึ่งอิฐครึ่งไม้ อยู่หลังเดียว ขอชื่อเขามาจากโรงเรียนเด็กที่สถานีทดลองกสิกรรม คลองบางกอกน้อย ตั้งชื่อกันว่า ‘เรือนเขียว’ เป็นทั้งที่อำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย เป็นที่เรียน ห้องสมุด ฯลฯ ทั้งอาคารมีอยู่ไม่กี่ห้อง ไม่พอกับวิชาที่เปิดสอน ต้องวิ่งไปขอความกรุณาจากกรมเกษตร ขอใช้บางห้องในบางตึกของกรม ซึ่งบังเอิญตั้งอยู่ในบางเขน เช่นเดียวกัน มิฉะนั้นคงไม่แคล้วต้องเรียนกันใต้ต้นไม้บ้างเป็นแน่”

ส่วนตึกที่อยู่ติดกับเรือนเขียวด้านตะวันตกทางเข้าประตู 2 ถนนงามวงศ์วานคือตึกปฏิบัติการเคมี หรือตึกเคมี เป็นตึกคอนกรีต 2 ชั้น ชั้นบนเป็นห้องเรียน 2 ห้อง ชั้นล่างเป็นห้องเรียน ห้องปฏิบัติการเคมี ห้องเก็บเครื่องชั่งและเคมีภัณฑ์ซึ่งมีราคาแพงเพราะอยู่ในภาวะสงคราม และห้องอาจารย์ ทั้งสองตึกนี้เป็นอาคารเรียนเดิมที่รับโอนมาจากสมัยยังเป็นวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนคณาจารย์ที่มาสอนนิสิตโดยมากเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากอาจารย์ไม่พอ อีกทั้งยังต้องใช้ห้องบรรยายและห้อง

ปฏิบัติการของหน่วยงานราชการในเกษตรกลางบางเขนด้วย

นิสิตเกษตรในยุคเริ่มต้นนั้นมีระบบระเบียบมาจากสมัยเป็นวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2481 นอกจากจะเรียนวิชาสามัญแล้ว นิสิตยังต้อง “อยู่หอ” ของมหาวิทยาลัยทุกคน โดยเฉพาะนิสิตปีที่ 1 เพื่อจะได้มีเวลาสำหรับทำแปลงปลูกผักในวิชาเกษตรศิลป์ และทำงานในคอกสัตว์ หอพักนี้เมื่อเริ่มตั้งมหาวิทยาลัยมีทั้งหมด 5 หลัง สร้างเรียงกันตามแนวถนนหอ 1 จรดถนนสายหลัก ประตู 1 - โรงสุบ เป็นเรือนไม้ 2 ชั้นมีมุขยื่นออกมา ชั้นบนเป็นหอนอน ชั้นล่างเป็นโต๊ะทำงาน ที่เก็บเสื้อผ้า และของจิปาตะ มีห้องน้ำรวม และโรงอาหารด้านหลัง กิจวัตรประจำวันหลังเลิกเรียน นิสิตส่วนใหญ่จะมาเล่นกีฬาที่สนามบริเวณลานโล่งหน้าหอ รับประทานอาหารเย็น เวลา 17.30 - 18.00 น. และเข้าพักในหอจนถึงเวลา 4 ทุ่มจึงดับไฟเข้านอนอย่างพร้อมเพรียง

การขาดแคลนอาหารหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นที่มาให้องค์การสหประชาชาติ (UN) ก่อตั้งองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations หรือ FAO) ขึ้นในปี พ.ศ. 2488 องค์กรนี้มีเป้าหมายพัฒนาสารอาหารและความมั่นคงทางอาหารให้กับประชากรโลก ในระยะนั้นองค์กร FAO พุ่งเป้ามายังภูมิภาคเอเชีย เนื่องจากเห็นว่า

“สมัยเด็กผมยังไม่รู้เลยว่าเกษตรคืออะไร แต่ผมรู้ว่าอยู่บ้าน ผมช่วยพ่อเลี้ยงเปิดเลี้ยงไก่สารพัด แต่ไม่รู้ว่าคุณหมายของเกษตรคืออะไร

“คุณพระช่วงท่านก็มองแวบแรก ไม่รู้ท่านคิดอย่างไร ท่านให้นามบัตรและส่งผมไปที่แม่ใจครั้งแรกพร้อมกับจอบและขวานหนึ่งเล่ม เพื่อโค่นต้นไม้ใหญ่สามต้นรอบให้ได้ พอล้มต้นไม้ได้ เพื่อนก็เฮกันหมดเลย ปรากฏว่ามาดูเมื่อวันเดียวเลยเลย พองหมดเลย แต่ไม่เคยท้อนะ ผ่านไปสิบห้าวัน ป่าตรงนั้นมันถูกโค่นหมด เพื่อนก็มาสะกิดว่าคุณผ่านแล้ว ถึงได้เข้าไปเรียนเพราะคุณพระช่วงและบททดสอบ

“ผมไม่ได้ผูกพันกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เท่าไร ผมผูกพันกับแผ่นดินไทย จิตวิญญาณของเกษตรศาสตร์คือความรักแผ่นดิน การอยู่ข้างเกษตรกรซึ่งเป็น ‘กองทัพเศรษฐกิจ’ ไทย เป็นสิ่งสำคัญที่ชาวเกษตรศาสตร์จะต้องยึดมั่นเสมอ”

ศาสตราจารย์ระพี สาคริก
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2518 - 2523)

พ.ศ. 2491

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเกษตรศาสตร์ที่แม่โจ้ แปรสภาพเป็นสถานศึกษาอาชีพ
สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

มีศักยภาพทางการเกษตรสูงแต่ยังขาดการจัดการและองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ แวดวงเกษตรกรรมของไทยช่วงนั้นจึงเติบโตอย่างรวดเร็ว เพราะได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศ แต่ปัญหาหลักคือการขาดแคลนบุคลากรด้านการเกษตร ข้าราชการที่เชี่ยวชาญหลายคนจึงต้องทำงานควบหลายตำแหน่ง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2489 มีการเปลี่ยนแปลงในระดับบริหารเมื่อสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พิจารณาว่า ตำแหน่งอธิการบดีควรเป็นตำแหน่งประจำ จึงแต่งตั้งให้หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ ซึ่งขณะนั้นเป็นอธิบดีกรมปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การได้ดำรงตำแหน่งบริหารโดยบุคคลผู้ร่วมหัวจมท้ายกับการศึกษาด้านการเกษตรมาเกือบ 3 ทศวรรษอย่างหลวงสุวรรณฯ เป็นปัจจัยเสริมให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พัฒนาและเติบโตเร็วกว่ากับพืชที่ได้นำไปย ดิน และแสงแดดดีพร้อมๆ กัน ในปีเดียวกันนั่นเอง ชาวเกษตรฯ ได้รับพระราชทานวโรกาสรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร (รัชกาลที่ 8) พร้อมกับสมเด็จพระราชาอนุชา ทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรการทำนา และทอดพระเนตรกิจการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พร้อมทั้งทรงหว่านข้าวในแปลงนาหลังตึกปฏิบัติการเคมี

ปลายปี พ.ศ. 2490 เกิดรัฐประหารจนเป็นผลให้ในปีต่อมา พ.ศ. 2491 จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้กลับมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกวาระหนึ่ง หลวงสุวรรณฯ ได้ใช้โอกาสนี้เขียนจดหมายส่วนตัวส่งไปถึงจอมพล ป. เพื่อชี้แจงถึงความสำคัญขอมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเรียนนำเสนอขอการสนับสนุนให้พิจารณาและนายกรัฐมนตรีมีหนังสือตอบ มีใจความบางส่วน ดังนี้
“...ขอขอบคุณในการที่คุณหลวงได้เอาใจใส่ในการปรับปรุงมหาวิทยาลัยนี้เป็นอันมาก ในปี 2492 ขอให้คุณหลวงตั้งงบประมาณไปให้เต็มที่ ผมยินดีจะสนับสนุนให้เป็นพิเศษ...” จดหมายตอบกลับของจอมพล ป. เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2491

พ.ศ. 2491

จัดงานตลาดนัดเกษตรกลางบางเขนครั้งที่ 1
จุดเริ่มต้นของงานเกษตรแฟร์ในปัจจุบัน

ยังผลให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลหลวงสุวรรณฯ จึงส่งครูอาจารย์ไปเรียนต่อยังต่างประเทศหลายท่าน ซึ่งเป็นงานชิ้นแรกเพื่อวางรากฐานด้านบุคลากรให้มหาวิทยาลัย

ในวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2491 มีการจัดตลาดนัดเกษตรกลางบางเขนครั้งที่ 1 ขึ้น เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักเทคโนโลยีการเกษตร พืชพันธุ์ และสัตว์ใหม่ๆ มีทั้งนิทรรศการและทดลองชิมผลิตภัณฑ์เกษตรที่คนไทยสมัยนั้นยังไม่ค่อยรู้จัก งานตลาดนัดนี้ได้รับการตอบรับอย่างดี มีผู้คนมาเยือนมากมาย และมหาวิทยาลัยได้นำเสนอเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ ให้กับสาธารณะเป็นครั้งแรก ศาสตราจารย์จรูญ สุนทรสิงห์บันทึกถึงตลาดนัดเกษตรกลางบางเขนไว้ว่า “...ประชาชนหลังไหลกันมาชมมากมายทุกปี มากันตั้งแต่ตีสามตีสี่ ผักหญ้าโดยเฉพาะมะเขือเทศ ทั้งของนิสิตและของคณะเกษตรศาสตร์ที่ปลูกไว้หลายสิบแปลง อันตรธานหายวับไปกับตาไม่ถึงครึ่งวัน เราก็ไม่ว่าอะไร ปล่อยให้เขาได้สนุกกันเต็มที่...”

วิสัยทัศน์ของหลวงสุวรรณฯ มิได้จำกัดให้มหาวิทยาลัยเป็นเพียงสถานศึกษาหรือผลิตแต่งงานวิจัยเท่านั้น แต่ยังคงเป็นหน่วยบริการความรู้ให้แก่สาธารณะด้วย จึงตั้งโรงเรียนไถ่ทางวิทยุกระจายเสียงในปี พ.ศ. 2492 เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการเลี้ยงไก่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พระช่วงเกษตรศิลปการ)
แนะนำผู้เชี่ยวชาญ FAO แก่จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี

พ.ศ. 2491

จดหมายขอรับการสนับสนุนจากหลวงสุวรรณฯ ไปถึงจอมพล ป. พิบูลสงคราม และได้รับการตอบกลับ

พ.ศ. 2492

รับนักเรียนที่จบจาก โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาทั่วไปเป็นนิสิตปีที่ 1

สมัยใหม่แก่ประชาชน จนเป็นที่มาของคำขวัญ “กินไข่วันละฟอง ไม่ต้องไปหาหมอ” นับเป็นตัวอย่างที่ดีให้เห็นถึงความพยายามส่วนนี้เป็นอย่างดี

ปีเดียวกันนั่นเอง โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเกษตรศาสตร์ที่แม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ได้แปรสภาพเป็นสถานศึกษาอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ดังนั้นในปี พ.ศ. 2492 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงเริ่มรับนิสิตจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาอื่นๆ เข้ามาเป็นนิสิตไม่จำกัดว่าต้องเป็นนักเรียนจากแม่โจ้อีกต่อไป

ยุคนี้ นับเป็นยุคทองของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยุคหนึ่ง เมื่อ “สามเสือเกษตร” ต่างดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ในแวดวงเกษตรกรรมทุกท่าน ทั้งพระช่วงเกษตรศิลปการเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรราธิการ หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และหลวงอิงคศรีกสิการดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการกสิกรรม ทั้ง 3 ท่านจึงมีส่วนอย่างยิ่งต่อการพัฒนาแวดวงเกษตรของไทยรวมถึงด้านการศึกษาการเกษตรด้วย

ระยะนี้ความสัมพันธ์ระหว่างหลวงสุวรรณฯ และอาจารย์หลายๆ ท่านกับองค์กรเกษตรในต่างประเทศ ดึงดูดให้เกิดความช่วยเหลือด้านการศึกษาจากต่างประเทศเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2492 อาจารย์ Walker คณบดีคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย Utah State ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของ Mutual Security Agency ของสหรัฐฯ (หรือองค์กร US Agency for International Development หรือ USAID ในเวลาต่อมา) ได้เดินทางมาประเมินสถานภาพทางการเกษตรของไทยรวมทั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้ริเริ่มข้อเสนอความช่วยเหลือด้านการสร้างบุคลากรและจัดส่งคณะผู้เชี่ยวชาญจากสหรัฐฯ มาร่วมงานค้นคว้าและส่งเสริมด้านการเกษตร

ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 ไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ FAO ลำดับที่ 50 ช่วงนี้จึงเริ่มมีนักวิชาการเกษตรจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก ปีถัดมา FAO ได้ส่ง Dr. Francisco M. Fronda ผู้เชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงไก่ (ท่านผู้นี้เป็นเพื่อนร่วมชั้น

ของหลวงสุวรรณฯ สมัยศึกษาที่ประเทศฟิลิปปินส์) มาให้คำปรึกษาด้านการเลี้ยงไก่เป็นเวลา 1 ปีเศษ ระยะนี้ FAO ยังสนับสนุนทุนให้อาจารย์ของมหาวิทยาลัยอีกหลายท่านได้ไปดูงานยังต่างประเทศ ทั้งทางเกษตรและวนศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2494 คณบดี K.A. Ryerson จากคณะเกษตรศาสตร์ University of California, Davis ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญสาขาเกษตร มาประเมินรายละเอียดและเตรียมข้อเสนอขององค์การ Muslim Student Association (M.S.A.) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้านการเกษตรระดับปริญญาความร่วมมือนี้ทำให้มีนักวิจัยของโครงการบางท่านอยู่ร่วมทำงานวิจัยในไทยไปอีกระยะหนึ่ง เพื่อร่วมงานกับฝ่ายไทยในบางโครงการ

องค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา (United States Operations Mission หรือ USOM) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลสหรัฐฯ ที่ให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาแก่ประเทศไทย ได้เป็นที่ปรึกษาให้กับมหาวิทยาลัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 จนกระทั่งได้รับคำแนะนำจากศาสตราจารย์ J.R. Beck จากมหาวิทยาลัย Oregon State ให้มหาวิทยาลัยทำโครงการขอความช่วยเหลือด้านการศึกษา โดยมีลักษณะเป็น Counterpart Fund คือ สหรัฐฯ ออกเงินเท่าใด รัฐบาลไทยต้องออกเงินสมทบเท่านั้น ความช่วยเหลือผ่าน USOM นี้ ในปี พ.ศ. 2497 ได้มีการลงนามสัญญา ณ สถานทูตไทยประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. เรียกก่ายๆ ว่า สัญญา KU-OSU

สัญญาฉบับนี้ นับเป็นความร่วมมือทางการศึกษาอย่างเป็นทางการระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมหาวิทยาลัย Oregon State โดยมีสาระสำคัญคือการส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงมหาวิทยาลัย ช่วยด้านการเรียนการสอน ให้ทุนแก่อาจารย์และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย สัญญานี้ นับเป็นก้าวสำคัญของการขยายงานมหาวิทยาลัย โดยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นรากฐานมั่นคงต่อการก้าวสู่ทศวรรษที่ 2 ต่อไป

พ.ศ. 2492

จัดตั้งโรงเรียนการชลประทานอีกครั้งหลังจากหยุดไป
ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2

พ.ศ. 2492

จัดตั้งโรงเรียนไ้ทางวิทยาการกระจายเสียง

พ.ศ. 2492

ชนะเลิศการแข่งขันรักบี้ระดับมหาวิทยาลัย

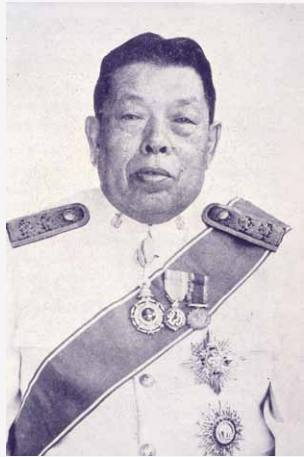
ถนนพหลโยธินในอดีต

พ.ศ. 2493

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ มาในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรครั้งแรก ณ ตึกปฏิบัติการณ์ วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2493

พ.ศ. 2493

จัดโครงการอบรมวิชาที่สำหรับประชาชนเป็นครั้งแรก โดยสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม

หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ
อธิการบดีมหาวิทยาลัยคนที่ 3
(พ.ศ. 2489 - 2501)

หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ

หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ (ทองดี เรศนันท) อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกิดเมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2439 ที่ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ชีวิตวัยเยาว์ได้ตามครอบครัวไปใช้ชีวิตและศึกษาที่จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาสอบได้เป็นนักเรียนหลวงด้วยคะแนนดีเยี่ยม จึงได้รับคัดเลือกเข้ามาเป็นนักเรียนหลวงที่โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์บ้านสมเด็จฯ และศึกษาต่อที่แผนกครุศึกษา กรมมหาดวิทยาลัย จนสำเร็จออกมารับราชการครูที่โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม ตำแหน่งครูผู้ช่วย ในปี พ.ศ. 2460

หลวงสุวรรณฯ เป็นผู้ร่วมบุกเบิกโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมกับพระยาเทพศาสตร์ดัตติย์ (ไห่ กาล์พัตถย์) เมื่อครั้งยังอยู่ที่หอวัง ด้วยความเป็นคนวิริยอุตสาหะ ซบคั่นคว่ำ และมีความสามารถ กระทั่งกรมการจึงส่งหลวงสุวรรณฯ ไปศึกษาต่อที่ University of the Philippines Los Baños ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นเวลา 4 ปีจนสำเร็จได้ปริญญาเกียรตินิยม เมื่อกลับมาประเทศไทยได้เข้าสอนที่โรงเรียนฝึกหัดฯ ที่พระประโคน จังหวัดนครปฐม และมีส่วนร่วมบุกเบิกโรงเรียนฝึกหัดฯ ที่บางสะพานใหญ่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และที่ทับกวาง จังหวัดสระบุรี ซึ่งเมื่อพระยาเทพศาสตร์ดัตติย์ได้ตั้งแก่อนิชากรรมเมื่อปี พ.ศ. 2472 หลวงสุวรรณฯ ได้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนฝึกหัดฯ ที่ทับกวางต่อจนถึงปี พ.ศ. 2475 ได้ย้ายไปเป็นหัวหน้าสถานีทดลองเกษตรที่ควนเนียง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา และย้ายไปที่คอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรับตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนฝึกหัดฯ ภาคใต้ ร่วมด้วยในเวลาต่อมา

หลวงสุวรรณฯ เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการเกษตรมากที่สุดคนหนึ่งของไทย เคยดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ทางราชการมากมาย อาทิ อธิบดีกรมเกษตรและการประมง กระทรวงเกษตรธิการ ผู้อำนวยการเกษตรฝ่ายวิชาการ กรมเกษตรและการประมง ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ อธิบดีกรมปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ และอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งดำรงตำแหน่งยาวนานถึง 12 ปี และร่วมพัฒนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จากผืนดินว่างเปล่า จนกลายเป็นมหาวิทยาลัยด้านการเกษตรชั้นนำ

นอกเหนือจากการร่วมผลักดันให้วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยแล้ว บทบาทของหลวงสุวรรณฯ ที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือ

เมื่อครั้งเขียนขนาดหมายส่วนตัวขอรับการสนับสนุนทางการศึกษาจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี จุดหมายฉบับนั้นกลายเป็นประวัติศาสตร์ที่ต้องจารึกเมื่อมหาวิทยาลัยได้รับความช่วยเหลืออย่างดีจนเกิดการพัฒนาย่างรวดเร็ว

หลวงสุวรรณฯ มีความสนใจด้านการเลี้ยงไก่เป็นพิเศษ และนำเทคโนโลยีการเลี้ยงสมัยใหม่เข้ามาใช้ รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ด้านการเลี้ยงไก่สู่สาธารณะ จนประเทศไทยไม่ต้องนำเข้าจากประเทศอื่น และได้รับการขนานนามว่า “บิดาแห่งการเลี้ยงไก่” ของไทย และเป็นผู้คิดคำขวัญ “กินไข่วันละฟองไม่ต้องหาหมอ” นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ประชาชนเลี้ยงปลา และแพะอีกด้วย หลวงอิงศกรสิการ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ 1 ใน 3 บุรพการย์ด้านการเกษตร บันทึกถึงหลวงสุวรรณฯ ว่า “...คุณหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจเป็นคนขี้ขัน ขยัน มุมนานะ ว่าจะทำอะไรหากงานสำเร็จ เป็นคนที่ไม่ดีแต่พูด ทำเป็นด้วย...” จอมพล ผิน ชุณหะวัณ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ เคยบันทึกไว้ว่า “...ถ้าข้าราชการชั้นอธิบดีของประเทศไทยมีอุปนิสัยเหมือนคุณหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจทุกๆ คน ประเทศไทยคงเจริญก้าวหน้าไปโดยเร็วอย่างแน่นอน...”

หลวงสุวรรณฯ กราบถวายบังคมลาออกจากราชการเพื่อขอรับพระราชทานบำนาญ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2501 และถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2506

ใบปริญญาอักษรกรรมและสัตวบาล
ดุษฎีบัณฑิต (กิตติมศักดิ์)
ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มอบให้แก่หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ

ใบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
(กิตติมศักดิ์)
ที่มหาวิทยาลัย Oregon State
มอบให้แก่หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ

พ.ศ. 2493
เริ่มมีนิสิตหญิงเป็นรุ่นแรก

พ.ศ. 2494
รวมห้องสมุดมหาวิทยาลัยกับห้องสมุดของสถานีทดลองเกษตร
ของกรมกสิกรรม และใช้ชื่อว่า หอสมุดกลาง

พ.ศ. 2494
FAO ส่ง Dr. F. M. Fronza ผู้เชี่ยวชาญการเลี้ยงไก่
จากฟิลิปปินส์มาช่วยแนะนำการเลี้ยงไก่

แรกมีนิสิตหญิง

นโยบายเปิดรับนิสิตหญิงมีที่มาจากการศึกษาหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ ซึ่งเป็นอธิการบดีได้สังเกตเห็นว่า ผู้หญิงสามารถศึกษาวิชาเกษตรชั้นสูงได้เช่นกัน ดังนั้นในเดือนเมษายน พ.ศ. 2493 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงมีนิสิตหญิงสอบเข้ามาสองคน (สมัคร 2 คน สอบผ่านทั้ง 2 คน) คือ น.ส.ดانا โทราวกูธ (Dr. Dana Lee) และ น.ส.วารุณี รัศมีภัต (ผศ.วารุณี วงษา) นิสิตหญิงจะต้องเข้าฝึกปฏิบัติงานไม่ต่างจาก นิสิตชาย ทั้งการขุดดินหรือตีเหล็ก การทำแปลงเกษตร งานไม้ แม้แต่ การปฐมพยาบาลหรือทำคลอด นิสิตหญิงทั้งหมดพักอาศัยและอยู่ภายใต้การดูแลของคณาจารย์ชายจนจบ จนกระทั่งภายหลัง (ผู้ก่อตั้งภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะเกษตร ในปัจจุบัน)

ในปี พ.ศ. 2495 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีนิสิตหญิงรวมทั้งหมด 10 คน จึงต้องมีการกำหนดระเบียบเครื่องแบบขึ้น จากเดิมที่ใส่เสื้อสีสุภาพมีแขนและกระโปรงสีเข้มแบบใดก็ได้ เป็นเสื้อสีขาวปกอวาวายผ่าอกตลอด มีแขนไม่พับปลาย แขนยาวถึงเหนือข้อศอก ส่วนกระโปรงยังเป็นสีดำหรือกรมท่า ยังไม่กำหนดทรง เช่นเดียวกับกระดุมและเข็มขัด ต่อมาชุดนิสิตหญิงมีการเปลี่ยนแปลงไปอีกหลายครั้งจนกลายเป็นระเบียบข้อกำหนดเช่นในปัจจุบัน

ระเบียบแรกนิสิตหญิงเข้าเรียนในคณะเกษตรศาสตร์ ต่อมาในปีคณะประมง คณะเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ คณะวนศาสตร์ (ที่เคยมีชื่อแม้ว่ารับแต่ผู้ชาย) จนกระทั่งมีนิสิตหญิงเรียนในทุกคณะ

โรงเรียนไก่ทางวิทยุ

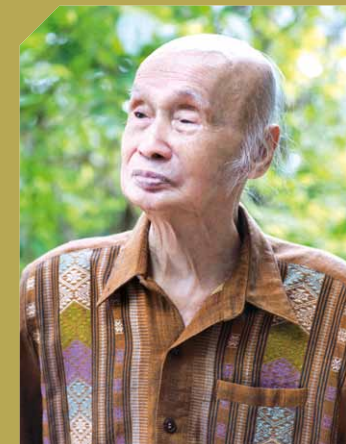
ราวปี พ.ศ. 2492 หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจได้จัดรายการบรรยายความรู้ด้านการเลี้ยงไก่ผ่านวิทยุกระจายเสียง เพื่อเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมให้คนไทยเลี้ยงไก่กับแบบอุตสาหกรรมและพึ่งพาตนเอง การบรรยายทางวิทยุนี้ผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงของกรมโฆษณาการ (กรมประชาสัมพันธ์) และที่สถานีวิทยุ 1 ปณ. เป็นครั้งคราว

หลวงสุวรรณฯ ได้พูดไว้ตอนหนึ่งว่า "...การที่ข้าพเจ้าลงมือเปิดแผนกโรงเรียนไก่ทางวิทยุกระจายเสียงขึ้นนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้หวังเลยว่าจะสามารถให้ความรู้แก่ผู้ฟังในเรื่องนี้ได้มากมายกว้างขวางดังที่ข้าพเจ้าหวัง ทั้งนี้เพราะความรู้อันจำกัดของข้าพเจ้าเองและเวลาอันจำกัดของกรมโฆษณาการเป็นอุปสรรคสำคัญที่คอยขัดขวางอยู่ แม้กระนั้นก็ตามข้าพเจ้ามีความคิดว่าถ้าหากข้าพเจ้าจะสามารถชี้แจงให้บางท่านรู้ถึงวิธีที่จะหาความรู้หรือเปิดกรูวิชาเรื่องไก่เอาเองได้บ้างก็ดี หรือถ่ายทอดความรู้สักๆ น้อยๆ ที่ข้าพเจ้ามี และที่ข้าพเจ้าจะศึกษาต่อไปให้แก่ท่านผู้ฟังได้บ้างก็ดี ก็นับว่าได้ประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย คือข้าพเจ้าได้รับความสุขกายสบายใจที่ได้ตอบแทนบุญคุณส่วนหนึ่งของชาติ และในเวลาเดียวกันได้กระทำส่วนหนึ่งของหน้าที่คือเผยแพร่ความรู้เพื่อสาธารณประโยชน์ ...ข้าพเจ้ามีความเชื่ออย่างแน่วแน่ว่าการเลี้ยงไก่เป็นอาชีพจะทำได้และเกิดขึ้นในเมืองไทย ดังที่เป็นอยู่แล้วในประเทศอื่นๆ..."

หลวงสุวรรณฯ เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยเพียงคนเดียวขณะนั้น ที่ไปจัดรายการสดและสอนประชาชนทางวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำทุกสัปดาห์

ทุกครั้งที่ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด คติการ กลับไปเยี่ยมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ท่านบอกว่าได้พบเห็นทุกสิ่งที่ดีขึ้นทั้งทางกายภาพและงานวิจัย "อยากให้ในอนาคต มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งความรู้ มีโอกาสช่วยเหลือผู้คน ไปดูชาวบ้านว่าเขาทำอะไร ถ้าทำไม่ถูก เราต้องกลับมาศึกษา แล้วไปสอนชาวบ้าน กลับไปเอาวิชาการไปให้"

"ในวาระที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีอายุครบ 72 ปี รู้สึกยินดีที่มหาวิทยาลัยดำเนินการเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศไทย เพราะอาชีพเกษตรกรเป็นงานที่หนักและสำคัญ"

ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด คติการ
ลูกศิษย์ผู้ใกล้ชิดที่ได้รับการปลูกฝังแนวคิด
และสืบทอดเจตนารมณ์ของหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ

พ.ศ. 2494

โอนหลักสูตร 3 ปีของโรงเรียนการชลประทาน มาเป็นหลักสูตรอนุปริญญาของมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2494

ก่อตั้ง KU Band อย่างไม่เป็นทางการ

นักศึกษาวิชาป่าไม้รุ่นแรก 25 นาย

โรงเรียนวนศาสตร์

คณะวนศาสตร์มีวิวัฒนาการจาก "โรงเรียนการป่าไม้" จังหวัดแพร่ ของ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรธิการ เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2479 มีหลักสูตร 2 ปี มีนักศึกษาปีแรก 25 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2482 ได้ย้ายมาสังกัดวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนวนศาสตร์ รับผิดชอบผู้สำเร็จการศึกษาจาก "โรงเรียนเตรียมวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แม่ใจ" เท่านั้น

หลังยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในปี พ.ศ. 2486 โรงเรียนวนศาสตร์ได้ยุบรวมและเปลี่ยนเป็น "คณะวนศาสตร์" แต่ยังคงการสอนอยู่ที่ จังหวัดแพร่ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2499 จึงย้ายมาที่เกษตรกลางบางเขน

KU Band

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 เมื่ออวท เหมะรังษะ บัณฑิตคณะเกษตร ได้หอบหัวไวโอลินเข้ามาเยี่ยมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เพื่อขับกล่อมบทเพลงร่วมกับเพื่อนๆ อีกหลายคน จนถือกำเนิด "วงดนตรีกระป๋อง" ขึ้นมาขึ้น ท่วงท่วงบางซึ้งก็แว่เสียงขับกล่อมของบทเพลงไม่ขาดหาย วงดนตรีกระป๋องสร้างความบันเทิงให้ชาวเกษตรมาระยะหนึ่ง ก็แสดงผลงาน "เข้าตา" ผู้ใหญ่หลายท่าน หนึ่งในนั้นคือหม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ (พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ) รองอธิการบดีผู้สละพระทัยในดนตรี พระองค์จึงรวบรวมชาวเกษตรที่มีแวทางดนตรีและก่อตั้งวงขึ้นมาเพื่อเตรียมแสดงใน "งานวันไม้" หรือ "งานตัดหินและแจกรางวัลการประกวดไม้โตดประจำปีของสมาคมเลี้ยงไม้" ในวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2494 วงดนตรีกระป๋องที่ยังไม่มีชื่ออย่างเป็นทางการ สร้างความประทับใจให้ชาวเกษตรในคืนนั้นเป็นอย่างมาก

นับแต่นั้นมา KU Band ได้ถือกำเนิดขึ้น มีการปรับปรุงนักร้อง นักดนตรี และมีการซ้อมสม่ำเสมออย่างเป็นระบบ โดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ทรงเป็นผู้ควบคุมวง เมื่อผนวกกับฝีมือของ KU Band ที่พัฒนาทัดเทียมนักดนตรีอาชีพ ท่วงท่วงจึงได้ออกแสดงความบันเทิงนอกรั้วเกษตรฯ บ่อยครั้ง และตระเวนไปตามต่างจังหวัด เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หรือแสดงตามรายการวิทยุโทรทัศน์ แต่ก็ยังมีความปลาบปล้ำที่สุดคือ เมื่อครั้งหนึ่งได้รับพระราชทานโอกาสแสดงเฉพาะพระพักตร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่พระราชทานปริญญาบัตรปีแรก

ช่วงปี พ.ศ. 2496 - 2497 KU Band เคยได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดวงดนตรีระดับมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ส่งผลให้หลังจากนั้น

วงดนตรี KU Band

KU Band โด่งดังระดับประเทศ ต้องเดินสายแสดงกันทุกวัน และยังได้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมมหาราชวัง และมีโอกาสบรรเลงเพลงถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหลายต่อหลายครั้ง และพระองค์ทรงดนตรีร่วมด้วยในบางโอกาส ยิ่งความปลาบปล้ำและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณให้กับชาว KU Band เป็นล้นพ้น

ในวันนี้ KU Band จึงเป็นชมรมนิสิตชมรมหนึ่งของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีอายุยาวนานและสร้างชื่อเสียงให้มหาวิทยาลัยมากที่สุดชมรมหนึ่ง

พ.ศ. 2495

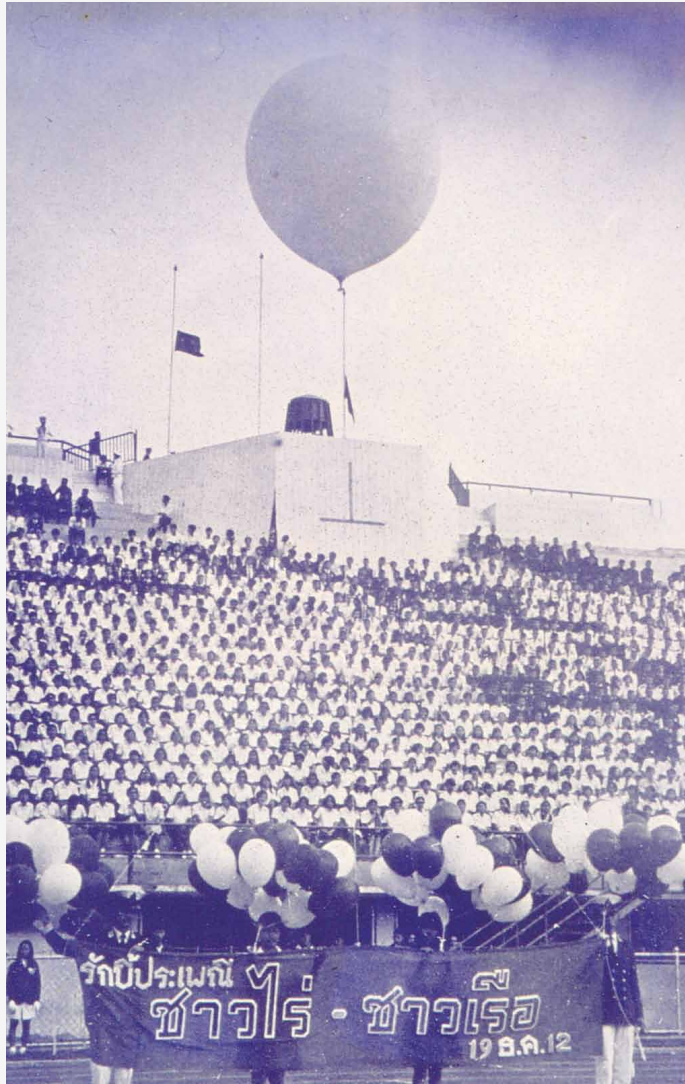
ยกฐานะเป็น
กรมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2495

กำหนดเครื่องแบบนิสิตหญิงครั้งแรก

พ.ศ. 2495

ปีแรกของประเพณี "ชาวเรือ - ชาวไร่"

งานรักแม่ที่รักประเพณี ชาวเรือ - ชาวไร่

ประเพณีชาวเรือ - ชาวไร่

งานประเพณี "ชาวเรือ - ชาวไร่" เกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2495 เมื่อครั้งที่ฝ่าย "ชาวไร่" คือเสรีไตรรัตน์ ได้นำทีมรักนี้ขอมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไปเยือนต้นรักนี้ "ชาวเรือ" นำโดยนาวาโท ลัทธิต ตรีศานนท์ ที่โรงเรียนนายเรือด้วยความเห็นชอบของพลเรือเอก สวัสดิ์ กูตอนันต์ (ขณะนั้นยังยศนาวาเอก) ผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ ปากน้ำ การฝึกซ้อมรักนี้ครานั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักรักนี้ทั้งสองสถาบัน มีความเป็นเพื่อนกันทั้งในและนอกสนามแข่ง และมีสัมพันธ์อันดีต่อกัน

เหตุการณ์ครั้งนั้นเริ่มต้นหลังการร่วมฝึกซ้อมกันเสรี ผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือได้ออกประกาศมาตรการ "เคอร์ฟิว" โดยห้ามมิให้อาหารย นิสิต และนักกีฬาของเกษตรศาสตร์กลับบ้านแต่คนเดียว หากยามเฝ้าประตูปล่อยให้ใครกลับบ้านจะต้องถูกส่งขังทันที จากนั้น "ชาวเรือ" ก็ต้อนรับ "ชาวไร่" ไปโรงอาหาร เลี้ยงอาหาร เครื่องดื่ม และบรรเลงดนตรีกัน "ชาวไร่" เกือบทุกคนแทบต้องหมอบคลานกลับบ้าน อันเนื่องมาจากการถูก "เลี้ยง" พอเมื่อถึงคราที่ "ชาวเรือ" ไปเยือนต้นเกษตรศาสตร์ "ชาวไร่" ได้ใช้มาตรการเดียวกัน "จัดหนัก" ทั้งอาหารและเหล้าไว้มิให้ "ชาวเรือ" จนหลายคนต้องนอนค้างในเกษตรฯ เพราะกลัวไม่ไหว

นับจากนั้นประเพณีดังกล่าวก็เลี้ยวไปมา จึงกลายเป็นประเพณีนิยม (ว่ากันว่า มีสาวชาวไร่หลายคนได้คู่เป็นหนุ่มชาวเรือจากงานนี้ไปก็มาก) จนกระทั่งไปแข่งขันรักนี้กันที่สนามศุภชลาศัย สามารถจัดเก็บเงินกุลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศลในปี พ.ศ. 2508 และ 2511 และกลายเป็นประเพณีที่สืบเนื่องต่อมา

หลังจากนั้นสถานการณ์บ้านเมืองไม่เหมาะสม จึงส่งผลให้การจัดงานชะงักไป กระทั่งในปี พ.ศ. 2515 พลเรือตรี ประพัฒน์ จันทร์รัช ได้ริเริ่มการจัดงานขึ้นมาอีก และต่อมาในปี พ.ศ. 2520 ได้มาจัดที่โรงเรียนนายเรือ ซึ่งในปีนั้น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเป็นนิสิตเกษตรฯ และได้เสด็จมาในงานครั้งนั้นด้วย หลังจากนั้นได้หยุดจัดไปจนถึงปี พ.ศ. 2535 พลเรือโท ไพโรจน์ สันติเวชกุล ผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือในขณะนั้น ได้ดำริให้จัดงานประเพณีขึ้นมาอีก และได้จัดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2495

หลวงสุวรรณฯ จัดให้มีการสอนเลี้ยงไก่และการถนอมอาหารแก่ประชาชนภาคฤดูร้อน

หอพักนิสิตชาย 5 หลัง

หอพักและชีวิตนิสิตยุคแรก

บุญรัตน์ สิริพรทมนกุล อดีตข้าราชการสังกัดกองคลัง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้บันทึกถึงหอพักนิสิตหรือหอนอนเมื่อแรกเริ่มไว้ว่า “...เมื่อเริ่มตั้งมหาวิทยาลัย มีหอพักอยู่ 5 หลัง ก่อสร้างเรียงกันตามแนวถนนหอ 1 รถถนนสายแมนประตู่ 1 - โรงสุบ ลักษณะเป็นเรือนไม้ 2 ชั้น มีบุชยื่นออกมา ชั้นบนเป็นหอนอน ชั้นล่างเป็นที่เก็บตู้ใส่เสื้อผ้า โต๊ะทำงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกอีกตามสมควร สำหรับส่วนใช้รวมกันอยู่ด้านหลัง 5 หอ ด้านหลังหอ 5 หลังดังกล่าวเป็นโรงครัวประกอบอาหารและโรงอาหาร นิสิตทุกคนต้องมารับประทานอาหาร ณ โรงอาหารแห่งนี้ทุกมื้อ (เพราะไม่มีร้านที่ขายอาหาร) น้ำบริโภคใช้น้ำฝนที่รองใส่แทงก์ไว้ สำหรับน้ำอุปโภคใช้ในคู (ซึ่งขุดเอาดินขึ้นมาถมถนน) หน้าหอพักซึ่งเป็นคูน้ำยาวขนานกับถนนจนถึงถนน

สายประตู่ 1 - โรงสุบ น้ำในคูใสแจ่มมองเห็นตัวปลาใกล้แหวกว่ายทีเดียว กังวอดสนิทแทบจะบริโภคได้ถ้าเอามาต้มเสียก่อน สำหรับกลิ่นอามักลื่นไม่น้ำ เช่น ผักบุง ผักแว่น สันตะวา บ้างเล็กน้อย เป็นกลิ่นธรรมชาติโรเมนตักดีออก สมัยนั้นพลาสติกยังไม่มี ไม่มีใครรู้จักคำว่ามลพิษ หรือ Pollution คืออะไร มีสภาพเป็นอย่างไร เพราะที่ตั้งของมหาวิทยาลัยอยู่กลางทุ่งนา ท่ามกลางอากาศบริสุทธิ์...

“...ตอนเย็น จะเห็นนิสิตหนุ่มสาวมาโดดน้ำดำผุดดำว่ายกันเป็นที่สำราญที่คูหน้าหอพัก สำหรับวันเสาร์ - อาทิตย์ ริมคูน้ำจะกลายเป็นที่ชกมวย สมัยนั้นยังไม่มีใครรู้จักเมซซิงฟอก และกำลังอยู่ในภาวะสงคราม สมบูร์กเป็นของหายากในตลาด ต้องทำสบู่ใช้กันเอง หรือไม่ก็ทำน้ำดำงาซีเด้า ซึ่งใช้ซักผ้าได้ดี ไม่เกิดมลพิษหรือทำให้คูน้ำในคูเน่าเสียแต่ประการใด

“...นอกจากกีฬาต่างๆ ที่เล่นกันในสมัยนั้นแล้ว ยังมีกีฬาฟุตบอลลูกกลม ซึ่งเป็นกีฬาที่เล่นในระหว่างอุดมศึกษาด้วยกัน... แต่ตอนเย็นๆ เมื่อผ่านหอ 3 จะได้ยินเสียงเดี่ยวระฆังเพลงลาวแพนเรอียดแจ้วออกมา ผ่านมากทางหอ 5 ได้ยินเสียงซอมนดนตรีสากล...

“...มหาวิทยาลัยได้กรุณาซื้อโทรทัศน์ขนาด 21 นิ้ว ยี่ห้อ RCA ให้ 1 เครื่องเอาไว้ให้ข้าราชการและนิสิตดูเพื่อพักผ่อนหย่อนใจในเวลาค่ำคืน โทรทัศน์เครื่องนี้ได้ดีทั่วทั้งโรงหอชั้นบนของเรือนเขียว คนนั้นดูก็สนามหญ้าข้างล่าง สมัยนั้นโทรทัศน์เป็นของใหม่ราคาแพง... แต่ไม่เฉพาะข้าราชการ นิสิต หรือคนในมหาวิทยาลัยเท่านั้นที่ดู ชาวบ้านนอกมหาวิทยาลัยซึ่งอยู่ในละแวกนั้น ต่างก็หอบลูกทุ่งหลานเอาเสื้อมาปูนอนดูกันอย่างสบาย สิ่งก็ตามมาก็คือแม่ค้าขายน้ำแข็ง ขายตัวลสมตัม ข้าวเกรียบวาว อ้อยควั่น และหลายอย่างที่ขายได้ หลังไหลกันเข้ามาซื้อขายกันเหมือนเมืองวันดี...”

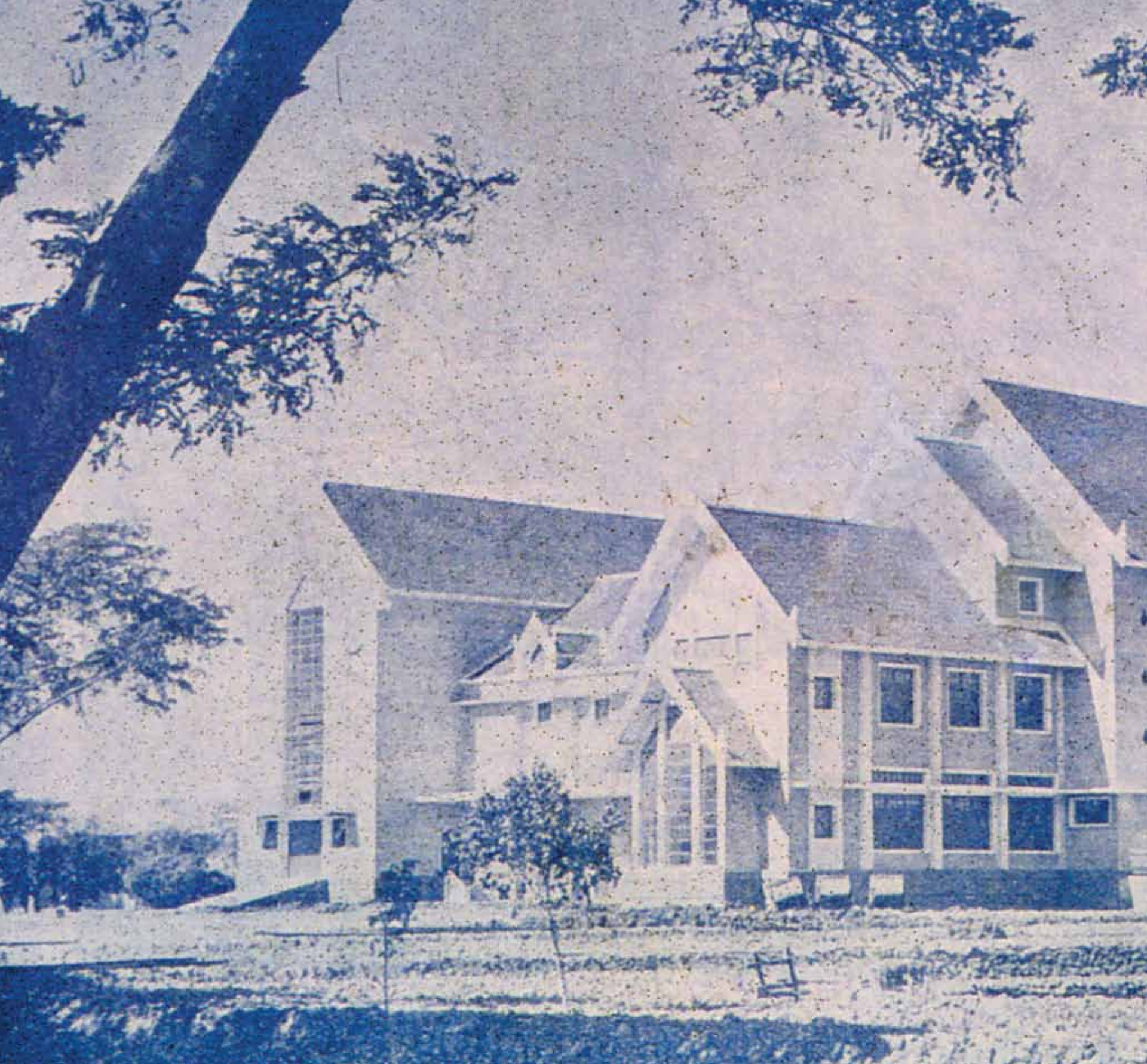
ความแน่นแฟ้นในสมัยยังเป็นนิสิตเกษตรศาสตร์ เป็นสิ่งที่ ดร.วิฑูรย์ยังคงระลึกถึง และเชื่อว่ามีส่วนสำคัญให้การพัฒนาแวดวงเกษตรของประเทศไทยเจริญรุดหน้าไปได้อย่างดี “เพราะว่าพื้นฐานเบื้องต้น เราเรียนมาด้วยกัน กินข้าวหม้อเดียวกัน ทำงานอะไรต่างๆ ทุกข์สุขมันก็อยู่ด้วยกัน

“อยากให้นิสิตและบุคลากรทุกคนระลึกไว้ว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คือมหาวิทยาลัยที่ทำงานเกี่ยวกับเกษตรกรรมเป็นหลัก ผมภูมิใจว่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสถาบันที่ผมจบมา มันมีศักดิ์มีศรี มีความเจริญก้าวหน้า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกิดขึ้นมาได้ในสมัยนายกรัฐมนตรี จอมพล ป. พิบูลสงคราม อนุมัติให้สร้างมหาวิทยาลัย และก็ต้องภูมิใจว่าผู้ที่จบจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นอาจารย์สอนภาควิชาเกษตรศาสตร์ทุกมหาวิทยาลัยที่สร้างขึ้นมามีทั้งหมด”

ดร.วิฑูรย์ กำเนิดเพชร
ศิษย์เก่า KU รุ่นที่ 9
อธิบดีกรมปศุสัตว์ (พ.ศ. 2531 - 2533)

ตึกหอประชุมใหญ่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ก่อสร้าง พ.ศ. 2497

ทศวรรษที่ 2

นบตรีหยังรากแก้ว
เป็นศรีสง่าแล้วแห่งสถาบัน
(พ.ศ. 2496 - 2505)

นบตรีหยังรากแก้ว

เกษตรศาสตร์ควนนั้นแล้ว
เป็นต้นเรียนเรืองนาม
เกษตรินพิรัชคาม
วิชาแกร่งเกษตรกล้า
ฤดีระดมเสกสร้าง
แสงแหล่งทุนหนุนมี
บุคลากรเก่งวิชาดี
ขยายส่วนงานรองไว้

ในสยาม
เกษตรหล้า
เขตร่วม มือเอา
เปี่ยมล้นนบตรี
ทุกวิถี
มากได้
เรียนต่อ สูงเอา
ก่อเกียรติวิชาการ

พ.ศ. 2496
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เสด็จฯ มาทรงเปิดงานวันเกษตรเป็นครั้งแรก

พ.ศ. 2496
หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ นำสมาชิกวง KU Band เข้าเฝ้าฯ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน เพื่อถวายตัว
เข้าร่วมบรรเลงดนตรีถวายออกอากาศทางสถานีวิทยุ อ.ส. วันศุกร์

ทศวรรษที่ 2

นนทรีหยิ่งรากแก้ว เป็นศรีสง่าแล้วแห่งสถาบัน

การขยายงานของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในทศวรรษนี้ เกิดจากการได้รับโอนย้ายโรงเรียนต่างๆ มาไว้ในสังกัด และแบ่ง ส่วนงานตามจำนวนนิสิตที่เพิ่มมากขึ้น ผลต่อเนื่องที่สำคัญคือ ความช่วยเหลือจากต่างประเทศผ่านสัญญา KU-OSU ซึ่งเป็นโอกาส ให้มหาวิทยาลัยได้พัฒนาบุคลากร เมื่ออาจารย์และนิสิตที่ส่งไป ศึกษาต่อยังต่างประเทศกลับมาช่วงปี พ.ศ. 2500 - 2503 ได้เติบโต เป็นกำลังสำคัญของมหาวิทยาลัยในเวลาต่อมา

หลวงสุพรรณวาจากกสิกร อธิการบดีคนแรกที่มีส่วนพัฒนา มหาวิทยาลัยมาตั้งแต่ยุคบุกเบิก ขอลาออกจากราชการในวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2501 หลวงอภิศริการังรับตำแหน่งอธิการบดี คนต่อมา และมีส่วนพัฒนาด้านโครงสร้างของมหาวิทยาลัย

หลายด้าน เช่น ตัดถนนหรือสร้างอาคารใหม่ รวมถึงสร้าง หอประชุมใหญ่ พัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากร รวมทั้งจัดให้มีการ แข่งขันกีฬา

การสิ้นสุดสัญญา KU-OSU ทำให้มหาวิทยาลัยพยายาม แสวงหาความช่วยเหลือจากต่างประเทศอีกครั้ง จนกระทั่งได้ลงนาม ความร่วมมือทางการศึกษากับมหาวิทยาลัย Hawaii จนเป็นที่มา ของสัญญา KU-U. of Hawaii ในวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2505 เช่นเดียวกับความช่วยเหลือจากมูลนิธิร็อกเกอ์ (Rockefeller Foundation) ที่มอบทุนสนับสนุนโครงการปรับปรุงข้าวโพดและ ข้าวฟ่าง และส่งบุคลากรไปยังต่างประเทศ จนเป็นพื้นฐานสำคัญ สำหรับการกู้เงินจากธนาคารโลกในเวลาต่อมา

พ.ศ. 2496

โรงเรียนวนศาสตร์ที่จังหวัดแพร่
เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยวนศาสตร์

ผลสืบเนื่องทางการเมืองจากนโยบายระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกาช่วงสงครามเย็น ทำให้พันธมิตรอย่างประเทศไทยได้รับอานิสงส์ด้านความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ หลากหลายสาขา โดยเฉพาะภาคเกษตร ซึ่งสหรัฐฯ มองว่าเป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาประเทศ ดังนั้นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งขณะนั้นยังมีฐานะเป็นกรมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สังกัดกระทรวงเกษตรราธิการ จึงได้รับการสนับสนุนด้านความช่วยเหลือในหลายโครงการด้วยกัน ทั้งการมอบทุนให้บุคลากรไปดูงานและศึกษาต่อยังต่างประเทศ หรือจัดส่งผู้เชี่ยวชาญมาวางรากฐานด้านการศึกษาเกษตรแผนใหม่ในไทย

ทศวรรษที่ 2 เริ่มต้นด้วยความปลื้มปีติ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมายังบางเขนเพื่อเปิด “งานวันเกษตร” ในวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2496 งานดังกล่าวแต่เดิมคืองาน “ตลาดนัดเกษตรกลางบางเขน” มีกำหนดจัด 3 วัน เพื่อเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางการเกษตรในศุภวาระนี้เอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จ มาในพิธีเปิดอาคารเรียนตึกชีววิทยา และตึกหอสมุดกลาง (หลังเดิม) ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกด้วย

พ.ศ. 2497

ก่อตั้งสมาคมนิสิตเก่า
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2497

รับโอนคณะสัตวแพทยศาสตร์จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ตามนโยบาย
รัฐบาลที่ต้องการให้การศึกษาด้านสัตวแพทยศาสตร์ควบคู่ไปกับวิชาสัตวบาล
และจัดตั้งคณะวิศวกรรมชลประทานที่โรงเรียนการช่างชลประทาน

การขยายงานของมหาวิทยาลัยเกิดจากการได้รับโอนย้ายโรงเรียนต่างๆ มาไว้ในสังกัด เริ่มจากในปี พ.ศ. 2496 โรงเรียนวนศาสตร์ที่จังหวัดแพร่ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยวนศาสตร์ สังกัดกรมป่าไม้ และมีอธิบดีกรมป่าไม้เป็นคณบดีโดยตำแหน่ง ในปีต่อมาคือ พ.ศ. 2497 จึงได้โอนย้ายการเรียนการสอนมายังบริเวณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน และในปี พ.ศ. 2499 ได้เปิดสอนระดับปริญญาตรีอีกครั้ง หลังจากจะจับไปหลังเปิดสอนในปี พ.ศ. 2488 ได้เพียงสองรุ่น วิทยาลัยวนศาสตร์นี้เป็นจุดกำเนิดของคณะวนศาสตร์ในอีกหลายปีต่อมา

ในปลายปี พ.ศ. 2497 รัฐบาลมีนโยบายปรับปรุงระบบการศึกษาวิชาสัตวแพทยให้สัมพันธ์กับวิชาสัตวบาลซึ่งเปิดการเรียนการสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก่อนหน้านี้ จึงได้โอนคณะสัตวแพทยศาสตร์จากกรมมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข มายังมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกลายเป็นคณะสัตวแพทยศาสตร์ หลักสูตร 5 ปี

ด้วยการเรียนการสอนและจำนวนนิสิตที่เพิ่มมากขึ้น ในทศวรรษนี้จึงมีการก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ๆ อาคารเหล่านี้ปัจจุบันเหลือเพียงชื่อหรือไม่กี่ถูกโอนย้ายเป็นที่ทำการของหน่วยงานอื่นๆ ทั้งตึกชีววิทยา ตึกห้องสมุดเก่า (พ.ศ. 2496) อาคารเกษตร

สำนักส่งเสริมและเผยแพร่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมสู่สาธารณชนและเกษตรกร อ.บุญธรรมเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานด้านนี้มาตั้งแต่สมัยยังเป็นนิสิต รวมทั้งท่านยังเป็นผู้จัดทำคู่มือนิสิตสำหรับนิสิตใหม่อีกด้วย

“ในวาระครบรอบ 72 ปี อยากให้มหาวิทยาลัยลองมองย้อนกลับไปทบทวนเรื่องราวที่ผ่านมาทั้งความสำเร็จและล้มเหลว และต้องการให้นิสิตรักกันแน่นแฟ้นเฉกเช่นเมื่อในอดีต อยากเห็นมหาวิทยาลัยมองย้อนหลัง ปรับปรุงจุดอ่อน ถ้าทำได้ก็เก็บข้อมูล ตัวแทนแต่ละรุ่นทำอะไร มหาวิทยาลัยทำอะไร ทำเป็นการวิจัย”

ศาสตราจารย์ ดร.บุญธรรม จิตต์อนันต์
ผู้จัดตั้งสำนักส่งเสริมและเผยแพร่ชาวสารเกษตรศาสตร์และคู่มือนิสิต

พ.ศ. 2497

นิสิตคณะเกษตรศาสตร์ปี 4 - 5 ออกไปฝึกงานที่ไร่ฝึกหัดของมหาวิทยาลัยตามหลักสูตรให้ครบ 100 ชั่วโมง

วิศวกรรม ตึกเคมีเก่า (พ.ศ. 2497) ตึกวิทยาศาสตร์ ตึกเคหศาสตร์ (พ.ศ. 2498) รวมทั้งการวางศิลาฤกษ์เพื่อเริ่มการก่อสร้างหอประชุม ในปี พ.ศ. 2497 อย่างไรก็ตาม ก้าวสำคัญในทศวรรษนี้คือ การรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศผ่านสัญญา KU-OSU ซึ่งเป็นความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมหาวิทยาลัย Oregon State โดยมี United States Agency for International Development (USAID) เป็นผู้ประสานงาน สัญญานี้เป็นโครงการระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสหรัฐฯ มีเป้าหมายหลักในการพัฒนากำลังคนกับการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี

แผนงานดังกล่าวเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2497 มีระยะเวลา กำหนด 2 ปีครึ่ง ตั้งเป้าหมายส่งอาจารย์และนิสิตไปศึกษาต่อ ณ สหรัฐอเมริกา เพื่อกลับมาทำหน้าที่สอนและวิจัยรวมจำนวน 45 คน โครงการนี้ถือเป็นการปูพื้นฐานให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สามารถปรับคุณภาพและขยายกำลังบุคลากรได้อย่างมั่นคง เมื่ออาจารย์และนิสิตที่ส่งไปศึกษาต่อยังต่างประเทศกลับมาช่วงปี พ.ศ. 2500 - 2503 และเติบโตเป็นกำลังสำคัญของมหาวิทยาลัยในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2498 นอกจากจะมีบัณฑิตจากคณะสัตวแพทยศาสตร์เป็นรุ่นแรกแล้ว ยังนับเป็นปีแรกที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้บรรจุหลักสูตรปริญญาโทขึ้นเป็นปีแรกในสาขากสิกรรมและสัตวบาล คณะเกษตรศาสตร์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2499 มีการปรับปรุงข้อบังคับและระเบียบการศึกษาต่างๆ ครั้งใหญ่ โดยสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ปรับปรุงจากข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาชั้นอนุปริญญาและชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2488 ส่งผลให้การเรียนทันสมัยขึ้น เช่น มีการติด I การของดเรียนล่วงหน้า 30 วัน การถูกคัดที่ออกเมื่อสอบตกวิชาเดียวซ้ำกัน 2 ครั้ง การขอสอบแก้ตัว หากสอบตก หรือระบบอาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต เป็นต้น การปรับปรุงหลักสูตรนี้ดำเนินไปพร้อมกับการเปลี่ยนชื่อคณะบางคณะ เช่น คณะเกษตรศาสตร์เปลี่ยนชื่อเป็นคณะกสิกรรมและสัตวบาล (เปลี่ยนชื่อเป็นคณะเกษตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509) คณะการประมง เปลี่ยนเป็นคณะประมง คณะสหกรณ์และเศรษฐศาสตร์เปลี่ยนชื่อ

พ.ศ. 2498

เปิดสอนปริญญาโทครั้งแรก หลักสูตรกสิกรรมและสัตวบาลมหาบัณฑิต สาขาสัตวบาลและพืชไร่นา

เป็นคณะเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ และย้ายการเรียนการสอนจากท่าเตียนมายังบางเขนทั้งหมด

ในวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2501 หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้กราบบทวายบังคมลาออกจากราชการเพื่อขอรับพระราชทานบำนาญ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงแต่งตั้งศาสตราจารย์อินทรี จันทรสถิตย์ (หลวงอิงศศรีกสิการ) อดีตอธิบดีกรมเกษตรซึ่งเพิ่งเกษียณอายุราชการเมื่อปี พ.ศ. 2499 ขึ้นดำรงตำแหน่งอธิการบดีแทน ศาสตราจารย์อินทรีผู้เป็นหนึ่งในสามเสือเกษตร ได้สานต่อภารกิจจากหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ อย่างราบรื่น และเน้นพัฒนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทั้งด้านโครงสร้าง เช่น ตัดถนนหรือสร้างอาคารใหม่ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากร ทั้งการแปลงบ่อปลาเป็นสระว่ายน้ำ สร้างตึกเทพศาสตร์สถิตย์สำหรับให้นิสิตฝึกซ้อมกีฬาในร่ม และจัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายในในปี พ.ศ. 2502

เมื่อความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาภายใต้สัญญา KU-OSU ลื่นสุดลงในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2503 บุคลากรที่ไปศึกษาต่ออย่างต่างประเทศได้กลับมาปฏิบัติงานให้กับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พอดี ความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างประเทศ ในระยะต่อมาจึงเริ่มเน้นด้านการวิจัยประยุกต์มากกว่าการจับหาบุคลากรและให้ทุนไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ

มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ (Rockefeller Foundation) เป็นหนึ่งในองค์กรสำคัญที่มอบทุนสนับสนุนในโครงการปรับปรุงข้าวโพดและข้าวฟ่าง ซึ่งเป็นโครงการร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับกรมกสิกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร ในปัจจุบัน) โดยส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาจัดสร้างสถานีทดลอง และจัดหาเครื่องมือ จนกำเนิดเป็นศูนย์วิจัยข้าวโพดข้าวฟ่างแห่งชาติ นอกจากนี้มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ยังสนับสนุนจัดส่งอาจารย์ด้านการวางแผนงานไปศึกษางานยังต่างประเทศ อันเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการเงินกู้จากธนาคารโลกในทศวรรษต่อมา หลังสิ้นสุดโครงการสัญญา KU-OSU มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้พยายาม

พ.ศ. 2498

มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์เริ่มให้ความช่วยเหลือ

พ.ศ. 2498

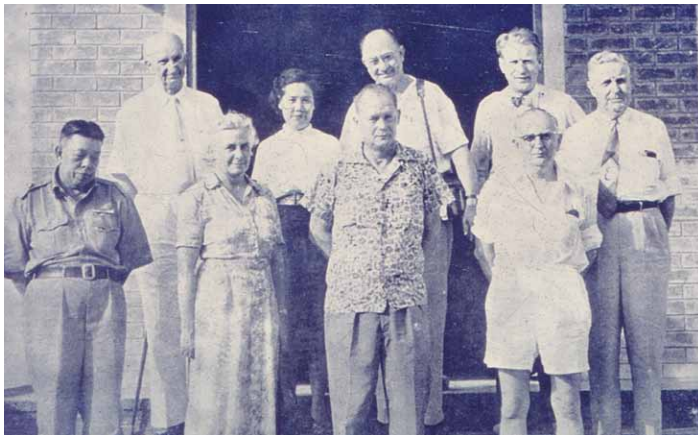
จัดพิมพ์ข่าวเกษตรศาสตร์เป็นครั้งแรก

พ.ศ. 2499

เปลี่ยนชื่อคณะต่างๆ ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์เป็นคณะกิจกรรม และสัตวบาล คณะการประมงเป็นคณะประมง คณะสหกรณ์และเศรษฐกิจศาสตร์เป็นคณะเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

พ.ศ. 2499

ย้ายการเรียนการสอนทั้งหมด จากท่าเตียนมาที่บางเขน

คณะกรรมการจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ (Rockefeller Foundation) มาเยี่ยมและหารือกับอธิการบดี เพื่อหาทางช่วยเหลือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2498

แสวงหาความร่วมมือทางวิชาการรูปแบบเดิมอีก จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2505 United States Agency for International Development (USAID) ได้สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ลงนามความร่วมมือทางการศึกษากับมหาวิทยาลัย Hawaii จนเป็นที่มาของสัญญา KU-U. of Hawaii ในวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2505 ซึ่งมีสาระสำคัญเพื่อปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยส่งศาสตราจารย์และอาจารย์รวม 8 คน มาแนะนำด้านเทคนิคการศึกษา การปรับปรุง ค้นคว้า และงานวิจัย รวมทั้งคัดเลือกนิสิตและอาจารย์ไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยต่างๆ ในสหรัฐอเมริกาประมาณ 10 รุ่น ในช่วงปลายทศวรรษที่ 2 นี้เอง รัฐบาลได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้เน้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) การลงทุนภาคเอกชน และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงได้รับเงินงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อตอบสนองแผนพัฒนาฯ ด้านต่างๆ รวมทั้งสามารถจัดทำแผนกู้ยืมเงิน ซึ่งจะมีผลสำคัญต่อการขยายกิจการมหาวิทยาลัยในอนาคตอีกด้วย

โรงเรียนช่างชลประทาน

ในปี พ.ศ. 2477 เมื่อครั้งที่หม่อมหลวงชูชาติ กำภู (อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2508 - 2510) ยังดำรงตำแหน่งนายช่างควบคุมงานก่อสร้างโครงการชลประทาน นครนายก พบว่ากรมชลประทานประสบปัญหาขาดแคลนนายช่างชั้นรองจำนวนมาก เป็นอุปสรรคต่อการขยายงานของกรมชลประทาน ดังนั้นเมื่อหม่อมหลวงชูชาติย้ายมาดำรงตำแหน่งนายช่างอำนวยการแผนกแบบแผน กองก่อสร้าง กรมชลประทาน จึงเสนอตั้งโรงเรียนช่างชลประทานขึ้นในวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2481 และได้รับการตอบสนออย่างดีจากรัฐบาล แต่เปิดเรียนได้ 4 รุ่นต้องชะงักลงเนื่องจากเหตุสงครามโลกครั้งที่ 2

ต่อมาวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2492 โรงเรียนช่างชลประทานได้กลับมาดำเนินการอีกครั้งโดยเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนการชลประทาน" และเปลี่ยนหลักสูตรให้กว้างขวางกว่าเดิม หม่อมหลวงชูชาติ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมชลประทานและกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงเสนอให้สมทบโรงเรียนการชลประทานเข้าอยู่ในเครือของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีในวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2494

ในปี พ.ศ. 2497 โรงเรียนการชลประทานได้เปลี่ยนชื่อเป็น "คณะวิศวกรรมชลประทาน" สังกัดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และย้ายที่ทำการจากกรมชลประทาน สามเสน ไปยังกรมชลประทาน ปากเกร็ด มีหลักสูตรการเรียน 5 ปี รับผู้ที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 8 และเปลี่ยนมาใช้หลักสูตร 4 ปี ใน พ.ศ. 2507

ในช่วงที่หม่อมหลวงชูชาติ กำภู ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2509 คณะวิศวกรรมชลประทานได้รับโครงสร้างใหม่ โดยเปลี่ยนชื่อเป็น "คณะวิศวกรรมศาสตร์" และทยอยเปิดสาขาเพิ่มในช่วงปี พ.ศ. 2509 - 2511 คือ สาขาวิศวกรรมเกษตร วิศวกรรมเครื่องกล - ไฟฟ้า และวิศวกรรมโยธา ตามลำดับ

ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2509 เป็นต้นมา คณะวิศวกรรมศาสตร์ได้โอนย้ายจากต้นสังกัดเดิมคือกรมชลประทาน มายังมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเปลี่ยนมาใช้งบประมาณของมหาวิทยาลัยแทน และได้ย้ายที่ทำการจากปากเกร็ดมายังบางเขนดังปัจจุบัน

พ.ศ. 2499

ย้ายกิจการคณะวนศาสตร์จากจังหวัดแพร่มาอยู่ที่
บางเขน และเริ่มเปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี
อีกครั้ง หลังยุติมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492

พ.ศ. 2500

นาย Vito F. del Fierro Jr. ชาวฟิลิปปินส์
จบปริญญาโทหลักสูตรกสิกรรมและสัตวบาล
เป็นมหาบัณฑิตคนแรก

หอพักนิสิตชลประทาน

พ.ศ. 2501

ศาสตราจารย์อินทรี จันทรสดิติย์
(หลวงอิงคศรีกสิการ) ดำรงตำแหน่งอธิการบดี

พ.ศ. 2501

ก่อตั้งวงดนตรีไทย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2502

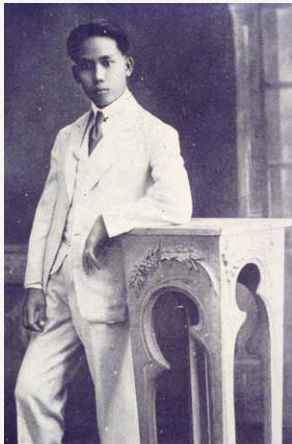
จดทะเบียนสหกรณ์ออมทรัพย์สำหรับอาจารย์
ข้าราชการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2502

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โอนย้ายไปขึ้นตรงกับสำนักนายกรัฐมนตรี
เช่นเดียวกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร

ศาสตราจารย์อินทรี จันทรสดิติย์

ศาสตราจารย์อินทรี จันทรสดิติย์ (หลวงอิงคศรีกสิการ) เกิดที่บางพลัด จังหวัดธนบุรี (ขณะนั้น) เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2442 ชีวิตวัยเยาว์จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนวัดคฤหบดี เมื่อปี พ.ศ. 2451 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2459 จากนั้นได้รับทุนรัฐบาลไทยไปศึกษาต่อที่ University of the Philippines at Los Baños ประเทศฟิลิปปินส์ สำเร็จปริญญา B.S. in Agriculture ในปี พ.ศ. 2464 จากนั้นได้รับทุนรัฐบาลไทยไปศึกษาต่อปริญญาโทที่มหาวิทยาลัย Cornell ประเทศสหรัฐอเมริกา และได้รับปริญญา M.S. สาขาเกษตร ในปี พ.ศ. 2466 นับเป็นคนแรกของประเทศไทยที่จบปริญญาโททางการเกษตรในต่างประเทศ

หลวงอิงคศรีกสิการ
สมัยเรียนอยู่ที่ฟิลิปปินส์

ด้วยความที่เป็นคนเรียนเก่ง ศาสตราจารย์อินทรีจึงได้เริ่มต้นชีวิตงานด้วยการเป็นครูฝึกหัดสอนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยตั้งแต่เมื่ออายุ 17 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาปริญญาโทกลับมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาได้ไปประจำการเป็นครูที่โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม พระประโคน จังหวัดนครปฐม และได้ย้ายไปที่โรงเรียนฝึกหัดฯ บางสะพานใหญ่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และที่ทับกวาง จังหวัดสระบุรี เช่นเดียวกับการย้ายโรงเรียนฝึกหัดฯ ไปหลายแห่งตามลำดับ และได้ออนย้ายไปเป็นอาจารย์ในโรงเรียน

สามัญอยู่ระยะหนึ่ง ก่อนกลับมารับตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ที่โรงเรียนฝึกหัดฯ โนนวัด จังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2475

ด้วยยุคนั้นราชการไทยยังขาดแคลนบุคลากรด้านวิชาการเกษตรอยู่มาก ศาสตราจารย์อินทรีจึงย้ายไปประจำตำแหน่งในหลายหน่วยงาน และดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ในแวดวงเกษตรกรรมหลายตำแหน่ง ตำแหน่งสุดท้ายก่อนเกษียณอายุเพื่อรับพระราชทานบำนาญในปี พ.ศ. 2499 คือ อธิบดีกรมเกษตร (เปลี่ยนชื่อเป็นกรมกสิกรรมในปี พ.ศ. 2495) ซึ่งศาสตราจารย์อินทรีให้เหตุผลว่า "ให้คนอื่นได้เป็นอธิบดีบ้าง"

ศาสตราจารย์อินทรีดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4 สมัย คือ สมัยที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2501 - 2504 สมัยที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2504 - 2506 สมัยที่ 3 ระหว่างปี พ.ศ. 2506 - 2508 และสมัยที่ 4 ระหว่างปี พ.ศ. 2510 - 2512 นอกจากนี้ยังได้รับโปรดเกล้าฯ ให้

หลวงอิงคศรีกสิการเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อรับพระราชทาน
น้ำสังข์เนื่องในโอกาสอายุครบ 80 ปี ที่พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์

ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในปี พ.ศ. 2519 ซึ่งนับเป็นตำแหน่งทางการเมืองที่สูงสุด

ศาสตราจารย์อินทรีเป็นบุรุษบุคคลที่มีความรู้ความสามารถสูงในแวดวงวงการเกษตรของไทย และเป็นหนึ่งใน "สามเสือเกษตร" ร่วมกับหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ และพระช่วงเกษตรศิลปการ ทั้งสามเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการยกฐานะจากวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย

การดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อเนืองยาวนาน เป็นผลให้มหาวิทยาลัยเกิดการพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะการก่อสร้างอาคารและถนนหนทาง ศาสตราจารย์อินทรียังเป็นผู้ที่ใส่ใจต่อสวัสดิภาพของนิสิตและบุคลากรของมหาวิทยาลัย และมีระเบียบสูง มีเรื่องเล่ากันว่า ทุกเช้าตรู่ ท่านจะขับรถไปรอบบริเวณมหาวิทยาลัยเพื่อตรวจตราความเรียบร้อยด้วยตัวเองทุกวัน หากพบสิ่งไม่เรียบร้อยจะลงไปตำหนิหรือสั่งการทันที หรือบางครั้งเดินไปตรวจความเรียบร้อยที่หอพักนิสิตโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้า ท่านยังเป็นผู้ริเริ่มให้มีการแข่งขันกีฬาภายในและส่งเสริมให้นิสิตหันมาเล่นกีฬา ด้วยการสนับสนุนการก่อสร้างอาคารฝึกซ้อมกีฬา (อาคารเทพศาสตร์) และสระว่ายน้ำ

ศาสตราจารย์อินทรีก็ศตบให้แวดวงเกษตรตลอดชีวิต แม้จะเกษียณอายุราชการไปแล้ว ศาสตราจารย์ระพี สาคริก บันทึกถึงศาสตราจารย์อินทรีไว้ส่วนหนึ่งในหนังสืออนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพศาสตราจารย์อินทรีจันทรสดิติย์ ว่า "...ท่านเป็นผู้ใหญ่ที่ทุ่มเทชีวิตให้กับงานจริงๆ... แม้มีเหตุการณ์บางอย่าง แม้สองยามตีหนึ่ง ผมสามารถหมอบไถ่กรูพี่ภรรยาจนท่านทราบได้ทันทีและแทบไม่ต้องเดาอะไรเลย หลังการรายงานไม่นานนัก ท่านจะขับรถมาด้วยตนเอง ถึงเหตุการณ์ได้โดยไม่ชักช้า ผมเชื่อมั่นว่า นี่คือน้ำใจจากท่าน..."

พ.ศ. 2502
นายประเชิญ กาญจนมัย
เป็นนิสิตไทยคนแรกที่จบปริญญาโท

พ.ศ. 2502
ก่อตั้งสำนักส่งเสริม มีภารกิจส่งเสริมและ
เผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรต่อสาธารณะ

พ.ศ. 2503
ผู้เชี่ยวชาญปรมาณูจาก The International Atomic Energy
Agency (IAEA) มาดำเนินงานด้านวิชาปรมาณู (ในปี พ.ศ.
2511 เปลี่ยนเป็นภาควิชารังสีไอโซโทป)

งานตลาดนัดเกษตรกลางบางเขน

ก่อนหน้าที่จะมีงานเกษตรแฟร์เช่นในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในอดีตช่วงทศวรรษที่ 1 - 2 เคยจัดงานประจำปีบางเขนมาแล้ว ในงานนั้นเป็นลักษณะของการประชาสัมพันธ์ผลงานของมหาวิทยาลัย และแสดงผลผลิตพืชพรรณและสัตว์ให้กับประชาชนทั่วไป โดยใช้ชื่อว่า "งานตลาดนัดเกษตรกลางบางเขน" ศาสตราจารย์รัศมิ์ สุนทรสิงห์ เคยบันทึกไว้ว่า งานนั้นเป็นที่นิยมของบรรดาประชาชนอย่างมาก และเป็นตลาดที่เปิดโอกาสให้เกษตรกรและพ่อค้าแม่ค้านำผลผลิตมาวางจำหน่ายกันได้เป็นอย่างดีที่ "...ประชาชนหลังไหลกันมาชมมากมายทุกปี มากันตั้งแต่ตีสามตีสี่ ผักหญ้าโดยเฉพาะมะเขือเทศ ทั้งของนิสิตและของคณะเกษตรก็ปลูกไว้หลายสิบแปลง อันตรธานหายไปกับตาไม่ถึงครึ่งวัน เราก็มักว่าอะไร ปล่อยให้เขาสนุกกันเต็มที่..."

หรือ "...คุณหลวงสุวรรณฯ ท่านหลักแหลมเอามะเขือเทศที่ราปลูกผ่าเป็นชิ้นๆ ใส่จานวางไว้บนโต๊ะหลายสิบจาน มีเกลือให้ชิมด้วย หมดแล้วเต็มใหม่ หมดไปหลายร้อยผลในปีหนึ่งๆ คนชิมครั้งแรก บ้างก็บ้านทึง ทำหน้าเปรี้ยวก็มี บางคนก็ดูระขอบ หยิบขึ้นที่สองที่สามเข้าปากเคี้ยวตุ้ยๆ เดี๋ยวนี้เป็นอย่างไร ทุกคนกินเป็นกันหมดไม่ว่าลูกเล็กเด็กแดง..."

งานตลาดนัดเกษตรกลางบางเขนเปลี่ยนชื่อมาเป็น "งานวันเกษตร" ในปี พ.ศ. 2496 แต่หยุดชะงักไม่ได้จัดต่อเนื่อง เนื่องจากเหตุผลทางการเมืองที่ผันผวน และกลับมาดำเนินการต่ออีกในงาน "สี่ภาคเกษตร" ในปี พ.ศ. 2506 จากนั้นจึงพัฒนาเรื่อยมา โดยร่วมกับกระทรวงเกษตรฯ บ้าง และเปลี่ยนชื่อเป็นงานเกษตรแฟร์ในปัจจุบัน

บรรยากาศงานวันเกษตรแห่งชาติ

อาคารหอสมุดกลาง

สำนักหอสมุด

ในปี พ.ศ. 2494 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งขณะนั้นยังสังกัดกระทรวงเกษตรธิการ และกรมกสิกรรม (กรมวิชาการเกษตรในปัจจุบัน) ได้ตั้งกรมรวมห้องสมุดเล็กๆ สองแห่งเข้าไว้ด้วยกัน คือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และห้องสมุดของสถานีทดลองของกรมกสิกรรม โดยใช้ชื่อว่า หอสมุดกลาง ระหว่างนั้นมหาวิทยาลัยได้เชิญนางมาร์เบล ไรท์ (Mrs. Marbel Wright) ผู้เชี่ยวชาญในระบบการจำหนุ่หนังสือตามห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน จนนับได้ว่าเป็นห้องสมุดแห่งแรกในประเทศไทยที่ใช้ระบบนี้

ห้องสมุดนับเป็นดัชนีชี้วัดการเติบโตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เป็นอย่างดี การขยายอาคารสถานที่สะท้อนว่ามีผู้ใช้บริการเพิ่มมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2496 หอสมุดกลางได้ย้ายไปอาคารหลังใหม่ ซึ่งเป็นอาคาร 2 ชั้น เนื้อที่ประมาณ 528 ตารางเมตร มีที่นั่งอ่าน 60 ที่ และได้ย้ายอีกครั้งในปี พ.ศ. 2508 ไปยังอาคารหลังใหม่ ซึ่งก่อสร้างโดยการสนับสนุนขององค์การวิทยาศาสตร์และสุขภาพสหรัฐอเมริกา ร่วมกับรัฐบาลไทย ซึ่งเป็นอาคาร 3 ชั้น และมีที่นั่งอ่านได้ 300 ที่

ในปี พ.ศ. 2520 หอสมุดกลางได้รับการยกฐานะเป็นสำนักหอสมุด และปี พ.ศ. 2523 ได้ย้ายไปยัง "อาคารช่วงเกษตรศิลปการ" ซึ่งเป็นอาคาร 3 ชั้น จุที่นั่งอ่านได้กว่า 1,500 ที่นั่ง อาคารดังกล่าวก่อสร้างโดยงบประมาณจากโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนา มหาวิทยาลัย และเป็นอาคารของสำนักหอสมุดยาวนานมากกว่า 25 ปี ในปีนี้ สำนักหอสมุดยังได้รับมอบหมายจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ให้เป็นศูนย์สารสนเทศทางการเกษตรแห่งชาติ (Thai National AGRIS Centre) อีกด้วย

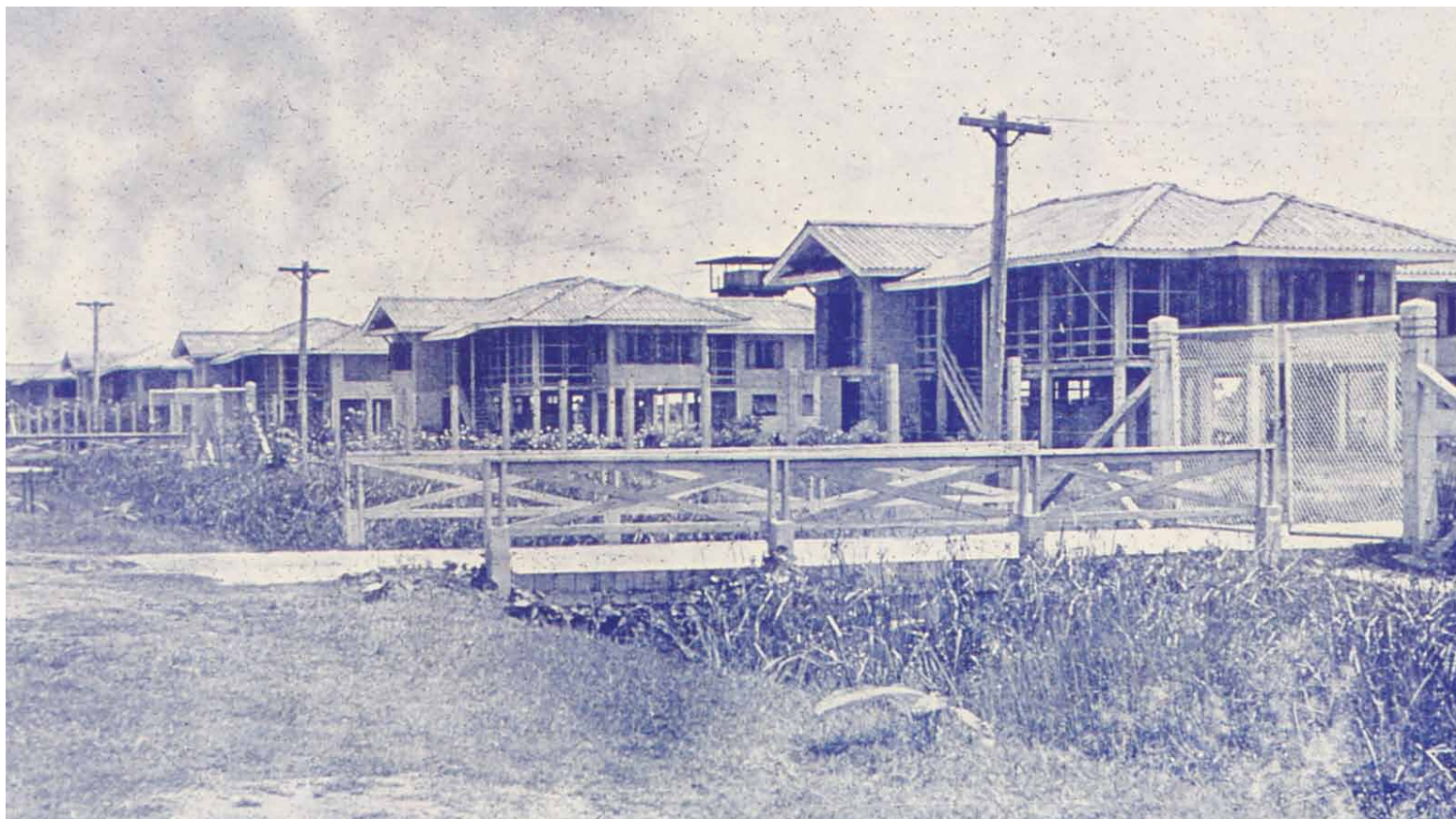
สำนักหอสมุดมีการพัฒนาด้านระบบมาอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2543 เริ่มให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่าย ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 อาคาร "เทพรัตน์วิทยาโชติ" ก่อสร้างเสร็จ และเปิดให้บริการในฐานะอาคารเรียนรู้อ (Kasetsart University Learning Center - KULC) และห้องสมุด สังกัดสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาจนถึงปัจจุบัน ส่วนอาคารช่วงเกษตรศิลปการได้ปรับปรุงตามโครงการสร้างขุมกำลังบุคลากรด้านอนุรักษ์พลังงาน (BEAT 2010) และเปิดให้บริการอีกครั้งในต้นปี พ.ศ. 2554

พ.ศ. 2504
จัดตั้งวิทยุกระจายเสียง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2504
นิสิตคณะวนศาสตร์ไปร่วมปลูกต้นยางนา
ในพระบรมมหาราชวัง สวนจิตรลดา

พ.ศ. 2504
ออกวารสารเกษตรศาสตร์ราย 3 เดือน

พ.ศ. 2505
ร่วมกับสภาวิจัยแห่งชาติ เป็นเจ้าภาพจัดประชุมทางวิชาการ
สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยาเป็นครั้งแรก

บ้านพักศาสตราจารย์ออริกอน 6 หลัง ในบริเวณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แล้วเสร็จปี พ.ศ. 2498

“มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สามารถมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ อยากให้ถือเกษตรเป็นหลัก เศรษฐกิจของเราขึ้นอยู่กับเกษตรมาก และยังมีปัญหาอีก ชาวนา ชาวไร่ ชาวสวนยังจนอยู่ ยังไม่สำเร็จสักที แต่เนื่องจากเรามีรากฐานเป็นเกษตรมาก่อน คณะวิทยาศาสตร์ก็ดี เศรษฐศาสตร์ก็ดี หรือคณะอะไรก็ดี ถ้าเน้นเรื่องที่จะช่วยเกษตรกร จะเป็นทั้งทางตรงหรือทางอ้อม จะทำให้มหาวิทยาลัยของเรามีประโยชน์ต่อประเทศชาติ

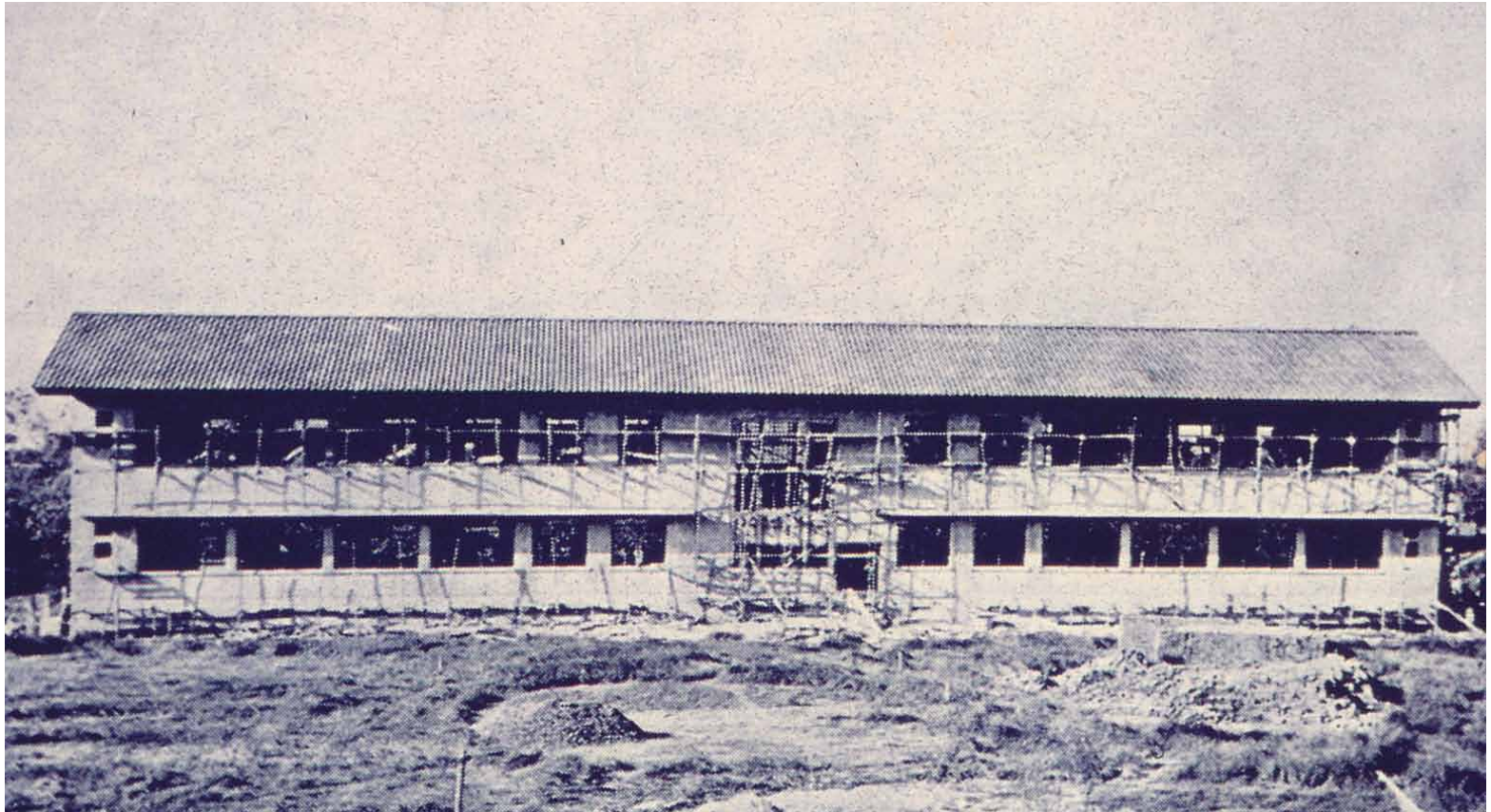
“โดยส่วนตัวดีใจมาก เพราะว่าเราได้ทำงานมาตั้งแต่ก่อตั้งใหม่ๆ มาไม่กี่ปี เห็นความสำเร็จก้าวหน้าเรื่อยๆ ผมว่าทุกอย่างก็ไปด้วยดีมาถึง 72 ปี โชคดีที่ทั้งอธิการบดีและคณบดีเก่งๆ ทั้งนั้น”

ศาสตราจารย์ปวิณ ปุณศรี
คณบดีคณะเกษตร (พ.ศ. 2513 - 2517)

พ.ศ. 2505
เปลี่ยนระเบียบในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
จากการคุกเข่าเป็นยืนรับ

พ.ศ. 2505
ลงนามความร่วมมือทางการศึกษากับมหาวิทยาลัย Hawaii
จนเป็นที่มาของสัญญา KU-U. of Hawaii

“ตึกเคมี” ขณะกำลังก่อสร้าง ปี พ.ศ. 2497

“เมื่อครั้งยังเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นับเป็นช่วงที่มีความสุขมากที่สุดในชีวิต เมื่อได้มารับราชการเป็นอาจารย์จึงได้เห็นว่ามีมหาวิทยาลัยสามารถเป็นที่พึ่งให้กับสังคมได้อย่างน่าภาคภูมิใจ ในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจำได้โดยมีคนหนึ่งที่เรามาอบรมเรื่องเห็ดกับเรา เขาไปตั้งศูนย์ปลูกเห็ดใหญ่มากอยู่นครนายก เขาได้รับความรู้จากเราแค่ 7 วัน แต่เขาไปเติบโตใหญ่ได้

“ในวาระที่มหาวิทยาลัยครบรอบ 72 ปี อยากให้มหาวิทยาลัยมีความเจริญไปเรื่อยๆ อยากให้มีคณะแพทย์ การมีคณะแพทย์ทำให้เราได้ตัดเทียมเขาน้าง”

รองศาสตราจารย์สุชาดา ศรีเพ็ญ
ศิษย์เก่า KU รุ่นที่ 18
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ (พ.ศ. 2541 - 2543)

พ.ศ. 2505

จัดได้ว่าที่เพื่อระดมทุนช่วยเหลือผู้ประสบวาตภัย
ที่แหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2505

สมาคมนิสิตเก่าๆ จัดงานลีลาศเกษตรกร และเริ่มมีการรื้อฟื้นงานวันเกษตรอีกครั้ง
หลังชะงักไปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 ด้วยเหตุผลทางการเมือง

กำเนิดค่ายอาสาพัฒนา

ท่ามกลางกระแสการพัฒนา ในปี พ.ศ. 2501 นิสิตจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เข้าร่วมเป็นหนึ่งในคณะผู้ก่อตั้งกลุ่มนิสิตนักศึกษา 5 มหาวิทยาลัย นิสิตกลุ่มนี้ได้จัดกิจกรรมค่ายอาสาสมัครเพื่อการสัมมนาขึ้นที่จังหวัดสระบุรี โดยเน้นออกไปศึกษาข้อเท็จจริง และร่วมมือในการทำงานด้านการพัฒนาท้องถิ่นในภาคต่างๆ ของประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2505 มีนิสิตเกษตรฯ ที่เข้าร่วมค่ายอาสาฯ ทั้งหมด 13 คน และในปีต่อมาตัวแทนจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับเกียรติให้ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มนิสิตนักศึกษา 5 มหาวิทยาลัย ซึ่งต่อมาจดทะเบียนองค์กรขึ้นเป็น "สมาคมนิสิตนักศึกษาสัมมนา"

ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 เริ่มมีการจัดตั้งกลุ่มนิสิตอาสาสมัครของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เอง และเริ่มปฏิบัติงานในปีถัดมา โดยเน้นจัดกิจกรรม พัฒนาและสร้างโรงเรียนในพื้นที่ชนบทگردันดารหลายแห่ง นอกจากนี้แล้วยังรับหน้าที่ประสานงาน KU Band วรรณศิลป์ไทย และวรรณศิลป์อังกฤษรวมดาวกระจาย เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอีกด้วย

ความช่วยเหลือจากต่างประเทศอื่นๆ

นอกจากโครงการสัญญา KU-OSU ระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมหาวิทยาลัย Oregon State ความช่วยเหลือจากมูลนิธิรีอ็อกกีเฟลเลอร์ และสัญญา KU-U. of Hawaii แล้ว ในทศวรรษนี้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยังได้รับความช่วยเหลือจากอีกหลายหน่วยงาน อาทิ ในปี พ.ศ. 2498 คณะผู้แทนภาคสถาบันเศรษฐกิจและวัฒนธรรมแห่งมหานครนิวยอร์ก (Council on Economic and Cultural Affairs, Inc., New York City) ได้เดินทางมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหลวงสุวรรณวาจกกสิศึกษา และบรรณวาทกรรมมอบหนังสือและตำราด้านบริหารกิจการไร่นา 52 เล่ม พร้อมทั้งส่งผู้เชี่ยวชาญมาเป็นที่ปรึกษาด้านบริหารกิจการไร่นา และมอบทุนให้อาจารย์ไปศึกษาต่อในสาขาวิชา Farm Management ยังประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 2 ทุน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2505 สถาบันเศรษฐกิจและวัฒนธรรมแห่งมหานครนิวยอร์กยังคงให้ความช่วยเหลือโดยมอบทุน 5 ทุน ให้อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ไปศึกษาต่อยังสหรัฐอเมริกา รวมทั้งได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาประจำที่คณะเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

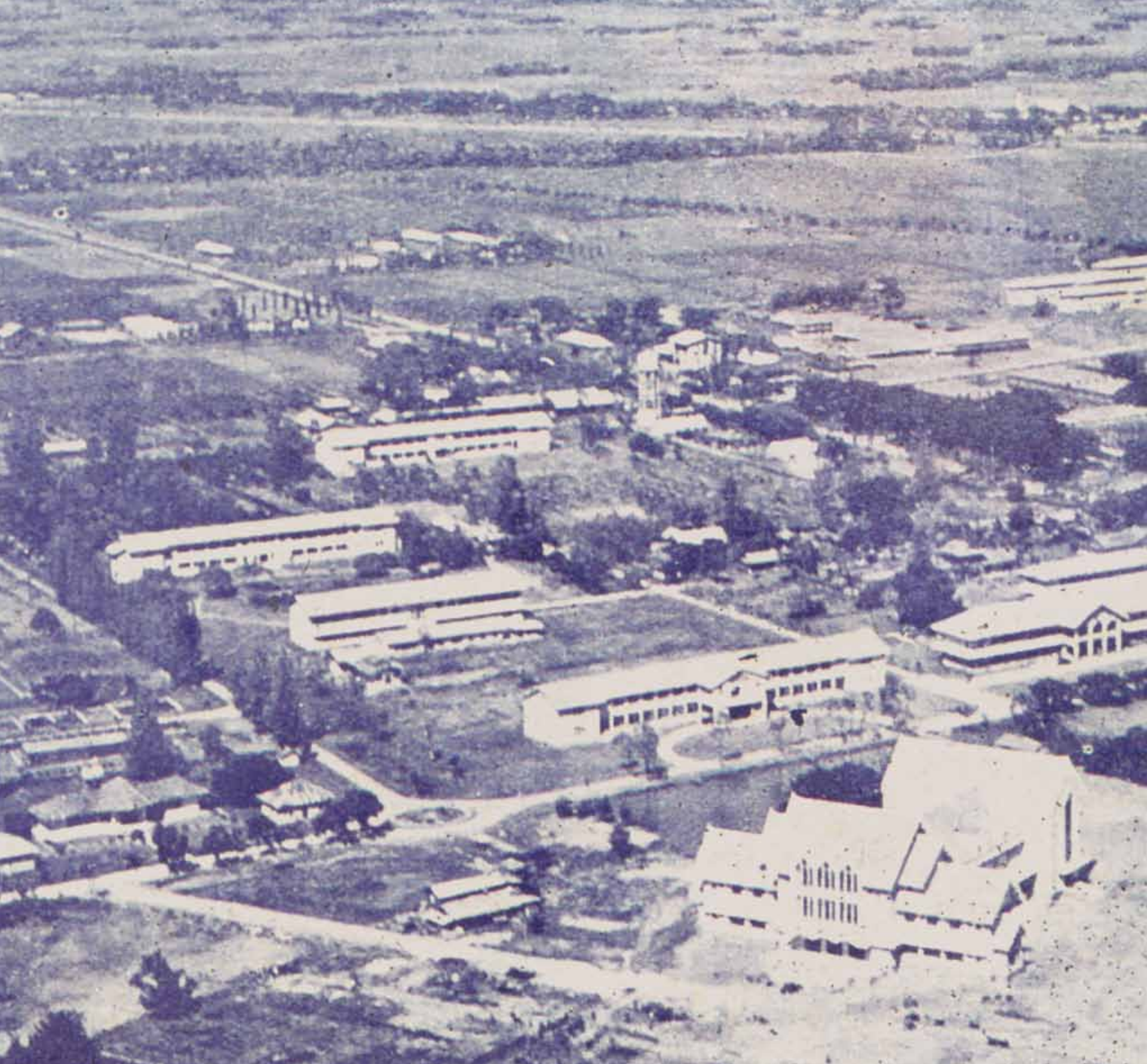
เช่นเดียวกับสถาบันพัฒนาการเกษตรแห่งมหานครนิวยอร์ก (Agricultural Development Council, Inc., New York City) ได้เข้ามาช่วยเหลือคณะเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ โดยจัดหาตำราและหนังสือเรียนเข้าห้องสมุด และจัดหาทุนการศึกษาให้กับบุคลากรในคณะอื่นๆ ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ รวม 33 ทุน และได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาเป็นที่ปรึกษาประจำเช่นกัน

สมัยยังเป็นนิสิตเกษตรศาสตร์ ทั้งทดลองปลูกมะเขือเทศโดยไม่ใช้ดิน การเลี้ยงแพะ และขอไปฝึกงานกับอาจารย์ยังต่างจังหวัด การทำงานแบบลงมือปฏิบัติจริงได้ซึมซับวิธีคิดมา ทำให้ทุกวันนี้ท่านมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการศึกษาและถวายงานรับใช้โครงการในพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

“ผมปรารถนาที่จะเห็นมหาวิทยาลัยวางแผนงานต่อเนื่องในอนาคตให้ยาวถึง 25 - 50 ปี และใกล้ชิดกับนิสิตมากขึ้นอย่างที่ผมเคยได้รับจากคณาจารย์ในอดีต สำหรับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครูให้สูงอย่างยิ่ง และลดจำนวนนิสิตนักศึกษาให้น้อยลง แล้วให้อาจารย์ที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูใกล้ชิดลูกศิษย์ให้มากขึ้น”

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชิต วรอุไร
ศิษย์เก่า KU รุ่นที่ 12
ประธานคณะกรรมการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

กลุ่มอาคารแรกเริ่มของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน

ทศวรรษที่ 3

จากห้องทุ่งบางเขน
เป็นนนทรีงามเด่นในเกษตรนคร
(พ.ศ. 2506 - 2515)

จากห้องทุ่งบางเขนเป็นนนทรีงามเด่นในเกษตรนคร

เกษตรศาสตร์เขตนคร	บางเขน
คองเต้โคลนดินเลน	ทุ่งน้ำ
นิสิตต่างจังหวัด	เกี่ยวข้อง ทุ่งนา
กาลผ่านไปนานล้ำ	เปลี่ยนด้าวเป็นนคร
จากดอนดินถิ่นด้าว	แดนไกล
เป็นเกษตรเมืองงามที่ใด	ประดับแก้ว
ขยายสงครากรุงไทร	ออกสู่
กำแพงแสนมาตรงมั่น	เขตกว้างไพศาลฯ

พ.ศ. 2507
ปรับหลักสูตรปริญญาตรีจาก 5 ปี มาเป็น 4 ปี
ยกเว้นสาขาสัตวแพทยศาสตร์ยังคงเป็น 6 ปีดังเดิม

พ.ศ. 2507
เริ่มเปิดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อนเป็นครั้งแรก

ทศวรรษที่ 3

จากห้องทุ่งบางเขน เป็นนันทริंगามเด่นในเกษตรธานคร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินำการพัฒนาอย่างรวดเร็วมายังประเทศไทยในช่วงทศวรรษนี้ คณาจารย์หลายท่านที่ไปศึกษาต่อในต่างประเทศกลับมาเป็นกำลังให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานต่างๆ ทั้งทางวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีการทำวิจัยในด้านการเกษตรเพิ่มมากขึ้น

ในช่วงที่ประเทศไทยมีการขยายตัวทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ตั้งเป้าหมายขยายมหาวิทยาลัยทั้งด้านจำนวนนิสิตและโครงสร้างออกไป หม่อมหลวงชูชาติ กำภู อธิการบดีขณะนั้นได้ชี้ว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สามารถผลิต

บัณฑิตได้ถึง 10,000 คน เพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงานที่ไม่ใช่เฉพาะจากภาครัฐเท่านั้น แต่รวมถึงภาคเอกชน จึงมีนโยบายขยายพื้นที่มหาวิทยาลัยออกไป

การขยายงานการศึกษาด้านการเกษตรจำเป็นต้องใช้พื้นที่กว้าง มีดินที่ดีและแหล่งน้ำตลอดทั้งปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงมีแผนขยายไปยังวิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และเตรียมจัดหาที่ดินไว้เกือบ 8,000 ไร่ เพื่อเตรียมการก่อสร้างสถานีทดลองและวิจัยต่างๆ แม้จะประสบอุปสรรคมากมายในการตั้งวิทยาเขตใหม่ แต่แผนการขยายพื้นที่วิทยาเขตกำแพงแสนมีส่วนทำให้แผนการกู้เงินจากธนาคารโลกในทศวรรษต่อไปประสบผลสำเร็จ

พ.ศ. 2507

บัณฑิตหญิงเปลี่ยนจากสวมชุดราตรีสีขาวเป็นชุดนิตินิต เพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

พ.ศ. 2508

สนามอินทรี จันทรสถิตย์ สร้างเสร็จ และเปิดใช้ในวันงานกรีธา

พ.ศ. 2508

หม่อมหลวงชูชาติ กำภู ดำรงตำแหน่งอธิการบดี

ขณะที่โลกกำลังก้าวเข้าสู่ภาวะสงครามเย็นจากการเผชิญหน้าระหว่างโลกเสรี นำโดยสหรัฐอเมริกา กับโลกคอมมิวนิสต์ นำโดยสหภาพโซเวียตและประเทศจีน แต่หลายประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งขณะนั้นยังเป็นประเทศกำลังพัฒนา ถูกใช้เป็นทั้งฐานกำลังทางทหารและเป็นพื้นที่นำร่องในการแสดงฐานความคิดเพื่อพัฒนาประเทศ ประเทศไทยซึ่งอยู่ในฝั่งที่รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาได้เริ่มต้นพัฒนาประเทศด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ซึ่งได้รับอิทธิพลความคิดส่วนใหญ่จากองค์การบริหารวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา หรือ United States Agency for International Development (USAID) แผนพัฒนาดังกล่าวส่งผลให้โครงสร้างพื้นฐานในประเทศเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการสร้างถนนหลายสายตัดผ่านหัวเมืองใหญ่ ชักนํ้าการพัฒนาไปทั่วถึง ผลผลิตเกษตรซึ่งแต่เดิมเป็นสินค้าแลกเปลี่ยนในท้องถิ่นเริ่มกระจายเข้าสู่หัวเมืองใหญ่ผ่านถนนหนทางที่นำรถบรรทุกไปรับซื้อผลผลิตถึงแปลง ส่งผลให้เกิดประโยชน์และความเจริญทางพาณิชย์ในระดับท้องถิ่นขยายตัวมากขึ้น

ในแวดวงการศึกษา ด้านเกษตรกรรมได้รับความสนใจและเห็นความสำคัญเพิ่มขึ้น นอกจากคณาจารย์และบุคลากรที่ได้รับทุนไปศึกษาต่ออย่างต่างประเทศหลายคนเมื่อทศวรรษก่อน จะกลับมาเป็นกำลังสำคัญให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แล้ว โครงการสัญญา KU-U. of Hawaii ระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมหาวิทยาลัย Hawaii ที่ได้วางรากฐานไว้ในปลายทศวรรษก่อนหน้า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ มาทรงปลูกต้นนนทรี 9 ต้น เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2506

ได้ส่งผลให้มหาวิทยาลัยสามารถตั้งต้นโครงการบัณฑิตศึกษาได้อย่างเป็นปึกแผ่น มีการปรับปรุงการสอนวิชาพื้นฐานต่างๆ ทั้งทางวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีผลเชิงสนับสนุนให้อาจารย์ได้ทำงานวิจัย และเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน จนนำมาสู่การเริ่มต้นสนับสนุนงบประมาณทำวิจัยจากรัฐบาล ซึ่งต่อมาได้พัฒนามาเป็นโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ อิงคสุวรรณ เป็นหนึ่งในผู้ร่วมพัฒนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ตั้งแต่เริ่มต้นจนสามารถเปิดการเรียนการสอนได้ในสมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งอธิการบดี ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์มองว่าบทบาทของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คือการสร้างความรู้ สร้างคน อาจเป็นเกษตรกรหรือแม้แต่คนอื่นที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับวงจรกิจกรรมเกษตร แต่หากต้องการประโยชน์ เราก็ต้องช่วยเขาได้ เพื่อให้สังคมดีต่อไปในอนาคต

“ในวาระครบรอบ 72 ปีอยากให้มหาวิทยาลัยนำองค์ความรู้ไปช่วยเหลือชาวบ้าน ชาวบ้านก็เป็นนักวิชาการได้เหมือนกัน บางคนก็เป็นอยู่แล้ว เราน่าจะฉวยโอกาสที่เรามีพื้นที่ มีงานวิจัย ไปช่วยเขา มันจะช่วยย้อนกลับมาสร้างความเฉียบแหลมให้นักวิจัยหรือลูกศิษย์ของเราได้ และเขาจะรับฟังเรามากขึ้น”

ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ อิงคสุวรรณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2523 - 2525)

พ.ศ. 2508

แผนกวิชาสัตวบาลจัดพิมพ์วารสารสัตวบาล
“สาส์นไก่” ออกเป็นรายเดือน

พ.ศ. 2509

จัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงดนตรีร่วมกับวงดนตรีของสถานีวิจัย อ.ส. พระราชวังดุสิต

ในวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2506 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ มาทรงปลูกต้นนนทรีจำนวน 9 ต้น ณ บริเวณสระน้ำ ด้านหน้าอาคารหอประชุม และพระราชทานต้นนนทรีเป็นต้นไม้สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในการเสด็จพระราชดำเนินคราวนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บรรดามิสิตและ

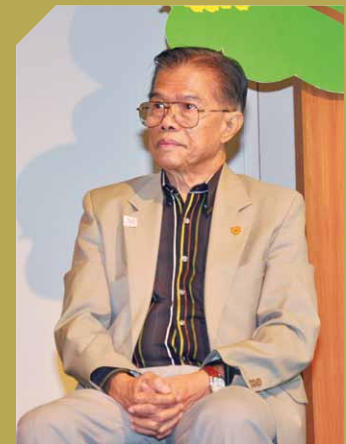
คณาจารย์เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด และพระองค์ได้เสด็จฯ เข้าสู่หอประชุมเพื่อทรงดนตรีร่วมกับวง อ.ส. วันศุกร์ ซึ่งมีนักดนตรีเป็นศิษย์เก่าและอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ร่วมอยู่ด้วย ศุภมงคล วาระในปีนั้นเป็นปฐมฤกษ์อันนำมาสู่การ “เยี่ยมนนทรีทรงปลูก” และ “ทรงดนตรี” พระราชทานแก่ชาวเกษตรศาสตร์ต่อเนื่องอีก 9 ครั้งระหว่างปี พ.ศ. 2506 - 2515

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีการดำเนินงานก่อสร้างอาคารและสถานที่อย่างต่อเนื่อง ในปีพ.ศ. 2506 อาคารสุวรรณวาจกกสิกิจสร้างเสร็จโดยชั้นบนเป็นห้องบรรยายขนาดใหญ่ ชั้นล่างเป็นร้านขายผลิตภัณฑ์ของภาควิชาสัตวบาล เช่น ไข่ไก่ นมสด ส่วนอาคารพิทยาลงกรณ์ได้สร้างเสร็จในปีเดียวกัน และถูกใช้เป็นอาคารเรียนของคณะเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ (คณะเศรษฐศาสตร์ในปัจจุบัน) สำหรับสนามกีฬาอินทรี จันทรสถิตย์ สร้างขึ้นจากวิสัยทัศน์ของศาสตราจารย์อินทรี จันทรสถิตย์ อธิการบดีขณะนั้น ได้สร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2508 และเปิดใช้เป็นปฐมฤกษ์ในงานกรีฑาประจำปีเดียวกันนั่นเอง

ในปี พ.ศ. 2508 ศาสตราจารย์อินทรี จันทรสถิตย์ ลาออกจากตำแหน่งอธิการบดี สำนักนายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้หม่อมหลวงชูชาติ กำภู ขึ้นดำรงตำแหน่งอธิการบดีแทน หลังดำรงตำแหน่งได้ไม่นาน หม่อมหลวงชูชาติ กำภู ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมชลประทานอยู่ด้วย ได้แสดงวิสัยทัศน์ถึงการเพิ่มจำนวนนิสิตในอนาคต เพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

“มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต้องยกระดับแวดวงเกษตรกรรมของประเทศไทยโดยเป็นผู้มอบองค์ความรู้และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรให้มากขึ้น จึงจะเป็นที่พึ่งพาของสังคมได้อย่างแท้จริง ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยได้เติบโตมีหลายสาขามากมาย แต่ทิศทางหนึ่งที่น่าจะคงไว้คือการพยายามช่วยเหลือเกษตรกรให้อยู่ดีกินดี

“ผมขออาราธนาดวงวิญญาณอดีตอธิการบดีอาจารย์ ประมาจารย์ทั้งหลาย ช่วยคลบนันดาลให้มหาวิทยาลัยเจริญรุ่งเรืองโดยมุ่งสร้างปัญญาและเป็นที่ยิ่งของสังคมและประชาชนคนไทยทั่วไปทุก ๆ คน”

ศาสตราจารย์ ดร.จรัญ จันทลักษณ์
ผู้อำนวยการสถาบันสุวรรณวาจกกสิกิจฯ คนแรก

พ.ศ. 2509
จัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย

พ.ศ. 2509
มหาวิทยาลัยรับนิสิตใหม่โดยจัดสอบคัดเลือกเอง

พ.ศ. 2510
เริ่มขยายงานมหาวิทยาลัยไปวิทยาเขตกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม เพื่อรองรับการเติบโตในอนาคต

ขณะนั้นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีนิสิตประมาณ 3,100 คน การบรรยายเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2510 หม่อมหลวงชูชาติ ได้แสดงทรรศนะว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไม่ควรจำกัดการรับนิสิต โดยตั้งเป้าหมายไว้เพียง 5,000 คน แต่ควรเพิ่มจำนวนนิสิตได้ถึง 10,000 คนภายในปี พ.ศ. 2515 - 2519 วิสัยทัศน์ดังกล่าวพยายามชี้ให้เห็นว่า บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกสาขาวิชาถือเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต และเป็นที่ต้องการไม่ใช่เฉพาะจากหน่วยงานราชการเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงแวดวงห้างร้านเอกชน วงการธุรกิจ ธนาคาร หรือกลุ่มสหกรณ์ที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วขณะนั้น

การแสดงวิสัยทัศน์ดังกล่าวเกิดขึ้นหลังจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับรายงานจากผู้เชี่ยวชาญของ University of California ซึ่งได้รับเชิญมาวางแผนพัฒนาการศึกษาให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รายงานระบุว่า รัชมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียวที่พร้อมขยายงานเพื่อผลิตนักวิชาการด้านเกษตรให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศในอนาคต แต่จำเป็นต้องวางแผนแต่เนิ่นๆ เพื่อลดความเสี่ยงต่อความผันผวนทางเศรษฐกิจในอนาคต

รายงานดังกล่าวยังชี้ว่า เกษตรกรรมเป็นสาขาวิชาที่ต้องใช้ที่ดินกว้างขวางเพื่อทำการศึกษ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องจัดหาที่ดินที่บางเขนเพิ่มประมาณ 4,000 ไร่เพื่อรองรับการขยายตัว

หรือจัดหาที่ดินแห่งใหม่นอกกรุงเทพฯ ประมาณ 8,000 ไร่ เพื่อการเรียนการสอนด้านเกษตรที่มีประสิทธิภาพที่สุด โดยที่ดินผืนนั้นต้องอยู่ใกล้กรุงเทพฯ มีดินดีเหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรม และมีโครงการชลประทานสำหรับให้น้ำใช้อย่างเพียงพอทั้งปี

ระยะนั้นกรมชลประทานได้รับเงินกู้จากธนาคารโลกเพื่อพัฒนาเขื่อนวชิราลงกรณในจังหวัดกาญจนบุรี และผันน้ำจากโครงการดังกล่าวครอบคลุมอาณาบริเวณหลายจังหวัดข้างเคียงหนึ่งในนั้นคือ ที่ดินผืนหนึ่งในท้องที่ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สำรวจแล้วพบว่าเนื้อดินดีเหมาะสำหรับทำการเกษตรกรรม รวมทั้งการประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการปศุสัตว์ที่ดินผืนนั้นอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 90 กิโลเมตร มีถนนผ่านสามด้านคือ ถนนมาลัยแมน ทางทิศเหนือ ถนนของกองบินกำแพงแสน กองทัพอากาศ ทางทิศตะวันตก และถนนชลประทานทางทิศตะวันออก ส่วนทิศใต้ติดทางรถไฟสายใต้ มีพื้นที่ 7,951.75 ไร่

เมื่อประเมินความเหมาะสมของที่ดินผืนนั้นแล้ว ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2510 รัฐบาลจึงประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตเวนคืนที่ดิน และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 44 เพื่อเวนคืนที่ดินผืนนั้นประมาณ 8,000 ไร่ จากชาวบ้านที่ถือครองประโยชน์อยู่แต่สามารถดำเนินการเวนคืนได้จริงเพียง 90 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น เนื่องจากเจ้าของที่ดินบางรายไม่ยอมขายที่ดินให้แก่ทาง

“จริงๆ เกษียณมาตั้งแต่ปี 2541 แต่ตอนนี้ก็ดูแลวิทยาลัยสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอด รักษาการคนบดี เพื่อจะสร้างคณะให้มันเสร็จจริงๆ ก่อนหน้านั้นก็ดูแลหลายโครงการของในหลวง ตอนนี้ก็รับผิดชอบโครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมคือ โครงการบำบัดน้ำเสีย กับโครงการกำจัดขยะชุมชนให้พระองค์ท่าน ก็ทำมาทั้งหมด 20 กว่าปีก็ได้ผลดี
“ในวาระครบรอบ 72 ปี อยากเห็นมหาวิทยาลัยเป็นผู้ชี้นำสังคม โดยใช้วิชาการเป็นเครื่องมือชี้นำ มหาวิทยาลัยต้อง before tomorrow ไม่ใช่ just tomorrow เพราะ tomorrow มันใกล้ไป อะไรจะเกิดขึ้น ต้องทำงานศึกษาวิจัยให้ชัดเจนถึงจะพยากรณ์ได้”

ศาสตราจารย์ ดร.เกษม จันทรแก้ว
ผู้ริเริ่มงานจัดการลุ่มน้ำของประเทศไทย

พ.ศ. 2510

โอนคณะสัตวแพทย์บางส่วนไปสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่บางส่วนยังอยู่ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตามเดิม

พ.ศ. 2510

ยุบเลิกตำแหน่งเลขาธิการมหาวิทยาลัย เปลี่ยนเป็นตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายต่างๆ

ราชการ ดึงพื้นที่ดินเพื่อจัดตั้งวิทยาเขตกำแพงแสนจึงมีพื้นที่รวมประมาณ 7,425 ไร่เศษ บันทึกรายการของรองศาสตราจารย์อาบ นคะจัดชี้ว่า การขยายงานไปยังวิทยาเขตกำแพงแสนถือเป็นคุณูปการสำคัญของหม่อมหลวงชูชาติ เนื่องจากเป็นการยกระดับการศึกษาภาคเกษตรให้ทันสมัยในเมืองมีโอกาสไปปฏิบัติงานในพื้นที่จริง

การขยายงานไปยังวิทยาเขตกำแพงแสน นอกจากจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาในเมืองมีโอกาสได้ฝึกฝนการปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมชนบท ยังเป็นการเตรียมความพร้อมครั้งใหญ่เพื่อรองรับการเสนอโครงการขอกู้เงินจากธนาคารโลก เพื่อนำมาพัฒนามหาวิทยาลัย ซึ่งวิสัยทัศน์ของหม่อมหลวงชูชาติ กำภู ได้ช่วยผลักดันให้โครงการดังกล่าวสำเร็จในทศวรรษต่อมาได้เป็นอย่างดี

หม่อมหลวงชูชาติ กำภู ลาออกจากตำแหน่งอธิการบดีในปี พ.ศ. 2510 โดยนายกวี วิสุทธารมณีย์ รักษาการอธิการบดีอยู่ไม่นาน สำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้แต่งตั้งให้ศาสตราจารย์อินทรี จันทรสติธิตย์ กลับมาดำรงตำแหน่งอธิการบดีอีกวาระหนึ่ง การกลับมาของศาสตราจารย์อินทรีในวาระที่ 2 นี้ ได้ผลักดันการพัฒนามหาวิทยาลัยทั้งเชิงกายภาพและวิชาการอย่างรวดเร็วนำมาส่วนหนึ่งเพื่อเตรียมความพร้อมในการขอกู้เงินจากธนาคารโลก แต่ศาสตราจารย์อินทรีได้ขอลาออกในปี พ.ศ. 2512 ด้วยเหตุผลทางสุขภาพ สภามหาวิทยาลัยฯ จึงแต่งตั้งให้หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ (พระอิสริยยศในขณะนั้น) คนบดีคณะเกษตร ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2510 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในสมัยที่หม่อมหลวงชูชาติ กำภู เป็นอธิการบดี ได้มีผู้เชี่ยวชาญจาก University of California มาวางแผนพัฒนาด้านการศึกษาให้กับมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาชิ้นนั้นรายงานว่ามีมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องขยายพื้นที่ในเขตพระนคร 4,000 ไร่ หรือ 8,000 ไร่ นอกเขตพระนคร สำหรับการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมเพื่อรองรับการเติบโตของประเทศในอนาคต

ในช่วงนั้นเอง เชื่อว่าชาวกรุงรัตนโกสินทร์ที่หวังว่าความเจริญจะแผ่ไปทั่วทุกภาคของประเทศไทยมีพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นหลายจังหวัดทางตะวันตกของพระนคร หนึ่งในนั้นคือบริเวณอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งมหาวิทยาลัยประเมินแล้วว่าเหมาะสมต่อการศึกษาด้านเกษตรกรรม การคมนาคมไปไกลมากนัก และมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี จึงเหมาะสมต่อการขยายเป็นอีกวิทยาเขตของมหาวิทยาลัย

ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2510 รัฐบาลจึงประกาศเวนคืนให้ที่ดินขนาดประมาณ 8,000 ไร่บริเวณดังกล่าว เป็นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยวัตถุประสงค์ขยายงานการศึกษาด้านเกษตร ลดความแออัดจากวิทยาเขตบางเขน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ และรองรับการพัฒนา มหาวิทยาลัย ซึ่งกำลังจะได้รับงบประมาณก้อนใหญ่จากการกู้ยืมเงินจากธนาคารโลกในปีเดียวกันนั่นเอง

แม้ในระยะแรกจะมีนักศึกษาไปเรียนน้อยและหาบุคลากรได้ยากแต่ก็ ส่วนใหญ่เน้นไปทางการทำวิจัยและทดลองทางการเกษตร แต่ในที่สุดวิทยาเขตกำแพงแสนก็เริ่มจัดการเรียนการสอนครั้งแรกในวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2522

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศหลายโครงการ โดยเฉพาะจากรัฐบาลญี่ปุ่น เช่น การก่อสร้างศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตร และศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตร เป็นต้น

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มีทั้งหมด 7 คณะ เป็นวิทยาเขตที่พร้อมทั้งการเรียนการสอน และบริการทางวิชาการที่เข้มแข็งไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าวิทยาเขตบางเขน

พ.ศ. 2511
จัดตั้งสถาบันค้นคว้าและ
พัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร

พ.ศ. 2511
พิธีเปิดอนุสาวรีย์หลวงพ่อวรรณวาทกสิกิจ
วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2511

พ.ศ. 2512
หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์
ดำรงตำแหน่งอธิการบดี

“

ขอพูดอะไรสักหน่อย วันนี้ได้รับเชิญมาปลูกต้นไม้ ก็ทำให้คิดว่า การปลูกต้นไม้ก็จำเป็นจะต้องเลือกว่าต้นอะไรจะดี
เหมาะสำหรับมหาวิทยาลัย

ต้นไม้อะไรๆ ก็สีเขียว ต้นนนทรีที่เลือกเป็นต้นไม้ของเกษตร ก็เหมาะสมที่มีสีเขียวด้วย เหมาะมากและบ้ายืนดีมาก ที่ต้นนนทรีนั้น
ปลูกได้ทั่วทุกแห่งของไทย เพราะทนแล้ง ทนแดดได้ นี่เป็นความหมายที่ดี เพราะคนไทยถ้าปลูกในแผ่นดินไทย ก็เติบโตดี และเจริญดี

ต้นไม้ต้องมีดิน จึงจะเจริญได้ดี ถ้าเอาไปไว้ในกระถาง หรือเอาไปปลูกในน้ำหรือปลูกในน้ำยาคุณภาพดีๆ จากต่างประเทศ
ก็จะหงอย อยู่ไม่ได้ เขาต้องการดิน ขอฝากต้นไม้ให้มหาวิทยาลัยและนิสิตช่วยกันรักษาให้ดี อย่าให้หงอย ขอฝากนิสิตทั้งหลาย
ขอให้ช่วยกันรักษาตัวเองให้ดี และอย่าลืมว่าตัวเองนั้นจะอยู่กันได้ก็ด้วยแผ่นดินไทย ขอให้ช่วยรักษาแผ่นดินไทยไว้ด้วย คนไทย
ถ้าไร้แผ่นดินก็จะหงอยกันหมด อยู่กันไม่ได้ และเราก็ไม่อยากให้เป็นเช่นนั้น

”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ถึงต้นนนทรี ในวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2506

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2512 เป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กำลังจะจัดตั้งคณะศึกษาศาสตร์ขึ้นพร้อมกับโรงเรียนสาธิตฯ เพื่อใช้เป็นสถานศึกษาสำหรับฝึกหัดนิสิตฝึกสอน
ศาสตราจารย์ ดร.อุบล เรืองสุวรรณ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตฯ ฟ้าหลวงกรณิมหาวิทยาลัย และหัวหน้าแผนกวิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
ฯ ฟ้าหลวงกรณิมหาวิทยาลัย ได้ขอโอนย้ายมาปฏิบัติหน้าที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และช่วยวางแผนจัดตั้งโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ขึ้นในปี พ.ศ. 2514

ศาสตราจารย์ ดร.อุบล เผชิญกับปัญหาการจัดตั้งโรงเรียนมากมาย โดยเฉพาะการขาดแคลนบุคลากรและการทำความเข้าใจเรื่องบทบาทของโรงเรียน บุคคลภายนอก
ขาดความเข้าใจว่าโรงเรียนสาธิตเป็นสถาบันฝึกประสบการณ์ครู และมองว่าชีวิตครูไม่จำเป็นต้องฝึกในโรงเรียนสาธิต ความไม่เข้าใจนี้เองทำให้ศาสตราจารย์ ดร.อุบล
ต้องประสบอุปสรรคนานัปการในขณะดำรงตำแหน่งคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ควบคู่กับอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตฯ แต่ฝ่าฟันจนก่อตั้งโรงเรียนได้อย่างเป็นปึกแผ่น
ดร.ประเสริฐ ณ นคร บันทึกถึงศาสตราจารย์ ดร.อุบลไว้ว่า “...ศาสตราจารย์อุบลไม่ได้ทำให้ มก. ผิดหวังเลย ท่านได้ทุ่มเทชีวิตจิตใจให้คณะศึกษาศาสตร์ ทำให้คณะ
เจริญก้าวหน้ามาจนถึงทุกวันนี้...”

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ก่อตั้งเมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2514 โดยใช้สีม่วงที่เป็นสีประจำวันเกิดและสีที่
ศาสตราจารย์ ดร.อุบลโปรดปรานเป็นสีประจำโรงเรียน และมีสถานภาพเป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาซึ่งมีฐานะเทียบเท่าภาควิชาในคณะศึกษาศาสตร์

พ.ศ. 2512
เปลี่ยนคำว่า “แผนกวิชา” เป็น “ภาควิชา”

พ.ศ. 2513
จัดตั้งคณะศึกษาศาสตร์

งานวันเกษตรบอลล์และงานตลาดนัด

งานวันเกษตรบอลล์และงานตลาดนัด

งานลีลาตีร่อนหรืองานเกษตรบอลล์ จัดขึ้นครั้งแรกในวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2506 ซึ่งเป็นวันเดียวกับที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ มาทรงปลูกต้นนนทรีและทรงดนตรีครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ งานเกษตรบอลล์จัดขึ้นที่บริเวณหลั้วหอประชุม ในเวลา 21.00 น. โดยศาสตราจารย์อินทรี จันทรสุดตีขลุ่ยเป็นประธานกล่าวเปิดงาน งานลีลาตีร่อนดำเนินไปเรื่อยๆ จนถึง 7 โมงเช้าของวันรุ่งขึ้น หลังจากนั้นเครื่องดนตรีที่นำมามีคนเล่นได้บ้างแล้ว มหาวชิราวุธวิทยาลัยได้นำผลผลิตทางการเกษตรมาจำหน่ายในรูปแบบตลาดนัดให้กับผู้มาเที่ยวงาน ไปจนกระทั่งถึงตอนเย็น ผลปรากฏว่ามีผู้คนมาซื้อสินค้ามากมายไม่พอขาย

งานลีลาตีร่อนจัดต่อมาอีก 2 ครั้ง และตลาดนัดได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น จนสมาคมนิสิตเก่าๆ มีความคิดว่าควรซื้อพื้นที่เป็นงานตลาดนัดเกษตรกลางบางเขนเดิมเช่นที่เคยดำเนินการมาตั้งแต่สมัยก่อตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ๆ แต่หยุดชะงักไปในปี พ.ศ. 2496 เนื่องจากอุปสรรคทางการเมือง ดังนั้นในวันที่ 29 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2507 “งานวันเกษตร” จึงได้ถือกำเนิดขึ้น และรูปแบบตลาดนัดเกษตรกลางบางเขนที่เคยหยุดไป ได้รื้อฟื้นกลับมา และพัฒนาต่อเรื่อยมาเป็นงานเกษตรแฟร์ในปัจจุบัน

หม่อมหลวงชูชาติ กำภู

หม่อมหลวงชูชาติ กำภู

หม่อมหลวงชูชาติ กำภู เกิดเมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2448 ที่ตำบลประจวบคีรีขันธ์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จบการศึกษาระดับมัธยมที่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ ในปี พ.ศ. 2457 จากนั้นสอบชิงทุนเข้าเรียนที่โรงเรียน St Peter's School ที่เมืองยอร์ก ประเทศอังกฤษ เป็นเวลา 2 ปี แล้วเข้าศึกษาต่อที่ City and Guilds Engineering College, London University จึงสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางวิศวกรรมโยธาในปี พ.ศ. 2472 และกลับมารับราชการในกรมชลประทานในปี พ.ศ. 2473

ด้วยประสบการณ์ในงานภาคสนามมากมาย หม่อมหลวงชูชาติได้เก็บบันทึกสถิติน้ำฝน น้ำท่า มาวิเคราะห์หาพฤติการณ์ของปรากฏการณ์ทางอุทกวิทยาไปประมวลต่างๆ จนบังเกิดเป็นตำราว่าด้วยน้ำท่า น้ำฝนของประเทศไทย ทำให้โครงการชลประทานหลายโครงการต่อมายึดเอาตำราดังกล่าวเป็นแหล่งอ้างอิงข้อมูลในการก่อสร้าง หม่อมหลวงชูชาติได้รับแต่งตั้งให้เป็นราชบัณฑิตในวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2485

หม่อมหลวงชูชาติดำรงตำแหน่งสำคัญๆ หลายตำแหน่ง ส่วนมากเกี่ยวข้องกับงานทางชลประทาน ทั้งนายช่างใหญ่ ผู้ก่อตั้งโรงเรียนการชลประทาน จนก้าวสู่ตำแหน่งอธิบดีกรมชลประทานในวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2492 และดำรงตำแหน่งนี้ยาวนานต่อเนื่องมา 18 ปี นอกจากนี้ยังได้รับตำแหน่งรัฐมนตรี 2 สมัย และเป็นที่ปรึกษาของธนาคารโลกอีกด้วย

หม่อมหลวงชูชาติดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในปี พ.ศ. 2508 และได้เป็นมุมมองการณีกอ สนิบสนุนให้มหาวิทยาลัยเพิ่มจำนวนนิสิตเพื่อรองรับการขยายตัวของประเทศ และเป็นผู้เร่งรัดการดำเนินการจัดซื้อที่ดินที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวนกว่า 7,000 ไร่ เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ในอนาคต ซึ่งผลจากการขยายไปยังวิทยาเขตดังกล่าว นำมาซึ่งโครงการปฏิรูปการธนาคารโลก เป็นผลสำเร็จในปี พ.ศ. 2515 และส่งผลให้ยุคต่อมา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด

“สังคมเกษตรศาสตร์มีส่วนอย่างยิ่งในการชักนำให้เดินทางมาจนถึงตำแหน่งสูงสุดในชีวิตราชการ เกษตรศาสตร์หล่อหลอมผมมากในเรื่องของความอดทน ความอดทนกับสิ่งที่ไม่ชอบ ทั้งเรื่องระบบไซตัส ระบบอาวุโส ตอนนั้นไม่รู้หรอกครับ แต่วันหนึ่งเมื่อเรากลับไปจึงได้รู้ว่ามันเป็นเช่นนั้น

“ผมอยากเห็นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยระดับอินเตอร์ที่เป็นที่ยอมรับทั้งคนทั่วโลกและคนในวงการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพออกมาให้กับสังคม”

ดร.วิฑูรย์ สิมะโชคดี
ศิษย์เก่า KU รุ่นที่ 33

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2552 - 2557)

พ.ศ. 2514

จัดตั้งโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2514

ตั้งศูนย์วิจัยการควบคุมศัตรูพืชโดยชีวินทรีย์แห่งชาติขึ้น
ในพื้นที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2515

มีโครงการกู้เงินจากธนาคารโลก
นำมาสู่การพัฒนาในหลายด้าน

วงดนตรี “รวมดาวกระจาย”

วงดนตรี “รวมดาวกระจาย” ตั้งขึ้นเพื่อล้อกับวงดนตรีลูกทุ่งชื่อดังอีกวงหนึ่งในยุคนั้นคือ “วงดาวกระจาย” วงดนตรี “รวมดาวกระจาย” เกิดขึ้นจากการรวมตัวระหว่างคณะนิสิตกลุ่มเฮฮา กับคณะลำตัด “แม่ชูศรี” ในต้นปี พ.ศ. 2513 วงดนตรีลูกทุ่งวงนี้เปิดตัวครั้งแรกในวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2513 ที่หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ท่ามกลางการต้อนรับของชุมชนที่แถบชนบทไม่มีที่ว่างแม้แต่ขอบเวที จากความสำเร็จครั้งนั้นวงดนตรี “รวมดาวกระจาย” ได้เดินสายแสดงออกอากาศทางโทรทัศน์ทั้งช่อง 3 และช่อง 5 และได้แสดงถวายเฉพาะพระพักตร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงานเปิดสวนอัมพร (ใหม่)

ด้วยลีลาการแสดงเฉพาะตัว มุกตลกที่มีไม่ขาด และมีการสร้างสรรค์หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 วงดนตรีรวมดาวกระจายจึงเริ่มเดินสายไปตามต่างจังหวัดเพื่อแสดงการกุศลและให้ความรู้ ความบันเทิงแก่ชาวบ้านตามภูมิภาค ทำให้เวลาต่อมาวงดนตรีรวมดาวกระจายโด่งดังเป็นอย่างมาก ได้เปิดการแสดงไปทั่วประเทศ แสดงออกอากาศทุกช่องโทรทัศน์ โดยเป็นการแสดงการกุศล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดิศักดิ์ บัญญัติพันธ์ หนึ่งในสมาชิกวงยุคนั้นได้บันทึกไว้ว่า “...งานวัดโรงเรียนโรงเรียนโรงเรียนกาพย์สุนทร จนถึงลานบ้านไปทั่วทั้งสายเหนือ สายอีสาน สายใต้ ไปทั้งหมด จำได้ว่า การเดินสาย เช่น สายใต้ใช้เวลา 10 วัน แสดงถึง 13 รอบ สิ่งที่ต้องกำตลอดการเดินทางคือ ขนเครื่องเดินทางขึ้นรถ ขนเครื่องลงรถ ตั้งเครื่อง แสดง นอน (นวดหน่อย) ขนเครื่องเดินทาง ตั้งเครื่อง แสดง ฯลฯ เป็นเช่นนี้ตลอด เหนื่อยมาก...แต่บันทึก”

วงดนตรี “รวมดาวกระจาย”

ศาสตราจารย์อนงริ จันทรสถิตย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คนที่ 4 (พ.ศ. 2501 - 2508)

ศาสตราจารย์อนงริ จันทรสถิตย์ กับภารกิจฟ้า

นอกเหนือจากการพัฒนามหาวิทยาลัยทางกายภาพแล้ว ศาสตราจารย์อนงริ จันทรสถิตย์ ยังเป็นอธิการบดีผู้ให้การสนับสนุนด้านกีฬาคนสำคัญ ในปี พ.ศ. 2506 ศาสตราจารย์อนงริได้ดำริการสร้างสนามกีฬาสำหรับนิสิตขึ้น โดยให้เจ้าหน้าที่รีดถนนและถมดินบริเวณคอกไก่เก่าและบ่อปลาที่ไม่ใช้แล้ว และมอบหมายให้อาจารย์ปราณี แจ่มเจนกิจ ดำเนินการปรึกษารบพลศึกษาเพื่อสร้างคู่วงรอบสนาม สนามกีฬานี้ใช้งบประมาณทั้งหมด 280,000 บาท สร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2508 และตั้งชื่อเป็นเกียรติว่า “สนามอนงริ จันทรสถิตย์”

ศาสตราจารย์อนงริ จันทรสถิตย์ ยังสนับสนุนการกีฬาในมหาวิทยาลัย ทั้งจัดให้มีการแข่งขันกีฬาระหว่างอาจารย์กับข้าราชการ โดยเป็นผู้นำลงเล่นเอง หรือมอบเสื้อสามารถให้กับนักกีฬาที่ทำชื่อเสียงให้มหาวิทยาลัยเสมอๆ

ศาสตราจารย์ ดร.สุชีพ รัตตสาร และผู้ช่วยศาสตราจารย์พูน ชำกลี้อย ได้บันทึกไว้ว่า “...ท่านอาจารย์คุณหลวงอิงศฯ เป็นคนที่ชอบกีฬา และต้องการสนับสนุนการกีฬาของมหาวิทยาลัยฯ อย่างจริงจัง ฉะนั้น วันไหนหรือนัดไหนที่มีกีฬาที่สำคัญหรือค่อนข้างสำคัญ ถ้าท่านไม่ติดธุระที่สำคัญ ท่านจะไปชมและเชียร์เพื่อเป็นกำลังใจแก่นักกีฬาเกือบตลอดเวลา (ท่านมักกลับก่อนหมดการแข่งขันสัก 5 - 10 นาที เหตุที่ท่านต้องกลับก่อนเพราะท่านดูจนเล็ดแล้ว คนแน่น รดะติด ไม่สะดวก บางคราวท่านบอกว่าผมเอิกโซ่ทำไมกล้าดูจนเล็ด) พูดได้ว่าท่านเป็นอธิการบดีคนเดียวที่คอยติดตามข่าวกีฬาของมหาวิทยาลัยอยู่ตลอดเวลา และไปดูกีฬามากที่สุด...”

อาคารสุพรรณภาณุเสถียร

ทศวรรษที่ 4

ระลึกถึงพระคุณท่าน
ลูกนันทรีต่างยึดมั่นกตัญญู
(พ.ศ. 2516 - 2525)

ลูกนันทรีต่างยึดมั่นกตัญญู

บุรพาจารย์สรรักษ์เกษมสร้อย

เกษตรศาสตร์พัฒนา

ระดมสำปัญญา

คณะใหม่มีวัดตั้ง

ลูกนันทรีต่อตั้ง

รำลึกพระคุณครู

สานกิจการใฝ่ดู

รักศักดิ์ศรีครูสร้าง

เจริญมา

ห่อนยั้ง

บุกเบิก

ต่อเพิ่มประจักษ์ผล

กตัญญู

ไปสร้าง

วัตรแห่ง ครูเฮ

เกิดไว้บุญญา

พ.ศ. 2516
เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516
วันมหาวิปโยค

พ.ศ. 2517
จัดตั้งคณะสังคมศาสตร์

พ.ศ. 2518
ศาสตราจารย์ระพี สาคริก
ดำรงตำแหน่งอธิการบดี

พ.ศ. 2518
จัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์ สังกัดสถาบันวิจัยและ
พัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเริ่มใช้
คอมพิวเตอร์บันทึกข้อมูลการลงทะเบียนครั้งแรก

ทศวรรษที่ 4

ระลึกถึงพระคุณท่าน ลูกนันทรีต่างยึดมั่นกตัญญู

เหตุการณ์สำคัญในทศวรรษนี้อยู่ที่ความพยายามดำเนินการ
ขอกู้เงินจากธนาคารโลก เพื่อนำมาพัฒนามหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ แม้การเจรจาเงินกู้จะเต็มไปด้วยความยากลำบาก
แต่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 589.3 ล้านบาทจากธนาคารโลก
เพื่อนำมาพัฒนามหาวิทยาลัย เงินกู้นี้ดังกล่าวทำให้มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด มีการก่อสร้าง
และปรับปรุงอาคารใหม่ๆ มากมาย รวมทั้งการส่งคณาจารย์
ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศจำนวนมาก เพื่อมุ่งมั่นพัฒนาการเกษตร
ให้มีความก้าวหน้าและเป็นไปตามแนวทางที่บูรพาจารย์ได้วางนโยบายไว้
ท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง และเสรีภาพ
ที่แบ่งบานในยุคการชุมนุมใหญ่ของนิสิตนักศึกษาปี พ.ศ. 2516 นิสิต

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ครั้งนั้นด้วย
ทั้งการเดินทางและเสื่อนวันสอบออกไปตามสถานการณ์การเมือง
ที่ตึงเครียดขณะนั้น
ในปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลญี่ปุ่นได้แสดงความจำนงด้านความ
ช่วยเหลือแก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมอบเงินให้เปล่า เพื่อ
พัฒนาวิทยาเขตกำแพงแสน และได้มอบเงินอีกก้อนหนึ่งในปี พ.ศ.
2523 เพื่อก่อสร้างศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตร ศูนย์ส่งเสริม
และฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ ส่งผลให้วิทยาเขตกำแพงแสน
แปรสภาพเป็นสถานีวิจัยและทดลองเกษตรที่ทันสมัย และเริ่มเปิด
การเรียนการสอนได้เป็นครั้งแรก

พ.ศ. 2518

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จเข้าศึกษาที่คณะวิทยาศาสตร์

พ.ศ. 2519

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จฯ มาเป็นอาจารย์พิเศษวิชาภาษาอังกฤษ

พ.ศ. 2520

รัฐบาลมีนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาบรรจุหลักสูตรเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยลงเป็นวิชาบังคับทุกหลักสูตร

แม้จะอยู่ในช่วงรัฐประหาร แต่แผนการจัดซื้อที่ดินที่อำเภอ กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เพื่อเตรียมความพร้อมในการขยาย วิทยาเขต และเพิ่มปริมาณนิสิตจากนโยบายของหม่อมหลวงชูชาติ กำภู ในทศวรรษก่อน ยังคงดำเนินต่อไป แพลนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่ง ของการเตรียมความพร้อมโครงการกู้เงินจากธนาคารโลก สำหรับ นำมาพัฒนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง ครั้งใหญ่ในทศวรรษนี้

ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515 กระทรวงการคลังได้ยื่นเรื่อง ถึงคณะปฏิวัติเพื่อขอความเห็นชอบโครงการดังกล่าว เมื่อได้รับความเห็นชอบ คณะปฏิวัติจึงได้แต่งตั้งคณะผู้แทนไทยเพื่อไปเจรจាកู้เงินอย่างเป็นทางการที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีหม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ ศาสตราจารย์ ดร.สง่า สรรพศรี ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ อิงคสุวรรณ รองศาสตราจารย์ อาบ นคะจัด เป็นผู้แทนจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ Dr. James H. Jensen เป็นที่ปรึกษา ร่วมกับผู้แทนของคณะปฏิวัติ อีกส่วนหนึ่ง

การเจรจาเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2515 ใช้เวลายาวนานร่วมสองสัปดาห์ จนกระทั่งมีการลงนามในสัญญาเงินกู้เพื่อ พัฒนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 โดยแพลนดังกล่าวเป็นโครงการ 5 ปี ใช้งบประมาณ 589.3 ล้านบาท

ซึ่งแบ่งเป็นส่วนเงินกู้จากธนาคารโลก 320.3 ล้านบาท (15.4 ล้าน เหรียญสหรัฐ) และเป็นเงินงบประมาณของรัฐบาล 269 ล้านบาท ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นบุคคลหนึ่งที่ควรสรรเสริญใน โครงการเงินกู้ครั้งนี้ด้วย บันทึกของ ดร.ประเสริฐ ฐน นคร บันทึกไว้ว่า ดร.ป๋วยเป็นผู้ที่แสดงความคิดริเริ่มเรื่องการขอกู้เงินจาก ธนาคารโลก และได้ดำเนินเรื่องจนสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติเห็นชอบด้วย

การกู้เงินจากธนาคารโลกนี้เนื่องจาก ดร.ป๋วยเล็งเห็นว่า หากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พึ่งพาแต่เพียงงบประมาณจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวไปเรื่อยๆ จะไม่มีทางขยายกิจการได้ทันความต้องการของประเทศ เพราะช่วงนั้นนโยบายรัฐบาลไม่ได้มุ่งเป้า ไปยังการพัฒนาการศึกษาทางการเกษตร ดร.ประเสริฐระบุว่า “ถ้า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไม่กู้ครั้งนี้ก็จะหมดโอกาสกู้ในอนาคต”

โครงการเงินกู้จากธนาคารโลกเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เติบโตอย่างก้าวกระโดด อาจารย์หลายท่าน ได้เพิ่มคุณวุฒิและโอกาสในการพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาวิจัย มีอาคารใหม่ๆ เกิดขึ้นหลายหลัง เช่น ตึกวนศาสตร์ (ตึกเทียม คมกฤต) ตึกคณะประมง ตึกชีวเคมี สำนักหอสมุด และสำนักงาน อธิการบดี และได้ขยายการก่อสร้างสถานีและอาคารใหม่ๆ ไปยัง วิทยาเขตกำแพงแสนอีกด้วย

“มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต้องเป็นที่พึ่งให้กับประเทศในเรื่องการผลิตอาหาร โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมเกษตร โดยมีองค์ความรู้ทางวิชาการอื่นๆ เช่น วิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เป็นแกนสนับสนุน

“เราเป็นคนของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เราต้องรักมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เราเป็นคนของชาติไทย เราต้องรัก ชาติไทย เป้าหมายสำคัญของเกษตรต้องเป็นอาหาร และหลักสูตรต่างๆ ต้องทำให้อำนวยผลต่อชาติบ้านเมือง งานวิจัยที่ไปทำต่างๆ ต้องทำให้นำไปใช้ประโยชน์ได้กับชาติบ้านเมือง”

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรงค์ ปรีชานนท์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2525 - 2529)

พ.ศ. 2520
คณะวนศาสตร์รับนิสิตหญิงเป็นปีแรก

พ.ศ. 2521
จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2521
ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 8 ทำให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับเงินอุดหนุนสร้างสระว่ายน้ำน้ำมาตรฐานโอลิมปิก

พ.ศ. 2521
รัฐบาลญี่ปุ่นช่วยเหลือโดยมอบเงินให้เปล่าสำหรับการก่อสร้างศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและเรือนปลูกพืชทดลองที่วิทยาเขตกำแพงแสน

ในปี พ.ศ. 2516 เหตุการณ์นิสิตนักศึกษาเดินขบวนประท้วงผู้นำรัฐบาลทำให้เกิดความไม่สงบในกรุงเทพฯ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางส่วนได้เข้าร่วมขบวนการดังกล่าวด้วย เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้มหาวิทยาลัยต้องยกเลิกการสอบไล่ประจำภาคต้นกลางคืน ตารางการเรียนเปลี่ยน และมหาวิทยาลัยยินยอมให้นิสิตลงทะเบียนเรียนได้โดยไม่ต้องผ่านวิชาบังคับก่อนเป็นกรณีพิเศษ ขณะที่ในปีเดียวกันนี้ มหาวิทยาลัยได้ทดลองรับนิสิตเข้าใหม่โดยแบ่งเป็น 2 สาย คือ สายวิทยาศาสตร์ และสายศิลปศาสตร์ แล้วจึงค่อยแยกคณะหลังจากจบชั้นปีที่ 1 แต่มีนิสิตเรียนน้อยมากจนต้องยกเลิกกลับไปใช้ระบบแยกตามคณะดังเดิม

ขณะที่การก่อสร้างและขยายงานไปยังวิทยาเขตกำแพงแสนกำลังดำเนินไป ในปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลญี่ปุ่นได้แสดงความจำนงด้านความช่วยเหลือแก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมอบเงินให้เปล่าในปีแรก 1,300 ล้านบาทสำหรับก่อสร้างศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและเรือนปลูกพืชทดลอง เพื่อมุ่งวิจัยทั้งด้านดินและปุ๋ย พืชผลหลังการเก็บเกี่ยว ศัตรูพืช การเก็บเมล็ดพันธุ์ จุลชีววิทยาประยุกต์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2523 ได้มอบเงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าอีก 2,300 ล้านบาท สำหรับก่อสร้างศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตร และศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ ทั้งสองโครงการนี้สะท้อนว่ารัฐบาลญี่ปุ่นเล็งเห็นศักยภาพของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ด้านการเกษตร และเงินสนับสนุนครั้งนั้นช่วยให้วิทยาเขตกำแพงแสนพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

ในปี พ.ศ. 2521 ประเทศไทยได้รับคัดเลือกให้เป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 8 โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพจัดสถานที่แข่งขันกีฬาทางน้ำ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงได้รับเงินช่วยเหลือและอุดหนุนสำหรับการก่อสร้างสระว่ายน้ำน้ำมาตรฐานโอลิมปิก ผลจากความช่วยเหลือครั้งนั้นทำให้มหาวิทยาลัยได้ก่อสร้าง “สระจุฬารมณด้วยลักษณะ” สำหรับใช้แข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งนั้น และใช้ในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยมาจนถึงปัจจุบัน

แม้จะได้รับเงินกู้จากธนาคารโลก แต่งานก่อสร้างอาคารและกายภาพที่วิทยาเขตกำแพงแสนกลับดำเนินไปช้ากว่ากำหนดเกือบ 2 ปี สาเหตุสำคัญคือเศรษฐกิจตกต่ำ และเหตุการณ์ความไม่สงบในช่วงหลังปี พ.ศ. 2516 แต่ในที่สุดปลายปี พ.ศ. 2522 จึงสามารถเปิดการเรียนการสอนได้ ทั้งที่มีนิสิตเพียง 886 คน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มีลักษณะพื้นที่เกือบจะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีเนื้อที่ 7,841 ไร่ มีถนนสายหลักตัดผ่านกึ่งกลางมหาวิทยาลัย บริเวณฝั่งตะวันตกของถนนเป็นพื้นที่สำหรับงานวิจัย ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ทดลอง บริเวณด้านทิศตะวันออกของถนนเป็นที่ตั้งของอาคารเรียน อาคารวิจัยและปฏิบัติการ บ้านพักและหอพักนิสิต

พัฒนาการที่รวดเร็วทั้งทางวิชาการและกายภาพ ทำให้ช่วงปลายของทศวรรษนี้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สามารถผลิตบัณฑิตระดับปริญญาเอกได้เป็นครั้งแรก

ศาสตราจารย์ ดร.โสภณ ทองปาน ผู้ทุ่มเทชีวิตจิตใจ เอาใจใส่ในงานที่รับผิดชอบ ทำให้ศาสตราจารย์ ดร.โสภณ ทองปานได้รับการแต่งตั้งเป็นคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ (คณะเศรษฐศาสตร์ในปัจจุบัน) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519-2528 รวมทั้งเป็นผู้ริเริ่มผลักดันให้เกิดโครงการเงินกู้ โครงการพิเศษต่างๆ ของคณะ แม้ในวันนั้น ศาสตราจารย์ ดร.โสภณ เกษียณอายุราชการแล้วก็ตาม แต่ก็ยังขยันขันแข็งสอนหนังสือ ยิ้มแย้มแจ่มใสทักทายผู้คุ้นเคย และยังคงยึดมั่นปรัชญาในการทำงานคือ ตั้งใจทำงาน ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานอยู่เสมอ

ศาสตราจารย์ ดร.โสภณ ทองปาน
คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ (พ.ศ. 2519 - 2528)

พ.ศ. 2522

เริ่มเปิดการเรียนการสอนที่วิทยาเขตกำแพงแสน

พ.ศ. 2523

ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ อิงคสุวรรณ
ดำรงตำแหน่งอธิการบดี

พ.ศ. 2523

เริ่มเปิดโควตาปริญญาตรีพิเศษ
จากจังหวัดในลุ่มน้ำแม่กลอง

พ.ศ. 2523

ขยายการดำเนินงานโรงเรียนสาธิตแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไปยังกำแพงแสน

บริการคอมพิวเตอร์กับ มก.

ในปี พ.ศ. 2518 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์ขึ้น โดยใช้งบประมาณจากโครงการเงินกู้ธนาคารโลก เพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์คอมพิวเตอร์นี้ยังเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีนั้นมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบันทึกข้อมูลการลงทะเบียนเรียนเป็นครั้งแรก โดยนำค่าใช้จ่ายมากกว่าหน่วยกิตของแต่ละคณะ หน่วยละ 75 สตางค์ คอมพิวเตอร์ยุคนั้นยังใช้บัตรเจาะรูเป็นการบันทึกข้อมูลอยู่

ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 มหาวิทยาลัยได้เปิดบริการลงทะเบียน พิมพ์ใบออกคะแนน รายงานผลการเรียน ลงทะเบียนเรียนล่วงหน้า ผ่านคอมพิวเตอร์เป็นครั้งแรก และนับเป็นการขยายงานที่น่าพอใจ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2525 มีแนวคิดที่จะแยกหน่วยคอมพิวเตอร์ออกมาต่างหาก จนได้รับอนุมัติในวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2526 และแยกออกมาใช้ชื่อว่า “สำนักบริการคอมพิวเตอร์”

ศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม อารีกุล หนึ่งในผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เติบโตไปอย่างก้าวกระโดด ทั้งการเสนอของบประมาณในรูปแบบใหม่ ตั้งเป้าก่อสร้างอาคารเพิ่มปีละ 4 อาคาร ให้ความสำคัญกับสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และกำหนดการรับเป็นเจ้าของภาพที่พามหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรก

“มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต้องเป็นองค์กรที่พึ่งในการแก้ปัญหาต่างๆ ของประเทศชาติ โดยนำหลักวิชาการมาเป็นเครื่องชี้นำ ใช้ประโยชน์จากบุคลากรของมหาวิทยาลัยที่มีความสามารถอย่างถูกวิธี รวมทั้งรังสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมมากขึ้นกว่าที่มีอยู่ เราต้องเน้นการวิจัยทางด้านเกษตรให้ลึก และสิ่งที่สำคัญคือมหาวิทยาลัยต้องเน้นการวิจัยเพื่อให้ได้นวัตกรรมใหม่ๆ ด้วย”

ศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม อารีกุล
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2529 - 2535)

ศาสตราจารย์ ดร.สมเพียรเริ่มทำงานเกี่ยวกับไม้ดอกไม้ประดับมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 จนส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของโลก และเป็นผู้พัฒนาดอกดาวเรืองจนสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรทั่วประเทศมหาศาล

“ในวาระมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครบรอบ 72 ปี อยากให้สังคมของชาวเกษตรในอนาคต ไม่ว่าจะใกล้ ไกล หรือปัจจุบัน ให้คงความเป็นสังคมที่อบอุ่น และเป็นสังคมที่เอื้ออาทร ขอให้ทุกคนมีจริยธรรม มีความประพฤติดี เป็นคนดี มีความกตัญญูรู้คุณคนและสถาบันเป็นสำคัญ อันนี้เป็นแก่นที่สำคัญ”

ศาสตราจารย์ ดร.สมเพียร เกษมทรัพย์
นักวิทยาศาสตร์เกษตรดีเด่นจากสมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ พ.ศ. 2537

พ.ศ. 2523

จัดตั้งคณะอุตสาหกรรมเกษตร

พ.ศ. 2523

รัฐบาลญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือการก่อสร้าง ศูนย์ส่งเสริมและมีกิจกรรมการเกษตรแห่งชาติ และศูนย์จักรกลการเกษตร

พ.ศ. 2524

จัดตั้งมูลนิธิมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2524

จัดตั้งคณะมนุษยศาสตร์ โดยแยกภาควิชาภาษาออกจากคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ และแยกภาควิชาปรัชญาและศาสนาออกจากคณะสังคมศาสตร์ และเปลี่ยนชื่อคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์เป็น "คณะวิทยาศาสตร์"

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ หรือ "ท่านจักรฯ" ประสูติเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2452 ชีวิตเมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์ศึกษาที่โรงเรียนอภัยวิทยาคมของพ่อหลวงสุรนารถราชอารามจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากนั้นเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์จนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงไปศึกษาต่อที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าชั้นมัธยมเมื่อปี พ.ศ. 2464 รุ่นเดียวกับจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทรงเรียนดี แต่ประสบอุบัติเหตุ ทำให้ต้องพักการศึกษาไป 1 ปีแล้วกลับมาเรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แล้วทรงได้รับทุนพระราชทานให้ไปศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต่อที่ Peddie School

ประเทศสหรัฐอเมริกา จบชั้นมัธยมศึกษาปริญญาตรี จากนั้นจึงทรงเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัย Cornell อีก 2 ปีครึ่ง แล้วย้ายมาลาสหรัฐอเมริกาไปศึกษาที่ University of the Philippines at Los Baños ณ ประเทศฟิลิปปินส์ ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว หลังกลับมารับราชการในกระทรวงเกษตรธิการระยะหนึ่ง ทรงได้รับทุนไปศึกษาปริญญาโทต่อที่มหาวิทยาลัย Cornell

ช่วงที่ "ท่านจักรฯ" รับราชการในกระทรวงเกษตรธิการ ทรงเป็นอาจารย์พิเศษให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ด้วย ในช่วงจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ท่านจักรฯ ได้รับมอบหมายให้สร้างบ้านปลูกผักสวนครัว เลี้ยงปลา และเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ 200 ตารางวาที่สนามหลวง ตามโครงการให้ประชาชนปลูกผักเลี้ยงไก่ ไก่บรีดไก่ของจอมพล ป. พิบูลสงคราม

หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจได้ทูลเชิญ "ท่านจักรฯ" มาเป็นรองอธิการบดีในปี พ.ศ. 2494 ถือเป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยขาดแคลนบุคลากรมาก "ท่านจักรฯ" ทรงรับบทบาททั้งอาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารได้อย่างดี และมีส่วนสำคัญในการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ทั้งทุนจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์และเงินกู้จากธนาคารโลก

"ท่านจักรฯ" รับบทบาทในแวดวงเกษตรของประเทศไทยหลายตำแหน่ง รวมทั้งบทบาทในแวดวงการศึกษา จนในปี พ.ศ. 2512 ทรงดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อจากศาสตราจารย์อินทร์ จันทรสถิตย์ "ท่านจักรฯ" เคยบันทึกถึงการเกษียณอายุและรับตำแหน่งอธิการบดีที่ว่า "...การได้กลับมาอยู่มหาวิทยาลัยเหมือนได้กลับบ้านเก่า เพราะได้เป็นรองอธิการบดีตั้งแต่ปี 2494 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สังกัดกระทรวงเกษตรธิการ ย้ายไปย้ายมาแล้วกลับที่เดิม เป็นความสุขใจชิ้นใจ คณะอาจารย์และนิสิตก็เป็นที่น่าสรรเสริญและชื่นชม ผลงานพัฒนาที่บางเขนก็ได้ผลดีและสานงานการก่อตั้งวิทยาเขตกำแพงแสนเป็นผลสำเร็จ"

พระปรีชาด้านการดนตรีของ "ท่านจักรฯ" เป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวาง ด้วยการก่อตั้ง KU Band ทรงเป็นธุระจัดหาทั้งเครื่องดนตรี สถานที่ซ้อม และเวทีแสดง ทรงนิพนธ์เพลง "สว่างเกษตร" และที่พลาดปลื้มปีติเป็นนิตย์อย่างยิ่งคือ ทรงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ประพันธ์คำร้องถวายประกอบทำนองเพลงพระราชนิพนธ์รวมทั้งสิ้น 28 เพลง เป็นภาษาไทย 15 เพลง และภาษาอังกฤษ 13 เพลง

ไร่สุวรรณ

ไร่สุวรรณ

"ไร่สุวรรณ" เดิมชื่อว่า "ไร่ธนะฟาร์ม" เป็นที่ดินของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ อดีตนายกรัฐมนตรี ใช้สำหรับปลูกข้าวโพดและพืชไร่อื่น ๆ รวมทั้งเลี้ยงสัตว์ด้วยวิธีการที่ทันสมัยเพื่อเป็นตัวอย่างของคนในท้องถิ่น และบริเวณใกล้เคียง

หลังจากท่านถึงแก่อสัญกรรมเมื่อปี พ.ศ. 2506 ภริยาสินของท่านได้ตกเป็นของรัฐบาล และต่อมาในปี พ.ศ. 2508 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงได้รับมอบ "ไร่ธนะฟาร์ม" จากกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง เพื่อจัดตั้งและพัฒนาให้เป็นสถานที่ฝึกงานให้กับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์และสัตวบาล โดยตั้งชื่อว่า "สถานีฝึกนิสิตเกษตรสุวรรณวาจกกสิกิจ" มี ดร.สุวรรณ เกษตรสุวรรณ เป็นหัวหน้าสถานีคนแรก สังกัดอยู่กับคณะเกษตร

ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 ได้มีการจัดตั้งโครงการวิจัยร่วมเพื่อพัฒนาการผลิตข้าวโพดและข้าวฟ่างในประเทศไทย โดยความร่วมมือระหว่างมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ กรมวิชาการเกษตร และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงกำหนดให้ไร่สุวรรณเป็นหน่วยงานสำหรับทดลองข้าวโพดและข้าวฟ่างระดับชาติเพิ่มขึ้นอีกหน้าที่หนึ่ง และได้สถาปนาเป็นศูนย์วิจัยข้าวโพดและข้าวฟ่างแห่งชาติขึ้นในวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2512

ในปี พ.ศ. 2522 สถานีฝึกนิสิตแห่งนี้ได้ย้ายไปสังกัดอยู่กับสถานีวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยด้านพืชไร่และผลิตเมล็ดพันธุ์พืชไร่ที่มีคุณภาพดีแก่เกษตรกร จึงได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า "สถานีวิจัยสุวรรณวาจกกสิกิจ" และต่อมาในปี พ.ศ. 2535 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้วยความเห็นชอบของรัฐบาลได้จัดตั้ง "สถาบันอินทรีจันทร์สถิตย์เพื่อการค้นคว้าและพัฒนาพืชศาสตร์" ขึ้น จึงได้ย้ายสถานีวิจัยสุวรรณวาจกกสิกิจมาสังกัดอยู่กับสถาบันอินทรีจันทร์สถิตย์ฯ และได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น "สถานีวิจัยพืชไร่สุวรรณวาจกกสิกิจ"

พ.ศ. 2524

จัดตั้งศูนย์สหเทศทางกระบือนานาชาติ
และสำนักหอสมุด

พ.ศ. 2524

ภาควิชาภูมิวิทยา คณะเกษตร ผลิตบัณฑิตปริญญาเอกคนแรก

พ.ศ. 2525

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรงค์ ปรีชานนท์ ดำรงตำแหน่งอธิการบดี

ไร่อสุวรรณ

“มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ควรนำแบบอย่างแนวความคิดพัฒนามหาวิทยาลัยในอดีตกลับมาพิจารณาปรับใช้ และ
ต้องดำเนินการให้ต่อเนื่อง อีกทั้งวางรากฐานในด้านการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นเพื่อนำไปสู่การเติบโตในระดับสากลให้ได้
เร็วที่สุด

“ผมก็ขอให้มหาวิทยาลัยรักเด็ก รักนิสิต และนิสิตก็รักอาจารย์ รักสถาบัน 72 ปี เป็นเวลาที่ความสามารถและศักยภาพ
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไม่ได้ลดลงตามอายุ แต่เพิ่มขึ้น เจริญและพัฒนาเพิ่มขึ้น ผมก็ขอให้ฝ่ายบริหารทุกคน
คณาจารย์ทุกคน นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกคนยึดมั่นอุดมการณ์นี้ไว้ และช่วยให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ก้าวหน้าต่อไป”

ศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ จินายน
บิดาแห่งข้าวโพดพันธุ์สุวรรณ 1

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตศรีสะเกษ

ทศวรรษที่ 5

นบทรี่แผ่กิ่งก้านสาขา
นำวิชาสู่กำแพงแสนแดนทอง
(พ.ศ. 2526 - 2535)

นบทรี่แผ่กิ่งก้านสาขา

กิจการงานเกษตรในเขตกว้าง
เกษตรศาสตร์ขยายส่วนประมวลมา
กำแพงแสนแดนงามนามเกริกก้อง
เพื่ออุทกลานถิ่นเกษตรชนบทรี่

ตามแนวทางวางไว้ได้ศึกษา
วิทยาเขตใหม่ในนบทรี่
ได้สนองนโยบายขยายที่
รวมต้นที่ศรีราชานำภูมิไผ่

พ.ศ. 2526

ศูนย์คอมพิวเตอร์เปลี่ยนชื่อเป็น
สำนักบริการคอมพิวเตอร์

พ.ศ. 2526

ถวายปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
กิตติมศักดิ์ สาขาวิชาวนศาสตร์
แด่เจ้าชายฟิลิป ดยุกแห่งเอดินบะระ

พ.ศ. 2526

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB)
รัฐบาลไทย และรัฐบาลไต้หวัน ร่วมมือจัดตั้ง
ศูนย์วิจัยและพัฒนาพืชผักแห่งเอเชีย

พ.ศ. 2526

สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์รับสถานีวิจัยและสถานีวิจัย
9 แห่งเข้าร่วมกับสถาบัน

ทศวรรษที่ 5

นันทรีแผ่กิ่งก้านสาขา

นำวิชาสู่กำแพงแสนแดนทอง

ภาวะเงินเฟ้อและเศรษฐกิจที่อยู่ในภาวะขาดดุลเริ่มส่งผลกระทบต่อประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ถูกตัดลดงบประมาณลง ในทศวรรษนี้ การก่อสร้างอาคารใหม่ๆ จึงไม่มากเท่าที่ควร ขณะที่วิทยาเขตกำแพงแสนเริ่มเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาที่มั่นคงขึ้น เพราะมีพื้นที่กว้างขวางเหมาะแก่การศึกษา วิจัย ทดลอง เกษตรกรรมสำหรับปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ มีการจัดงานวันเกษตรแห่งชาติที่กำแพงแสนครั้งแรก และนิสิตบางคนได้ย้ายไปเรียนที่กำแพงแสนเต็มเวลา

แม้จะอยู่ในช่วงที่งบประมาณค่อนข้างจำกัด แต่การบริหารงาน โดยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม อาธิกุล ได้วางรากฐานการศึกษา

โดยเน้นด้านสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ และวางแผนเป้าหมายการก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มปีละ 4 อาคาร ทำให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับการพัฒนาต่อเนื่องอีกครั้ง นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยังได้กำหนดเป้าหมายเพื่อเป็นเจ้าภาพกีฬามหาวิทยาลัยระดับชาติเป็นครั้งแรกอีกด้วย

ในช่วงปลายของทศวรรษนี้เศรษฐกิจไทยค่อยๆ ฟื้นตัวกลับมา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับงบประมาณเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้สามารถรับนิสิตได้จำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2533 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เฉพาะวิทยาเขตบางเขน มีจำนวนนิสิตรวมกันทั้งหมด 10,000 คนเป็นครั้งแรก

พ.ศ. 2526

จัดงานวันเกษตรแห่งชาติ
ที่วิทยาเขตกำแพงแสนครั้งแรก

พ.ศ. 2527

นิสิตชั้นปีที่ 2 คณะเกษตร สาขาเกษตรศาสตร์
ย้ายไปเรียนที่วิทยาเขตกำแพงแสน

พ.ศ. 2527

จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมศาสตร์ชุมชน
แห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

พ.ศ. 2529

ศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม อารีกุล
ดำรงตำแหน่งอธิการบดี

นอกเหนือจากการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ประเทศไทยในช่วงนี้ (พ.ศ. 2525) มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทั้งโครงสร้างรายได้ การบริโภค และค่านิยม ผลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้ง 4 ฉบับที่ผ่านมา ส่งผลให้การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมในเมืองและกรุงเทพฯ เติบโตไปอย่างรวดเร็ว ส่วนในภาคการเกษตร เกษตรกรปรับเปลี่ยนการปลูกพืชแบบพอลิปลูกิน มาเป็นการกระจายปลูกพืชเศรษฐกิจกว่า 10 ชนิด เพื่อการค้า มีการบุกเบิกที่ดินใหม่ๆ และการเกษตรแบบอุตสาหกรรมมีบทบาทมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การเติบโตของประเทศอย่างก้าวกระโดด กลับส่งผลต่อภาวะเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ และการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินตัวของทั้งภาครัฐบาลและประชาชน ทำให้เศรษฐกิจอยู่ในภาวะขาดดุล รัฐบาลประกาศลดค่าเงินบาท จนส่งผลให้เกิดภาวะเงินฝืดเคือง และกระทบต่อการอนุมัติงบประมาณต่างๆ

ในระยะต้นทศวรรษที่ 5 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจดังกล่าวด้วยเช่นกัน งบประมาณที่เคยได้รับเดิมถูกตัดทอนลง การพัฒนาด้านอาคารต่างๆ จึงเพิ่มขึ้นไม่กี่อาคาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ภายใต้การบริหารของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงรัก ปรีชานนท์ อธิการบดี ต้องบริหารงานภายใต้ข้อจำกัดอย่างมาก แต่ด้วยการทำงานเป็นหมู่คณะ จึงประคับประคองให้มหาวิทยาลัยดำเนินการต่อไปได้

การก่อสร้างศูนย์วิจัยที่รัฐบาลญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือในทศวรรษก่อน ทำให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เริ่มเป็นศูนย์กลางการศึกษาที่มั่นคงขึ้น จำนวนนิสิตและอาจารย์ประจำที่วิทยาเขตกำแพงแสนเพิ่มมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2526 ช่วงระหว่างวันที่ 3 - 5 กุมภาพันธ์ จึงมีการจัดงานวันเกษตรแห่งชาติที่กำแพงแสนเป็นครั้งแรก และจัดต่อเนื่องมาอีกครั้งในปี พ.ศ. 2527 ในปีเดียวกันนี้เอง นิสิตชั้นปีที่ 2 คณะเกษตร สาขาเกษตรศาสตร์ได้ย้ายไปเรียนที่วิทยาเขตกำแพงแสนเต็มเวลา แม้จะได้รับงบประมาณอย่างจำกัด แต่ด้วยความพยายาม

ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงรัก ปรีชานนท์ อธิการบดีขณะนั้น ในปี พ.ศ. 2528 จึงสามารถขออนุมัติงบประมาณ 24.8 ล้านบาทจากรัฐบาล เพื่อก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ (อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริ) ได้สำเร็จ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงรักอธิบายว่า อาคารดังกล่าวสร้างขึ้นโดยวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ มามหาวิทยาลัยเพื่อพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตอีกครั้ง หลังจากที่พระองค์ไม่ได้เสด็จฯ มาหลายปี เนื่องจากหอบประชุมเดิมคับแคบ รองรับนิสิตได้ไม่เพียงพอ อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริใช้เป็นสถานที่พระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2529

ในปี พ.ศ. 2529 ศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม อารีกุล ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงรัก ปรีชานนท์ โดยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม อารีกุลให้ความสำคัญกับการบริหารมหาวิทยาลัยด้านงบประมาณมาก เพราะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย ศาสตราจารย์ ดร.สุธรรมอธิบายว่า การที่มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณน้อยเนื่องจากที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไม่เคยใช้งบประมาณหมด มีเงินเหลือทุกปี จึงทำให้การของบไม่ถึงเป้าหมายฐานการเพิ่มงบประมาณ ศาสตราจารย์ ดร.สุธรรมจึงมีนโยบายวางรากฐานการศึกษาใหม่ โดยเน้นการเพิ่มจำนวนนิสิต โดยเฉพาะด้านสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ และวางเป้าหมายการก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มปีละ 4 อาคาร

การพัฒนามหาวิทยาลัยภายใต้การบริหารงานของศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ส่งผลให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีอาคารใหม่ๆ เกิดขึ้นสม่าเสมอ มีทั้งอาคารวิจัย อาคารกิจกรรมนิตยสาร ศูนย์หนังสือ ศูนย์กีฬา ศูนย์วัฒนธรรม รวมทั้งอาคารสารนิเทศ 50 ปี และยังได้รับงบประมาณพิเศษสำหรับการก่อสร้างอาคารด้านกีฬา อีกหลายอาคาร เพื่อรองรับการเป็นเจ้าภาพกีฬามหาวิทยาลัย ครั้งที่ 50 ในปี พ.ศ. 2536 อีก 150 ล้านบาท

เศรษฐกิจไทยเริ่มฟื้นตัวต่อเนื่อง จากนโยบายการกระตุ้น

พ.ศ. 2529

รัฐบาลฝรั่งเศสให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งโครงการศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาระบบเกษตรกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2529

อาคารจักรพันธ์เพ็ญศิริใช้เป็นสถานที่พระราชทานปริญญาบัตรครั้งแรก

พ.ศ. 2530

พิธีเปิดศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนฯ โดยรัฐบาลสวีเดนเซอร์แลนด์และธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย

พ.ศ. 2531

เป็นเจ้าภาพประชุมสภาทั่วโลกครั้งที่ 10

เศรษฐกิจและ “เปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า” งบประมาณมหาวิทยาลัยที่เคยจำกัดจึงได้รับเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการขยายงานทั้งสองวิทยาเขตอย่างรวดเร็ว การเปิดรับโควตานิสิตใหม่ระดับปริญญาตรี และปรับปรุงด้านการเรียนการสอนเป็นระยะๆ ส่งผลให้จำนวนนิสิตและสาขาวิชาเพิ่มมากขึ้น กิจกรรมมหาวิทยาลัยจึงเติบโตมากขึ้น เช่น ในปี พ.ศ. 2531 นิสิตชั้นปีที่ 2 คณะเกษตร สาขาศึกษาศาสตร์การเกษตร เริ่มเคลื่อนย้ายไปเรียนที่วิทยาเขตกำแพงแสนเพิ่มเติม ในปีเดียวกันนั้นเอง มหาวิทยาลัยได้เริ่มเปิดรับนิสิตในโควตาพิเศษจากนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านกีฬาให้เข้ามาเรียนโดยการสอบคัดเลือก

ในปี พ.ศ. 2532 คณะวิศวกรรมศาสตร์เปิดรับภาคพิเศษอีกใน 4 สาขาเพื่อเร่งรัดการผลิตวิศวกร เช่นเดียวกับคณะสังคมศาสตร์และคณะวนศาสตร์เปิดรับโควตาพิเศษเพิ่ม ไม่เว้นแม้แต่โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนได้เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นปีแรก จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2533 จำนวนนิสิตระดับปริญญาตรีเฉพาะที่วิทยาเขตบางเขนมีจำนวนถึง 10,000 คนเป็นครั้งแรก

ศูนย์สารสนเทศทางกระบือนานาชาติ (International Buffalo Information Center - IBIC)

ในปี พ.ศ. 2524 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ก่อตั้งศูนย์สารสนเทศทางกระบือนานาชาติขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ มีศาสตราจารย์ ดร.รังษิ จันท์ถักขนา อดีตหัวหน้าภาควิชาสัตวบาล และผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการผลิตกระบือและโค ร่วมกับนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญอีกหลายสาขาวิชาเป็นที่ปรึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้านงานวิจัยให้บริการข้อมูลด้านกระบือ และเผยแพร่สิ่งพิมพ์ Buffalo Bulletin ในปี พ.ศ. 2526 สำนักหอสมุดยังได้รับหน้าที่เป็นศูนย์สารสนเทศงานวิจัยเกษตรกับสมัย (Current Agricultural Research Information System - CARIS) โดยมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลงานวิจัยที่กล่าวถึงด้านอยู่แลกเปลี่ยนกับนานาชาติ ความร่วมมือทั้งสองนั้นช่วยพัฒนาให้สารสนเทศทางการเกษตรกับประเทศต่างๆ เพิ่มมากขึ้น อันส่งผลให้เกิดการยกระดับงานวิจัยด้านการเกษตรในระดับนานาชาติ

“ตัวเลข 72 ปีนั้น ถ้าเปรียบกับคน ก็ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความอายุใส่มากด้วยประสบการณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็เช่นเดียวกันที่ได้หยั่งรากแห่งประสบการณ์ ช่วยสร้างประโยชน์ต่างๆ ทั้งความก้าวหน้าทางวิชาการ รวมไปถึงผลิตนิสิตนักศึกษาที่มีคุณภาพออกมาสู่สังคมไทย

“ในวาระที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครบรอบ 72 ปีนี้ ผมขอแสดงความยินดีและขอขอบคุณบุคลากรทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ให้แก่มหาวิทยาลัยและประเทศชาติมาจนถึงทุกวันนี้”

ศาสตราจารย์ ดร.กำพล อดุลวิทย์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2535 - 2539)

พ.ศ. 2531
เตรียมการจัดตั้ง
วิทยาเขตศรีราชา จังหวัดชลบุรี

พ.ศ. 2531
เปิดรับนิสิตโครงการ
นักกีฬาดีเด่นรุ่นแรก

พ.ศ. 2532
ก่อตั้งชมรม มก.อาวุโส (KUSA)

พ.ศ. 2532
โครงการอบรมวิชาชีพสำหรับประชาชน และสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม ได้รับ
รางวัลโครงการและหน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษา)
จากคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

50 ปีวันเกษียณแห่งชาติ

งานวันเกษียณแห่งชาติและงานเกษียณแฟร์

ในช่วงปี พ.ศ. 2526 - 2528 การจัดงานวันเกษียณแห่งชาติได้ย้ายไปจัดที่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ในช่วง 3 ปีนั้น งานส่วนใหญ่ยังคงเป็นเหมือนเดิมที่เคยจัดมา คือมีการแสดงนิทรรศการสาขาพืชและสัตว์ การสารัตถการเกษียณ การประกวดพืช ผัก ผลไม้ ในปี พ.ศ. 2529 งานวันเกษียณแห่งชาติได้กระจายไปจัดตามภูมิภาคต่างๆ โดยเริ่มจากจังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามมาด้วยจังหวัดขอนแก่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปี พ.ศ. 2532 จังหวัดสงขลา ร่วมกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปี พ.ศ. 2533 โดยเจ้าภาพการจัดงานเป็นกระทรวงเกษียณและสหกรณ์

ในปี พ.ศ. 2532 คณะที่กระทรวงเกษียณและสหกรณ์ขยายการจัดงานวันเกษียณแห่งชาติไปตามภูมิภาค มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดงาน "เกษียณแฟร์" ขึ้นที่บริเวณเกษตรกลางบางเขน และนับจากนั้นมา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ร่วมมือกับกระทรวงเกษียณและสหกรณ์จัดทั้งงานวันเกษียณแห่งชาติและงานเกษียณแฟร์เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

“อยากให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เฝ้ามองตัวเองมากขึ้น นำปัญหาของข้างนอกมาดูและสะท้อนกลับไปว่าสิ่งที่ถูกต้องคืออะไร อย่างมองแค่ตัวเองว่าฉันจะโตอย่างไร หรือฉันจะเก่งสามารถมีชื่อเสียงเฉพาะในสิ่งที่ฉันดูแล

“ขออวยพรให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้พัฒนาอื่นๆ ขึ้นไป ทั้งในด้านการเรียนการสอน ในด้านการเข้าถึงปัญหาสังคม แก้ปัญหาสังคมได้ดี เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติได้ต่อไป ขอให้อาจารย์ผู้บริหารมีพลังกายพลังใจที่จะทำงานให้เต็มที่ เพื่อมหาวิทยาลัยของเราในอนาคต”

ศาสตราจารย์ ดร. สรสิทธิ์ วิชโรทยาน
นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติสาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา
จากสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2530

พ.ศ. 2532

มหาวิทยาลัยได้รับรางวัล Federal Merit Prize จากผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตกระบือในงานประชุม The II World Buffalo Congress และได้รับรางวัล ICD Prizes จากการประกวดเทปโทรทัศน์ระหว่างประเทศจากงาน The 1988 Sony ICD Video Contest in Tokyo

พ.ศ. 2533

เริ่มใช้วิธีการลงทะเบียนเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้ระบบการอ่านข้อมูลบัตรลงทะเบียนเรียนผ่านเครื่อง Optical Mark Reader

“การศึกษาคือการสร้างคน พัฒนาคน ถ้าตามหลักพุทธศาสนาคือให้เป็นมนุษย์ และเป็นมนุษย์ที่ถึงพร้อมด้วยปัญญา คุณธรรม เรามุ่งให้เขาเป็นเลิศทางปัญญา เรียนวิชาต่างๆ แล้วมีการสอนให้เขารู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์จนถึงการเกิดการประเมินรู้ว่าคุณวิชาที่เรียนมามีประโยชน์ นำไปใช้ให้ถูกอย่างไร และให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นส่วนรวม

“ในวาระที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครบรอบ 72 ปี ต้องการให้มหาวิทยาลัยชัดเจนในการแก้ปัญหา และพัฒนาให้ถูกจุด เพื่อการก้าวสู่ระดับสากล อยากจะมองเห็นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก้าวหน้าและพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยระดับชั้นนำของประเทศ ของภูมิภาค เป็นมาตรฐานสากลของโลก”

รองศาสตราจารย์ ดร.จรัล ไร่ไธนา
อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
(พ.ศ. 2523 - 2524 และ พ.ศ. 2526 - 2541)

พ.ศ. 2534

จัดตั้งสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์
ทางการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร

พ.ศ. 2534

เริ่มดำเนินการเครือข่ายนนท์รี

พ.ศ. 2535

จัดตั้งสำนักทะเบียนและประมวลผล

พ.ศ. 2535

แยกคณะบริหารธุรกิจออกจาก
คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจเดิม

พ.ศ. 2535

เปิดใช้เครือข่ายนนท์รี

ลานจอดจักรยาน

จักรยานเกษตร

ชีวิตนิสิตเกษตรผูกพันกับการใช้จักรยานเป็นพาหนะมายาวนาน เนื่องมาจากภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขนนั้นมีความแออัดกว้างใหญ่ แต่ละอาคารเรียนอยู่ใกล้กันมาก จักรยานจึงเป็นพาหนะที่ช่วยทุ่นแรงได้เป็นอย่างดี แต่มีเรื่องเล่ามากมายเกี่ยวกับจักรยานเกษตร เช่น “จักรยานมหากัณฑ์” เป็นเรื่องของนิสิตปีหนึ่งชาวเมืองกรุง ที่ไม่เคยขี่จักรยานมาก่อน จักรยานคันอนั้นระบดในเกอมแรก และเป็นอันตรายต่อผู้สัญจรเดิม บทความเรื่อง “จักรยานเกษตร” ในหนังสือ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เหลียวดูหลัง แลไปข้างหน้า ระบุว่า “...จักรยานมหากัณฑ์เดี่ยวนั้นไม่เลือก ยี่มรดกึ่งใหม่ ๆ ของอาจารย์ยังชอบ...”

หรือจะเป็นเรื่องของ “โจรจักรยาน” ที่แบกขนาดเจ้าของไล่ไล่คล้องไว้กับเสาเป็นอย่างดี แต่ต้องมีอันเป็นไปคือ หายทุกครั้ง โจรอีกเต็มถึงขนาดนำรถบรรทุกมาขนจักรยานไปด้วยซ้ำก็มี วิธีแก้เนื้อโจรคือ “การข้อมโจร” นั่นคือ มีการดักจับโจรโดยใช้เหยื่อล่อเป็นจักรยานใหม่ๆ แล้วข้อมกับจนสะบักสะบอม

หรือจะเป็นเรื่องของ “สองล้อสื่อรัก” คือ ความรักอันเกิดจากการที่นิสิตชายอาสาให้นิสิตหญิงซ้อนท้ายไปเรียน จนหลายคู่บอกรักไปแล้วได้ครองเรือนกันก็มี

วันน้ำไหล

ในปี พ.ศ. 2529 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ได้รับน้ำจากเขื่อนวชิราลงกรณผ่านคลองส่งน้ำเป็นครั้งแรก มหาวิทยาลัยจึงมีการจัดฉลองพิธีเปิดคลองส่งน้ำในวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2529 ชาวเกษตรศาสตร์จึงขนานนามวันนั้นว่า “วันน้ำไหล”

“โดยส่วนตัวทำงานวิจัย ตั้งแต่จบปริญญาโททำงานวิจัยและตีพิมพ์ ก็เลยมีผลงานที่สะสมมาเรื่อย แต่สำหรับรางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ เมธีวิจัยอาวุโส เป็นทุนวิจัยที่บุกเบิกทำเรื่องพันธุศาสตร์สัตว์น้ำ ซึ่งยังไม่ค่อยมีคนทำ ต้องศึกษาพันธุศาสตร์สัตว์น้ำหลายด้าน เราต้องทำค่อนข้างกว้าง ทำให้มีความรู้ที่ครอบคลุมหลากหลาย ผลการวิจัยที่ออกมาจึงเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่ใหม่ของประเทศไทย

“ดิฉันมีความชื่นชมยินดีในโอกาสที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อันเป็นที่รักจะครบ 72 ปี ตัวดิฉันเองก็รู้สึกยินดีเป็นอันมาก อยากให้ชาวเกษตรศาสตร์ระลึกถึงรากฐานในการก่อกำเนิดของมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ ตอนก่อตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตอนแรก เรามีวัตถุประสงค์ หรือว่ามีจิตวิญญาณว่าเราจะทำอะไรเพื่อประชาชน เพื่อเกษตรกรเป็นหลัก”

ศาสตราจารย์ ดร.อุทัยรัตน์ ญ นคร
นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติสาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา
จากสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2550

เครือข่ายของมหาวิทยาลัยที่วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร (บน) และวิทยาเขตศรีราชา จังหวัดชลบุรี (ล่าง)

ทศวรรษที่ 6

เฉลิมราช สอนองรัฐ
นนทรีฉลัดใบสู่อีสานและบูรพา
(พ.ศ. 2536 - 2545)

เฉลิมราช สอนองรัฐ

กูดินทร์เป็นประเทศเกษตรกรรม
พระกรุณาแม่ปกพสกไทย
ถวาย "พระมหากษัตริย์คุณานุสรณ์"
"กาญจนาบัตร" ทูลถวายองค์ราชา
เกษตรศาสตร์ขยายเขตเกษตรใหม่
"วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติสกลนคร"

ประเสริฐสุดทรงคุณบุญยิ่งใหญ่
นนทรีได้รับผลพระกรุณา
เกียรติบารมีไปโลกหล้า
พระกรุณาจำเริญเช่นสาคร
สถิตในถิ่นอีสานอนุสรณ์
เริ่มเปิดสอนนิสิตใหม่ในนนทรีฯ

พ.ศ. 2536
จัดตั้งคณะศิลปศาสตร์และ
วิทยาศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

พ.ศ. 2536
จัดตั้งสำนักพิพิธภัณฑ์และ
วัฒนธรรมการเกษตร

พ.ศ. 2536
โครงการก่อสร้าง
อาคารศูนย์สารนิเทศ 50 ปี มก.

พ.ศ. 2536
เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬา
มหาวิทยาลัย ครั้งที่ 20 หรือ "นนทรีเกมส์"

พ.ศ. 2536
จัดสร้างพระพุทธรูปหิน้ำจำลอง
เป็นพระพุทธรูปประจำมหาวิทยาลัย

ทศวรรษที่ 6

เฉลิมราช สอนองรัฐ นันทริณลัดใบสู่อีสานและบูรพา

งานเฉลิมฉลอง "สุวรรณสมโภช" จัดขึ้นเนื่องในวาระมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีอายุครบ 50 ปี ในงานนี้มีการก่อสร้างวัตถุมงคลหลายชิ้นที่มหาวิทยาลัยไม่เคยมีมาก่อน การเติบโตของมหาวิทยาลัยในยุคนี้เป็นผลต่อเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจไทยที่มั่นคงในช่วงปลายทศวรรษก่อนหน้า มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณพัฒนาต่อเนื่อง และเติบโตเป็นมหาวิทยาลัยระดับชาติได้อย่างเต็มภาคภูมิ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีแผนขยายงานไปยังภูมิภาคต่างๆ ทั้งวิทยาเขตศรีราชา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการพัฒนาบริเวณชายฝั่งตะวันออกตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่

8 ตุลาคม พ.ศ. 2539 จนกระทั่งต่อมาในปี พ.ศ. 2542 สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้กำหนดให้เป็น "วิทยาเขตศรีราชา" จังหวัดชลบุรี และก่อตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองสิริราชสมบัติเป็นปีที่ 50 และเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาสู่ภูมิภาคของประเทศไทย และพัฒนาจังหวัดสกลนครให้เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยแต่ละวิทยาเขตมีความเชี่ยวชาญแตกต่างกัน

พ.ศ. 2537

จัดตั้งกองวิเทศสัมพันธ์
สังกัดสำนักงานอธิการบดี

พ.ศ. 2537

เปิดสอนหลักสูตร
สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

พ.ศ. 2537

เชื่อมโยงเครือข่ายนันทริกับคณะ
และหน่วยงานในมหาวิทยาลัย
ครบทุกแห่ง

พ.ศ. 2538

พิธีเปิดอนุสาวรีย์บูรพาจารย์
“สามเสือแห่งเกษตร”

พ.ศ. 2538

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ มาพระราชทานปริญญาบัตรแทน
พระองค์เป็นครั้งแรก ทำให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยที่
พระองค์เสด็จฯ มาพระราชทานปริญญาบัตรแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เริ่มต้นทศวรรษที่ 6 ด้วยการ
รับเป็นเจ้าภาพกีฬามหาวิทยาลัยครั้งที่ 20 หรือเรียกชื่อว่า “นันทริ
เกมส์” ใช้สัญลักษณ์ตัวนำโชคเป็นรูปไก่สวมมงกุฎและถือคบเพลิง
นับเป็นครั้งแรกในการรับเป็นเจ้าภาพกีฬามหาวิทยาลัยของ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระยะช่วงปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา เป็นช่วงที่เศรษฐกิจไทย
มีความมั่งคั่งสูง เนื่องมาจากนโยบายการค้าเสรีส่งผลให้การขยาย
กิจการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับงบประมาณเติบโตไปได้
อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งมีอายุครบ 50 ปี ในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ.
2536 ศาสตราจารย์ ดร.กำพล อดุลวิทย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ขณะนั้น ได้จัดให้มีงานเฉลิมฉลองที่เรียกว่า “สุวรรณ
สมโภช” (Kasetsart Golden Jubilee) ขึ้น และมีการสร้างวัตถุ
มงคลเพื่อศุภวาระครั้งนี้หลายชิ้น ซึ่งที่ผ่านมามหาวิทยาลัยไม่เคย
มีมาก่อน มหาวิทยาลัยได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต
สร้างพระพุทธรูปขึ้นสี่จำลอง ทำให้ชาวเกษตรมีพระพุทธรูปประจำ
มหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรก

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตั้งแต่ปี พ.ศ.
2486 เป็นต้นมา จนถึงปี พ.ศ. 2536 มหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิต
ออกมาแล้วทั้งหมด 47 รุ่น หรือทั้งหมด 33,377 คน จำนวนบัณฑิตที่
สามารถผลิตได้ขณะนั้นมากถึงปีละประมาณ 2,600 คน คณะต่างๆ
มีการขยายงานเพิ่มเติมขึ้นหลายคณะ เช่น ก่อตั้งคณะศิลปศาสตร์
และวิทยาศาสตร์ที่วิทยาเขตกำแพงแสน เปิดหลักสูตรปริญญาเอก
ในคณะวนศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์เป็น
ครั้งแรก หรือเปิดหลักสูตรปริญญาโท คณะสัตวแพทยศาสตร์เป็น
ครั้งแรก เป็นต้น

นอกจากนี้ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2536 มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ยังได้จัดประชุมวิชาการนานาชาติ หรือ Kasetsart
Golden Jubilee International Convention โดยเชิญผู้แทนจาก
องค์กรต่างประเทศและผู้แทนจากมหาวิทยาลัยต่างๆ มาร่วมประชุม
โดยหัวข้อการประชุมเกี่ยวกับ “การร่วมมือทางวิชาการ ความ
ก้าวหน้า อุปสรรค และยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ” การประชุม
ครั้งนี้ทำให้มหาวิทยาลัยได้ขยายงานด้านความร่วมมือทางวิชาการ
กับนานาชาติอีกครั้งหนึ่ง เช่นเดียวกับบทบาทของวิทยาเขต

กำแพงแสนที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งการเป็นสถานที่จัดการแข่งขันกีฬา
มหาวิทยาลัยบางชนิด และเป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมเชิงวิจัย
หรือแสดงผลงานที่ต้องการใช้เนื้อที่จำนวนมาก เช่น การจัดแสดง
งานโคนนือแห่งชาติ ครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2536 หรือการจัดตั้งสถานี
ทดสอบพันธุ์สุกรกลาง ในปี พ.ศ. 2537 เป็นต้น

ด้วยเล็งเห็นประโยชน์ในการขยายงานไปยังท้องถิ่น ใน
ทศวรรษนี้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงมีโครงการขยายงานไป
ยังส่วนภูมิภาคสำคัญหลายแห่ง ทั้งวิทยาเขตศรีราชา จังหวัดชลบุรี
วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร โดยแต่ละแห่ง
จะเชี่ยวชาญแตกต่างกันตามแต่ละท้องที่และตั้งขึ้นเพื่อเป้าหมาย
ทางวิชาการที่แตกต่างกัน

ในปี พ.ศ. 2537 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ปรับเปลี่ยน
การดำเนินงานของ “วิทยาลัยชุมชนศรีราชา” จังหวัดชลบุรี ที่ก่อตั้ง
มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 เพื่อเป็นสถานีฝึกงานของนิสิตและสถานี
วิจัย เป็น “โครงการจัดตั้งวิทยาเขตศรีราชา” เปิดสอนตั้งแต่ระดับ
ปริญญาตรีขึ้นไป

เช่นเดียวกับการก่อตั้งวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด
สกลนคร ที่เริ่มต้นจากร้อยตรี สุนัย ณ อุบล ผู้ว่าราชการจังหวัด
สกลนครขณะนั้น ได้เป็นผู้นำชาวสกลนครแสดงความจำนงขอ
ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตจังหวัดสกลนคร ตาม
นโยบายรัฐบาลที่ต้องการขยายโอกาสทางอุดมศึกษาไปตาม
ภูมิภาค การผลักดันครั้งนี้ได้รับการขานรับอย่างดี และมีการประชุม
อย่างต่อเนื่องหลายครั้ง จนกระทั่งในวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2539
เมื่อจัดหาที่ดินได้เหมาะสมแล้ว จึงได้สถาปนาเป็น “มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร” และ
เริ่มเปิดการเรียนการสอนในปี พ.ศ. 2543

วิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ทำให้ประเทศไทยได้รับ
ผลกระทบอย่างรุนแรง ส่งผลให้คณะรัฐมนตรีต้องระงับและ
ชะลอการขยายหน่วยงานใหม่ของมหาวิทยาลัยหลายหน่วยงาน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทำได้เพียงจัดตั้งหน่วยงานภายในภายใต้
ขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยและ
สภามหาวิทยาลัยเท่านั้น ผลจากวิกฤติเศรษฐกิจและนโยบายของ
รัฐบาลที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินงานได้ด้วยตนเอง

พ.ศ. 2539

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สูตะบุตร
ดำรงตำแหน่งอธิการบดี

พ.ศ. 2539

ทูลเกล้าฯ ถวายกาญจนาบัตร อาเศียรวาท
แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสมหามงคลทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี

พ.ศ. 2540

จัดทำครูประจำตำแหน่งคณาจารย์
กรรมการสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี
และนายกสภามหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2541

ปีแรกของการเตรียมความพร้อมเข้าสู่
การเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ

ทำให้ต่อมาในปี พ.ศ. 2541 จึงเป็นปีที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เริ่มต้นเตรียมความพร้อมสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ
หรือที่นิยมเรียกกันว่า “มหาวิทยาลัยนอกระบบ” และยังคงอยู่
ในกระบวนการพิจารณาจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ แต่
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ภายใต้การบริหารงานโดยศาสตราจารย์
ดร.ธีระ สูตะบุตร อธิการบดีที่รับตำแหน่งต่อจากศาสตราจารย์
ดร.กำพล อุดลวิทย์ ในปี พ.ศ. 2539 ได้ก่อตั้งหน่วยงานภายใน
หลายแห่ง โดยส่วนใหญ่เป็นสถาบันค้นคว้าและวิจัย เช่น สถาบัน
อินทรีจันทร์สถิตย์เพื่อการค้นคว้าและพัฒนาพืชศาสตร์ สถาบัน
สุวรรณวาทกสิกิจเพื่อการค้นคว้าและพัฒนาปศุสัตว์และ
ผลิตภัณฑ์สัตว์ และสถาบันค้นคว้าและพัฒนาระบบเกษตรในเขต
วิกฤติ เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2545 ศาสตราจารย์ ดร.ธีระส่งมอบตำแหน่ง
อธิการบดีต่อให้รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจ อิมพิทักษ์ ขณะนั้น
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีหน่วยงานเทียบเท่าคณะอยู่ 49
หน่วยงาน มีจำนวนนิสิตรวมทั้งหมด 34,313 คน มีการก่อสร้าง
อาคารใน 4 วิทยาเขต 14 อาคาร รวมตั้งแต่ก่อตั้งมาจนถึงปี
การศึกษา 2544 มีผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วทั้งสิ้น 99,174 คน
แสดงให้เห็นว่าเพียงชั่วระยะเวลา 10 ปีในทศวรรษที่ 6 นี้
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยุคใหม่สามารถผลิตบัณฑิตได้มากกว่า
จำนวนบัณฑิตตลอดทั้ง 5 ทศวรรษรวมกันถึง 2 เท่า

วิทยาเขตศรีราชาและวิทยาเขตสกลนคร

ในปี พ.ศ. 2537 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ปรับเปลี่ยนการ
ดำเนินงานของ “วิทยาลัยชุมชนศรีราชา” จังหวัดชลบุรี ที่ก่อตั้งมา
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 เพื่อเป็นสถานีฝึกงานของนิสิตและสถานีวิจัย เป็น
“โครงการจัดตั้งวิทยาเขตศรีราชา” เปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรี
ขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการพัฒนาบริเวณชายฝั่ง
ตะวันออกตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2539
จนกระทั่งต่อมาในปี พ.ศ. 2542 สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ได้กำหนดฐานะให้เป็น “วิทยาเขตศรีราชา” ปัจจุบันวิทยาเขตศรีราชา
มี 5 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิศวกรรมศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะพาณิชยศาสตร์
และการบัญชี การก่อตั้งวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร เริ่มต้น
จากนโยบายรัฐบาลที่ต้องการขยายโอกาสทางอุดมศึกษาไปตาม
ภูมิภาค การผลักดันครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากคนในท้องถิ่นและ
ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จนกระทั่งในวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ.
2539 เมื่อวัดหาที่ดินได้เหมาะสมแล้ว จึงได้สถาปนาเป็น “มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร” และเริ่ม
เปิดการเรียนการสอนในปี พ.ศ. 2543 โดยเน้นการเป็นมหาวิทยาลัย
ชั้นนำในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ปัจจุบันวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด
สกลนคร มี 4 คณะ ได้แก่ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
และวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ และ
คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สูตะบุตร ผูกพันกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตั้งแต่สมัยที่ก่อนจะมาเป็นนิสิตจนถึงรับตำแหน่ง
อธิการบดี ศาสตราจารย์ ดร.ธีระเป็นผู้บริหารที่ผลักดันงานด้านการวิจัยเป็นอย่างมาก จนสามารถจัดตั้งสถาบันวิจัยและ
พัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อเป็นแกนกลางในการกำกับนโยบาย สนับสนุนการวิจัย และยังเป็นผู้ที่สนับสนุน
ให้มหาวิทยาลัยมีคณะแพทยศาสตร์เป็นรากฐานความแข็งแกร่งด้านวิทยาศาสตร์ในอนาคตอีกด้วย

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระชี้ว่า การกระจายวิทยาเขตสู่ภูมิภาคนั้นไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบในทุกสาขาวิชา แต่ควร
เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ “อยากเห็นมหาวิทยาลัยเป็น Super University ต้องจับยุทธศาสตร์ของประเทศได้มากที่สุด
การกระจายเป็นวิทยาเขตไม่ใช่อุปสรรค แต่ให้เน้นความเป็นศักยภาพของพื้นที่ตรงวิทยาเขตนั่นๆ”

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สูตะบุตร
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2539 - 2545)

พ.ศ. 2541

เริ่มโครงการเกษตรก้าวหน้า โดยการสนับสนุน
ของทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานประมาณ
และคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. 2542

ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาคุณษฎ์บัณฑิตกิตติมศักดิ์
แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พร้อมกันรวม 11 สาขา

พ.ศ. 2542

พิธีเปิดอาคารศาลาหกลี้นม
แทนหลังเก่า

พ.ศ. 2542

ร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นเจ้าภาพ
การแข่งขันเคมีโอลิมปิก ครั้งที่ 31

อุทยานหนองหาน เฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

ทศวรรษที่ 6

พ.ศ. 2542

เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬา
มหาวิทยาลัยครั้งที่ 26 หรือ
“นนทริเกมส์” ณ วิทยาเขตกำแพงแสน

พ.ศ. 2542

จัดตั้งสำนักงานการกีฬา
เป็นการภายใน

พ.ศ. 2542

จัดตั้งวิทยาลัยสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. 2542

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จ มาพระราชทานปริญญาบัตรแทนพระองค์

พ.ศ. 2543

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารี เสด็จมาพระราชทานปริญญาบัตร
แทนพระองค์เป็นครั้งแรก

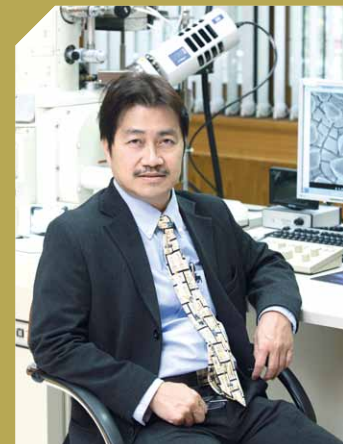

พานิชยนาวี

“ผมอยากให้มหาวิทยาลัยมีศูนย์วิจัยระดับโลก (World Premier) อย่างน้อย 3 ศูนย์ ได้แก่ ในสาขาวิทยาศาสตร์
วิศวกรรมศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ รวมทั้งมีศูนย์ความเป็นเลิศในสาขาสังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

“ในวาระที่มหาวิทยาลัยมีอายุครบ 72 ปี ผมขอแสดงความชื่นชมและยินดีในผลงานทุกด้านที่มีมา ผมขอให้
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มุ่งสร้างสรรค์นักวิจัยชั้นเยี่ยม ผลิตรายได้ความรู้ชั้นยอด พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมล้ำค่า
เพื่อนำพาชาติเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน”

ศาสตราจารย์ ดร.จรัส ลิ้มตระกูล
เมธีวิจัยอาวุโส สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) พ.ศ. 2545

พ.ศ. 2543
จัดตั้งคณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์

พ.ศ. 2543
สำนักบริการคอมพิวเตอร์
จัดทำห้องสมุดดิจิทัล

พ.ศ. 2543
มหาวิทยาลัยลงนามข้อตกลงถ่ายทอดเทคโนโลยี
KU-Green และอนุญาตให้รับสิทธิในการผลิต
ตลอดอายุสิทธิบัตร จนถึงปี พ.ศ. 2560

พ.ศ. 2543
เปิดการเรียนการสอนที่
วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

พ.ศ. 2544
พิธีเปิดฟาร์มเลี้ยงไก่
หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ
ณ ภาควิชาสัตวบาล

วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

การขยายวิทยาเขตไปยังภูมิภาค

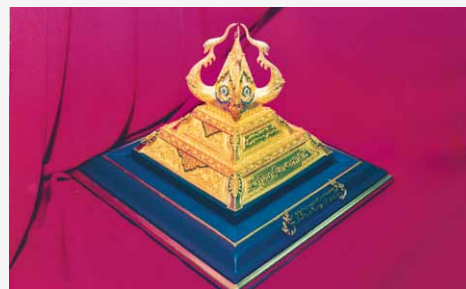
ในช่วงที่ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สุตะบุตร ดำรงตำแหน่งอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อยู่นั้น ได้มีความพยายามขยายโอกาสทางการศึกษาโดยเปิดวิทยาเขตตามต่างจังหวัด คือ วิทยาเขตศรีราชา จังหวัดชลบุรี และวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ บันทึกไว้ว่า "...เป็นการให้โอกาสคนในท้องถิ่นได้มีการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อคุณภาพชีวิตของเขาเอง และเพื่อความอยู่ดีกินดีของสังคมด้วย..." โดยแต่ละวิทยาเขต ศาสตราจารย์ ดร.ธีระชี้ว่า "...ได้วางหลักการให้วิทยาเขตแต่ละแห่งมีความเข้มแข็งในด้านที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่..." ศาสตราจารย์ ดร.ธีระได้วางแผนให้แต่ละวิทยาเขตมีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาต่างกัน ขึ้นกับสภาพภูมิศาสตร์และท้องถิ่น อาทิ วิทยาเขตศรีราชาอยู่ใกล้สนามบินอุตสาหกรรมและชายฝั่งทะเล จึงมีวิสัยทัศน์ขนส่งทางเรือ บก และอากาศ มีวิทยาการจัดการด้านอุตสาหกรรม รวมทั้งด้านสิ่งแวดล้อม วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร เป็นประตูสู่อินโดจีน และรับนิสิตจากประเทศเพื่อนบ้านมาศึกษาต่อ เป็นต้น

ด้วยวิถุคติเศรษฐกิจช่วงหลังปี พ.ศ. 2540 ก่อปรกต์อุปสรรคด้านการบริหารหลายประการ จึงทำให้ในเวลาต่อมา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สามารถจัดตั้งวิทยาเขตเพิ่มเติมได้เพียง 2 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร และวิทยาเขตศรีราชา จังหวัดชลบุรี

สรรพศิลปศาสตราธิราช

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระอัจฉริยภาพเป็นเลิศในศาสตร์ต่างๆ ทรงนำศาสตร์ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินโครงการพัฒนาประเทศ ก่อให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขแก่พสกนิกรอย่างทั่วถึง พระปรีชาสามารถของพระองค์เป็นที่ประจักษ์ในหล้าสรรพวิชา และทรงเป็นแบบอย่างในด้านความมานะให้พสกนิกรได้น้อมนำตาม ดังนั้นในปี พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์แด่พระองค์ในสาขาต่างๆ ดังนี้

- ปริญญามหาวิทยาศาสตรคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ปฐพีวิทยา)
- ปริญญามหาวิทยาศาสตรคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (พืชสวน)
- ปริญญานิติศาสตรคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (บริหารธุรกิจ)
- ปริญญามหาวิทยาศาสตรคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (วิทยาศาสตร์การประมง)
- ปริญญาศิลปศาสตรคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)
- ปริญญามหาวิทยาศาสตรคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (วิทยาศาสตร์ชีวภาพ)
- ปริญญามหาวิทยาศาสตรคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (พฤกษศาสตร์)
- ปริญญาศึกษาศาสตรคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (การบริหารการศึกษา)
- ปริญญามหาวิทยาศาสตรคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (การจัดการทรัพยากร)
- ปริญญาศิลปศาสตรคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (พัฒนาสังคม)
- ปริญญาศิลปศาสตรคุณัญญบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (รัฐศาสตร์)

พระมหาวิทยาดิคุณานุสรณ์

พระมหาวิทยาดิคุณานุสรณ์

เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 72 พรรษา 5 ธันวาคม พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดทำของที่ระลึก "พระมหาวิทยาดิคุณานุสรณ์" ทำด้วยทองคำบริสุทธิ์หนัก 72 บาท เพื่อขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงอุทิศและตรากตรำพระราชทานด้วยพระวิริยอุตสาหะโดยมิได้คิดยกอ้อ ทรงมุ่งมั่นศึกษาค้นคว้าและประยุกต์สรรพศิลปวิทยาเพื่อเป็นแนวทางบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่อาณาประชาราษฎร์ของพระองค์

ทศวรรษที่ 6

พ.ศ. 2544

พิธีเปิดโรงละครประเสริฐ ณ นคร
ณ สำนักพิพิธภัณฑสถานและ
วัฒนธรรมการเกษตร

พ.ศ. 2544

พิธีเปิดศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ณ อาคารวิทยบริการ

พ.ศ. 2544

นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ได้รับรางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2544
สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา

พ.ศ. 2544

ตั้งหอประวัติ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2545

รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจ อิ่มพิทักษ์
ดำรงตำแหน่งอธิการบดี

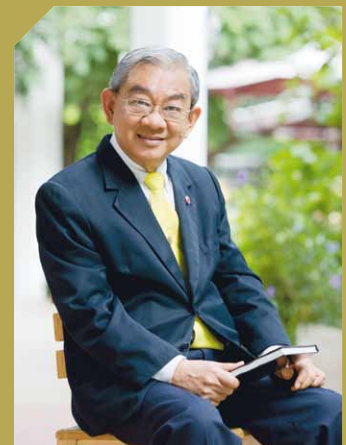

อนุสาวรีย์สามบูรพาจารย์

รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจ อิ่มพิทักษ์ เป็นผู้บริหารที่สร้างผลงานหลายด้านทั้งการเกิดพระเกียรติราชวงศ์ไทย พัฒนาคุณภาพทางวิชาการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของมหาวิทยาลัยในหลายๆ ด้าน ก่อสร้างแคปซูลเวลา อาคารการเรียนรู้ สำนักหอสมุด หออนุสรณ์ 60 ปี รวมทั้งเป็นผู้ผลักดันการจัดตั้งวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

“ในวาระมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีอายุครบ 72 ปี ผมอยากให้ปรัชญาที่สามารถยึดโยงเป็นหลักในการทำงานได้ว่า เรามาจากดิน เราเรียนเรื่องดิน เราทำงานเกี่ยวกับศาสตร์แห่งแผ่นดิน เราถวายงานพลังแห่งแผ่นดิน เราไม่ได้เป็นคนหนักแผ่นดิน และผมจะกลับคืนแผ่นดินในเร็วๆ นี้”

รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจ อิ่มพิทักษ์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2545 - 2549)

พ.ศ. 2545

พิธีเปิดใช้ถนนใหม่ในมหาวิทยาลัย
6 สาย ซึ่งตั้งชื่อตามอดีตอธิการบดี

พ.ศ. 2545

พิธีเปิดอาคารวิศวกรรมศาสตร์ 60 ปี

พ.ศ. 2545

นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับ
รางวัลเมธีวิจัยอาวุโส สกว. สาขาเคมี และ
สาขาเกษตร จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

พ.ศ. 2545

ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาคุณวุฒิปันจิติตติมศักดิ์ (วิศวกรรม
ต่อเรือและเครื่องกลเรือ) แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ศาลาหกเหลี่ยม (หลังใหม่)

ศาลาหกเหลี่ยม (หลังใหม่)

ศาลาหกเหลี่ยม (หลังใหม่) ก่อสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2539 บนพื้นที่
ตั้งศาลาหกเหลี่ยมหลังเก่า เพื่อให้ชาวเกษตรกลางบางเขนร่วมกันน้อม
รำลึกถึงเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณนี้ ในโอกาส
ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล พร้อมด้วยพระอนุชา เสด็จ
พระราชดำเนินมาทรงเยี่ยมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในปี พ.ศ. 2489
และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ ทรงปล่อยปลาหมอกต.ณ บ่อปลาของแผนกทดลอง
และเพาะเลี้ยงเมื่อปี พ.ศ. 2496

กีฬามหาวิทยาลัย

เดิมทีก่อนปี พ.ศ. 2500 มหาวิทยาลัย 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ฟ้าหลวงกรณมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
(มหาวิทยาลัยมหิดลในปัจจุบัน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ
มหาวิทยาลัยศิลปากร มีการแข่งขันกีฬาด้วยกันอยู่ก่อนแล้ว แต่ยังไม่ได้
เป็นรูปแบบกีฬามหาวิทยาลัย คือยังไม่ได้นำกีฬาหลายชนิดมาแข่ง
พร้อมกันภายในปัจจุบัน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2513 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จึงรับเป็นเจ้าภาพ
ครั้งแรก โดยรูปแบบการแข่งขันจะนำกีฬาหลายชนิดมาแข่งรวมกันใน
1 สัปดาห์ ครั้งนั้นมีมหาวิทยาลัยเข้าร่วม 8 แห่ง ใน 12 ชนิดกีฬา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เสนอตัวเป็นเจ้าภาพรวมทั้งหมด
3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 20 ในปี พ.ศ. 2536 ครั้งที่ 26 ในปี พ.ศ. 2542
(จัดที่กำแพงแสน) และครั้งที่ 42 ในปี พ.ศ. 2558 หรือวาระเฉลิมฉลอง
ครบรอบ 72 ปี ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“อยากให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เผยแพร่องค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมสู่เกษตรกรอย่างทั่วถึงมากกว่านี้ เพื่อเป็น
กุญแจสำคัญสำหรับการแก้ไขปัญหาสังคมในหลายประการ อยากให้วิชาการแข็งแรง นิสิตของเราทุกคนไม่มีว่างงาน
แล้วประเทศไทยเป็นประเทศผลิตอาหารส่งทั่วโลก ผมคิดว่าทางด้านวิชาการโภชนาการของเราก็แข็งแรงอยู่แล้ว ก็ทำให้มันดี
ให้มันประสานกันให้ได้กับวิชาการอื่นๆ ที่สนับสนุน

“ในฐานะที่ผมเป็นศิษย์เก่าที่นี่ หวังว่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะเจริญก้าวหน้าต่อไปในศตวรรษใหม่ หลังจาก
72 ปีไปแล้ว มีความเข้มแข็งในด้านวิชาการ มีการสอน การปฏิบัติที่เข้มแข็งให้ทุกคนยอมรับ ไม่ใช่เฉพาะประเทศไทย
หรืออาเซียน แต่ทั่วโลก และที่สำคัญที่สุด ควรจะเป็นนักวิชาการที่เป็นตัวของตัวเอง”

ร้อยตรี ประพาส ลิ้มปะพันธุ์

นายกสมาคมนิสิตเก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในพระบรมราชูปถัมภ์ (พ.ศ. 2526 - 2538)

ทศวรรษที่ 7

นบตรีแบ่งบานแจ้วประจักษ์
เกษตรศาสตร์คือศรีศักดิ์
แห่งแผ่นดิน
(พ.ศ. 2546 - 2555)

เกษตรศาสตร์คือศรีศักดิ์แห่งแผ่นดิน

เริ่มยุคใหม่วิชาการสารสนเทศ
ฐานความรู้ยิ่งใหญ่ได้แสดง
เกษตรศาสตร์อยู่กลางโลกกว้างใหญ่
สร้างหลักสูตรยึดถือร่วมมือกัน
สร้างชื่อเสียงเกียรติยศปรากฏก้อง
เกิดศักดิ์ศรีส่องไปในดินแดน

งานเกษตรประยุกต์ได้ในแขนง
บันทึกแจ้งเก็บงานนานอนันต์
ร่วมผองไทยต่างชาติประกาศมั่น
สรรพสิ่งอันก้าวไปไร้พรมแดน
งานสนองคุณแผ่นดินยืนทั่วแคว้น
ทุกถิ่นแคว้นชื่นชมนิยมนานาฯ

พ.ศ. 2546
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เฉลิมฉลองในวาระครบรอบ 60 ปี

พ.ศ. 2546
จัดตั้งศูนย์การศึกษานานาชาติ

พ.ศ. 2546
แยกสำนักงานบริหารวิชาการและสำนักงาน
ทรัพย์สินออกจากกัน เพื่อความคล่องตัว
ในการบริหารงาน

พ.ศ. 2546
จัดทำแผนแม่บทเพื่อสร้างรายได้จากสถาบัน
เฉพาะทางและสถานีวิจัยของมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2546
ปรับปรุงอาคารสัตวบาลเดิม
เป็นอาคารหอประวัติ

ทศวรรษที่ 7

นวัตกรรมแบ่งบานแจ้วประจักษ์

เกษตรศาสตร์คือศรีศักดิ์แห่งแผ่นดิน

นอกจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะมุ่งมั่นพัฒนา
หลักสูตรการศึกษาทางด้านการเกษตรอันเป็นพื้นฐานการพัฒนา
แผ่นดินไทยให้มั่นคงแล้วในทศวรรษนี้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ได้ยกระดับสถานะเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติ มีการก่อตั้ง
หลักสูตรนานาชาติ แลกเปลี่ยนนักศึกษาจากต่างประเทศ และเริ่มให้
ความช่วยเหลือกับมหาวิทยาลัยในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว งานเชิงวิเทศสัมพันธ์มีลักษณะคล้าย
กับการที่มหาวิทยาลัยเคยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ
ในช่วงทศวรรษที่ 1 - 2 นอกจากนั้น มหาวิทยาลัยยังเน้นการ
ค้นคว้าวิจัยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล รวมทั้งดำเนินบทบาท

เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้กับสังคมในช่วงวิกฤติหลายครั้ง ทั้งในช่วง
สภาวะพลังงานแพง หรือเหตุการณ์ใช้หัวดินระเบิด

ยุคนี้การเติบโตทางโลกสารสนเทศขยายไปมากขึ้น เครือข่าย
บนกรซึ่งวางรากฐานไว้ล่วงหน้ากว่า 20 ปี มีส่วนอย่างมากต่อ
การเติบโตของโลกออนไลน์ และช่วยให้การศึกษาผ่านทางไกลเป็นไป
ด้วยความสะดวกมากขึ้น มหาวิทยาลัยได้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี
ในการเสริมสร้างระบบ E-Learning และอำนวยความสะดวกใน
การจัดการลงทะเบียนหรือเข้าดั่งบทเรียนผ่านฐานข้อมูลที่ทันสมัย
อีกทางหนึ่ง

พ.ศ. 2546

จัดทำระบบฐานข้อมูล
วิจัยออนไลน์

พ.ศ. 2547

จัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์ใช้หัวหน้า

พ.ศ. 2547

เริ่มจัดทำของประมาณและ
การจัดสรรงบประมาณในระบบ
อิเล็กทรอนิกส์

พ.ศ. 2547

จัดตั้งโครงการขยายพื้นที่ให้
บริการเครือข่ายไร้สาย (Wi-Fi)

พ.ศ. 2547

เกิดสื่อนามบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน สถานีวิจัยเพื่อการพัฒนาชายฝั่ง
อันดามันที่หาดประพาส จังหวัดระนอง ได้รับความเสียหาย

หลังปี พ.ศ. 2545 เศรษฐกิจไทยค่อยๆ ฟื้นตัวตามระบบ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งมีอายุครบรอบ 60 ปี ในปี พ.ศ. 2546 จัดอยู่ในกลุ่มสถาบันการศึกษาาระดับแนวหน้าที่โดดเด่นทั้งงานวิจัย และเป็นแหล่งผลิตบัณฑิตชั้นเลิศ มหาวิทยาลัยได้เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการโดยมุ่งให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล รวมทั้งเน้นการค้นคว้าวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ออกไปสู่ประชาชน ตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 ซึ่งเน้นการบริหารงานในเชิงรุกตามนโยบายของรัฐบาลยุคนั้น

ในช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2548 มหาวิทยาลัยได้มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด จึงสนับสนุนให้หน่วยงานทุกคณะและภาควิชาใช้ระบบสหกิจศึกษา โดยกำหนดไว้ในหลักสูตร และมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยภายในระยะเวลา 3 ปี อีกทั้งยังตั้งเป้าสู่ความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น โดยจัดตั้งหน่วยงานเพื่อพัฒนาการแข่งขันในระดับต่างประเทศ เช่น ศูนย์การศึกษานานาชาติ (International Studies Center) ทำหน้าที่ประสานงานด้านการศึกษา การฝึกอบรมนานาชาติ ให้คำปรึกษาแก่นิสิตต่างชาติ และพัฒนาเครือข่ายด้านความร่วมมือกับนานาชาติ ในปี พ.ศ. 2546 เป็นต้น

ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว อินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ ได้มีบทบาทอย่างมากต่อการเติบโตในทุกภาคส่วนของสังคม เทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นส่วนหนึ่งที่ขับเคลื่อนการพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนาการเรียนการสอน และเป็นสื่อกลางในหลายกิจการ โดยตั้งเป้าหมายการเป็น E-University

มหาวิทยาลัยได้เน้นช่องทาง E-Learning Model เพื่อช่วยดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้สามารถดำเนินได้ 24 ชั่วโมง มีการพัฒนาโฮมเพจรายวิชาเพื่อให้นิสิตได้เข้าถึงบทเรียนอย่างสะดวก มีการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมโยงการเรียนการสอนให้กว้างไกล สร้าง E-Teacher รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาการลงทะเบียนแบบ

ออนไลน์ และออกใบรายงานผลการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การแยกสำนักงานบริการวิชาการและสำนักงานทรัพย์สินออกจากกันในปี พ.ศ. 2546 นอกจากจะช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยเดินหน้านโยบายเชิงรุกในหลายส่วน สำนักงานบริการวิชาการมีหน้าที่ให้บริการด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยแก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและนอกมหาวิทยาลัย ภายใต้นี้ยังมีการก่อตั้งศูนย์ที่ปรึกษาทางวิชาการที่คล้ายๆ กันอีกหลายแห่ง อาทิ ศูนย์วิจัยนวัตกรรมอาหารและบริการที่ปรึกษา สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ศูนย์มเพาะธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 ไม่เพียงขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยให้เดินหน้าเชิงรุกเท่านั้น แต่ยังกำหนดให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับบทบาทมหาวิทยาลัยวิจัย (Research University) อีกสถานะหนึ่งด้วย โครงการวิจัย 3 สาขา ซึ่งเป็นโครงการวิจัยหลักที่มหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ทั้งการวิจัยพื้นฐานและวิจัยประยุกต์ ได้แก่ สาขาเกษตรศาสตร์ สาขา

พ.ศ. 2547
ก่อตั้งมูลนิธิคุณพุ่ม

พ.ศ. 2548
ข้อบังคับว่าด้วยการศึกษา
ชั้นปริญญาตรีฉบับใหม่มีผลบังคับใช้

พ.ศ. 2548
จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2548
ก่อสร้างสระสุวรรณชาติ

พ.ศ. 2548
ลงนามบันทึกความร่วมมือทางวิชาการกับ
มหาวิทยาลัยจอร์เจีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ทั้งสามสาขามุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์เพื่อการตีพิมพ์ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการถ่ายทอดงานวิจัยสู่ประชาชน

แม้จะดำเนินการเชิงรุกหลายด้าน แต่ภาพของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยังเป็นหน่วยงานที่คงภารกิจทางเกษตรไว้ได้อย่างแข็งแกร่ง เป็นที่พึ่งให้กับหน่วยงานและประชาชนในยามวิกฤติได้เป็นอย่างดี ในปี พ.ศ. 2547 เกิดสถานการณ์ไข้หวัดนกระบาด มีผู้ติดเชื้อเสียชีวิต และวงการปศุสัตว์ไทยได้รับผลกระทบ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์ใช้หวัดนกขึ้น เพื่อทำการวิจัย พัฒนาวัคซีน และคิดค้นสมุนไพรที่มีลักษณะป้องกันและยับยั้งไวรัสต้นเหตุโรคได้อย่างครบวงจร รวมทั้งให้บริการตรวจวินิจฉัยแก่หน่วยงานและประชาชนทั่วไปรวมกว่า 5,000 ราย หรือระหว่างที่เกิดสถานการณ์ราคาน้ำมันแพงช่วงปี พ.ศ. 2549 มหาวิทยาลัยได้งบประมาณงานวิจัยพลังงานทดแทน เคยู-ไบโอดีเซล โครงการพัฒนาอุปกรณ์ดัดแปลงก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น

แม้จะตั้งอยู่คนละภูมิภาค แต่การพัฒนาส่วนงานของแต่ละวิทยาเขตแทบไม่แตกต่างจากส่วนกลาง มีการยกฐานะหน่วยงาน

ในวิทยาเขตขึ้นหลายหน่วยงาน วิทยาเขตต่างๆ เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีนโยบายต่างกัน ได้แก่ วิทยาเขตกำแพงแสนเป็น Ecotourism Campus วิทยาเขตศรีราชาเป็น Friendly Campus และวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร เป็น Woodland Campus ขณะที่เทคโนโลยีทันสมัยได้ช่วยให้การประชุมผู้บริหารระหว่างวิทยาเขตเป็นไปด้วยความสะดวกมากขึ้น ด้วยการถ่ายทอดสัญญาณ Teleconference

ในปี พ.ศ. 2549 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดทำโครงการ “แคปซูลเวลา” ขึ้น เพื่อเก็บรักษาข้อมูลที่สำคัญในอดีต ตลอดจนผลงานที่คัดสรรแล้วว่ามีคุณค่าให้อนุชนรุ่นหลังได้ภาคภูมิใจ โดยได้ฝังแคปซูลเวลาในวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2549 ณ ลานหน้าหออนุสรณ์ 60 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำหนดเปิดแคปซูลเวลา 2 ครั้งคือ ในปี พ.ศ. 2585 ซึ่งเป็นปีที่มหาวิทยาลัยครบรอบการสถาปนา 99 ปี และในปี พ.ศ. 2685 ซึ่งเป็นปีที่มหาวิทยาลัยครบรอบการสถาปนา 199 ปี

ความแข็งแกร่งทางวิชาการทำให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สามารถขยายความช่วยเหลือไปยังต่างประเทศมากขึ้น งาน

ดร.ปราโมทย์ ไ้มักลัด อดีตอธิบดีกรมชลประทานและผู้เชี่ยวชาญด้านน้ำลำดับต้นๆ ของไทย เป็นทั้งศิษย์เก่าและนายกสภามหาวิทยาลัยผู้สร้างชื่อเสียงและมีคุณูปการต่อสังคมไทย มองความสำเร็จของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ผ่านมามีว่า “พืชพรรณธัญญาหารต่างๆ มีพัฒนาการที่ดีขึ้นก็จากบุคลากรที่จบมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ไปช่วยกันคนละไม้คนละมือ องค์ความรู้แบบก้าวหน้า แบบงานวิจัยที่สูงๆ เด่นๆ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็ไม่น้อยหน้าใคร “เราจะต้องผลิตบัณฑิตจากนิสิตนักศึกษาที่เข้ามาเรียนกับเราให้มีประสิทธิภาพ เราอยากเห็นการค้นคว้าวิจัยที่เป็นองค์ความรู้ให้ก้าวหน้า ทันสมัย ทันโลก ทันเหตุการณ์”

ดร.ปราโมทย์ ไ้มักลัด
นายกสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2549 - 2551)

พ.ศ. 2548
จัดตั้งศูนย์นาโนเทคโนโลยี

พ.ศ. 2548
จัดตั้งศูนย์ศึกษาและพัฒนา
การจัดการศึกษาพิเศษ “คุณพุ่ม”

พ.ศ. 2549
เริ่มต้นการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อใน
สถาบันอุดมศึกษาระบบ Admissions

พ.ศ. 2549
ทำพิธีฝังแคปซูลเวลา

พ.ศ. 2549
พิธีเปิดอาคารการเรียนรู้
สำนักหอสมุด

วิเทศสัมพันธ์ที่เป็นเหมือนการเปิดประตูสู่นานาชาติ ทำให้มหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับในระดับสากล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีโอกาสประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและสถาบันวิชาการนานาชาติมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับสนองพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการพัฒนาความร่วมมือกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อจัดตั้งมหาวิทยาลัยจำปาสัก จนกระทั่งนำมาสู่การลงนามในบันทึกความร่วมมือทางวิชาการ ในที่สุด นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังลงนามข้อตกลงทางวิชาการ กับหน่วยงานในประเทศต่างๆ อีกเกือบ 30 ประเทศ

มหาวิทยาลัยวิจัย

โครงการมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติเป็นโครงการของรัฐบาลในปี พ.ศ. 2552 เพื่อเร่งพัฒนาศักยภาพของมหาวิทยาลัยในด้านการวิจัย ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา การฝึกอบรม และการประชุมวิชาการในระดับภูมิภาค นโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2565) ซึ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเพิ่มสมรรถนะการผลิตผลงานและบุคลากรวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยวิจัย ควบคู่กับการส่งเสริม การวิจัยในมหาวิทยาลัยทุกกลุ่มอย่างกว้างขวาง โดยมีเป้าหมาย ให้ขีดความสามารถทางการวิจัยของไทยเทียบเท่ากับระดับโลก

มหาวิทยาลัยที่ได้รับการคัดเลือกจะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล เป็นเวลา 3 ปี เพื่อเป็นทุนสำหรับการวิจัยและพัฒนาอาจารย์และนักวิชาการของมหาวิทยาลัย ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยที่ผ่านการคัดเลือกทั้งหมด 9 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

แคปซูลเวลา

แคปซูลเวลา (Time Capsule) บันทึกแห่งประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2549 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดทำโครงการ “แคปซูลเวลา” ขึ้น เพื่อเก็บรักษาข้อมูลที่สำคัญในอดีตตลอดจนผลงานที่คัดสรรแล้วว่ามีความสำคัญในอนาคตแก่ลูกหลานไทย แคปซูลเวลาเป็นดังทรงกระบอก ทำด้วยสแตนเลสสตีล ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 ฟุต สูง 4 ฟุต มีประติมากรรมรูปหยดน้ำอยู่เหนือบริเวณที่บรรจุแคปซูลเวลา แคปซูลเวลาขึ้นทะเบียนไว้กับ International Time Capsule Society (ITCS) ที่มหาวิทยาลัย Oglethorpe เมืองแอตแลนตา ประเทศสหรัฐอเมริกา

แคปซูลเวลาแตกต่างจากการเก็บเอกสารในหอดอกหมายุเหตุคือสามารถเก็บข้อมูลทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตในอนาคตได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นเอกสารที่ผ่านการใช้งานมาแล้วอย่างหอดอกหมายุเหตุ เอกสาร และสิ่งของที่เก็บในแคปซูลเวลา ได้แก่

1. เอกสารที่แสดงถึงการเกิดทุนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์
2. เอกสารและสิ่งพิมพ์ที่แสดงถึงประวัติและพัฒนาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. เอกสารและสิ่งพิมพ์ที่แสดงภารกิจของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในปัจจุบัน
4. เอกสารและสิ่งพิมพ์ที่แสดงการพัฒนาของมหาวิทยาลัยสู่อนาคตด้วยความยั่งยืน
5. เอกสารและสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีในมหาวิทยาลัย
6. ผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมใหม่ๆ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
7. สัญลักษณ์ เครื่องหมาย วัตถุ ฯลฯ

แคปซูลเวลาฝังในวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2549 ณ ลานหน้าหออนุสรณ์ 60 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำหนดเปิดแคปซูลเวลา 2 ครั้งคือ ในปี พ.ศ. 2585 ซึ่งเป็นปีที่มหาวิทยาลัยครบรอบการสถาปนา 99 ปี และในปี พ.ศ. 2685 ซึ่งเป็นปีที่มหาวิทยาลัยครบรอบการสถาปนา 199 ปี

พ.ศ. 2549
เริ่มระบบการลงทะเบียนเรียนออนไลน์

พ.ศ. 2549
เผยแพร่ภาพรายการ KU-Channel

พ.ศ. 2550
จัดรถสวัสดิการเดินทางภายใน
วิทยาเขตบางเขน โดยไม่คิดค่าบริการ

พ.ศ. 2551
เริ่มโครงการให้บริการอาหารภาคค่ำ
(KU Night Food)

วงดนตรี Nontri Orchestra Wind

วงดนตรี Nontri Orchestra Wind

วงดนตรี Nontri Orchestra Wind ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นวงดุริยางค์เครื่องลมทั้งวงแรกของประเทศไทย เกิดจากการรวมตัวของบิสิตป่าจูนและบิสิตเก่าภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ จำนวนกว่า 60 คน วงดนตรี Nontri Orchestra Wind ได้เข้าร่วมประกวดดนตรีดุริยางค์ - ออร์เคสตรา World Music Contest ครั้งที่ 17 ในปี พ.ศ. 2556 ที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ และได้นำเพลงสรรเสริญพระบารมีไปบรรเลงในการประกวดครั้งนั้นด้วย

การประกวดครั้งนั้นมีวงดนตรีกว่า 229 วง จาก 24 ประเทศเข้าร่วม วงดนตรี Nontri Orchestra Wind ควบคุมโดย อาจารย์สุรพล ธัญญวิบูลย์ ได้รับรางวัลเกียรติยศประเภท Division 1 เป็นที่ 1 ของทวีปเอเชีย และเป็นอันดับที่ 6 ของโลก

ในยุค 20 ปีก่อนที่การประกอบหุ่นยนต์ยังเป็นเรื่องใหม่ อาจารย์ปัญญา เหล่าอนันต์ธนา พาทีมนิสิตจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คว้าแชมป์การแข่งขันหุ่นยนต์ระดับนานาชาติได้สำเร็จ อาจารย์ปัญญา เล่าว่า ความสำเร็จที่ผ่านมานั้นไม่ได้เกิดจากโชคช่วย แต่เกิดจากความมุ่งมั่นสุดสาหัสของทีมงาน รวมทั้งความทุ่มเทให้กับโครงการหุ่นยนต์

“ข้อที่บอกแล้วว่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งนั้นทุกองคาพยพเราต้องมุ่งไปที่นี้ให้หมด เพื่อให้เกิดความเด่นด้านใดด้านหนึ่ง คือเราจับปลาหลายมือไม่ได้ หุ่นยนต์ผมก็ต้องมุ่งไปที่เกษตร ตรงนี้มันถึงจะโตขึ้นมาได้”

อาจารย์ปัญญา เหล่าอนันต์ธนา
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2552 - 2557)

พ.ศ. 2552

จัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศทางวิชาการ
ด้านเครื่องจักรกลการเกษตรและอาหาร

พ.ศ. 2552

จัดตั้งศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน

พ.ศ. 2554

เกิดเหตุอุทกภัยครั้งใหญ่
บริเวณลุ่มน้ำภาคกลาง

พ.ศ. 2554

ได้รับรางวัลอันดับ 1 ของมหาวิทยาลัยไทย และอันดับที่ 46
ของมหาวิทยาลัยโลก ด้านความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
จากการจัดอันดับของ UI Green Metric 2011

พระพิรุณทรงนาค

พระพิรุณทรงนาค

ในปี พ.ศ. 2538 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พิจารณาว่า นับตั้งแต่ก่อตั้งมาเป็นเวลา 52 ปี ยังไม่เคยจัดสร้างศิลปกรรม อันเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย สัญลักษณ์ดังกล่าวคือ “พระพิรุณทรงนาค” ดังนั้นจึงได้พิจารณาการจัดสร้างประติมากรรมพระพิรุณทรงนาคขึ้นประดิษฐานไว้ตามจุดต่างๆ เพื่อสักการบูชา บริเวณหน้าอาคารสุวรรณวาทกสิกิจ อาคารสารนิเทศ 50 ปี อาคารหอประชุมเกษตรกลางบางเขน ทั้งที่วิทยาเขตบางเขนและวิทยาเขตกำแพงแสน โดยองค์ประดิษฐานแรกอยู่ที่บริเวณอ่างน้ำพุด้านหน้าอาคารสุวรรณวาทกสิกิจ ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 ได้จัดสร้างองค์ที่ 2 ประดิษฐานที่บริเวณสระน้ำหน้าคณะเกษตร วิทยาเขตกำแพงแสน ในส่วนของรูปปั้นพระพิรุณทรงนาคที่เห็นขอให้จัดสร้างและประดิษฐานหน้าอาคารสารนิเทศ 50 ปี และหน้าหอประชุมเกษตรกลางบางเขน ยังมีได้ดำเนินการ

ในปี พ.ศ. 2546 รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ อัมพิกัญย์ อธิการบดี ขณะนั้น ได้ดำริให้ทุกวิทยาเขตจัดสร้างและประดิษฐานพระพิรุณทรงนาค เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย จึงได้จัดสร้างขึ้นที่วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร และวิทยาเขตศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นองค์ที่ 3 และ 4 ตามลำดับ จากนั้นจึงจัดสร้างอีกองค์เพื่อประดิษฐาน ณ กลางสระน้ำด้านหน้าอาคารหอประชุมเกษตรกลางบางเขน เป็นองค์ที่ 5 ในช่วงที่รองศาสตราจารย์คุณชัย กปีลาภาญญ์ เป็นอธิการบดี

พระพิรุณทรงนาคทั้ง 5 องค์ ออกแบบและจัดสร้างโดยประติมากรท่านเดียวกัน คือ อาจารย์นันทวรรณ จันทร์-ละอาน ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (วิจิตรศิลป์) สาขาย่อยประติมากรรม ประจำปี พ.ศ. 2549 องค์พระพิรุณมีขนาดเท่าคนจริง และขนาดหนึ่งเท่าครึ่งของคนจริงตามความเหมาะสมของสถานที่ประดิษฐาน และได้รับการออกแบบอย่างงดงามราวกับมีชีวิต โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์หลายประการ

ภาพ: ส่วนบนของภาพรางวัลชนะเลิศจากโครงการ "เกษตรศิลป์ 72 ปี" ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ชื่อภาพ จารากรฐานที่มั่นคง สู่ความอุดมที่ยั่งยืน
ผลงาน นายศรัชัย คงวุ่น

ก้าวสู่ ทศวรรษที่ 8

72 ปี นนทบุรีงามสง่า
ในพงพุดซาแห่งโลกาภิวัตน์
(พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป)

นนทบุรีงามสง่าในพงพุดซาแห่งโลกาภิวัตน์

กาลเวลาสร้างนนทบุรีที่กล้าแกร่ง
กึ่งสูงเด่นเขียวขจีสีงามตา
เกษตรศาสตร์มุ่งไปในวันหน้า
งานวิจัยเพิ่มพูนมูลค่า
หวังเพิ่มพูนศักดิ์ศรีที่งามเด่น
สร้างบัณฑิตสร้างคนสร้างผลงาน
เกษตรศาสตร์นนทบุรีสร้าง
เป็นความหวังแห่งชาติแห่งมวลชน

ยืนแข็งแกร่งในดวงพงพุดซา
แผ่สาขาร่มรื่นชื่นยินดี
จะนำพาสงคมไทยให้สุขศรี
อีกเป็นที่พึงพาวิชาการ
สมดังเป็นศรีศักดิ์อักษรฐาน
เพื่อสืบสานพันธกิจบรรพชน
พัฒนาความสุขทุกแห่งหน
งามยิ่งยดระการเด่นเป็นนิรันดร์ฯ

ก้าวสู่ทศวรรษที่ 8

72 ปี นนทรีงามสง่า ในพงพดูกษาแห่งโลกาภิวัตน์

บทบาทของสถาบันการศึกษาในยุคที่สภาพเศรษฐกิจและสังคมขยายตัวไปกว้างไกล มิได้จำกัดแต่เพียงแหล่งเรียนรู้และผลิตบัณฑิตเท่านั้น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งถือเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับในด้านความเป็นเลิศระดับนานาชาติ มีวิสัยทัศน์ที่จะสามารถเป็นแกนนำในการระดมภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และมีอำนาจต่อรองในประชาคมโลก ยุทธศาสตร์ในการพัฒนานอกจากด้านการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ควบคู่คุณธรรมแล้ว ยังเน้นในเรื่องของงานวิจัย ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย และคงไว้ซึ่งระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ภายใน 4 ปีข้างหน้า มหาวิทยาลัยตั้งเป้าหมายไว้ว่า บัณฑิตจบใหม่จะได้งานทำถึงร้อยละ 80 สามารถปฏิบัติงานได้จริง และสร้างความพึงพอใจให้กับหน่วยงานที่บัณฑิตเหล่านั้นได้เข้าไปปฏิบัติงาน การเสริมสร้างศักยภาพทุกวิทยาเขตให้ได้มาตรฐาน โดยพัฒนาอาจารย์และนักวิชาการให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นภารกิจสำคัญเช่นเดียวกับการส่งเสริมให้คณาจารย์ร่วมทำงานกันเป็นทีม นอกจากนี้แล้วยังปรับปรุงระบบการเข้าศึกษาเพื่อเชื่อมต่อผู้เรียนในภูมิภาคและผู้เรียนที่ด้อยโอกาสได้เข้ามามีโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้นด้วย

ในด้านการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้สานต่อบทบาทการพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ เพื่อให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยชั้นนำในภูมิภาคอาเซียน สอดคล้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคต โดยเปิดโอกาสให้นักวิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ใช้ศักยภาพสร้างสรรค์และการพัฒนางานวิจัยอย่างเต็มศักยภาพภายใต้การให้คำแนะนำของนักวิจัยอาวุโสที่เป็นพี่เลี้ยง นอกจากนี้ บทบาทในด้านการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ 1 ใน 9 แห่ง ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สามารถพัฒนางานด้านวิจัยในระดับโลกได้

ในด้านกาให้บริการทางวิชาการสู่สังคม เป็นพันธกิจที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ดำเนินมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม แม้กาให้บริการทางวิชาการหลายๆ โครงการจะเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่กาให้บริการทางวิชาการแก่เอกชนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ยังเป็นช่องทางสำคัญที่ทำรายได้ให้กับมหาวิทยาลัยอีกด้วย

ขณะที่การส่งเสริมวัฒนธรรมไทยในสังคมเป็นพันธกิจสำคัญในยุคไร้พรมแดน มหาวิทยาลัยสนับสนุนการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างสถาบันกับภูมิภาคต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้

สำนักงานบริการคอมพิวเตอร์

อาคารวิทยุสารสนเทศ

อาคารเทร็ดตันวิทยาเขต

ปราชญ์เกษตร 72 ปี มก.

ความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งในบริบทของไทย และนานาชาติ โดยเฉพาะภูมิภาคอาเซียน อย่างไรก็ตาม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ยังต้องส่งเสริมกันอย่างต่อเนื่อง

ทุกวันนี้ การเติบโตและพัฒนามหาวิทยาลัยยังคงดำเนินต่อไป เสมือนต้นไม้ใหญ่ที่เติบโตอย่างไม่หยุดยั้ง จากโรงเรียน กสิกรรมเล็กๆ สู่มหาวิทยาลัยระดับนานาชาติที่มีถึง 4 วิทยาเขต มีหน่วยงานย่อยหลายหน่วยงาน ผลิตบัณฑิตปีละกว่า 14,000 คน มีการวิจัยทางวิชาการสม่ำเสมอ ให้บริการทางวิชาการแก่ประชาชน

และหน่วยงานทั่วไป รวมทั้งรวบรวมองค์ความรู้ด้านการเกษตร จากเกษตรกรทุกจังหวัดทั่วประเทศ เช่น การจัดโครงการคัดเลือกยกย่องเชิดชู “ปราชญ์เกษตร 72 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลจากวิสัยทัศน์และพันธกิจที่เหล่า นูรพาจารย์และปฐนียบุคคลของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ร่วมกันพัฒนาสถาบันแห่งนี้มาตลอดระยะเวลากว่า 7 ทศวรรษ และกำลังก้าวสู่ทศวรรษที่ 8 ด้วยความภาคภูมิใจและมั่นคงในอนาคต

รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์ มองว่า ในอนาคตอยากเห็นการส่งบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไปทำงานยังต่างประเทศ เพราะนอกจากจะสร้างรายได้เข้าประเทศมากกว่าลูกจ้างในระดับแรงงานแล้ว ยังเป็นการเพิ่มพูนศักยภาพของบัณฑิต รวมทั้งนักวิจัยหรือนักวิชาการของประเทศไทยอีกด้วย

“การที่เราก้าวมาได้ถึง 72 ปี ต้องมองย้อนกลับไปข้างหลังหน่อย เรื่องวิชาการเราต้องไม่คิดแต่เรื่องเงินทองอย่างเดียว แต่มันต้องเริ่มจากจิตวิญญาณความเป็นครูบาอาจารย์ บุคลากรฝ่ายสนับสนุนก็ต้องร่วมมือกัน ส่วนนิสิตก็อยากให้ดูตัวอย่างจากต่างประเทศ ฝึกความมีวินัย ตรงต่อเวลา ความกระตือรือร้น และต้องเก่งกว่าบัณฑิตในอดีต”

รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2550 - 2558)

จัดทำเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกครบรอบ 72 ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เนื่องในโอกาสครบรอบ 72 ปีแห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในวาระสำคัญแห่งลำดับ การพัฒนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรก ในประเทศไทยที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนและการวิจัยค้นคว้าเพื่อให้บริการวิชาการ แก่สังคมทางด้านการเกษตร และเป็นแหล่งรวมสรรพศาสตร์แห่งแผ่นดิน เพื่อความกินดีอยู่ดีของประเทศชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงได้จัดทำ เหรียญกษาปณ์ที่ระลึก 72 ปี ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 32 มิลลิเมตร ซึ่งเป็น เหรียญกษาปณ์กลม มีส่วนผสมของนิกเกิล 25 เปอร์เซ็นต์ และทองแดง 75 เปอร์เซ็นต์ มีน้ำหนัก 15 กรัม / เหรียญ ด้านหน้า ตรงกลางเหรียญมีพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชผืนพระพักตร์ทางเบื้องขวา ทรงฉลองพระองค์ ชุดสากล ภายในวงขอบเหรียญเบื้องล่างมีข้อความว่า “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” ด้านหลัง ตรงกลางเหรียญมีรูปเครื่องหมายราชการของมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ภายในวงขอบเหรียญเบื้องบนมีข้อความว่า “ครบ ๗๒ ปีแห่งการสถาปนา ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘” เบื้องล่างมีข้อความบอกราคาว่า “๒๐ บาท” และข้อความว่า “ประเทศไทย” เพื่อเป็นของที่ระลึกอันควรค่าแก่การเก็บรักษาและส่งมอบเป็นของขวัญ แก่ญาติมิตร เพื่อนฝูง บุคลากร หน่วยงาน และผู้รู้จักคุ้นเคย ตลอดจนประชาชน ทั่วไป

“บทบาทสำคัญของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อยู่ที่องค์ความรู้เรื่องเกษตรกรรม ซึ่งที่ผ่านมาสภามหาวิทยาลัยได้เน้น เป็นนโยบายพิเศษ ผมคิดว่าต้องเอาเกษตรเป็นหลัก เพราะว่าคนที่สอนเกษตรทั่วประเทศมาจากเราทั้งนั้น เกษตรเป็นที่มั่น ของเรา ถ้าเกษตรเราพังก็เปรียบว่าเราแพ้สงคราม เรามีแม่ทัพคือเกษตรซึ่งเป็นกองทัพใหญ่ที่จะสู้กับเขา

“เกษตรสร้างมาแล้ว 72 ปี แต่กว่าจะมาถึงวันนี้มันยากขนาดไหน ฉะนั้นเกษตรต้องเป็นหลักอยู่ ถ้าเกษตรของเรา ไม่เข้มแข็งก็หมดความหมาย”

ศาสตราจารย์ ดร. นิวัติ เรืองพานิช
นายกสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2556 - 2558)

ผลวัต เพื่อเกษตรกรก้าวไกล วิจัยนวัตกรรม ชี้นำสังคมไทย

ภาพ: ภาพรางวัลรองชนะเลิศจากโครงการ "เกษตรศิลป์ 72 ปี" ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ชื่อภาพ ความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดิน
ผลงาน นายเชียวชาญ ทิพย์วงศ์

ทิวทัศน์มองจากสถานีวิจัยดอยปู่ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตลอด 72 ปีที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้พัฒนาวิทยาการในหลากหลายสาขาวิชาอย่างต่อเนื่อง และนำมาต่อยอดเป็นนวัตกรรมมากมาย ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับชีวิตของเกษตรกร รวมทั้งประชาชนในหลากหลายอาชีพเท่านั้น แต่ยังถือเป็นพันธกิจสำคัญของมหาวิทยาลัยที่จะทำหน้าที่ชี้นำด้านการเกษตร พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ๆ สู่สังคมไทย ไม่ว่าจะเป็กรณิการเกิดวิกฤติการณ์ หรือชี้นำแนวทางในการพัฒนาประเทศ เพื่อมีส่วนร่วมในการพิพัฒนาสังคมไทยสู่ความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นในอนาคต

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นแหล่งผลิตองค์ความรู้ และสร้างสรรค์ผลงานวิจัยที่สั่งสมมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนานจนได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอุดมศึกษาให้เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติโดยมีวิสัยทัศน์มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก (World-Class University) สร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีคุณภาพ ซึ่งผลงานวิจัยต่างๆ สามารถนำไปต่อยอดเทคโนโลยีที่ตอบสนองตรงตามความต้องการของภาคส่วนต่างๆ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อสังคมได้อย่างแท้จริง ทั้งในด้านการเกษตร สิ่งแวดล้อม และอุตสาหกรรม ความยั่งยืนเพื่อสังคมและร่วมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ตลอดจนความมั่นคงทางอาหาร

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงได้จัดตั้งสถาบัน
วิทยาการขั้นสูงขึ้น 4 ศูนย์ คือ ศูนย์วิทยาการขั้นสูงเพื่อเกษตร
และอาหาร ศูนย์วิทยาการขั้นสูงด้านทรัพยากรธรรมชาติ
เขตร้อน ศูนย์วิทยาการขั้นสูงด้านนาโนเทคโนโลยีเพื่อ
อุตสาหกรรมเคมี อาหาร และการเกษตร และศูนย์วิทยาการ
ขั้นสูงด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม อันเป็นการวางโครงสร้าง
ขนาดใหญ่เพื่อรองรับการสร้างผลงานวิจัย สร้างบุคลากร
นักวิจัย และผลิตนวัตกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนความเป็นเลิศ
ทางวิชาการและแสดงศักยภาพของมหาวิทยาลัยวิจัยของ
ประเทศไทยที่สมบูรณ์แบบไปสู่เวทีระดับนานาชาติ

โครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แบ่งได้
เป็น 3 สาขาหลัก ประกอบด้วย

1. สาขาเกษตรศาสตร์
2. สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
3. สาขาสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์
ศึกษาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

สาขาเกษตรศาสตร์

142

72 ปี เกษตรศาสตร์ พัฒน์มัยประเทศไทย ■ พลวัตสื่อเกษตรก้าวหน้า

ไร่สุวรรณ

ปลาการ์ตูน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มุ่งมั่นพัฒนาศาสตร์ด้านการเกษตร ประมง วนศาสตร์ มาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เกิดเป็นองค์ความรู้และนวัตกรรมจนเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ และนานาชาติ และสามารถชี้้นำในการกำหนดนโยบายของประเทศ โดยมีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและวิชาชีพจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก มีศูนย์วิจัยและสถานีวิจัยที่สนับสนุนการวิจัยเชิงพื้นที่ และมีการให้บริการวิชาการแก่เกษตรกร ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งมีผลงานวิจัยและนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยจำนวนมาก ที่ประสบความสำเร็จจากการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน ในท้องถิ่นจนสามารถเข้าสู่ระบบธุรกิจได้ โดยมีแนวทางการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

แนวทางการวิจัยด้านการเกษตร ได้แก่ การปรับปรุงพันธุ์พืชและสัตว์ การพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตร การอารักขาพืชตลอดจนกระบวนการผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยว และ

การพัฒนาเทคนิคและผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร

แนวทางการวิจัยด้านการประมง ได้แก่ การจัดการประมง ชีววิทยาประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์ประมง วิทยาศาสตร์ทางทะเล และการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศ เช่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติ อุบัติเหตุเรือ น้ำมัน ผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ งานวิจัยผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศต่อระบบนิเวศทางทะเล เป็นต้น

แนวทางการวิจัยด้านวนศาสตร์ ได้แก่ การวิจัยทางวิชาการด้านป่าไม้ตามแนวพระราชดำริและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาสังคม การบูรณาการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม การจัดการป่าไม้ ชีววิทยาป่าไม้ วนผลิตภัณฑ์ วนวัฒนวิทยา วิศวกรรมป่าไม้ อนุรักษ์วิทยา

การปรับปรุงพันธุ์พืชและสัตว์เป็นพื้นฐานการเกษตรที่สำคัญที่ช่วยให้ภาคเกษตรผลิตสินค้าเกษตรได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการและมีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนการผลิต

โคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน

และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร เพื่อให้เกิดเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ เผยแพร่สู่เกษตรกรและสามารถนำไปใช้ได้ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและสาธารณชนทั่วไป รวมถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

การวิจัยด้านพันธุ์พืชส่วนใหญ่จะปรับปรุงในกลุ่มของ ธัญพืช พืชวงศ์ถั่ว พืชน้ำมันและพืชสุขภาพ พืชสมุนไพร พืชเส้นใย พืชพลังงาน พืชผักเศรษฐกิจ ไม้เขตร้อน ผลไม้เทศ ไม้ดอกไม้ประดับ และการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ให้เหมาะสมกับภูมิอากาศและสภาพแวดล้อมตามแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย ในปัจจุบันพันธุ์พืชที่ได้รับการพัฒนาและเกษตรกรสามารถนำไปปลูก แล้วได้รับผลผลิตเป็นอย่างดี ได้แก่ พันธุ์พืชไร่ที่เกษตรกรนิยมปลูก เช่น ข้าวโพดหวานลูกผสมเดี่ยวพันธุ์อินทรี 2 ที่มีความหอมหวานโดดเด่นกว่าข้าวโพดในสายพันธุ์อื่น จึงได้

นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์น้ำมันข้าวโพดไร้สุวรรณ อีกทั้ง ข้าวไรซ์เบอร์รี่ที่มีคุณสมบัติด้านสารอนุมูลอิสระ โฟเลตสูง มีดัชนีน้ำตาลต่ำ-ปานกลาง ลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็ง มันสำปะหลังพันธุ์ห้วยบง 60 เป็นมันสำปะหลังที่มีรสขม ไม่เหมาะสำหรับการบริโภคของมนุษย์หรือใช้หัวสดเลี้ยงสัตว์โดยตรง เนื่องจากมีปริมาณกรดไฮโดรไซยานิกสูง มีความเป็นพิษต่อร่างกาย ต้องนำไปแปรรูปเป็นแป้งมันอัดเม็ดหรือมันเส้นก่อนจึงนำไปเลี้ยงสัตว์ได้ นอกจากนี้ยังมีพืชสมุนไพร ขมิ้นชันพันธุ์แดงสยาม ที่มีสารเคอร์คูมินสูง อันมีฤทธิ์ช่วยป้องกันโรคมะเร็งปอด มะเร็งลำไส้ พืชผักเศรษฐกิจอย่าง มะเขือสีดาที่นิยมปลูกและบริโภคกัน รวมถึงไม้ดอกไม้ประดับ ในการตกแต่งสวนหรือสถานที่ต่างๆ เช่น กล้วยไม้ ดาวเรือง พุทธรักษา เบญจมาศ เป็นต้น

ต้นพลัม

ด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ได้แก่ โคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน เป็นการปรับปรุงพันธุ์โดยนำโคพันธุ์บราห์มันมาผสมกับโคพันธุ์พื้นเมืองของไทย ทำให้ได้ลูกผสมที่มีขนาดใหญ่ โตเร็ว และให้ลูกดก แล้วนำโคพันธุ์ชาโรเลส์มาผสมด้วย เพื่อให้ได้โคที่มีเนื้อนุ่มและเจริญเติบโตเร็ว ทำให้ได้ลูกผสมที่มีคุณสมบัติที่ดีครบถ้วน อีกทั้งได้มีการส่งเสริมธุรกิจการจำหน่ายเนื้อโคขุนพันธุ์กำแพงแสน เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

ไก่เบตง (สายเคยู) พัฒนามาจากไก่เบตงพันธุ์พื้นเมืองที่ขึ้นชื่อของจังหวัดยะลา ลักษณะเด่นคือ ไก่มีเนื้อมาก เหนียวนุ่มหอม เนื้อไม่แฉะ รสชาติดี มีไขมันใต้ผิวหนังน้อย จึงเป็นที่นิยมของผู้บริโภค โดยเกษตรกรสามารถเลี้ยงขายเป็นไก่เนื้อส่งตลาดได้ในระยะเวลาสั้นกว่าไก่เนื้อพันธุ์พื้นเมือง พร้อมทั้งเผยแพร่ให้เกษตรกรรายย่อยนำไปเลี้ยงเป็นอาชีพหลัก และยังสนับสนุนให้เป็นกิจกรรมส่งเสริมอาชีพให้กับนิสิตในโอกาสต่างๆ

การปรับปรุงพัฒนาพันธุ์พืชและสัตว์โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของประเทศไทย ซึ่งสามารถสร้างความมั่นคงและความอุดมสมบูรณ์ด้านการเกษตร ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ เกษตรกรมีรายได้ มีฐานะดีขึ้น ประชาชนกินดีอยู่ดีไม่อดอยาก นอกจากนี้ยังมีผลผลิตเหลือส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ นำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นรากฐานที่ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ในสาขาเกษตรศาสตร์ยังมีการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อีกมากมาย เช่น ปุ๋ยสั่งตัด ชุดตรวจสอบอินทรีย์วัตถุในดิน ผลัดภัณฑ์ปุ๋ยคอกผสมจุลินทรีย์แบบอัดเม็ด ส่งเสริมสุขภาพพืชและเพิ่มภูมิคุ้มกันให้พืช วัสดุปลูก ไล่เดือนดิน ไทเกอร์สายพันธุ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลัดภัณฑ์หมามูย การเลี้ยงหอยแมลงภูแบบแพเชือก การเพาะพันธุ์ปลาการ์ตูน การปลูกไม้ยูคาลิปตัสบนคันนา ชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มาและบาซิลลัสเพื่อควบคุมโรคพืช ชุดตรวจสอบสารพิษราลีโนนแบบรวดเร็ว หัวจ่ายน้ำชลประทาน 1 ตามแนวพระราชดำริ เป็นต้น

ข้าวไรซ์เบอร์รี่

นับได้ว่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นองค์กรผู้นำและเป็นแหล่งรวมศาสตร์ด้านการเกษตร ประมง วนศาสตร์ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพการเกษตรทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่ช่วยให้ภาคการเกษตรและเศรษฐกิจของประเทศเติบโตไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทำให้การเกษตรกรรมในประเทศไทยเติบโตและยืนหยัดได้อย่างยั่งยืน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ยังมุ่งเน้นการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการวิจัย การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการวิจัย การสร้างสรรค์ผลงานวิจัย ตลอดจนการเชื่อมโยงผลงานวิจัยนำไปสู่การใช้ประโยชน์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นทิศทางการดำเนินการวิจัยของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อการเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกด้านเกษตรศาสตร์ในอนาคตต่อไป

ไก่เบตง (สายเคยู)

สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

ประตูลอยน้ำคลองลัดโพธิ์

การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนอีกสาขาหนึ่ง ซึ่งเน้นกลุ่มวิจัยด้านอาหารและน้ำ ด้านพลังงาน ด้านสุขภาพ คนและสัตว์ ด้านสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ ด้านทรัพยากร

ธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์ มุ่งเน้นงานวิจัยคลินิกด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์เลี้ยงต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ ทิศทางการวิจัยเป็นไปตามความต้องการในการพัฒนาประเทศ ทั้ง

แคปซูลเลือดจระเข้

ข้าวสำเร็จรูป

โปรตีนแผ่นกรอบปรุงรส

ด้านความปลอดภัยทางอาหาร ด้านโรคติดต่อระหว่างสัตว์กับคน โรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ ด้านเทคโนโลยีชีวภาพและวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์เป็นอาหาร และงานวิจัยเชี่ยวชาญเฉพาะทาง การพัฒนานวัตกรรมและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมด้านต่างๆ ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์และวัสดุ และการจัดการเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร งานวิจัยด้านวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ เพื่อเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เกษตร พัฒนาอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ และสังคม ให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมๆ กัน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ นวัตกรรม ให้ครบวงจรวิชาการและพัฒนาเพื่อความกินดีอยู่ดีของประชาชน

นอกจากนั้นยังบริการวิชาการแก่สังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ของประเทศให้มีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาต่อยอดได้ด้วยตนเอง สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับประเทศให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันในระดับสากลได้

การวิจัยด้านวิศวกรรมศาสตร์ มุ่งเน้นงานวิจัยวิศวกรรมด้านการเกษตร การชลประทาน และการอาหาร สามารถผลิตงานวิจัย รวมถึงพัฒนาสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติมากมาย ทั้งด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร วิศวกรรมปฐพี วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมพลังงานและสิ่งแวดล้อม วิศวกรรมต่อเรือ วิศวกรรมทางทะเล วิศวกรรมทางการแพทย์ ฯลฯ ซึ่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้สร้างต้นแบบเครื่องมือเครื่องจักรที่สามารถ

แก้ปัญหาให้กับอุตสาหกรรมต่างๆ มากมาย โดยได้จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเชี่ยวชาญเฉพาะ เพื่อวิจัยเชิงลึกด้านคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าประยุกต์ ระบบภูมิสารสนเทศ และการประมวลผลภาษาธรรมชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้นิสิตสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมผ่านโครงการวิศวกรรม จัดประกวดผลงานและให้ทุนสนับสนุนแก่โครงการวิศวกรรมที่มีศักยภาพต่อยอดผลงานไปสู่การใช้งานจริงในอนาคต

การวิจัยด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ มุ่งเน้นงานวิจัยด้านสถาปัตยกรรม ภูมิสถาปัตยกรรม นวัตกรรมอาคาร การวางผังเมือง การพัฒนาพื้นที่ การอนุรักษ์ชุมชน พิพิธภัณฑ์ประกอบอาคาร สิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพ และสารสนเทศด้านอาคาร รวมทั้งการบูรณาการองค์ความรู้ในวิชาชีพด้านการออกแบบ

หุ่นจำลองอย่างพารา

รถหย่อนกล้านาโยน

สถาปัตยกรรมเพื่อความยั่งยืน นวัตกรรมอาคารเพื่อสิ่งแวดล้อม นวัตกรรมวัสดุทางสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรมจากวัสดุเหลือใช้ ทั้งจากภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรม นวัตกรรมระบบประกอบอาคาร และการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมสรรค์สร้างที่มีสุขภาพและประสิทธิภาพที่ดี อีกทั้งมีศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางอาคาร และได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีและผลงานนวัตกรรมด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์สู่สังคม ภาครัฐและเอกชน

ผลงานนวัตกรรมเครื่องมือเครื่องจักรที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ดำเนินการ ตัวอย่างเช่น อุปกรณ์หย่อนกล้าข้าวแบบประณีตเพื่อนึ่ง (ภาฯ) หรือรถหย่อนกล้านาโยนสำหรับ

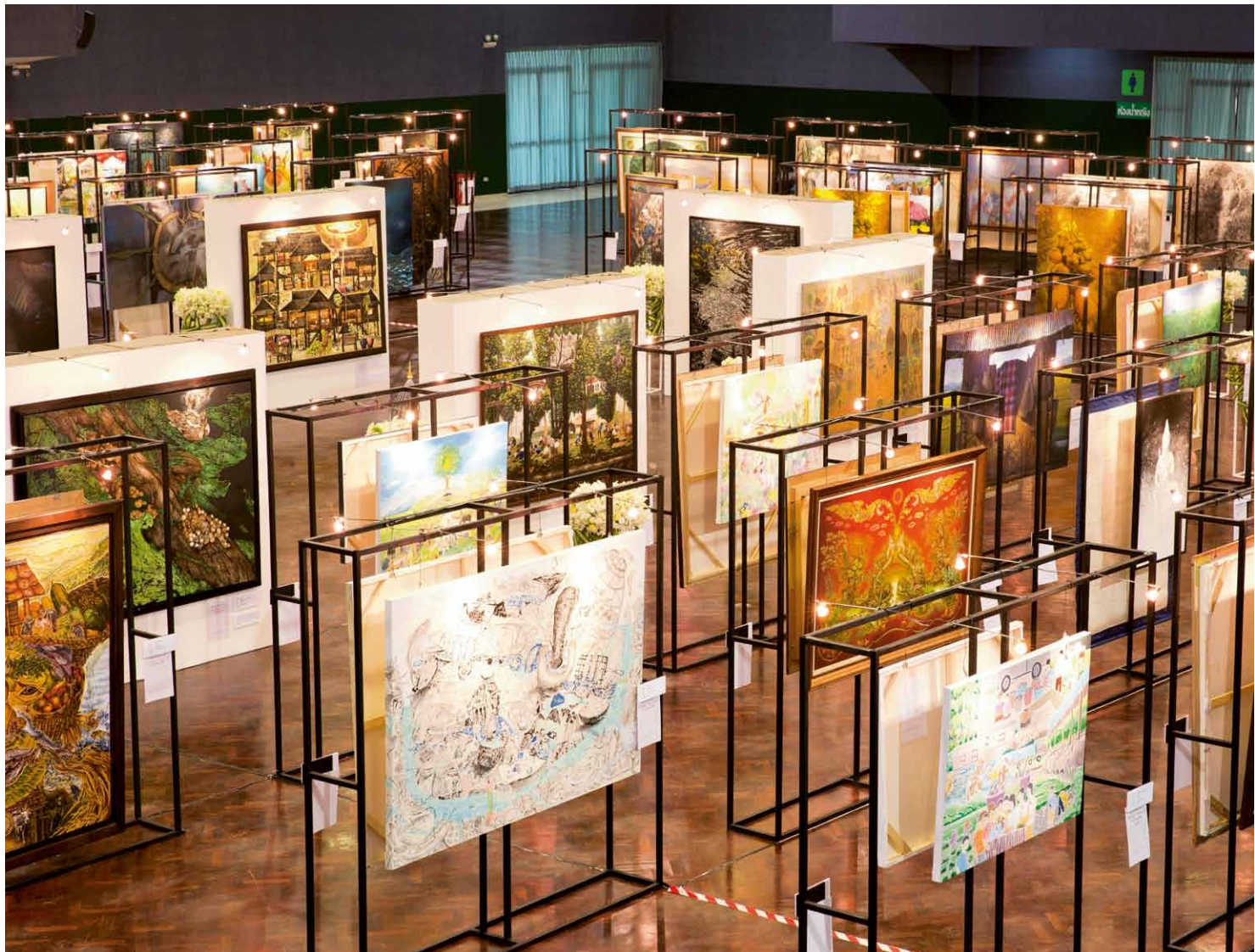
เครื่องสีข้าวชุมชน

การทำนาแบบประณีต เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่เกี่ยวกับการทำนามีความแปลกใหม่คือ เป็นการนำวิธีการทำนาแบบโยนกล้ามาประยุกต์ใช้งาน โดยสร้างเป็นเครื่องจักรเพื่อใช้ในการทำนาโยนอันเป็นวิธีการปลูกข้าวที่ได้คุณภาพดีที่สุดในแง่การไม่มีการขาดของราก ทำให้ต้นกล้าสามารถตั้งตรงขึ้นได้ภายใน 1 - 2 วัน อีกทั้งรากต้นกล้าอยู่ใกล้ระดับผิวดินจึงสามารถดูดซึมน้ำและไนโตรเจนอากาศได้ดี ช่วยทำให้เกิดความเป็นระเบียบของแถว เหมือนกับการทำนาดำ ที่สำคัญถือว่าเป็นเครื่องแรกของโลก

เครื่องสีข้าวชุมชนเป็นโครงการวิจัยพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและความมั่นคงทางอาหาร เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 84 พรรษา เพื่อมอบให้กับมูลนิธิพระดาบสและชุมชนเกษตรกรรมนำไปใช้สีข้าวเปลือกให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน และกำหนดชื่อรุ่นของเครื่องสีข้าวนี้ว่า “เครื่องสีข้าวชุมชน 120” เป็นเครื่องสีข้าวขนาดเล็กสำหรับชุมชน มีขนาดกะทัดรัด สะดวกในการเคลื่อนย้ายและติดตั้ง ผู้ใช้สามารถเรียนรู้และปรับแต่งการทำงานให้ได้เหมาะสมกับข้าวเปลือก ซึ่งสามารถผลิตได้ทั้งข้าวกล้องและข้าวหอมมะลิ เน้นการใช้ชีวิตตามวิถีแห่งเศรษฐกิจพอเพียงคือ สีข้าวเมื่อต้องการที่จะบริโภคเพื่อให้ได้ความสดใหม่ของข้าวและมีปริมาณที่พอเหมาะกับการบริโภค

เครื่องวัดความชื้น EE-KU สำหรับหาความชื้นของเมล็ดพืชหรือวัสดุที่มีลักษณะเป็นเม็ดหรือผง เกษตรกรทั่วไปสามารถหาซื้อได้ง่าย ราคาถูกกว่าเครื่องที่นำเข้าจากต่างประเทศ แต่ความแม่นยำในการวัดไม่ได้ด้อยตามราคา สามารถใช้วัดกับเมล็ดพืชที่ปลูกในประเทศไทยทุกชนิด หรือวัดวัสดุที่มีลักษณะเป็นเม็ดหรือผงได้ ซึ่งเป็นจุดเด่นที่หาไม่ได้ในเครื่องที่นำเข้าจากต่างประเทศ ปัจจุบันมีการใช้งานแพร่หลายในกลุ่มบริษัทพืชผลและกลุ่มเกษตรกรทั่วไป อีกทั้งส่วนราชการและนักวิชาการ รวมถึงยังถูกนำไปใช้ในต่างประเทศด้วยจำนวนหนึ่ง เช่น จีน พม่า ลาว เวียดนาม ฟิลิปปินส์ บังกลาเทศ อินเดีย เป็นต้น

สาขาสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

นิทรรศการเกษตรศิลป์ 72 ปี: เกษตรศาสตร์สั่งสม ความอุดมแห่งแผ่นดิน

ชุดนวัตกรรมภาษามือไทยและภาษาไทยสำหรับผู้พิการทางการได้ยิน

การวิจัยด้านบริหารธุรกิจ ได้แก่ งานวิจัยเชิงนโยบายเพื่อกำหนดแนวทางและขั้นตอนการขับเคลื่อนประเด็นต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยเชิงประยุกต์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพขององค์กร งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในเชิงพื้นที่และชุมชน งานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐานด้านบริหารธุรกิจ

งานวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์ มุ่งเน้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาหารและพลังงานทางเลือก การบริการ การขนส่งและการท่องเที่ยว เศรษฐศาสตร์มหภาค การลดความยากจน เศรษฐศาสตร์ที่ยั่งยืน ธุรกิจสีเขียว เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์แรงงาน การประเมินโครงการและนโยบายภาครัฐ เศรษฐศาสตร์นานาชาติ เป็นผู้นำในการทำวิจัยและการให้บริการวิชาการ

สนับสนุนภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตรให้กับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งผลต่อการพัฒนาตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ

งานวิจัยด้านศึกษาศาสตร์ มุ่งเน้นผลิตงานวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้เชิงสาธารณะ เชิงนโยบาย และเชิงพาณิชย์ โดยเน้นงานวิจัยที่ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาพัฒนาคนของประเทศ ทั้งการตอบโจทย์ปัญหาทางการศึกษาตามนโยบายของภาครัฐ และผลิตงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงและมีผลกระทบในวงกว้างต่อการศึกษาไทย เป็นที่ปรึกษาวิจัยให้กับหน่วยงานทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน และมุ่งสร้างงานวิจัยที่สามารถนำไปต่อยอดได้ในเชิงพาณิชย์ เช่น การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาที่เน้น

หนังสือที่ระลึกจัดพิมพ์ในวาระต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ นวัตกรรมด้านหลักสูตร นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการสอน

งานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ มุ่งเน้นงานวิจัยเชิงวิชาการ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน การสร้างองค์ความรู้ในด้านต่างๆ และบริการวิชาการแก่สังคม และงานวิจัยเชิงนโยบาย เพื่อตอบรับโจทย์ทางสังคมที่จำเป็นเร่งด่วนด้านการพัฒนาบนพื้นฐานของการแก้ไขปัญหาในระดับต่างๆ

งานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ มุ่งเน้นงานวิจัยด้านอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน ทรัพยากรทางภาษา ภาษาศาสตร์เชิงทฤษฎี ภาษาและวัฒนธรรมไทย การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนภาษาและการเรียนรู้ภาษาที่สอง นิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ พจนานุกรมภาษา ภาษากับเทคโนโลยี การท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ ธุรกิจบริการที่พักและอาหาร พลังแห่งดนตรี วรรณกรรม นิทานพื้นบ้าน แนวคิดจิตวิญญาณ

ผ่านปรัชญา และส่งเสริมงานวิจัยเชิงสหวิทยาการสาขามนุษยศาสตร์ ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศและภูมิภาคอาเซียน

ตัวอย่างเช่น ตัวแบบธุรกิจ Farmer Shop ร้านค้าปลีกที่ผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณค่าและเพิ่มมูลค่าแกสินค้าชุมชน โดยมีทีมงานสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์เป็นที่ปรึกษาให้ในด้านการบริหารจัดการร้านค้าปลีก และเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มผู้ประกอบการ SMEs และโอท็อป โดยให้การสนับสนุนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานคุณภาพตามเงื่อนไขการค้าที่เป็นธรรม ผู้บริโภคได้รับสินค้าอาหารปลอดภัยในราคาที่เป็นธรรม และได้มีการนำเสนอต้นแบบธุรกิจ Farmer Shop นี้ในเวทีระดับนานาชาติ

ชุดนวัตกรรมภาษามือไทยและภาษาไทย เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยในการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการทาง

การได้ยินของไทย ประกอบด้วยสื่อสารสนเทศเรียนอ่านออกเสียง สะกดคำไทยสำหรับผู้พิการทางการได้ยินเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน สื่อสารสนเทศระบบเสียงภาษาไทย โดยเน้นการเรียนการสอนการออกเสียงภาษาไทยพื้นฐาน แบบบูรณาการ และการอ่านปากสำหรับผู้พิการทางการได้ยิน และสื่อสารสนเทศพจนานุกรมภาษามือไทย ช่วยในการสื่อสารระหว่างผู้พิการทางการได้ยินที่ใช้ภาษามือกับคนได้ยินปกติที่ไม่รู้ภาษามือไทยได้

นอกจากนี้ยังมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้านการเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คลังความรู้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อรรถาภิธานศัพท์เกษตรไทย จินตามณี ระบบห้องสมุดเพื่อพัฒนาดตนเองทางเทคโนโลยี KU Green Library KU Eco-Library ห้องสมุดเพื่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

แผนพัฒนาด้านการวิจัยในอนาคตมุ่งเน้นที่จะสร้างสรรค์ผลงานวิจัย นวัตกรรม บทความวิจัยทั้งในระดับชาติและนานาชาติ สนับสนุนครุภัณฑ์เพื่อรองรับการทำวิจัย และเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย จัดการประชุมวิชาการระดับนานาชาติกับสถาบันชั้นนำในต่างประเทศ เพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และเป็นที่ยอมรับในระดับสากลในเชิงรุกอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมทุกสาขาผลิตองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับศักยภาพของประเทศ ทันท่วงทีการเปลี่ยนแปลง และผลักดันไปสู่การใช้ประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม ที่สามารถเพิ่มผลผลิตทางการผลิต สร้างสรรค์คุณค่า พัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อมุ่งเน้นการตอบสนองต่อการก้าวสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยชั้นนำ

ธุรกิจ Farmer Shop

สถาบันแห่ง อุดมการณ์ แรงบันดาลใจและ ความฝันของคนเกษตร

เอกลักษณ์

“มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มุ่งสร้างศาสตร์แห่งแผ่นดิน
เพื่อความกินดีอยู่ดีของชาติ”

Uniqueness

“Kasetsart University aims to create
knowledges of the land for the
well-being of nation.”

ภาพในส่วนล่างของภาพรางวัลชนะเลิศจากโครงการ “เกษตรศิลป์ 72 ปี” ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ชื่อภาพ จากระากฐานที่มั่นคง สู่ความอุดมที่ยั่งยืน
ผลงาน นายศรัชชัย คงวุ่น

72 ปีที่ผ่านมาในแง่ของการรับใช้ประเทศ เราพอใช้ได้แล้ว แต่ถ้าขยับขยายต่อไปอีกก็ได้ ต้องเป็นธรรม ต้องดูแล เกษตรศาสตร์ให้ดี พยายามส่งเสริมกันต่อไปให้มีความเป็นกลาง พยายามสร้างให้ทันสมัยในทุกสาขา สามารถเปิดสอนได้ทุกวิชา ให้คนที่เรียนจบทำงานได้ทุกสาขาวิชาชีพ

ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์
องคมนตรี

มหาวิทยาลัยควรมีความกระชับและคล่องตัวมากขึ้น และทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน เราพร้อมหรือยัง ผมว่าเราพร้อม แต่ขึ้นอยู่กับว่าทำจริงหรือเปล่า หัวหน้าต้องเสียสละ อธิการบดี ต้องเสียสละ คณบดีต้องเสียสละทำงานให้ส่วนรวม ทุกระดับ ถ้านึกถึงส่วนรวมแล้ว ทุกอย่างก็เป็นระบบ เดินไปด้วยดี มีคุณภาพ

ศาสตราจารย์ ดร.นิวัติ เรืองพานิช
นายกสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2556 - 2558)

การเรียนการสอนเป็นเรื่องที่มีพลวัต การปรับเปลี่ยน เป็นสิ่งที่ต้องทำอยู่ตลอดเวลา ผมคิดว่าเรื่องประสิทธิภาพ การเรียนการสอนมีประเด็นสำคัญ 3 - 4 ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกคือ นิสิตที่จะเป็นวัตุดิบ กระบวนการต่างๆ เพื่อ ที่จะออกไปเป็นอนาคตของประเทศของเรา ส่วนที่สองก็คือ คณาจารย์ที่เป็นกำลังสำคัญ ส่วนที่สามคือ เนื้อหาสาระของ หลักสูตร และสิ่งที่สำคัญที่สุดของสามส่วนนั้น ผมคิดว่าคือ การบริหารจัดการที่จะมาปรับแต่งทั้งสามส่วนนั้นให้เหมาะสม กับสถานการณ์

รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2550 - 2558)

เกษตรศาสตร์เป็นผู้นำทางด้านเกษตรในอาเซียน และเป็นผู้นำเกษตรกรไทย
วันนี้เกษตรศาสตร์อาจจะมองว่าเกษตรกรไทยคือคนที่ไม่ใช่วัยเรียนในช่วงอุดมศึกษา
แต่อุดมศึกษาจะต้องยื่นมือลงไปในภาคเกษตรกรรมมากขึ้น โดยมีบัณฑิตเกษตร
ลงไปชี้นำสังคม

ในวาระที่จะครบ 72 ปีของเกษตรศาสตร์ ผมขอแสดงความยินดี และขออวยพร
ให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีความเจริญรุดหน้าทางด้านวิชาการ การสร้างคน การชี้นำ
ผู้คนทางด้านเกษตรศาสตร์ มีความรุ่งเรืองขึ้นไป และชื่อเสียงคงจะตามมา

รองศาสตราจารย์ นพ.กำจร ตติยกวี
เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ผมอยากเห็นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เพิ่มเติมช่องทางถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรไปสู่เกษตรกรให้มีความหลากหลายและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรได้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้เป็นอย่างดี ควบคู่กับการให้ความรู้ในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาภาคการเกษตร เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของพี่น้องเกษตรกร

ลักษณะ วจนานวัช
ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

เราถือว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้ผลิตบัณฑิตเพื่อรับใช้สังคมสมดังเจตนารมณ์ของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยที่มีปรัชญาว่า สร้างศาสตร์แห่งแผ่นดิน ดังนั้นในวาระ 72 ปี ผมคิดว่าเป็นก้าวที่สำคัญ เหมือนเป็นการปูพื้นฐานศาสตร์แห่งแผ่นดินโดยเฉพาะทางด้านเกษตรให้กว้างขวางขึ้น ก้าวต่อไปเราก็คงยังสามารถเติบโตโดยผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานรับใช้สังคมเพื่อให้ภาคเกษตรและในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย และสำคัญที่สุดต้องมีความยั่งยืน

สกล มงคลธรรมากุล
นายกสมาคมนิสิตเก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

อยากให้เห็นเกษตรศาสตร์ก้าวหน้าในการเป็นผู้นำด้านเกษตร ทั้งการผลิตข้าวปลาอาหารให้อุดมสมบูรณ์และแปรรูปเพิ่มมูลค่า ในฐานะเป็นหนึ่งในสมาชิกของสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร จึงอยากให้สถาบันฯ เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม ไม่ว่าจะเป็นวิชาการ หรือด้านผลิตภัณฑ์ เอาความรู้ไปเติมเต็มให้ประชาชนไทยได้มีชีวิตอย่างมีความสุขและมีสุขภาพดีทั่วหน้า

เพลินใจ ตั้งคณะกุล
นักวิจัยครูททองคำ พ.ศ. 2556

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสถาบันที่มีองค์ความรู้เรื่องทรัพยากรและวิถีชีวิตผู้คนเป็นสำคัญ มีความสำคัญมากสำหรับประเทศในอนาคต เพราะคำตอบที่สำคัญและเป็นหลักของประเทศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เรากำลังประสบกับความท้าทายว่าเราจะมีอาหารเพียงพอหรือไม่ในสถานการณ์ที่ทรัพยากรของเราลดน้อยลง สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนไป

ในอนาคตอยากเห็นมหาวิทยาลัยเป็นคนช่างคิด และสามารถคิดในสิ่งแปลกใหม่ได้ภายใต้คุณค่าเดิม คุณค่าเดิมคือการที่เราจะอยู่กับวิถีธรรมชาติ และทรัพยากรที่เรามีน้อยลง ด้วยรูปแบบใหม่ เทคโนโลยีใหม่ๆ มีไอเดียใหม่ มีความเข้าใจใหม่ๆ มีการนำเสนอในรูปแบบใหม่ๆ ต่อสังคม

ดร.เดชรัตน์ สุขก้าเน็ด
อาจารย์ดีเด่นด้านรับใช้สังคม

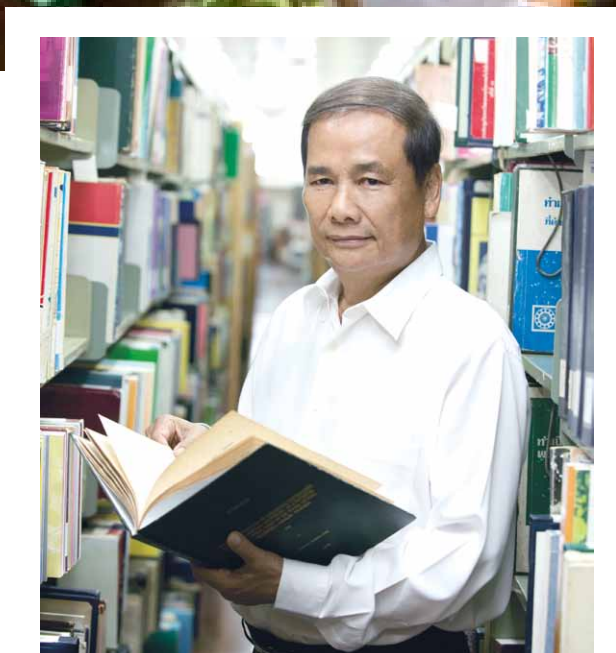

อาจารย์อยากเห็นนิสิตมีความสามารถจริงๆ มีทักษะทั้งด้านวิชาการของตัวเอง มีทักษะในการดำเนินชีวิตและการคิดวิเคราะห์ คือคิดวิเคราะห์ด้วยทัศนคติที่ดี ที่ถูกต้อง เขาพูดกันว่าจริยธรรม คุณธรรม คือมีทัศนคติที่ดี อะไรที่ถูกต้อง ที่ควรจะทำ ไม่ควรจะทำ

ในวาระที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครบรอบ 72 ปี ก็ Happy Birthday และ ขอแสดงความยินดีกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เชื่อมั่นว่ามาถึงวันนี้มหาวิทยาลัย มีการพัฒนามาก สมควรแก่วาระ 72 ปี เราต้องทำดีไปเรื่อยๆ ให้มหาวิทยาลัยอยู่ครบ ร้อยปีและต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.อุศนา ตันทุลเวศม์
อาจารย์ดีเด่นด้านการเรียนการสอน

ผมอยากให้มหาวิทยาลัยพัฒนาความรู้และงานวิจัยด้านการเกษตร มีพื้นฐานที่แข็งแกร่ง เพื่อสานต่อให้มหาวิทยาลัยเป็นผู้ชี้นำด้านเกษตรกรรมให้กับประเทศ และพัฒนาไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมเกษตรต่อไปในอนาคต

ความสำเร็จที่ผ่านมาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เกิดจากความร่วมแรงร่วมใจของทุกคน ตั้งแต่รุ่นผู้บุกเบิก บุรพาจารย์ทั้งหลายที่วางโครงสร้างไว้ดีมาก ๆ ส่งผลให้มหาวิทยาลัยพัฒนามาได้ถึงปัจจุบัน ในวาระครบรอบ 72 ปีนี้ ผมก็อยากให้มหาวิทยาลัยมีการพัฒนาที่ดียิ่งๆ ขึ้นไป แม้ในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ผ่านเข้ามา ก็อยากให้พวกเรายึดแก่นของเราไว้ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปตามแนวทางอย่างที่เราควรจะเป็น โดยไม่ทิ้งความเป็นตัวตนที่แท้จริงของพวกเขา

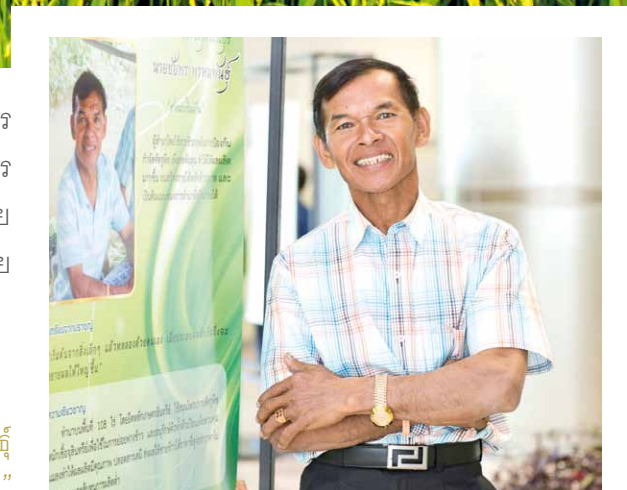
รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เลือสะอาด
 นิสิตปริญญาเอกคนแรกของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผมในฐานะตัวแทนเกษตรกรไทย อยากเห็นมหาวิทยาลัยและเกษตรกรมีความยั่งยืนควบคู่กันไป เพราะส่วนใหญ่พวกเราเกษตรกรก็ต้องซื้อนักวิชาการอยู่แล้ว แต่เกษตรกรเป็นคนลงมือทำเอง มหาวิทยาลัยก็ต้องปรับให้เหมาะสมด้วย ไม่เน้นด้านสารเคมีเกินไป และฟังเกษตรกรบ้าง เพื่อให้ทั้งสามฝ่ายคือ มหาวิทยาลัย นักศึกษา และเกษตรกรอยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล

ชัยพร พรหมพันธุ์

“ปราชญ์เกษตร 72 ปี” จากจังหวัดสุพรรณบุรี ฉายา “ชาวนาเงินล้าน”

ผมอยากได้มหาวิทยาลัยสีเขียวกลับคืนมา ผ่านโครงการที่องค์การนิสิตและสภาได้จัดทำขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์ให้ปลูกต้นไม้ รณรงค์ให้ชาวเกษตรศาสตร์ทุกคนหันกลับมาใช้จักรยานเป็นพาหนะเหมือนเดิม และทำที่สุดคือ อยากเห็นเกษตรศาสตร์ก้าวขึ้นสู่การเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำด้วยความแข็งแกร่งในสาขาวิชาด้านเกษตร เพื่อจะได้ชี้นำสังคมตามความถนัดของเราได้

การที่มหาวิทยาลัยเติบโตมาได้ถึง 72 ปีนั้น ย่อมหมายถึงเรามีรากฐานที่มั่นคง มีนวัตกรรมที่ดีมากมาย เราได้สร้างนิสิตที่มีคุณภาพให้ออกไปเติบโตเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญแก่องค์กรต่างๆ ทั้งหมดเป็นความภาคภูมิใจของมหาวิทยาลัยที่มีส่วนช่วยสร้างคนดีและเก่งให้กับประเทศไทย

นายภิชิตเดช อ่อนศรี นายกองค้การบริหาร องค์การนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นายทัตชนม์ กลิ่นธานี ประธานสภาผู้แทนนิสิต องค์การนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกษตรศาสตร์สั่งสม ความอุดมแห่งแผ่นดิน

“ประเทศไทยดำรงความเป็นชาติมาได้ ด้วยพระบารมีของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างมากมาย นับเป็นความเหมาะสมต่อวิถีทางแห่งการเกษตรกรรมเพื่อผลิตข้าวปลาอาหารหล่อเลี้ยงคนไทย สร้างครอบครัวไทยให้อบอุ่น เกิดเป็นชุมชนไทยที่เข้มแข็งและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทยให้สืบทอดมา จนกลายเป็นรากฐานแห่งการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมประเทศจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งล้วนแล้วแต่ก่อกำเนิดจากการสั่งสมขององค์ความรู้ และภูมิปัญญาการเกษตรของบรรพชนไทย ตลอดจนการต่อยอดนวัตกรรมมาวิจัยค้นคว้าของศาสตร์การเกษตรสมัยใหม่ จนบังเกิดเป็นความมั่นคง ความอุดมสมบูรณ์ และความเจริญรุ่งเรืองแห่งแผ่นดินไทย ที่มองเห็นได้ในทุกวันนี้”

บรรณานุกรม

กองแผนงาน สำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. รายงานประจำปี พ.ศ. 2541. กรุงเทพฯ: พี.วาทีน พรินติ้ง, 2541.

พุ่ม ข้าเกลี้ยง, บรรณานิกร. ชีวิตและงาน ศาสตราจารย์ (พิเศษ) อินทรี จันทรสติธย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. การบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในรอบ 4 ปี. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2549.

_____. เกษตรศาสตร์ 40 ปี. กรุงเทพฯ: ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 2526.

_____. 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เหลียวดูหลัง แลไปข้างหน้า. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2537.

_____. 60 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากอดีตสู่ก้าวแรกแห่งทศวรรษที่เจ็ด. กรุงเทพฯ: โกลบอล กราฟฟิค, 2537.

สมศักดิ์ วิจารณ์ และคนอื่นๆ. 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำเนิดและพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2537.

สมศักดิ์ วิจารณ์ และวรรณ นาวิกมูล, บรรณานิกร. เกษตรปูนีย์ 60 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2546.

72 ปี เกษตรศาสตร์ พัฒนน์แผ่นดินไทย

หนังสือที่ระลึกในวาระครบรอบ 72 ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (พ.ศ. 2486 - 2558)

พัฒนาการและเกียรติภูมิแห่งมหาวิทยาลัย

ISBN : 978-616-278-204-6

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา:

รศ. วุฒิชัย กปิลกาญจน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประธานกรรมการ:

ผศ. ดร. ธันวา จิตต์สงวน รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ

รองประธานกรรมการ:

ดร. ดำรงค์ ศรีพระราม รองอธิการบดีฝ่ายบริการวิชาการ

รศ. ดร. สิริ ชัยเสรี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รศ. ดร. อุษณีย์ ลีวัฒน์ รองอธิการบดีฝ่ายอำนวยการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ:

ศ. เกียรติคุณ ดร. อำนาจ สุวรรณฤทธิ์ ศ. ดร. บุญธรรม จิตต์อนันต์

ศ. สมเพียร เกษมทรัพย์ นางสุนันทา คัมภีร์

นางพิบูลศิลป์ วัชระณะพงศ์

ผู้ประพันธ์บทอวยกรอง:

รศ. ดร. ประเทือง ทินรัตน์

บรรณาธิการ มก. (กรรมการและคณะเลขานุการ):

ดร. เหวอดี เปรมังษีเยียร

ผศ. อรชร ศรีสวัสดิ์เล็ก

นางสาวอุทัยวรรณ กิจวิเชียร

นางสาวทิพวรรณ เข้มนักิจ

นางสาวสุตริดา มีสวัสดิ์

นายวัชร นิลประพันธ์

กรรมการ:

รศ. ดร. ประเทือง ทินรัตน์

ดร. สมจิตต์ ปาละภาค

นายสหัส ภัทรฐิตินันท์

นางอารีย์ ธีฎกิจจานุกิจ

นางสาวนีนุช ภาชนะทิพย์

นางประภาพรพรณ อินท่อม

นางภาลนิษฐ์ ไตรพัฒนาศักดิ์

นางจุไร เกิดควน

นางสาวฐิติเกษม สำเร็จ

นางสาวพญา พุทธสมัย

นางสาวปัทมา คงศักดิ์ไพบูลย์

นางนภภวลัย ชูทอง

นางสาวจิราวรรณ สุริยกุล ณ อยุธยา

นางเกศินี คุณคำชู

นางสาวอัจฉรีย์ ยุวพันธ์

นางสาวธวัลรัตน์ อยู่คงดี

เจ้าของ:

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เลขที่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2579-0113, 0-2942-8500-11, 0-2942-8200-45

โฮมเพจ: www.ku.ac.th

ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม:

ฝ่าย Amarin Publishing Services

บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

แยกสีและพิมพ์:

สายธุรกิจโรงพิมพ์ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

376 ถนนชัยพฤกษ์ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทรศัพท์ 0-2422-9000, 0-2882-1010

โทรสาร 0-2433-2742, 0-2434-1385

โฮมเพจ: www.amarin.com

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
72nd Anniversary Kasetsart University
พ.ศ. 2486-2558